

အဂ္ဂမှတ်စု အဂ္ဂအမြင်

အဂ္ဂဇိဗျစ်

အဂ္ဂမဟာဝိဇ္ဇာ အဂ္ဂအမ္ဘင်
အဂ္ဂဗိုလ်ချုပ်

မန်းကိုကို တင်ပြသည်။

အဂ္ဂအမြင်

နိုင်ငံရေးစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ ကရင်အမျိုးသား အဂ္ဂဖိုးချစ်ရဲ့ စာတွေကို အမြည်းအမြစ် နည်းနည်း စုစည်းထားပေးကြည့်တာပါ။ အနည်းငယ် တည်းဖြတ်ထားပြီး သင့်တော်တဲ့ ခေါင်းစဉ်တွေနဲ့ မှတ်ချက်လေးတွေ ထည့်ထားပေးပါတယ်။

ခပ်တည်တည် ပြည်ထောင်စု

မြန်မာပြည်ကို ကမ္ဘာက ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ စာရင်းတွင် ထည့်သွင်းခြင်း မရှိသေးပါ။ “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ” ဆိုသော ဝေါဟာရမှာ... ဖွဲ့စည်းပုံ အာဏာခွဲဝေပုံ တစ်စုံတစ်ရာ မရှိသေးသော... ပြည်တွင်းသုံး နာမည်သာလျှင် ဖြစ်နေသေးသည်။

ကမ္ဘာ့လက်ရှိ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံများစာရင်းတွင် ၂၃ နိုင်ငံ ပါဝင်သည်။

“Burma” a Federal or Unitary state

Federal ကို မူလ Latin ဘာသာစကားအရ foedus ဟု ခေါ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ “စာချုပ်” သို့မဟုတ် “ပဋိညာဉ်” ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား တံခါးမရှိ ဓားမရှိ ကူးလူးသွားလာ အကျိုးအမြတ် ရှာဖွေပိုင်ခွင့် အတိုင်းအတာမှာ ၂ ဖက်သဘောတူ ချမှတ်သော စာချုပ်များအပေါ်တွင် တည်သည်။

ပြည်ထောင်စုဟူ၍ သတ်မှတ်ထားလိုက်ပြီဆိုသည်နှင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ လူမျိုးစုတိုင်းအပေါ် သို့လူမျိုးရေးဝါးမြိုစိုးမိုးမှုကို ရပ်ဝေးတိုင်းတစ်ပါးသားမျှသာမက

ရပ်နီးတစ်နိုင်ငံတည်းမှ ပြည်နယ်ခြားသားများကလည်း ပြုပိုင်ခွင့်မရှိတော့ပါပေ။

ပြည်ထောင်စုတွင်ပါဝင်သော ပြည်နယ်လူမျိုးများအပေါ် ရပ်နီးရပ်ဝေး လူမျိုးခြားများ၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ကာကွယ်သည့် စာချုပ်များ ပါရှိသက်ဝင်လှုပ်ရှားနေ ပါမှ Foedus ခေါ် Federal စနစ်ဟု သတ်မှတ်ပြီး ထိုစာချုပ်များမရှိလျှင် မျိုးကွဲ အမျိုးမျိုး ရှိသော တစ်ပြည်ထောင်စနစ် Unitary တစ်မျိုးသာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ပြဿနာ

မြန်မာပြည်သည် ယူနိုက်တက်အိန္ဒိယနိုင်ငံအဖြစ်ကြေညာခဲ့သည်။ “ပြည်ထောင်စု” ဟူသော ဗမာဝေါဟာရသည် ဖယ်ဒရယ်(ပြည်ထောင်စု)နှင့် ဆင်တူယိုးမှား ဖြစ် သော်လည်း ပရမတ္တသဘော မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာယူနိုက်တက် ပြည် ထောင်စုထက် ကိုလိုနီနှင့် ပိုဆင်သည်။ ယင်းသည် “တူယှဉ်လက်တွဲ ပြည်ထောင်စု သို့မဟုတ် ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု” မဟုတ်ဘဲ “စုစည်းချုပ်ကိုင်ထားသော ပြည်ထောင်စု သို့မဟုတ် ဗျူရိုကရက် ပြည်ထောင်စု” စနစ်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းရှိ အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်များမှာ ဗဟိုအစိုးရ၏ ဒေသ ဆိုင်ရာ မြူနီစီပယ်အုပ်ချုပ်ရေးမျိုးပြိုင် သို့မဟုတ် အမွှာဌာနခွဲများအဆင့်သာ ရှိ ကြသည်။ ပြည်ထောင်စု စိတ်ဓာတ်ဆိုသည်မှာ ဖော်ပြပါ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် မြေထု၏ ထုတ်ကုန်များ ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စု စိတ်ဓာတ်သည် ပြည်ထောင်စုဝါဒမှသာ လျှင် ပေါက်ဖွားကြီးထွားနိုင်သည်။

(ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းများကို အမွှာဌာနခွဲများလို သတ်မှတ် အကောင်ထည် ဖော်နေသောအနေထားတွင် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်များ ပေါက်ဖွားကြီးပြင်းနိုင် ကြမည်လား။)

နှစ်ပိုင်းတစ်ပိုင်းပြည်ထောင်

အင်္ဂလိပ်ခေတ်မတိုင်မီက မွန် ရခိုင် သျှမ်း စတာတွေဟာ မြန်မာပြည် အုပ်ချုပ်ရေးချမှတ်တဲ့ အစိတ်အပိုင်း မဟုတ်ဘဲ မြန်မာမင်းကို အခွန်ဆက်ပြီး ကိုယ့် ပြည်ကိုယ် အုပ်ချုပ်နေခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲလိုဖြစ်ရတာကလည်း မြန်မာမင်း တွေကို စစ်ရုံးနေတုန်းအချိန်တွေမှာသာ ဖြစ်ပါတယ်။

(ဗမာမင်းတွေလည်း အင်္ဂလိပ် မသိမ်းမီအထိ တရုတ်တွေကို အခွန် ဆက်နေခဲ့ရတယ်လို့ မှတ်တမ်းမှတ်ရာတွေ ရှိတယ်) ။

နယ်ချဲ့ခေတ်မှာတော့ အင်္ဂလိပ်က အကုန်သိမ်းလိုက်ပြီးနောက်မှာမှ အုပ်ချုပ်ရေးရုံးတွေ နေရာတိုင်းတည်ထောင်ပြီး တစ်ပြည်တည်းအဖြစ် စတင် အုပ်ချုပ်တာပါ။ မူလက ရခိုင်နဲ့ မွန်ကို အိန္ဒိယနဲ့ ပေါင်းထားပေးပြီးမှ မြန်မာပြည် ထဲ ပြန်သွင်းခဲ့ပြီး တောင်ပေါ်မြေပြန့် အုပ်ချုပ်ရေးပုံစံ ပြန်ပြောင်းပါတယ်။ နောက် ပိုင်းတော့ ၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးဆိုတာနဲ့ လွှတ်တော်တစ်ခုတည်း တစ်ပြည်တည်း ပိုဖြစ်လာအောင် လုပ်ပါတယ်။ ဒါကို မြန်မာပဒေသရာဇ် အမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ် နိုးကြွတဲ့ နိုင်ငံရေးအင်အားစုတွေက ခွဲခြားအုပ်ချုပ်တယ်ဆိုပြီး စွဲချက်တင်ခဲ့တာ သာဖြစ်လို့ သမိုင်း Facts အဖြစ် ယူလို့ မရနိုင်ပါဘူး။ အမှန်က သူ့ဟာသူ ရှိနေခဲ့ ကြတဲ့ နယ်မြေအားလုံးကို နယ်ချဲ့တစ်ဦးတည်း ပိုင်ဆိုင်သွားရာကနေပြီး အသေ သဘောနဲ့ တစ်ပြည်တည်းဖြစ်အောင် လုပ်ခဲ့တာပါ။ Divided and rule လို့ ဆို တာက တိုင်းရင်းသားပြည်တွေကို ဗမာပိုင်လုံးဝဖြစ်သွားအောင် သမိုင်းပြောင်းပြန် လှန်ထားခြင်းသာ ဖြစ်တယ်။ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်နဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီးဆန့် ကျင်တဲ့ သဘောထားဖြစ်တယ်။ သမိုင်းမှန် ဖြစ်စဉ်အမှန်တွေကို အုပ်ချုပ်ရေး ပညာပိုင်းကနေ သတ်မှတ်ရရင်တော့ အင်္ဂလိပ်တကယ်လုပ်ခဲ့တာက "Combined and rule" သာလျှင် အမှန်ဖြစ်နေခဲ့တာပါပဲ။

သိပ်တိုက်ချင်သလား

ချက္က မြန်မာ့တပ်မတော်.. တိုက်လိုက်စမ်း တရုတ်ပေါက်ဖောက်ကို....

မြန်မာပြည်မှာ အင်္ဂလိပ်တွေကို ဂျပန်က ဝင်တိုက်တော့မှပဲ အင်္ဂလိပ် နောက်ဆုတ် ပေးလိုက်ရတယ်။ စစ်အပြီးမှာ ကိုလိုနီနယ်အများအပြားကို (ချာတာစာချုပ်) ကတိ အတိုင်း လွတ်လပ်ရေး ပေးလိုက်တယ်။ မပေးဘဲထားခဲ့ရင်လည်း နှစ် ၁၀၀ လောက် အချိန်ယူပြီး ပြန်တိုက်တာတောင် လွတ်လပ်ရေးရဖို့ အကြောင်း မရှိဘူး။ သူတို့နဲ့ အင်အားတူ ပြိုင်ဘက်တွေ စစ်ရှုံးသွားပြီလေ။

(အဲဒီအခြေနေမှာ မြန်မာတွေ အင်္ဂလိပ်ကို တော်လှန်ရင်လည်း ရေရှည်မှာ -

ပြည်တွင်းစစ်ရပ်ပေးပါ။ ပန်းစကားပြောကြပါစသည်ဖြင့် ပြဿနာကို အဖျားကနေ ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရေး သီအိုရီတွေ ခုခေတ်လိုပဲ ခေတ်စားလာမှာပဲ) ။

အင်္ဂလိပ်က သူ့အင်ပိုင်ယာနယ်မြေကို တစ်စုတစ်စည်းတည်း ချုပ်ကိုင် မယ့် မြန်မာနိုင်ရေး အင်အားစုလက်ထဲ အာဏာလွှဲပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီအချိန်က စပြီး မြန်မာက အင်္ဂလိပ်ကုလားတိုင်ကို အစားဝင်တိုင်ပါလေရော။ မျိုးချစ်စိတ် ထက် ကိုယ်ကျိုးစိတ်များတဲ့ တိုင်းရင်းသားတချို့ကို ဆွဲစီပြီး ဒီနိုင်ငံကို အားလုံးပိုင် တယ် မဆန့်ကျင်ကြနဲ့ဆိုတဲ့ ကလိန်ဉာဏ်တွေကို လူထုတစ်ရပ်လုံးထဲ ကူးစက် ပျံ့နှံ့အောင် ဦးနှောက်ဆေးလုပ်ငန်းစဉ်တွေ နှစ် ၆၀ ကျော် ဆက်တိုက်လုပ်တယ်။ တစ်ဘက်ကလည်း အမှန်အတိုင်းမြင်နေသေးသူ အင်အားစုတွေကို စစ်ရေးအရ ချေမှုန်းတယ်။

စစ်ရေးအသာစီးရနေမှုကို အမှီပြုပြီး တိုင်းရင်းသားမျိုးဖျောက် လုပ်ငန်း တွေကို မြန်မာလူထုတစ်ရပ်လုံးက သိသည်ဖြစ်စေ မသိသည်ဖြစ်စေ အကောင်း မှတ်ပြီး ဒီအတိုင်း ဆက်လုပ်နေကြမယ် ဆိုရင်တော့ နိုင်ငံခြားနဲ့ မြန်မာစစ်တပ် အကြား စစ်ပွဲကြီးတွေ ဖြစ်လာမှာပဲ။

ဒီတော့ တရုတ်နဲ့ တိုက်ပါ။ ဒါမှ တိုင်းရင်းသားတွေ အချိုးအကွေ့အသစ် တစ်ခု ရလာမယ်။ တိုင်းသားတွေအဖို့ ရဲဘော် ၃ ကျိပ် ဇာတ်လမ်းလေး စလာနိုင် မယ်။

ကဲ လုပ်ပါ။ တရုတ်နဲ့ တိုက်မလား၊ ကုလားနဲ့ တိုက်မလား၊ ထိုင်းနဲ့ တိုက် မလား၊ မလေးနဲ့ တိုက်မလား၊ အင်ဒိုနဲ့ တိုက်မလား.. တိုက်ချလိုက်စမ်းပါ။ အခြေ အနေမှန်နဲ့ စစ်ရေးနားမလည်တဲ့ လူထုရှေ့မှာ အကြွားထူမနေပါနဲ့။

တရုတ်လာလာ-ဂျပန်လာလာ မျိုးပျောက်တာက ပျောက်မှာပဲ။ ဘာမှ မထူးဘူး။ တရုတ်က သူတို့နဲ့ပူးပေါင်းပါ။ စစ်ပြီးရင် မင်းတို့ရဲ့ လွတ်လပ်ရေးကို အသိအမှတ်ပြုပေးမယ် ဆိုတာမျိုးအထိ ဖြစ်လာရရင် တိုင်းရင်းသားတွေအတွက် အချို့ကြီးရပြီလို့ ဆိုနိုင်တယ်။ တရုတ်က ကုလသမဂ္ဂအင်အားကြီး နိုင်ငံဖြစ်တော့ နိုင်ငံသစ်တည်ထောင်မှုကို တရားဝင် ထောက်ခံနိုင်တဲ့ ပါဝါရှိတယ်။ နားလည်မယ် ထင်တာပဲ။

တိုင်းရင်းသားတွေက သူ့လူမျိုးသူ အချစ်ဆုံးမို့ သူ့လူမျိုးအတွက် ပိုအကျိုး

ရိုမယ့်ဘက်ကို လိုက်ကြရမှာပဲ။ တရုတ်နဲ့ စစ်ဖြစ်ရင် ကုလသမဂ္ဂကလည်း တော်ရုံနဲ့
ဝင်စွက်လို့မရဘူး။ ဒီတော့ ဘာတွေဖြစ်လာမလဲ။ မြန်မာစစ်သေနာပတိကြီးတွေနဲ့
စစ်ပညာရှင်ကြီးတွေ ဗျူဟာမှူးကြီးတွေ သုံးသပ်ကြပေတော့။

(အရမ်းအရမ်းကို သွေးရဲနေကြတဲ့ စစ်သွေးကြွလော်ဘီနဲ့ ဗမာမျိုးချစ်တွေအတွက်
ထေ့ငေါ့စာကို နားလည်ကြမယ်ထင်ပါတယ်) ။

အဂ္ဂစိုးချစ်ရဲ့ စာတွေကို အသေးစိတ်သွားဖတ်ချင်ရင်တော့

လင့်လေးအတိုင်း လိုက်သွားလိုက်ပါ ။

https://www.facebook.com/agga.poechit/photos_all

အဂ္ဂပိုးချစ်ပုံရိပ်

အမည်ရင်းမှာ မန်းစိန်ထွေးချစ် (ခ) Gawdon Satarmas ဖြစ်ပြီး အများ သိကြသည်မှာ အဂ္ဂပိုးချစ် ဟူသည့် ကလောင်အမည်သာ ဖြစ်သည်။ အဖအမည်မှာ မန်းဖိုးချစ် ဖြစ်သည်။ မေလ ၁ ရက် ၁၉၅၅ တွင် မော်လမြိုင် မြို့၌ မွေးဖွားပြီး အထက်တန်းကို ဖားအံ အထကတွင် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ တွင် စက်မှုလုပ်စစ် အတတ်ပညာရပ်ကို မန္တလေးရှိ Government Technology Institution တွင် တက်ရောက်အောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၃ တွင် မြန်မာစစ်အာဏာရှင် အစိုးရကို တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် KNU ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး နယ်မြေမာနယ်ပလောသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့၊ စူးစီးစန်ရုံးတွင် ဖွင့်လှစ်ထားသော KNU နိုင်ငံခြားရေးရုံး၌ တာဝန် ပေးအပ်ခြင်းခံရပြီးနောက် လက်နက်မှုဖြင့် အဖမ်းခံရသော်လည်း ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ တပ်မဟာ (၇) ၏ တပ်ရင်း (၂၀) နှင့် တပ်ရင်း (၂၃) တို့တွင် တပ်ရင်းရုံးထိုင်မှူး အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသည်။

၁၉၈၇ တွင် Miss Wandee Pampanya နှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီး Tarawat Pampanya အမည်ရှိ သားတစ်ယောက်ထွန်းကားခဲ့သည်။ ၁၉၉၅-၂၀၀၂ တွင် America, Australia and Norway မှ ထောက်ပံ့သော NGO တစ်ခု ဖြစ်သည့် Weave တွင် ကျန်းမာရေး ပညာပေး ကဏ္ဍ ပြဇာတ် ချစ်စရာကောင်းသော တိရစ္ဆာန်ငယ် ကာတွန်း ဇာတ်လမ်းတို ပြဇာတ်များကို တင်ဆက်ဖျော်ဖြေပေးသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ DVB ၏ သတင်းအယ်ဒီတာ တာဝန်ကို လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ တွင် ဘန်ကောက် Bangkok နှင့် ပါရီ Paris တို့တွင် ရိုက်ကူးသည့် The Lady ရုပ်ရှင် ဇာတ်ကားတွင် ဒုတိယ အဓိကသရုပ်ဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။

မန်းချစ်

Preface

ကရင်သမိုင်းဆိုင်ရာ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်တွေကို Share ပေးကြတဲ့သူတွေ အားလုံးကို ကရင်တစ်မျိုးသားလုံးအစား ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ကျနော့်အနေနဲ့ ကရင်ဟာ ရှေးပဝေသဏီခေတ်က ထွန်းကား(Civilized)ခဲ့ဖူးတဲ့ လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်ကြောင်းကို ဆက်နွယ်မှုရှိတဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံသမိုင်းတွေထဲကနေ ဆက်လက် မွှေနှောက် ရှာဖွေဖော်ပြသွားမှာ ဖြစ်တယ်။ အဆိုပါ ဆက်နွယ်ရာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ တွေ မရှိသေးတဲ့ကာလက အဖြစ်အပျက်တွေ ဖြစ်တာမို့ ရှေးဟောင်းသုတေသန ဆိုင်ရာ အထောက်အထား (ကျောက်စာ၊ ပေစာ၊ သားရေစာ၊ မြို့ဟောင်း၊ အသုံး အဆောင် ပစ္စည်း ကိရိယာ)စတာတွေကို မထောက်ပြနိုင်ပါဘူး။ ဘာသာပေဒ၊ လူသားများ ပြောင်းရွှေ့မှုသမိုင်းနဲ့ ပထဝီဘာသာရပ်တွေကို အထောက်အကူ ယူ ရပါတယ်။ ဒဂုန်ဆန်လွန်းလို့ တကယ့်ကို မဖြစ်နိုင်တဲ့အကြောင်းအရာတွေကို လည်း တတ်နိုင်သမျှ ရှောင်ပါတယ်။

ကရင်သမိုင်းကို Reliable ဖြစ်အောင်၊ ကမ္ဘာ့သမိုင်း Timeline နဲ့ အံဝင် အောင်ဖြည့်ဆည်းဖို့ အတော်လေးလိုအပ်နေတာကို တွေ့ရလို့ ကြိုးစားပြီး သုတေ သနလုပ်နေတာဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင်တိုင်းပြည် ပျက်သုဉ်းခဲ့တာ နှစ်ရာပေါင်း များစွာ ကြာခဲ့ပြီဖြစ်တာမို့ သုတေသနလုပ်ရတာလည်း ပင်လယ်ထဲကျသွားတဲ့ အပ်တစ်ချောင်းကို ရှာရသလိုဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာ ကိုယ်ကြိုက်သလိုရေးပြီး အတည်ပြုဌာန်းဖို့ဆိုရင်လည်း အချုပ်အချာအာဏာ မရှိရင် လုပ်လို့မရပါဘူး။ ပြင်ပ စာပေစာအုပ်တွေအဖြစ်သာ ထုတ်ဝေလို့ရမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲလို အနေအထားမှာ နိုင်ငံတကာက လက်ခံတဲ့သမိုင်းမျိုးဖြစ်ဖို့ အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့ ကိုယ့်နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်

ခွဲဖူးတဲ့ နိုင်ငံတွေရဲ့ မှတ်တမ်းမှတ်ရာတွေထဲကနေ ဆွဲထုတ်တင်ပြနိုင်ခြင်းဟာ တစ်ခုတည်းသော reliable အဖြစ်နိုင်ဆုံး အထောက်အထားဖြစ်တယ်။ ကရင် တစ်မျိုးသားလုံးအတွက် ဘုံအရေးကြီးချက်ဖြစ်တာမို့ တစ်ဖက်နဲ့ တစ်ဖက် ကွဲပြားနေတဲ့ ဘယ်ကရင်မဆို ကျနော်ရဲ့ ရှာဖွေတင်ပြချက်တွေကို ကရင်တစ်မျိုးသားလုံး သိရှိစေရန် ဝိုင်းဝန်းဖြန့်ချိဖို့ မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။ ကျနော်ကို reference အဖြစ် ထားချင်ရင် ထားနိုင်ပေမဲ့ Source အဖြစ် ကျနော်ဖော်ပြထားတဲ့ sources တွေကို သုံးရင် ပိုပြီး ယုံကြည်စရာဖြစ်ပါတယ်။ အမျိုးသားတိုးတက်ရေးနဲ့ အမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ် မြင့်မားရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေတာမို့ တတ်အားသမျှ ဝိုင်းဝန်း ဖြန့်ချိကြလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ထားပါတယ်။ ကျနော် ဆက်လုပ်နိုင်ဖို့ ကြီးမားတဲ့ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားဖြင့် ဖေးမခြင်းလို့လည်း အသိအမှတ်ပြုပါတယ်။

Agga Poechit

ပျူကရင် အကြောင်း တစောင်းတစေ

ယူနန်နယ်မှ လူမျိုးစုတစ်စုသည် တိဗက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းကြသည့် တစ်ချိန် တည်းတွင် ကျန်လူစုများက ယူနန်တောင်တန်းများမှ တစ်ဆင့် ဧရာဘတီ (ဧရာဝတီ) မြစ်ဝှမ်းသို့ ဆင်းလာကြသည်။ ထိုလူမျိုးစုများက အေဒီ ၂ ရာစုမှ ၁၂ ရာစု အကြားတွင် စုပေါင်းမြို့ပြများကို တည်ထောင်နေထိုင်ကြသည်။ ပျောက်ကွယ်သွား ပြီဖြစ်သော ထိုပျူလူမျိုးတို့ ထွန်းကားခဲ့ရာဒေသကို အစွဲပြုကာ ယင်းတို့ကို မြန်မာ ပြည်၏ ရှေးအကျဆုံးလူမျိုးအဖြစ် သမိုင်းဆရာများက သတ်မှတ်ကြသည်။

လက်ရှိ မြန်မာသမိုင်းရေးသားသူများက ပျူလူမျိုးကို မြန်မာပြည်၏ ရှေး အကျဆုံးလူမျိုးဆိုသည့် အခေါ်အဝေါ်အစား မြန်မာကနဦးလူမျိုးဟု အထင်ရောက် စေသည့် အသုံးအနှုန်းကို ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြသဖြင့် ပျူလူမျိုးကို ဗမာလူမျိုးအဖြစ် သို့ပင် အခေါ်အဝေါ် လွဲချော်လာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာပြည်၏ ရှေးအကျ ဆုံး လူမျိုးဖြစ်သည့် ပျူလူမျိုးသည် အမှန်စင်စစ် ယနေ့ မွန်ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသတွင် အများအပြား နေထိုင်ကြသည့် ကရင်လူမျိုးများ ဖြစ် ကြသည်ဟု ကမ္ဘာ့သမိုင်းဆရာကြီး တစ်ဦးဖြစ်သည့် ချားခင်းဘောလ်၏ ပျူ ဝဲရူးနှင့် ရခိုင်သမိုင်းစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည်။

ပျူနိုင်ငံသည် ပုဂံခေတ် မတိုင်မီက စတင်ဖြစ်တည်ခဲ့ပြီး ခရစ်နှစ် ၇-၈ တွင် စရိန္ဒကတရာ Sri Ksetra မြို့ကို တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။ နောင်တွင် သရေ ခေတ္တရာဟု မြန်မာအသံထွက်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်လာရာမှ ယခုအခါ ပြည်မြို့ဟု သတ်မှတ် ခေါ်ဆိုသည်။ ဘိသနီး၊ မိန်းမော၊ ဘင်းနဂနှင့် ဟန်လင်းမြို့ပြများကိုလည်း ပျူ ခေတ်တွင် ထူထောင်သည်။

ပျူ ရှေးဟောင်းကရင်လူမျိုးများသည် ထိုစဉ်က အာရှတစ်ခွင်သို့ ပြန့်ပွား နေသော အိန္ဒိယယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာစသော ဘာသာတရားများကို လက်ခံ ကျင့်သုံးကြသည်မှာ မွန် ရခိုင် ရှမ်းတို့နှင့်မခြား ဖြစ်သည်။ ပန်းပု ပန်းရံ ဗိသုကာ ဘက်တွင်လည်း အိန္ဒိယမှ အတတ်ပညာရှင်များကို ငှားရမ်းခြင်း သင်ယူခြင်းများ ရှိခဲ့သည်။ တရုတ်သမိုင်းတွင် တရုတ်ကုန်သည်များ၏ ပြောဆိုချက်အရ ပျူလူမျိုး တို့သည် ကျက်သရေရှိပြီး ဖြူစင်သောစိတ်ဓာတ်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ လူသားချင်း

ကြင်နာစိတ်ကို ပျူတို့တွင် သိသိသာသာ တွေ့ရသည်။ ပျူလူမျိုးများတွင် အပြင်းထန်ဆုံး အပြစ်ဒဏ်မှာ ကြိမ်ဒဏ် လေးငါးချက်ခန့်သာ ရှိသည်ဟုလည်း ကုန်သည်တို့က မှတ်တမ်း ရှိထားကြသည်။ ပျူများသည် ငွေထည် ရွှေထည် ကျောက်မျက်ရတနာ လက်ဝတ်လက်စားများနှင့် အပြာရောင်ပိုများသော အဝတ်အစားများကို ဝတ်ဆင်ကြသည်ဟုလည်း တရုတ်ကုန်သည်များက ဆိုထားသည်။ လက်ရှိ မြန်မာပြည်မှ ကရင်များမှာမူ အနီရောင်ကို ပိုဝတ်ဆင်ကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကရင်များတွင် အနီ အပြာနှင့် အမည်းရောင် သုံးစွဲမှု သိပ်မကွာပါ။

ခရစ်နှစ် ၉ ရာစုခန့်တွင် တရုတ်ပြည်ဒေသမှ နန်ချို ရှမ်းမင်းဆက်တို့၏ လာရောက်တိုက်ခိုက်မှုကို အကြိမ်ကြိမ်ခံရပြီးနောက်ပိုင်း ပျူတို့သည် မိမိတို့ ထူထောင်ထားရာ မြို့ပြများမှ ရှောင်တိမ်းထွက်ခွာကြရသည်။

ထိုနန်ချိုရှမ်းမင်းဆက်တို့က ပုဂံမြို့ကိုထူထောင်ပြီး ဘုရင်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို စတင်ကျင့်သုံးသည်။ ထုံးစံအတိုင်း ပုဂံပြည် စတင်ထူထောင်သော ရှမ်းလူမျိုးများကိုလည်း မြန်မာဟူ၍သာ လက်ရှိနာမည်ဖြင့် သမိုင်းဆရာများက သတ်မှတ်ခေါ်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာဟုခေါ်တိုင်း ဗမာလူမျိုးကို မဆိုလိုကြောင်း မြန်မာပြည်သားများသာ သိကြသည်။

ပျူခေတ်တွင် ဘုရင်စနစ်မရှိခဲ့ဘဲ ခေါင်းဆောင်စနစ်သာ ရှိခဲ့သဖြင့် တချို့သမိုင်းဆရာများက သမိုင်းဦး ဒီမိုကရေစီခေတ်ဟုပင် တင်စားသတ်မှတ်သည်။ ရှမ်းတို့ စတင်တည်ထောင်ခဲ့သော ပုဂံမြို့တွင် နောက်ပိုင်း ရွှေ့ပြောင်းဝင်ရောက်လာကြသည့် မရန်မာလူမျိုးများ ပိုမိုလွှမ်းမိုးလာသည်။ ပုဂံမင်းတချို့မှာ ရှမ်းလူမျိုးဖြစ်၍ တချို့မှာလည်း ဗမာဟု နာမည်ပြောင်းလာသော မရန်မာလူမျိုးများဖြစ်သည်။ ပျူခေတ်၏ ပထမဆုံးခေါင်းဆောင်ကို ပျူစောထီးဟုခေါ်ကြောင်း အထောက်အထားမရှိသည့် သမိုင်းပုံပြင်များက ဆိုထားသည်။ ပုဂံခေတ်၏ ပထမမင်းကိုလည်း ပြင်ပြားမင်းဟု သတ်မှတ်ထားသော်လည်း ပြင်ပြားဆိုသည်မှာ ဗမာစကားလား သို့မဟုတ် ထုံးစံအတိုင်း ရှမ်းစကားကို ဗမာမှုပြုထားခြင်းလား မည်သူမျှ အတိအကျ ရပ်တည်နိုင်ခြင်း မရှိပါပေ။

18 June 2014

ပြည်တွင်း တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ခုခံစစ်ကို မိမိလူမျိုးအာဏာ တည်မြဲရေးအတွက် ချေမှုန်းတိုက်ခိုက်နေတဲ့ အပိုင်းကိုတော့ အထူး မဝေဖန်ချင်ပါ။ ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ် လုပ်နေကြတာလို့ပဲ သဘောထားပေးပွဲပါ။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုတိုက်ခိုက်ရာမှာ စစ်ရေးအရာအပြတ် အင်အားသာနေလျက်နဲ့ နိုင်ငံရေး အသာစီးရဖို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတစ်မျိုးမျိုးကို နိုင်ငံခြားတပ်ဖွဲ့လိုလိမ့်လည် ဝါဒဖြန့်တာတွေ၊ ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုးလို့ ကုန်းတိုက်တာတွေကတော့ အဆင့်အတန်းနိမ့်လွန်း ကောက်ကျစ်လွန်းတယ်။ ဒါမျိုးကို အားပေးနေကြတဲ့ အပိုင်းအပိုင်းတွေဟာလည်း အသိတရားနည်းပါးလွန်းတယ်။

အမှန်က နယ်စပ်လူမျိုးတွေဟာ အင်အားကြီးလူမျိုး ၂ မျိုးရဲ့ ခွဲထုတ်ပိုင်ဆိုင်ခြင်း ခံကြရတဲ့ အနေအထားကနေ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အခြေအနေဆိုး မှန်သမျှကို သူတို့ရဲ့ ရှိသမျှအင်အားလေးတွေနဲ့ ခုခံနေကြရတာပါ။ သူတို့ဟာ သူတို့ကို ခွဲထုတ်ပိုင်ဆိုင်လိုက်ကြတဲ့ ၂ ဘက်နိုင်ငံအနက် သူတို့အတွက် ပိုကောင်းမယ့်ဘက်ကို ရွေးချယ်ပူးပေါင်းပိုင်ခွင့် ထာဝရရှိနေတယ်။

ကိုယ့်ဘက်ပါစေချင်ရင် ကိုယ်ဘက်က သူတို့အပေါ် ပိုကောင်းဖို့လိုတယ်။ သူတို့အပေါ် ပိုပြီး ရက်စက်မယ်၊ မျိုးဖျောက်မှုတွေကို ဘက်စုံကလည်း အစီအစဉ်ရှိရှိနဲ့ အဆက်မပြတ် လုပ်နေမယ်ဆိုရင် သူတို့ရဲ့ နည်းမျိုးစုံနဲ့ ခုခံတန်ပြန်မှုတွေဟာ ပတက်တရားသော စစ်ဖြစ်ပြီး သူတို့ကိုချေမှုန်းနေတာဟာ မတရားသောစစ် လူသားစိတ်ဓာတ်နိမ့်ကျသောစစ်၊ လူတစ်မျိုးကြီးစိုးရေးစစ်အဖြစ် ရှေး ပဝေသဏီခေတ်က စစ်ပွဲတွေလို ပြန်ဖြစ်သွားတယ်။ မြန်မာစစ်တပ်ဟာ ဘာကို တရားတယ် မတရားဘူးဆိုတာ မသိသလို ဒီတပ်ကို အားပေးနေသူ အားလုံးဟာလည်း ဒီပုတ်ထဲကဒီပဲ။

10 March 2015

Arakan campaign and Burma campaign 1942-1945

အင်္ဂလိပ်က မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်ထားသော ဂျပန်တပ်များ အား တိုက်ထုတ်သည့် စစ်ဆင်ရေးများကို ရခိုင်ကန်ပိန်းနှင့် ဘားမားကန်ပိန်း ဟု ခေါ်သည်။

ရခိုင်ကန်ပိန်းသည် ၁၉၄၂ တွင် စပြီး ၁၉၄၃ တွင် ဆုံးသည်။ ဘားမား ကန်ပိန်းမှာမူ ၁၉၄၂ မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်သည်။ ဆောင်းပါးတွင် ထို ကန်ပိန်း ၂ ခုလုံးကို ချုံငုံဖော်ပြထားပါသည်။

ဂျပန်အနေအထား

ဂျပန်တို့က ဘားမားကို ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်သော အစပိုင်းတွင် အင်္ဂလိပ် က အိန္ဒိယနှင့် အရှေ့ပါကစ္စတန်(ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်)သို့ တပ်ဆုတ်ခွာသည်။ အမှတ် (၁၅) ဂျပန်ဘုရင့်တပ်မတော်ကို ဒုဗိုလ်ချုပ် ရှိဂျီရိုလီဒါက ဦးစီးသည်။ ထိုဂျပန် တပ်သည် ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းကို ဖြတ်ပြီး တနင်္သာရီတိုင်းသို့ ၁၉၄၂ ဇန်နဝါရီလ တွင် ရောက်ရှိသည်။ ဂျပန်တပ်များသည် ကော့ကရိတ်တွင် ကျန်ရှိသော ဒေသခံ ကရင်ရိုင်ဖယ်တပ်များကို တိုက်ခိုက်ထိုးဖောက်ပြီး မော်လမြိုင်ဆိပ်ကမ်းကို သိမ်း ပိုက်သည်။ သံလွင်နှင့် စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်းတစ်လျှောက် အပြင်းအထန် ခုခံတိုက် ခိုက်ခဲ့သော ကရင်၊ ကချင်၊ မွန် အပါအဝင် အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီအစိုးရ၏ တိုင်းရင်းသား သေနတ်ကိုင် တပ်ရင်းများကို တိုက်ထုတ်ပြီးနောက် ၁၉၄၂ မတ်လတွင် ဂျပန်တပ် များက ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်းပိုက်သည်။ ဂျပန်ဘက်တွင် စစ်အင်အား ၃ သိန်းကျော် ရှိပြီး ၎င်းတို့၏ စစ်ရေးမဟာမိတ် ထိုင်းတပ်ဖွဲ့ ၇၅၀၀ နှင့် အင်္ဂလိပ်ကို တော်လှန် နေသော အိန္ဒိယအမျိုးသား တပ်မတော်မှ စစ်အင်အား ၄၃၀၀ ပါဝင်သည်။ ယနေ့ မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်အဖြစ် အဓိကထား မီးမောင်းထိုးသော ဗမာ့ လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် BIA သည်လည်း စစ်အင်အား ၃၀ ဖြင့် တစ်နည်းတစ်ဖုံ ပါလာခဲ့သည်။ BIA ကို ၁၉၄၁ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့ ဘန်ကောက်မြို့တွင် တရားဝင် စတင်ဖွဲ့စည်းသည်။ ဖွဲ့စည်းရာတွင် ဂျပန်စစ်ထောက်လှမ်းရေးမှူးချုပ် ဗိုလ်ချုပ် ဆူဇုကီး ကိုင်ဂျေက လိုအပ်သမျှ စစ်လက်နက် ခဲယမ်းမီးကျောက် ရိက္ခာ၊ စစ်သင်တန်းများ ပါအဖြန့်ချိရေး လုပ်ငန်းအားလုံးနှင့် မဟာမိတ်ဆက်ဆံရေးကို ပံ့ပိုးချုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ဂျပန်နှင့် ထိုင်းစစ်မဟာမိတ် စာချုပ်ကို ဒီဇင်ဘာ ၂၁ ရက်

၁၉၄၁ ခုတွင် လက်မှတ်ထိုးခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်တွင် ရှမ်းပြည်နှင့် ကယားပြည်ကို ထိုင်းက ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် ကျန်နယ်မြေအားလုံးကို ဂျပန်က ထိန်းချုပ်ရန် ပါရှိသည်။ (ထိုင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် တချို့အချက်အလက်ကို နောက်ပိုင်းတွင် ဖော်ပြပါမည်။) ဂျပန်က BIA ကို နဂိုက ဖွဲ့စည်းထားသည့် မိနာမီကိုင်ကန်အဖွဲ့ နေရာတွင် အစားထိုး ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခြင်း ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်အနေအထား

ဂျပန်တပ်များကို ဘားမားမှ တိုက်ထုတ်သော အင်္ဂလိပ်တပ်များဘက်တွင်မူ ချန်ကေရိုတ် ဦးစီးသည့် ကူမင်တန်(တရုတ်ဖြူ) တပ်အင်အား ၂ သိန်း ၈ သောင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်တပ်အင်အား တစ်သန်း ပါဝင်သည်။ မဟာမိတ်တပ်ကို ဗိုလ်ချုပ် အာချီဘော ဝေ့ဝဲလ်က ဦးစီးသည်။ ထိုစဉ်က ချန်ကေရိုတ် တပ်များတွင် ရှမ်းပြည်ရှိ တရုတ်အနွယ်များလည်း ပါဝင်သည်။ ယနေ့ ကိုးကန့်တရုတ်များ ဟု ခေါ်ဆိုသူများမှာ ထိုစဉ်က ဂျပန်ခုခံရေးစစ်ပွဲတွင် ရှေ့တန်းက ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာပြည်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း မခံရသေးသော လွတ်လပ်ရေးမရမီ ကာလကတည်းက မြန်မာပြည်ဘက်အခြမ်းတွင် ပေါက်ဖွားကြီးပြင်း မှီတင်းနေထိုင်လာကြသူများ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာ တရားဥပဒေများနှင့် သတ်မှတ်ချက်များအရ နယ်နိမိတ် အတိအကျရှိသော တိုင်းပြည်အဖြစ် နိုင်ငံတကာက အသိအမှတ်မပြုရသေးခင်ကတည်းက ထိုဒေသအတွင်း ပေါက်ဖွားအခြေချနေထိုင်လာခဲ့သူများသည် မည်သည့်လူမျိုးဖြစ်ပါစေ နောက်မှဖြစ်တည်လာသော ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်တိုင်းရင်းသားအဖြစ် ရောက်သည်။

စစ်ပွဲစဉ်နှင့် သက်ရောက်မှုများ...

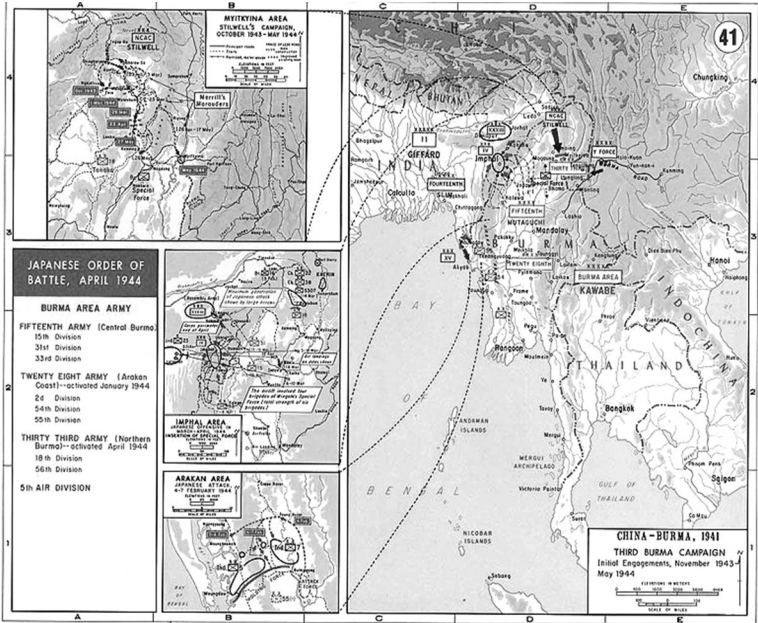
၁၉၄၂ တွင် အင်္ဂလိပ်-ဂျပန်စစ်ပွဲများ ရခိုင်ပြည်တွင် စတင်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘက်တွင် ပြည်မတပ်များ၊ အာဖရိက ကိုလိုနီနိုင်ငံများက တပ်များအပါအဝင် ဗြိတိန်အိန္ဒိယ(ယခု အိန္ဒိယ) တပ်မဟာ ၉ ခုနှင့် ဂျပန်ဘက်တွင် တပ်မ ၁ ခု အင်အားရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်ဦးစီးများမှာ နီအယ် အိုင်ရဝင် နှင့် ဝီလီယမ် စလင်း တို့ ဖြစ်ပြီး ဂျပန်စစ်ဦးစီးများမှာ ကိုစုကေ မိယာဝါကီ နှင့် တာကေချီ ကိုဂါ တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၄၂ တွင် အင်္ဂလိပ်တပ်များ ရခိုင်မှတစ်ဆင့် ဘင်ဂေါလ်နှင့် အိန္ဒိယသို့ ဆုတ်ခွာရာတွင် ကုလားလူမျိုးများနှင့် မြန်မာကုလား ဒုက္ခသည်များစွာ မရေးမနှောင်း လိုက်ပါရွှေ့ပြောင်း သွားကြသည်။ ဆက်သွယ်ရေး အခက်အခဲများကြောင့်

ဒေသတွင်းရှိ တရုတ်လူမျိုးများသည် အင်္ဂလိပ်တပ်များ ဆုတ်ခွာသွားမှုကို မသိခဲ့ကြသဖြင့် ဒုက္ခသည်အဖြစ် ပါမသွားကြဘဲ ချန်ကေရိတ် တပ်နယ်မြေများတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ ချန်ကေရိတ်က အိန္ဒိယရှိ မဟာမိတ် အမေရိကန်တပ်များနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး တရုတ်လူမျိုးများကို ဖြစ်သလို ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။

ဂျပန်တပ်များက စင်္ကာပူကိုသိမ်းပြီး မရှေးမနှောင်းတွင် ရန်ကုန်ကိုလည်း သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိန်ဘားမား(ယခု မြန်မာပြည်)ရှိ အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရား ပြိုပျက်သဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် ရရှိခဲ့သော ဒေသနှင့် ဌာနအသီးသီးမှ အဆက်အသွယ် အထောက်အကူများ ချုပ်ငြိမ်းသည်။ ဒေသရပ်ရွာ အသီးသီးတွင် ဓားပြိုက်ားများနှင့် လက်နက်ကိုင်သူပုန်အဖွဲ့ ကြီးငယ် ပေါက်ဖွားသောင်းကျန်းသည်။ ဂျပန်စစ်တပ်က ထိုပြဿနာများကို ဂျပန်နည်း ဂျပန်ဟန်ဖြင့် ဖြေရှင်းသည်။ စနစ်ကျသော စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုအတွက် အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်တစ်ခုကို အစားထိုးနေရာ ချနိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် တစ်ပြည်လုံး အငတ်ဘေး ဆိုက်သည်။

31 May 2015

Allied Third Burma Campaign (October 1943 - May 1944)

ဘဝတစ်ကွေ့မှ အမှတ်တရအဖြစ်

ဘန်ကောက် စုထိစန့်၌ ရုံးစိုက်ထားသော ကေအဲန်ယူ နိုင်ငံခြားရေး ဌာနတွင် စစ်လက်နက် ခဲယမ်းမီးကျောက်အမှုဖြင့် ၁၉၇၆ ခုနှစ်က အဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ကေအဲန်ယူ စခန်းသို့ ပို့ဆောင်မည့် M16, M79, M57, M72 RSM များအပြင် အမေရိကန်စစ်သုံး Digital ကြားဖြတ် ဆက်သွယ်ရေးစက်များ (အမေရိကန်နှင့် ရုရှားတပ်တွင်သာ စတင်တီထွင်အသုံးပြုသော Digital ကို ထိုစဉ်က ဗီယက်နမ်၊ ထိုင်းနှင့် မြန်မာစစ်တပ်များတွင် မသုံးနိုင်ကြသေးပေ။ Analog စနစ်ကိုသာ သုံးနိုင်သေးသည်) အိမ်အောက်ထပ် တိုက်ခန်းအတွင်းအပြည့် သိုလှောင်ထားသည်ကို ထိုင်းရဲ၊ မြို့စောင့်တပ်၊ ကြည်းတပ်နှင့် လေတပ်များက အမြောက်ကားကြီးများဖြင့် လာရောက်ပိုင်းဝန်း ပိတ်ဆို့ပြီး ဖမ်းဆီးခြင်းဖြစ်သည်။ ဖမ်းဆီးစဉ်တွင် ရုံး၌ လူ ၂၀ ခန့် ရှိနေသည်။ အဖမ်းခံရသူများတွင် ဘန်ကောက် ဆေးရုံများတွင် ခွဲစိတ်ကုသမှု ခံယူခဲ့ပြီး စခန်းပြန်ရန် စောင့်ဆိုင်းနေကြသော တိုက်ပွဲမှ ဒဏ်ရာရစစ်သားများ၊ ထားဝယ်ခရိုင်မှ ကေအဲန်ယူ မိုင်းလုပ်ငန်း တာဝန်ခံများနှင့် သူနာပြုဆရာမများ၊ ကားဒရိုင်ဘာအဖြစ် လစာပေး ငှားရမ်းထားသော ထိုင်းတစ်ဦးအပြင် ကျောက်ကုန်သည်ကြီးတစ်ဦးနှင့် ဘန်ကောက်ရုံး အမှုထမ်းများပါဝင်သည်။

အမ်းမတ်ကားများနှင့် တင့်ကားတန်းကြီးက စုထိစန့်လမ်းမပေါ်တွင် အပြည့် ဖြစ်နေပြီး အရပ်ကားများ ဖြတ်သန်းမှုကို ပိတ်ဆို့ထားလိုက်သည်။ ရပ်ကွက်သားများ လန့်ဖျပ်ကြောက်လန့်ခြင်း မရှိကြရန် မိမိအိမ်တွင်းတွင်နေကြရန် လျှပ်စစ် မီးတိုင်များရှိ အော်လန်များမှ တစ်ချိန်လုံး ထုတ်ပြန်ကြေညာလျက်ရှိသည်။ ကြေညာလေ လူများလမ်းဘေးအပြည့် ပိုင်းအုံစောင့်စားကြည့်ရှုလာကြလေ ဖြစ်တော့သည်။

ဘန်ကောက် မြို့တော်ဝန်နှင့် ဂတ်များက ရုံးဧည့်ခန်းတွင် ကေအဲန်ယူရုံး ဒုတာဝန်ခံနှင့် တွေ့ဆုံစကားပြောညှိနှိုင်းသည်။ ထိုစဉ်ကရှိသော TV channel 3, 5, 7 အပြင် ထိုင်းရတ်အပါအဝင် သတင်းဌာနများမှ သတင်းထောက်တွေ ကင်မရာကြီးငယ်များ တကားကားဖြင့် လှေကားတက်လိုက်ဆင်းလိုက် ကင်မရာအတွက်

ကောင်းချိန်နိုင်ရန် အလှအယက် ဖြစ်နေကြသည်။ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များကလည်း စစ် တပ်အဖွဲ့ကို အိမ်ထဲမဝင်စေဘဲ သူတို့ချည်း အပေါ်ထပ်အောက်ထပ်များတွင် မွေ နောက်လှန်လှော့နေကြသည်။ နာရီဝက်ခန့်အကြာတွင် မြို့တော်ဝန် ထွက်သွား သည်။ တင့်ကားတန်းကြီးများနှင့် ဘန်ကောက်ဂတ် တပ်မတော်တပ်ဖွဲ့များလည်း တပ်ပြန်ခေါက်သွားကြသည်။

မရှေးမနှောင်းတွင် ဂေအိန်ယူရုံးတာဝန်ခံက အဖွဲ့ဝင်များကို အဝတ် အစားလဲကြရန်နှင့် သွားလည်ကြမယ်ဟု ပြောသည်။ ပူအိုက်ချိန်ဖြစ်သဖြင့် အများ စုမှာ အင်္ကျီမဝတ်ထားကြပေ။ ဆလွန်းကားများဖြင့် ဘန်ဗူးရဲဌာနကို ရောက်သည်။ ဧည့်ခန်းပုံ မပေါက်သည့် အချုပ်ခန်းကျဉ်းလေးထဲတွင် ခဏနားကြပါရန် ဆိုင်ရာ ရဲအမှုထမ်းများက အားပါးတနာပင် ဧည့်ခံပြုစုသည်။ ထိုင်းထုတ် gold city, samit 14, Kraung thong စီးကရက်ဗူးများဖြင့် လာရောက်ဧည့်ခံရာ 555, Kent King size, Lucky strike နှင့် Camel များသာ သောက်တတ်ကြကြောင်း ပြောသဖြင့် လာပြန်လဲပေးကြသည်။ အဲလို သားနားသည်။

ညပိုင်းတွင် TV မှ သတင်းကြည့်ရသည်။ Channel တိုင်းတွင် ဘန် ကောက်၌ လျှို့ဝှက်တပ်စွဲထားသည့် တိုင်းတစ်ပါးမှ အမျိုးအမည်မသိ စစ်တပ် တစ်တပ်ကို ထိုင်းစစ်တပ်တွင်ပင် မတပ်ဆင်နိုင်သေးသော နောက်ဆုံးပေါ် စစ် လက်နက် ကိရိယာ များစွာနှင့်အတူ ဖမ်းဆီးလိုက်ပြီ ဖြစ်သဖြင့် ထိုင်းပြည်သူများ အဖို့ ပြည်ပကျူးကျော်မှု အန္တရာယ်ရန်စွယ်များမှ ကင်းဝေးပြီဖြစ်ကြောင်း သတင်း တွင်တစ်မျိုး ဆောင်းပါးများတွင်တစ်ဖုံ ပွားကြသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ရဲမှူးတစ်ဦးက ထိုင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်သတင်းစာများ လာပေးသဖြင့် မိမိတို့အကြောင်းများကိုသာ မျက်နှာဖုံးသတင်းကြီးများ လုပ်ထား ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကြည်နူးရမလိုလိုပင်...

ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့တွင် စီအိုင်အေ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ထိပ်သီးကေဒါတစ်ဦးလည်း ပါသည်။ သူတို့ ၂ ဦးမှာ တစ်ချိန်လုံး ဆွေးနွေး ငြင်းခုံ နေကြခြင်းဖြင့် စိတ်လှုပ်ရှားမှု အရသာကို အပြည့်အဝခံစားနေကြရသဖြင့် အဖမ်း ခံထားရခြင်းမှ မြန်မြန်လွတ်သွားမည်ကိုပင် စိုးရိမ်နေကြမည့်ပုံပေါ်သည်။ Context ကို ခင်းပြရလျှင် ထိုခေတ်သည် အမေရိကန်နှင့် ဗီယက်နမ် စစ်ဖြစ်နေသောအချိန် ဖြစ်သည်။ အာရှနိုင်ငံအများစုသည် ကွန်မြူနစ်စနစ်သို့ပြောင်းလဲရန် လှုပ်ရှားနေ

ကြသည်။ ရုရှားနှင့် တရုတ်တို့တွင် ကွန်မြူနစ်အစိုးရခေတ် ရောက်နေသည်။ လာအိုနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားတွင်လည်း ကွန်မြူနစ် တော်လှန်ရေးတပ်များက အစိုးရ အဖြစ်သို့ အနိုင်ရ ပြောင်းလဲစ ပြုနေသည်။

မြန်မာပြည်တွင်လည်း ဝအမျိုးသားတပ်မတော်ကို တောင်ပံပြုထားသည့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ အင်အားအကြီးဆုံးသော အချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ တွင်လည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများနှင့် ထိုင်းတောင်တန်းသား နယ်စပ်လူမျိုးစု များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသော ထိုင်းကွန်မြူနစ်ပါတီ သဘောထားသည် ထိုင်းအခြေခံ လူတန်း စားအတွင်းတွင် ဩဇာကြီးမားလာနေလျက်ရှိသည်။

အမေရိကန်နှင့် ထိုင်း ပူးပေါင်းကာ အရှေ့တောင်အာရှ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ထိန်းချုပ်ရေး သေနင်္ဂဗျူဟာများကို ချမှတ်လှုပ်ရှားကြသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အချက် အခြာကျသော မြို့ရွာများတွင် CIA ၏ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး ရုံးများကို ဖွင့်လှစ် ထားသည်။ ဗီယက်နမ်တွင် အမေရိကန်က မီးလောင်ပုံးများနှင့် အဆိပ်ငွေ့ များကို ပင် နေ့မအိပ်ညမနား ကျဲနေသည်။ ဘီ ၅၂ လေယာဉ်ကြီးများတွင် ထိုင်းများကို တန်ချီတင်ဆောင်နိုင်သည်။ ထိုလေယာဉ်များသည် ထိုင်းစစ်လေယာဉ်ကွင်းများတွင် စခန်းချသည်။ အမေရိကန်တွင် နှစ်ဆင်သမ္မတကို ဗီယက်နမ်စစ်ပြန် ဒုက္ခိတများ ဦးစီးလျက် အကြီးအကျယ် ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြနေကြသည်။ အမေရိကန် ရဲများက လည်း အကြီးအကျယ် ရိုက်နှက်အရေးယူ ဖမ်းဆီးကြသည်။ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့် အရေးစကား ဘယ်သူကမှ ပါးစပ်ထဲ ထည့်မပြောသေးသောခေတ် ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် နိုင်ငံရေးတက်ကြွလာသော ထိုင်းကျောင်းသားသပိတ် ကြီး ဖြစ်လာသည်။ ထိုင်းစစ်တပ်၏နိမ့်နင်းမှုကြောင့် ရာကျော် သေဆုံးသည်။ ထိုင်း စာနယ်ဇင်းများတွင် ကျောင်းသားသပိတ်သတင်းက နေရာယူလွှမ်းခြုံနေသည်။

တစ်ချိန်လုံး ဘန်ကောက်တွင်ပင် အခြေစိုက်ထားသော ကျွန်ုပ်တို့ ကေ အဲန်ယူအဖွဲ့သည် ထိုအဖမ်းဆီးခံရသည့် အခါကျမှ သတင်းဌာနများက သိရှိလာကြ တော့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏သတင်းများဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံက လတ်တလော ရင်ဆိုင်နေ ရသော ကျောင်းသားသပိတ်ကို ဖုန်းအုပ်လိုက်နိုင်သည်။ နောက်တစ်ပတ်ခန့်တွင် ပင် ထိုင်းသပိတ်သတင်းများသည်လည်း လူထု စိတ်ဝင်စားမှုမှ လုံးဝလွတ်ကင်း သွားတော့သည်။

ထိုင်းစာနယ်ဇင်း အားလုံးတွင် ဖမ်းဆီးသိမ်းယူခံလိုက်ရပြီဟု ဖော်ပြခဲ့

သော ဘန်ကောက်ရုံးမှ ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်နက်ကိရိယာ တန်ဆာပလာ အားလုံး မှာလည်း ထိုအပတ်အတွင်းမှာပင် ဂေအဲန်ယူစခန်းများသို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကို မည်သည့်သတင်းဌာနကမျှ ဖော်ပြခြင်း မရှိပေ။ ဒီ story ကလေးမှ ရရှိသော သင်ခန်းစာတစ်ခုမှာ သတင်းဆိုသည် လူသိရှင်ကြား အကြောင်းအရာများကိုသာ တစ်ခြားအရပ်မှ သိရှိနိုင်ရန် ဖောက်သည်ချ မှန်ရိပ် ထိုးနေကြသော အဆင့်တွင်သာ လုပ်ကိုင်နေကြခြင်းဖြစ်၏။

မှန်ရိပ်ထိုးပြခြင်းမျှသာဖြစ်သဖြင့် အမှောင်တွင်းက အဖြစ်အပျက်များ ကို ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ အမှောင်များကို မီးမောင်းထိုးသော အလုပ်ကိုမူ တချို့ ဆောင်းပါးများကသာ လုပ်နိုင်ကြသည်။ သို့ဖြစ်သဖြင့် အဖြစ်မှန်များကို သတင်း များမှ သိရှိနိုင်ရန် ရာနှုန်းပြည့် မျှော်လင့်ထားလို့ မရနိုင်ခြင်း ဖြစ်တော့သည်။

မှတ်ချက် - ဘဝတစ်ကွေ့မှ အမှတ်တရအဖြစ်သာ အပျင်းပြေ ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ အလွန်မေ့တတ်သော ရောဂါအရှိန် တိုးတက်လာနေသဖြင့် မေ့ပျောက်မသွားရန် ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်း အချိန်ရလျှင် ၁၉၇၁ ခုနှစ် ကလေးလူငယ်ဘဝက မန္တလေး ရန်ကုန် မီးရထားကို ကျောင်းနေဘက် သူငယ်ချင်း ၉ ဦးနှင့်အတူ ပြန်ပေးဆွဲခဲ့သည့် ပုံပြင်ကလေးကို အပျင်းပြေ မှတ်တမ်းတင်ပါဦးမည်။

26 December 2015

ချာချီရဲ့ တင်ပြချက်တချို့

“နယ်စပ်လူမျိုးစုတွေကို မြှုပ်ထားတဲ့ မရကသချိုင်းဂူတွေလို့ သံသယ ရှိခဲ့တာတွေဟာ အမှန်တကယ်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါတယ်။ ကျနော်တို့ဟာ ကျနော် တို့ရဲ့ အောင်မြင်မှုအတွက် ကျနော်တို့ဘက်ကနေ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိရှိ ပါဝင်တိုက်ခိုက် ခဲ့ကြတဲ့ ဒီလူတွေအတွက် (လူမျိုးစုတပ်များကို ဆိုလိုသည်) ကျနော်တို့ လုပ်ဆောင် ရမယ့်တာဝန်တွေကို ကျေပွန်ကြပြီလားဆိုတာ အာမခံချက် စိုးစဉ်းမှ မရှိပါဘူး။ ခုနက ဝန်ကြီးချုပ်(အက်တလီ) တင်ပြခဲ့တဲ့ တောင်ပေါ်ဒေသ တစ်ဝက်ကျော်ကျော် မှာ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်ပြင်ဆင်မှုနဲ့ တော်လှန်ရေးတွေ ပျံ့နှံ့ဖြစ်ပွားနေတဲ့ အကြောင်းကို ကျနော်ပြောတာပါ။

လူသတ်မှုနဲ့ လက်နက်လုယက်မှု ၁၂၀၀၀ လောက်ဟာ ဒီနှစ် ပထမ ၇ လ အတွင်းမှာတင် ဖြစ်ခဲ့ပြီး ဒါဟာ အစပဲ ရှိပါသေးတယ်။”

“ကျနော်တို့ အခုပြောနေကြတဲ့ ဘားမားလွတ်လပ်ရေးဆိုတာက ဆိုရှယ် လစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာမယ့် တိုင်းပြည်ပါ။ ဘားမားအစိုးရမှာ(လူမျိုးစုတွေကို) ထိရောက် တဲ့ လျော်ကြေးတွေပေးဆပ်ဖို့ စီစဉ်မှုတွေလည်း လုံးဝ မရှိပါဘူး။ ဒါဟာ ဘားမား အစိုးရအဖွဲ့နဲ့အတူ ကိန်းဝပ်နေမှာဖြစ်ပြီး ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုတာတွေနဲ့ လည်း အလွန်အလှမ်းဝေးနေမှာဖြစ်ပါတယ်။”

(ဘားမားလွတ်လပ်ရေး တောင်းခံလွှာကို စဉ်းစားရန်အတွက် ဗြိတိသျှ လွှတ်တော် တွင် အာဏာရဝန်ကြီးချုပ် အက်တလီ (Clement Attlee) နှင့် အတိုက်အခံခေါင်းဆောင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဝင်စတန်ချာချီတို့၏ အပြန်အလှန် ပြောဆိုမှုများမှ တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။ ဂျပန်ခုခံရေးစစ်ပွဲကာလက ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ခဲ့သူ ချာချီက ဗြိတိသျှဘက်က ပါဝင်ခဲ့သည့် လူမျိုးစုများဘက်က ကာကွယ်ထုချေခဲ့သော်လည်း အာဏာရ အစိုးရဘက်က အဆို အနိုင်ရ ခဲ့ခြင်းသည် ဖဆပလအုပ်စုလက်သို့ နိုင်ငံ့အာဏာကျရောက်သွားခြင်း၏ အရင်းအမြစ် ဖြစ်သည်ကို ရှင်းလင်းစွာ တွေ့နိုင်သည်။)

22 February 2017

Japan set Aug San as disability

(မတ်လ ၂ ရက် သမိုင်းအစအန)

BIA and Aung San was regarded by the Japanese as being militarily unskilled.

Burma history the main instrument of Burman nationalism, praised Aung San patriotism but distanced itself from he was as a follower of Japanese Fascism together with his comrade Ne Win.

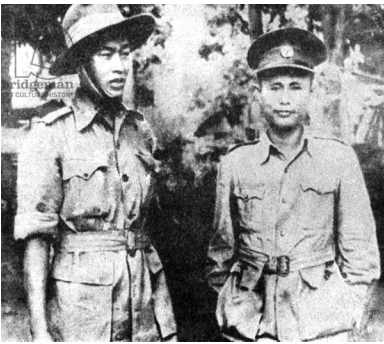
Ne Win seized power from Pyi Thaung Suu government in March (2) 1962 coup d'état and continue the implementation of the unfinished works of Aung San.

ဘီအိုင်အေနှင့် အောင်ဆန်းကို စစ်ရေးအရည်အသွေး ကင်းမဲ့သည်ဟု ဂျပန်က အသိအမှတ်ပြုသည်။

မြန်မာ့အမျိုးသားရေးဝါဒ၏ အဓိက တန်ဆာပလာဖြစ်သည့် မြန်မာ့ သမိုင်းက အောင်ဆန်း၏ မျိုးချစ်ဝါဒကို ဂုဏ်ပြုချီးမြှောက်သော်လည်း သူ၏ ရဲဘော် ရဲဘက် နေဝင်းနှင့်အတူ ဖက်ဆစ်ဂျပန် နောက်မြားခဲ့ဖြစ်ခဲ့သည့် အပိုင်းများကိုမူ သူ့သမိုင်းနှင့်ဝေးကွာရာသို့ ခွဲထုတ်ထားသည်။

နေဝင်းသည် ၁၉၆၂ မတ်လ ၂ ရက်တွင် နိုင်ငံတော်အာဏာကို ပြည် ထောင်စုအစိုးရလက်မှ သိမ်းပိုက်လုယူပြီး ရဲဘော်ရဲဘက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ မပြီးဆုံးသေးသော အလုပ်များကိုဆက်လက် ဆောင်ရွက်သည်။

2 March 2017

ကေအဲန်ယူ သမိုင်းမှန်တိုချုပ်(ပထမပိုင်း) Brief history of KNU

ကေအဲန်ယူသည် ဒီမိုကရေစီ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု စနစ်တို့ကို အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံမူဝါဒအဖြစ် ကိုင်စွဲသည်။ မြန်မာ အနွဲ့အပြားရှိ ကရင်လူဦးရေ ၇ သန်းခန့်၏ ဆန္ဒကို ဦးဆောင်ကိုယ်စား ပြုခဲ့သည်။ ၁၈၈၁ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ လက်ထက်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ကရင်နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းအားလုံးကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ကေအဲန်ယူအဖြစ် စုစည်း ထူထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကရင်အမျိုးသားသည် မြန်မာမင်းများ လက်ထက်က ကျေးကျွန်များ အဖြစ် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်ခံခဲ့ရသည်။ စာပေသင်ကြား တတ်မြောက်ခွင့် တားမြစ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီခေတ်တွင် ကရင်ဘဝ အနေအထား တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုး လာခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် ကရင်များက ဗြိတိန်နှင့် အမေရိကန်တပ်ဘက် မှ ပါဝင်ပြီး ဂျပန်ကျူးကျော်မှုကို ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ ဗမာတစ်စုက ဂျပန် ဘက်က ပါဝင်နိုင်ရန် ဂျပန်စစ်ထောက်လှမ်းရေးဌာနက ဘီအိုင်အေ ခေါ် ဗမာ့ လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်ကို ဟန်ပြဲဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ဂျပန်က စစ် စရှုံးသော အခါ သူတို့စစ်တပ် အင်္ဂလိပ်ဘက်သို့ ပြောင်းခဲ့သည်။ ထိုကာလသည် ဗမာများက ကရင်တို့ကို ပြိုင်ဘက်ဟု သဘောထားကာ အင်္ဂလိပ် အလိုတော်ရိများဟု သမုတ် လျက် မလိုမုန်းတီးသည့်ခေတ် ဖြစ်သည်။

ထိုအကြောင်းကြောင့် ဗမာများလွတ်လပ်ရေးရလျှင် ကရင်လူမျိုးများ အတွက် ပိုမိုအန္တရာယ်ကြီးလာမည်ကို စိုးရိမ်ရသော အနေအထား ဖြစ်လျက်ရှိ သဖြင့် အင်္ဂလန်အစိုးရထံမှ ကရင်လူမျိုးတို့အတွက် သီးခြားလွတ်လပ်ရေးကို တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ ကရင်တို့ လွတ်လပ်ရေး တောင်းဆိုသော ဝန်စတန်ချာချီ အစိုးရမှာ စစ်ပြီးစ ဗြိတိန်ရွေးကောက်ပွဲတွင် လေဘာပါတီကို ရှုံးနိမ့်ပြီး လေဘာပါတီ အစိုးရဖြစ်လာသည်။ ဖဆပလက လေဘာပါတီအစိုးရသို့ တင်သွင်းသော လွတ် လပ်ရေးလျှောက်လွှာမှာ ဝန်ကြီးချုပ်သစ် အက်တလီ၏ စွမ်းစွမ်းတမံ ထောက်ခံမှု ကြောင့် လွှတ်တော်က ဂရုနဲ့ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။ ကရင်များ၏အရေးကို သူတို့ လွတ်လပ်ရေး ပေးလိုက်သည့် ဗမာအစိုးရထံ ဆက်လက်တင်ပြ တောင်းဆိုသွားရန် ဦးနုအစိုးရထံ အာဏာ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ ဦးနုအစိုးရက အာဏာလွှဲပြောင်း ပေးမှုကို လက်ခံခဲ့သော်လည်း ကေအဲန်ယူမှ ကရင်တစ်ကျပ် ဗမာတစ်ကျပ် တန်း တူခွင့်တောင်းဆိုမှုကို နိုင်ငံရေး လှည့်ကွက်များဖြင့် တရားမဝင် ဖြစ်သွားအောင်

လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ဦးနုအစိုးရ လက်ထက် ၁၉၄၉ တွင် ကေအဲန်ယူ၏ အခြေခံ လူထု အင်အားကောင်းသော မြို့ရွာများကို ဦးနုပမာ့တပ်မတော်က အမြောက်များ ဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု များစွာကို စတင်သည်။ ဥပဒေအတွင်းရှိ ကရင်ခေါင်းဆောင် အများအပြားကို ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ကာ ကရင်အမျိုးသားများ တရားဝင် ဖွင့်လှစ် ထားသော ရုံးအားလုံးကို အဓမ္မစီးနင်း ဖျက်ဆီးပစ်သည်။

စစ်ရေးအတွေ့အကြုံ ပိုမိုဝါရင့်သော ကရင်များလက်နက်ကိုင် ခုခံပုန် ကန်မှုများ ဖြစ်ပွားလာစေရန် သွေးဆွခြင်းဖြစ်သည်။ ကေအဲန်ယူ အခြေခံဒေသ ဖြစ်သော မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တွင် ကရင်ဗမာလူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းများ ဖြစ်ပွားလာစေ ရန် အခြေအနေမျိုးစုံကို ဖန်တီးသည်။ ဦးနု ဆင်ထားသည့် အကွက်အတိုင်း ကရင်များ လက်နက်ကိုင်ခုခံမှုကို စတင်လိုက်သည်။ ထိုသို့ မခုခံဘဲ နေလို့မရ သော စီးနင်းတိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်မှုများကြောင့် ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၉ တွင် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက ဒုစစ်ဦးစီးချုပ်ဖြစ်သော ဗိုလ်နေဝင်းအား ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ လက်ရုံးအဖြစ် စစ်ဝန်ထမ်း အထူးတပ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စေလျက် ဗမာ့တပ်မတော်ကို အာဏာသိမ်းစေ သည်။ ဗမာ့တပ်မတော်စစ်ဦးချုပ် ကရင်အမျိုးသား ဗိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းလက်မှ တပ်မတော်အာဏာကို စစ်ဝန်ထမ်းအဖွဲ့က အေးဓားပြတိုက်ကာ သိမ်းယူလိုက် ပြီးနောက် နေဝင်း စီစဉ်ပေးသော ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဦးနုအာဏာ ပြန်ရလာပြီး ဝန်ကြီးချုပ် ပြန်ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၅၀ တွင် ဦးနု၏ စစ်တပ်က ၁၉၄၇ က မြန်မာပြည် အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီတွင် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဌာန ဝန်ကြီးဖြစ်ခဲ့သော ကရင် အမျိုးသားခေါင်းဆောင် စောဘဦးကြီးကို သတ်ဖြတ်ပစ်လိုက်သည်။ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းက ထိုကောင်စီ၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သည်။ ဘုရင်ခံ ဆာဟူးဘရန်က ခန့်အပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်တွင် ပင်လုံစာချုပ်နှင့် လူမျိုးစုများ၏ ပြည်နယ်အခွင့်အရေး ကိစ္စများ ပြန်လည်ဆူညံလာသည်ကို ဦးနုအစား စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်နေဝင်းက ကိုင်တွယ်နိုင်ရန် ၁၉၆၂ မတ်လ ၂ ရက်တွင် ဒုတိယအကြိမ် စစ်တပ်အာဏာ သိမ်းမှု ဖြစ်ပွားသည်။ ကေအဲန်ယူနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး စေ့စပ်ပွဲ ပြန်လုပ်ပြီး ကေအဲန်ယူ တောင်းဆိုသည့် အမျိုးသား ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကိစ္စကို လက်ခံပြောဆိုခြင်း မရှိဘဲ ကေအဲန်ယူကို ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် လက်နက်အရင်ချရန် ဖိအားပေးသည်။

13 March 2017

Some knowledge about the Karen Tribes

The Karen is one of the largest hill tribe groups in Southeast Asia. They are spread throughout Burma, Thailand and Laos. Their population is estimated to range from 7 to 15 million. In Thailand alone, there are around 500,000 Karen villagers, making it Thailand's largest hill tribe population. (2016 Thailand population is about 70 million)

Although the Karen has been in Burma for centuries, their true origin still not found the clear evidence history and it is the common duty of modern Karen history researchers. According to the Karen legend, Taw Mei Pa, they can be traced all the way back to Mongolia. Taw Mei Pa was seen as the father of the Karen race. According to their story, Taw Mei Pa led the Karen people away from their homes when the place they inhabited became the battlefield of an outside war. During their journey, he led his people across a 'River of Running Sand' or 'Hti Seh Meh Ywa' which has been interpreted by scholars to mean the Gobi Desert.

(6 hill tribes list of Thailand 2015 are Karen 500,000, Hmong 150,000, Lahu 100,000, Akha 70,000, Yao 40,000, Lisu 40,000. Total about 1,000,000)

Scholars not identify Shan and Lao people in Thailand as the hill tribes due to Thai, Shan and Lao are the same ethnicity and DNA. Also 115,000 of Mon in Thailand are an ethnic group of Thailand that is not a hill tribe.

21 June 2017

The origin of current Burma army

စစ်ပြီးခေတ်မြန်မာတပ်မတော်သမိုင်း၏ အရေးအကြီးဆုံးအချက်မှာ ကရင်အမျိုးသားတို့သည် သေးငယ်သော လူနည်းစုအဖြစ် ဗမာပြည်အောက် သွပ် သွင်းခံရမည့် အင်္ဂလိပ်နှင့် ဗမာခေါင်းဆောင်များ၏ လွတ်လပ်ရေးအစီအစဉ်ကို ငြိမ်းချမ်းစွာ ထကြွဆန့်ကျင်မှုဖြစ်သည်။ ၁၉၄၅ တွင် ဂျပန်တို့ စစ်ရှုံးသည်နှင့် ကရင် အမျိုးသားခေါင်းဆောင် စောဘဦးကြီးနှင့် ဆစ်ဒနီလူနီတို့သည် ဘုရင်ခံ ဒေါ်မန်စမစ် ၏ ကိုယ်စားလှယ်နှင့် အမှတ်(၁၂) တပ်မတော် စစ်ဌာနချုပ်တွင် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေး သည်။

(မှတ်ချက် - အမှတ်(၁၂)တပ်မတော်သည် မူလက အမှတ်(၁၄)တပ်မတော်၏ နာမည်ကျော် ကြားသော ဗိုလ်မှူးချုပ် အော်ဒ်ဝင်းဂိတ် (Brigadier Orde Wingate) ဦးဆောင်ခဲ့သည့် ခြင်္သေ့အထူးတပ်(Chindit)၏ ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းမှုဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ဗမာ့တပ်မတော် (Burma command) ဖြစ်လာခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများကို အခြေခံ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ထိုဗြိတိသျှပိုင် ဘာမားကွန်မန်းမှ ဗမာ့တပ်မတော်အဖြစ် ပြောင်းလဲသွားပုံ အဆင့်ဆင့်ကို နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်)

ထိုအစည်းအဝေးတွင် ကရင်ခေါင်းဆောင်များက Karenistan အမည် ရှိသော နိုင်ငံသစ်တစ်ခု အသိအမှတ်ပြုပေးရေးကို လွတ်လပ်ရေးပေးမည့် အစီ အစဉ်တွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးရန် အဆိုတင်သွင်းထားသည်။ သီဟိုဠ်နိုင်ငံ ကန္နီ မြို့ရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်တွင် ၁၉၄၅ ခု စက်တင်ဘာလက ပြုလုပ်သည့် ကန္နီ ကွန်ဖရင့် (Kandy conference) ပြီးသည်နှင့် ကရင်လွတ်မြောက်ရေး လူထု စုရုံး စည်းဝေးပွဲကြီးတစ်ရပ်ကို ရန်ကုန်မြို့တော်တွင် ကျင်းပကြသည်။ ထို ကရင်လူထု အစည်းအဝေးကြီးက ညီညွတ်သော နယ်ဖျားကရင်ပြည် (United Frontier Karen States) ကြေညာပေးရေးအတွက် ဗြိတိသျှနိုင်ငံတော်အတွင်းဝန်ချုပ်သို့ တင်သွင်း ထားခဲ့သည့် မှတ်တမ်းအတည်ပြုရေးကို ကြွေးကြော် တောင်းဆိုကြသည်။

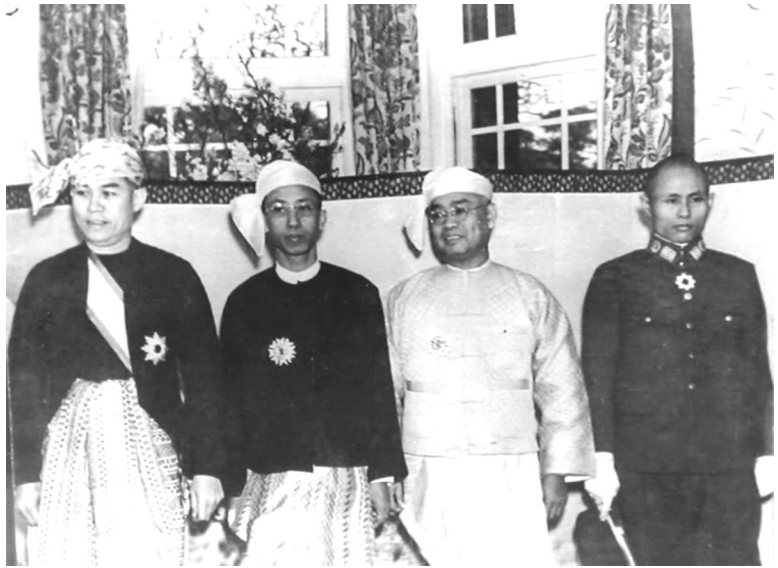
(မှီငြမ်းရန် အချက်အလက်များစွာကို မှတ်တမ်းတင်ထားကြသော ဘက်မလိုက် နိုင်ငံတကာ သမိုင်းပညာရှင်စစ်စစ်များအား ကျေးဇူးအထူးတင်လျက် - စိတ်ဝင်စားသူ ရှိလျှင် ဆက်ပါဦးမည်)

20 July 2017

ဗမာပြည်လွတ်လပ်ရေးရလာခြင်းရဲ့ အဓိကအချက်

ဗြိတိသျှအစိုးရက ကရင်ပြည်နယ်တောင်းဆိုမှုကို ထောက်ခံ ရပ်တည် လိုက်ပါက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်နှင့် ပြုလုပ်နေသော လွတ်လပ်ရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများ ပျက်ပြားသွားမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်ခဲ့ကြသည်.. ဆိုတဲ့ ကောက်ချက်ဟာ မြန်မာသမိုင်းဆရာများရဲ့ ရေးနေကျနည်းဖြစ်တဲ့ ဗမာ့သိဒ္ဓိတင် ရေးနည်းဖြစ်တယ်။ ထိုစဉ်က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရက အင်မတန် အထင်ကြီးနေတယ်ဆိုတဲ့ အရောင်ခြယ် ရေးသားနည်းမျိုးဖြစ်တယ်။ အမှန်က အဲဒီကာလမှာ အင်္ဂလိပ်အာဏာပိုင်အများစုဟာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်က နိုင်ငံခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာဘမော်ကနေတစ်ဆင့် ထူထောင်ပေးတဲ့ ဘီအိန်အေ တပ်ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အင်္ဂလိပ်ဘက် ဘက်ပြောင်းလာမှုကြောင့် သစ္စာမရှိသူ အဖြစ် အမြင်ရှိနေကြတဲ့ကာလဖြစ်နေတာပါ။

နောက် အရေးကြီးတဲ့အချက်က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ဘီအိန်အေတပ်မှာ အင်အားကြီးနိုင်ငံဖြစ်တဲ့ ဂျပန် နောက်ခံမရှိတော့တဲ့ ကာလဖြစ်လို့ အင်္ဂလိပ်

ဝဲမှယာ - ဒေါက်တာဘမော်၊ သခင်မြ၊ ဒေါက်တာသိန်းမောင်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း

ကို စစ်ရေးအရ တော်လှန်ပုန်ကန်ရင် အောင်မြင်ဖို့ အလားအလာ သုည ဖြစ်နေတဲ့ အချိန်လည်း ဖြစ်နေတာပါ။ ဗိုလ်အောင်ဆန်း လုပ်နိုင်တာက ဘီအိန်အေတပ် တောခိုပြီး ဗကပ အလံနီ စတာတွေနဲ့ တပ်ပေါင်းစုဖွဲ့ခြင်းပါပဲ။ ဒီအချိန်မှာ အရင်က လို ဂျာနကို လုံးဝအားကိုးလို့ မရတော့သလို ရုရှားနဲ့ တရုတ်ကလည်း နိုင်ငံတကာ အရေး ထဲထဲဝင်ဝင် ဝင်ပါနိုင်တဲ့ ခိုင်မာမှု မရှိကြသေးပါဘူး။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးကာစ မှာ မဟာမိတ်နိုင်ငံတွေဖြစ်တဲ့ အမေရိကန်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်နဲ့ ရုရှားစတဲ့အထဲမှာ အမေရိကန်တစ်နိုင်ငံတည်းသာ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်မခံရတဲ့ တစ်ခုတည်းသော အချမ်း သာဆုံးနဲ့ အနုမြူလက်နက်ပိုင်ဆိုင်ထားတဲ့နိုင်ငံဖြစ်နေခဲ့တာပါ။

အမေရိကန်ဟာ နယ်ချဲ့နိုင်ငံ မဟုတ်သေးဘဲ အင်္ဂလိပ် လက်အောက်က နေ လွတ်လပ်ရေးရခဲ့တာ နှစ်တစ်ရာကျော်ပဲ ရှိသေးတဲ့ကာလဖြစ်လို့ နယ်ချဲ့ ဆန့် ကျင်ရေး အတွေးအခေါ် လွှမ်းမိုးနေဆဲဖြစ်ခဲ့တာပါ။ ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလိပ် ကိုလိုနီနိုင်ငံ အားလုံးကို ပြင်သစ်နဲ့ အင်္ဂလိပ်က လွတ်လပ်ရေးပေးကိုပေးဖို့ အတ္တလန်တိတ် ချာတာ စာချုပ်ကို အမေရိကန်က စတင်ဖန်တီးခဲ့တာဖြစ်သလို အဲဒီစာချုပ်အတိုင်း လိုက်နာလုပ်ဆောင်ဖို့ အင်္ဂလိပ်ကိုရော ပြင်သစ်ကိုရော ရာဇသံဆန်ဆန် ဖိအားပေး ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အမေရိကန် အဓိကလိုချင်တာက အင်္ဂလိန်ရော ပြင်သစ်ပါ ကိုလိုနီ နိုင်ငံတွေ ပိုင်ဆိုင်ထားရင် အမေရိကန်ပြည် ကမ္ဘာ့အင်အားအကြီးဆုံးနိုင်ငံ ဖြစ်လာ ဖို့ ခက်ခဲမှာမို့လည်း ဖြစ်တယ်။ မြန်မာပြည်ကို လွတ်လပ်ရေး မပေးမနေရအတွက် အင်္ဂလန်ကို ဖိအားပေးနေတဲ့ အခင်းအကျင်းကို ကာဗာယူပြီး လေဘာပါတီက ကွန်ဆာပေးတစ်ပါတီကို ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ယူခဲ့တာပါ။ လေဘာပါတီအစိုးရ က အင်္ဂလန်အနေနဲ့ နိုင်ငံပြန်လည်နလံထူရေးမှာ အမေရိကန်ပြည်ရဲ့ ငွေကြေး အထောက်အပံ့ များစွာကို ရရှိခဲ့တာလည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဗမာပြည်လွတ်လပ် ရေးရလာခြင်းရဲ့ အဓိက အရေးကြီးတဲ့ အချက်ဖြစ်တယ်။ ဗိုလ်အောင်ဆန်းကို အထင်ကြီးလို့ ဆိုတဲ့ ရေးနည်းရေးဟန်တွေ ရှက်စရာကောင်းပါတယ်။

12 August 2017

Karen Drum in Thai King Rama 9 funeral

Sukhothai was first dynasty of Siam(Shan). They bought rain frog drum from the tribe they called "Yang" now is Karen and Karenni. (Original Siamese not separated Karen and Karenni because they experienced these as one tribe. In that time "Yang" people were not divided to 9 sub-tribes like present time. They called "Yang" because "Yang" was the original name since they were the co-region people of Yunan,Guanxi and YangXi river vally now in China.

The rain frog drum was originally make by one of a "Tai" tribe. (Siamese Thai and Shan are Tai original also). That "Tai" group defeated Yang people in war of "Kantarawaddy" (In Karrenni state for now) and migrated to upper land (near Taung Gyi for current geography). "Yang" later leaders request that Tai group to returned to "Kantarawady" living as a "Yang" citizen tribe and produce the Frog drum. During second world war some tribe of "Yang" people trying to became a National. Both of these "Yang"people regards the frog drum as their national heritage and symbol. And "Tai" people that changed to Siam(Shan) now "Thai" are use the frog drum for their Royal great ceremony such Funeral. "Tai" in Shan state are no longer regards the frog drum as their old art of civilization.

5 November 2017

Officially, the Karen New Year began in 1938

Dear all beloved Karen

Below is a part of Karen New Year and Karen National day background history. We see the Karen leaders in British- Burma Parliament were split to 2 groups. One Karen group supported Dr. Bamaw who became a mastermind and co-founder of Burman chauvinism. We can see even nowadays many Karen are working as a part of Burman chauvinism in Burmese parliament but current Karen political status in national parliament is very far lower than the Karen in the past. They are just useful as the puppet of Burman chauvinism. Our national struggle is very complicate. We need another way for our marching to our national self-determination.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Officially, the Karen New Year began in 1938. Celebrations were first held

in 1939 (2677 by Karen calendar). It was on the first of January 1938 that Karen national leaders demands to the British administration for the Karen New Year were finally recognized, and declared an official holiday of Burma.

The movement for a distinct Karen national day was begun by Saya San Baw, in 1935. As member of parliament for Tharyarwaddy District, he argued that a Karen National Day should be introduced. However, the British colonial administration suggested that a Karen New Year day would be a better alternative. In 1937, the Karen parliamentary representatives again presented the case for a Karen National Day again unsuccessfully.

On 2 August 1937, Saw Johnson Deepominn (KNA), member of parliament for Taungoo District, presented the case to the lower house. However the Karen representatives in the chamber were split in their support across the two sides of parliament. U Pu's governing faction and the opposition lead by Dr. Ba Maw(He became the head of Burma state by Burma independent that granted by Japanese government in Second world war). As the demands were coming from a member of U Pu's side (Johnson Deepominn was an assistant minister), those supporting Ba Maw opposed the legislation. It failed to be ratified.

Soon after, Dr. Ba Maw's group formed a coalition, allowing it to seize power of parliament. The proposal seemed to be left with no chance of getting past the lower house. Members of the upper house, lead by Saya San Baw, Sir San C. Po and Saya Mahn Shwe Ba, discussed the matter together. They lobbied for, and gained the support of, some among the new Karen ministers. The demand was retables, and passed.

Ba Maw's cabinet ratified the proposal, and presented it to the Governor General of British-Burma for approval. In late 1937, the Governor General signed the legislation. The first day of Pyathoe, 1938 (Karen Year 2677), was declared the first Karen New Year.

19 December 2017

Self Determination History of Karen People

Dear all readers friend of my FB. I have my personnel plan for this year is to research and rewrite Karen history. The title is "Self-determination history of Karen people". To have a perfect concentration and focus I will not involve in all any other issues in FB this whole year. For the first step I will post the event that I want to share in that time. I will organize all my posts in the year end to become a history document. My history will only base on the event with strong evident. But some important stories with weak evident may included as a theory. I will not show any reference in FB due to them are mostly longer than the post.

I will included all reference as an appendix when I have an opportunity to print as a book.

ခင်မင်သော ဖေ့စ်ဘွတ် စာဖတ်သူများ ခင်ဗျာ။ ယခုနှစ်အတွက် ကျွန်ုပ်၏ ပုဂ္ဂလိက စီမံကိန်းမှာ ကရင့်သမိုင်း သုတေသနနှင့် ပြန်လည်ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ " ကရင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် သမိုင်း" ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည့်စုံသော သမာဓိနှင့် အာရုံစိုက်မှုရရှိရန် ယခုနှစ်အတွင်း ဖေ့စ်ဘွတ်ပေါ်ရှိ တခြားသော ပြဿနာ ရေးရာများတွင် ပါဝင်မည် မဟုတ်ပါ။

ပထမခြေလှမ်းအဖြစ် ကျွန်ုပ်ရေးသားဝေမျှချင်သော အဖြစ်အပျက် တစ်ခုစီကို ဦးစွာ ရေးတင်မည် ဖြစ်သည်။ နှစ်ဆုံးတွင် ရေးသားတင်ပြချက်အားလုံး သမိုင်းစာတမ်းတစ်ခု ဖြစ်လာအောင် ပြန်လည်စီစဉ်စုစည်းမည်။ ကျွန်ုပ်၏အမိုင်း သည် သက်သေခိုင်မာထင်ရှားသော အဖြစ်အပျက်များကိုသာ အခြေခံမည် ဖြစ် သည်။ သို့သော် သက်သေအထောက်အထား ချို့တဲ့သော်လည်း အရေးကြီးသည့် အဖြစ်အပျက်တချို့ကို သီအိုရီအဖြစ် ထည့်သွင်း ဖော်ပြပေးမည် ဖြစ်သည်။

ပိုက်တစ်ခုစီအတွက် ကိုးကားချက်များမှာ အမြဲပိုရှည်လျားသဖြင့် ဖေ့စ်ဘွတ်တွင် ဖော်ပြမည် မဟုတ်ပါ။ စာအုပ်တစ်အုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေနိုင်သော အခါမှသာ နောက်ဆက်တွဲ စာမျက်နှာတွင် ဖော်ပြမည်ဖြစ်သည်။

ဒီနေ့ နမူနာအဖြစ် အောက်ပါအပိုင်းကို ဖတ်ကြည့်ပါရန်...

Self Determination History of Karen People FB post (1)

ထိုကာလတွင် ဗြိတိသျှ-ဘားမား လွတ်တော်၌ ကရင်လူမျိုး ဝန်ကြီး ၁၃ ဦး ပါဝင်ပြီး စောဘဦးကြီးမှာ လွတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သည်။ ဤအချက်မှာ အင်္ဂလိပ် က မြန်မာပြည်ကို လွတ်လပ်ရေးပေးရေးအတွက် စဉ်းစားရာ၌ ပင်လုံစာချုပ်ကဲ့သို့ အရေးကြီးခဲ့သည်။ ထိုအရင်းခံအနေအထားအရ မြန်မာများ လွတ်လပ်ရေး တောင်းဆိုသောအခါ ကရင်ကလည်း အင်္ဂလိပ်နှင့် လွတ်လပ်ရေးရတော့မည့် မြန်မာတို့ ထံမှ ကရင်အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးကို တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် ဂျပန်အားပေးမှုဖြင့် ဘီအိုင်အေ ရှေ့ဆောင်လျက် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ ကရင် အများအပြားကို သွေးချောင်းစီး မျိုးဖြုတ်သတ်ဖြတ်ခဲ့သည့် အဖြစ်အပျက်သည်လည်း ကရင်များ အမျိုးသားလုံခြုံရေးအတွက် ဗမာလွှမ်းမိုးမှုမှ ကင်းလွတ်သော သီးခြား လွတ်လပ်ရေး လိုလားခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။(ဆက်ပါမည်)

4 January 2018

Self Determination History of Karen People FB post (2)

ကရင်လူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းသည် လွတ်လပ်ရေး မရမီ ၁၉၄၇ စက်တင်ဘာလမှစ၍ ဗြိတိသျှ-ဘားမား တပ်မတော်၏ စစ်ဦးစီးချုပ် ဖြစ်လာသည်။ ဘားမားတပ်မတော်၏ နောက်ဆုံး ဗြိတိသျှလူမျိုး စစ်ဦးစီးချုပ်မှာ ဗိုလ်ချုပ်သောမတ်စ်ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက်တွင်လည်း ဗိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းသည် စစ်ပညာ၊ နိုင်ငံတကာအဆင့် စစ်ရေး အရည်အသွေးနှင့် အတွေ့အကြုံဘက်တွင် ပြိုင်ဘက်ကင်းစွာဖြင့် ဗမာ့တပ်မတော်၏ ပထမဦးဆုံးသော စစ်ဦးချုပ် ဖြစ်လာသည်။

A Karen man named General Smith Dun was the General Officer Commanding (GOC) of Burma Army in September 1947. The

last British GOC of Burma army was General Thomas. General Smith Dum was became the first GOC of Burma after independent due to his incomparable international standard military education and highest warfare experience.

คนกะเหรี่ยงชื่อสมิท ตอน เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกองทัพอังกฤษในพม่า ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2490 ก่อนที่พม่าจะได้รับอิสรภาพ ใน พ.ศ. 2491. ก่อนหน้านั้น ผู้บัญชาการทหารสูงสุด สดท้าย ของกองทัพอังกฤษในพม่า คือ นายพลโทมัส เป็นคนอังกฤษ. นายพลสมิทตอนเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดคนแรกของประเทศพม่าหลังจากได้รับเอกราชด้วย.

5 January 2018

Self-Determination History of Karen People FB post (3)

ကရင်များသည် အခြားသော ထီးနန်းမရှိခဲ့သည့် လူမျိုးများနှင့် ကိုယ်ပိုင် ထီးနန်း သက်သေအထောက်အထား အထင်အရှားရှိခဲ့သော စစ်ရှုံးလူမျိုးများ နည်းတူ ပဒေသရာဇ် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင် စနစ်အောက်တွင် ထိုခေတ်ကာလက လုပ်ထုံးစဉ်လာများအတိုင်း လူမျိုးအရ ကျွန်ုပ်တို့ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ၁၈၂၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ကို အင်္ဂလိပ်က တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခြင်း မရှိဘဲ စစ်အင်အား အလုံးအရင်းနှင့် ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဖန် တနင်္သာရီတိုင်း အပါအဝင် မွန်မြို့ပြများ၊ ပဲခူးရိုးမ အပါအဝင် စစ်တောင်းမြစ်နှင့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသများကို ဆက်လက် သိမ်းပိုက်ရာတွင် ထိုနယ်များတွင် တပ်စွဲထားကြသည့် မြန်မာဘုရင့် တပ်တချို့နှင့် ဗြိတိသျှတပ်များအကြား တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုတိုက်ပွဲများ ကို ပထမ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲဟု သမိုင်းတွင် ထည့်သွင်းမှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ ထိုဒေသများတွင် ကရင်အမျိုးသားပြည်သူများ ထူထပ်စွာ အခြေစိုက် နေထိုင် လျက်ရှိခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှတပ်များ နယ်မြေသိမ်းပိုက်လိုက်သည့်အခါမှစ၍ ကရင်များသည် သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင့်နတ်ထွက်ဥပဒေ(ပါးစပ်ဥပဒေ)၏ ပရမ်းပဒါ အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှ လွတ်မြောက်ကာ ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်အောက်ခံ လူမျိုး တစ်မျိုး ဖြစ်လာသည်။ ယခင် သက်ဦးဆံပိုင်များက ကျွန်ုပ်တို့အဖြစ် ထားရှိခဲ့သော ကရင်ပြည်သူများသည် ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးအရ ဗမာပြည်သူများနှင့် တန်းတူဖြစ် လာသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် ကရင်နှင့် ဗမာ နှစ်မျိုးလုံး ကိုလိုနီလက်အောက်ခံ

လူမျိုးများအဖြစ် ကျရောက်သွားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီခေတ်တွင် အမေရိကန်သာသနာပြုများက ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်ရယူကာ သာသနာပြု လုပ်ငန်းများကို လာရောက်ထူထောင် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာ ထွန်းကား သော မွန်နှင့် ဗမာမင်းများခေတ်က မြေပြန့်ဒေသရှိ ကရင်အများအပြား ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်များ ဖြစ်ခဲ့ကြသော်လည်း ဝေးလံ ခေါင်ခိုက်သည့် ဒေသများရှိ ကရင်လူမျိုးများ မှာမူ မူလ မိရိုးဖလာကိုးကွယ်မှုကိုသာ ကျင့်သုံးကြလျက်ရှိသည်။

ခရစ်ယာန်သာသနာပြုများက ထိုဒေသများသို့ စွန့်စားသွားရောက်ကာ သာသနာပြု လုပ်ငန်းများနှင့်အတူ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးစသော လူမှုရေး ဖွံ့ဖြိုး ရေး အဝဝကို မိမိတို့နိုင်ငံသားများမှ ပေးဆက်သော အလှူငွေများဖြင့် ထိရောက် စွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ရလဒ်အဖြစ် သက်ဦးဆံပိုင်ခေတ်တွင် ကျွန်အဖြစ်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးမှန်သမျှ နတ္တိဖြစ်ခဲ့ရသော ကရင်လူမျိုး အများအပြား ခေတ်ပညာ တတ်များဖြစ်လာကြကာ ကိုလိုနီအစိုးရ၏ ပညာရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စစ်ရေး အရာရှိ အရာခံဝန်ထမ်းအများအပြားကရင်များနေထိုင်ရာဒေသများရောက်လူမျိုးဒေသခံ သိပ်များများမရှိသည့် တိုင်းဒေသအသီးသီးတွင် တာဝန်ခန့်အပ်ခြင်းခံကြရသည်။ ထိုဒေသများသို့ အမှုထမ်းရန် စေလွှတ်ခံရခြင်းသည် နိုင်ငံကြီးသား အင်္ဂလိပ် အမှု ထမ်းများအဖို့ ပြည်နှင့်ဒက်ခံရသည့်နယ် ခံစားရစေသဖြင့် ကရင်များကို နေရာပေး ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ မမှားပေ။ ထိုနည်းထိုဟန်ဖြင့် ခေတ်မီတိုးတက်လာသော ကရင်လူမျိုးများသည် အမျိုးသားရေးဘက်တွင်လည်း နိုးကြားလာခဲ့သည်။ ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားပြန် ခေတ်ပညာတတ် ကရင်အမျိုးသားများဖြစ်သော ဒေါက်တာ တီသံပြာ၊ ဆစ်ဒနီလူနီ၊ ဒေါက်တာမြတ်စံ၊ ဦးစံလုံးနှင့် တခြားသော ကရင်ခေါင်း ဆောင်များဦးဆောင်လျက် ဒေါက်တာလူခေါ် ကရင်အမျိုးသားအသင်း(Karen National Association-KNA)ကို အောင်မြင်စွာ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခဲ့ကြသည်။

(မှတ်ချက် - အင်းဒီးယားကို နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အဖြစ် စုစည်းကာ လွတ်လပ်ရေးရယူခဲ့ သော အင်းဒီးယား အမျိုးသားကွန်ဂရက် ထူထောင်သည့်နှစ်မှာ ၁၈၈၅ ဖြစ်ပြီး၊ ကိုလိုနီခေတ် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ဆင့်ကဲပေါက်ဖွားလာစေခဲ့သည့် ပထမဦးဆုံး ဗမာလူမျိုးများ ၏ ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် YMBA မှာ ၁၉၀၆ တွင် ထူထောင်သဖြင့် ဒေါက်တာထက် ၂၅ နှစ် နောက်ကျသည်။)

10 January 2017

Self-Determination History of Karen People FB post (4)

ကရင်လူမျိုးသည် သမိုင်းမတင်မီခေတ်က တွန်းကားခဲ့ဖူးသော ရှေးအကျဆုံး လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်သည်ဟု ဗြိတိသျှခေတ်က ပြုစုရေးသားထုတ်ဝေကြသော ကရင်လူမျိုးဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများစွာတွင် တွေ့ရှိရသည်။

သမိုင်းမတင်မီခေတ်ဟု ဆိုကြရခြင်းမှာ လူမျိုးနိုင်ငံများ မရှိသေးသော ခေတ် ဖြစ်သည်နှင့်အညီ သမိုင်းမှတ်တမ်းများကို ရေးမှတ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ် အဖွဲ့အစည်းများလည်း မရှိသေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ်တွင် သမိုင်း ရေးမှတ်မှုများ စတင်ပေါက်လာရာ မိမိတို့မတိုင်မီက လူသားများ ထားရစ်ခဲ့သည့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ၊ အဆောက်အဦပျက်များ၊ အရိုးစုများကို တွေ့ရှိကြရာမှ တချို့ကို မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ကြသည်လည်း ရှိသလို မှတ်တမ်းမတင်ခဲ့သည်များလည်း ရှိမှာ မလွဲပေ။ ကျောက်စာ၊ မြို့ရိုး စသည့် ရှေးဟောင်း သုတေသနဆိုင်ရာ အထောက်အထားများ မရှိတော့သော အကြောင်းအရာများကို သမိုင်းတန်ဖိုး (Historical value) စံမမီတော့သော ရှေးအဆိုစကားများနှင့် ပုံပြင်များအဖြစ်သာ လျှင် သတ်မှတ်ကြပေသည်။ လူတစ်မျိုးက မိမိတို့လူမျိုး၏ သမိုင်းဟု ဆိုသောကိစ္စများစွာတို့သည်လည်း တခြားလူမျိုးတို့က ၎င်းတို့၏ သမိုင်းဟု ဆိုကြသည်လည်း များစွာရှိပါသည်။ ယင်းသို့ သမိုင်းဆိုင်ရာ အငြင်းပွားစရာ ကိစ္စများကို ကျော်လွှားနည်းမှာ အစိုးရအာဏာဖြင့် တည်းဖြတ်ပြုစု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသာလျှင် ဖြစ်တော့သည်။ ထိုနည်းဖြင့် အမျိုးသားဩဇာအာဏာ မတည်ဆောက်နိုင်သော လူမျိုးများ၏ သမိုင်းများ ပျောက်ပျက်ကြရသည်။

မြန်မာ့သမိုင်းသည်လည်း ထိုလောကနိယာမတရား၏ အောက်တွင်ပင် ရှိနေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အမျိုးသားအာဏာမရှိတော့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏ သမိုင်းများ မမှေးမှိန်ပျောက်ကွယ်လျက် ရှိသည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် ဖြစ်ပွားသော ထင်ရှားသည့် အကြောင်းအရာများမှာ ဒေသခံများသာမက ပြည်ပသုတေသီများ၏ မှတ်တမ်းတင်မှုကို ရရှိနိုင်ကြသဖြင့် ပြည်တွင်းအာဏာ လက်ပြောင်းမှုက သမိုင်းကို မပျောက်ပျက်စေနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းက ဖျောက်ဖျက်မှေးမှိန်ထားသော အရေးကြီးသမိုင်းအချက်အလက်များမှာ ပြည်ပ မှတ်တမ်းများတွင် ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ ကွန်ပျူတာ အိုင်တီခေတ်တွင် ဖြစ်ပျက်သမျှသော အရေးအခင်းကြီးများမူကား ရာသက်ပန်ဖျောက်ဖျက်၍ မရတော့လေပြီ။

ကရင့်အမျိုးသား ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် သမိုင်းသည် ပြည်တွင်းပြည်ပ သုတေသီနှင့် မီဒီယာများ သိရှိကြသော ပထမနှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ကာလအတွင်း ထင်ရှားစွာ ကမ္ဘာသိဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ကရင့်လူမျိုးများ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို ကရင့် သမိုင်း ဗဟိုချက်မအဖြစ် ထားရှိကာ ပြုစုတင်ဆက်သွားမည်ဖြစ်သဖြင့် အကြောင်း အရာပိုင်းတွင် ခန့်မှန်းချက်များပါမည် မဟုတ်ဘဲ မှတ်ချက်ချသည့် အပိုင်းတွင်သာ အခြားသမိုင်းစာအုပ်များ၏ မှတ်ချက်များနှင့် ကွဲလွဲမှုရှိမည်ဖြစ်သည်။ မှတ်ချက် ကွဲလွဲမှုများမှာ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုမြင်သည့် ရှုထောင့် မတူသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိမြန်မာ့သမိုင်းမှာ မျက်ကန်း ၇ ဦးအနက် တစ်ဦးအမြင်ကိုသာ ကိုယ်စားပြု ဖော်ဆောင်ထားသည့် သမိုင်းအမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ ကရင့်အမျိုးသား ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့် သမိုင်းသည် မျက်ကန်း ၇ ဦးလုံး၏ အမြင်ကို စုစည်း ပေါင်းစပ်ထားသည့် နည်းစနစ်ကို သုံးသည်။ အမျိုးသား နိုင်ငံရေး အထောက်အကူပြုနိုင်ရေး ရှုထောင့်ကို အဓိကမထားဘဲ ၃၆၀ ဒီဂရီ ထောင့်ပေါင်းစုံမှ ကြည့်လျက် ဖြစ်ရပ်မှန်ကို စစ်ထုတ် သည့်နည်းအား လက်စွဲပြုသည်။ သမိုင်းသံယောင်လိုက်ခြင်းကို ရှောင်သည်။

ပဒေသရာဇ်ခေတ်က ကရင့်နှင့်တကွ အခြားစစ်ရှုံးလူမျိုးများ လူမျိုးအရ ကျွန်ုပ်တို့ဖြစ်ခဲ့ကြသည်ဆိုသည့် မှတ်ချက်မှာ အမှန်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆို သော် ထိုခေတ်သည် ကမ္ဘာတစ်ခွင်လုံးတွင် စစ်ရှုံးသော လူမျိုးများကို ကျွန်ုပ်လုပ်သော ခေတ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ လုပ်အားဖြင့် စစ်နိုင်သူတို့၏ မြို့ပြလမ်းပန်းများကို တည်ဆောက်ခြင်း၊ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းများ ထွန်းယက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံကို တိုးတက် လာစေသော ခေတ်ဖြစ်သည်။ ကျေးကျွန်စနစ်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရှေးကတည်း က ရှိခဲ့သည်။

အာဖရိကနိုင်ငံများနှင့် ဥရောပကုန်သည်များ ကုန်သွယ်မှု စတင်သော ခေတ်တွင် အာဖရိကရှိ ကျေးကျွန် ရောင်းဝယ်ရေးစနစ်သည် ဥရောပနိုင်ငံများသို့ ပျံ့နှံ့သည်။ အာဖရိကနိုင်ငံများတွင် ရောင်းဝယ်လျက်ရှိသော ကျွန်ုပ်တို့ကို ဥရောပ ကုန်သည်များဝယ်ယူကာ မိမိတို့နိုင်ငံသို့ခေါ်ဆောင်ပြီး ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး အဓိက ကိရိယာများအဖြစ် အသုံးပြုသည်။

၁၆ ရာစု အလယ်ပိုင်းက ကျွန်ုပ်တို့စတင်ခဲ့သော အမေရိကန်ပြည်မှာ ၁၈ ရာစု အလယ်နှောင်းပိုင်း သမ္မတ လင်ကွန်း လက်ထက်တွင် ပြည်တွင်းစစ် အောင်နိုင်ခြင်းဖြင့် ဖျက်သိမ်းနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှာ ထိုင်းလက်ရှိ နန်းဆက်၏ ဆဋ္ဌမ မင်းဆက်ဖြစ်သော ရာမ ၅ ခေတ်က ၁၈၇၄ တွင် အနောက်နိုင်ငံများ၏ ဖိအားပေးမှုများကြောင့် ယင်းနိုင်ငံများ၏ ခေတ်ပြောင်းစံများနှင့်အညီ ကျွန်ုပ်တို့ကို

ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။ တရုတ်နိုင်ငံက ကျွန်စနစ်မျိုးစုံကို ၁၉၃၀ ခုနှစ်တွင် ဖျက်သိမ်းသည်။ အင်္ဂလန်တွင် ကျွန်ရောင်းဝယ်မှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ၁၈၀၇ ကတည်းက ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

မြန်မာပြည်ကို အင်္ဂလိပ်တို့ ၁၈၈၆ တွင် အပြီးအပိုင် သိမ်းပိုက်လိုက်သော အခါ၌ မိမိတို့နိုင်ငံက ဥပဒေအရ အင်းဒီးယားနှင့် မြန်မာပြည်ရှိ ကျွန်စနစ်ကိုပါ ဖျက်သိမ်းပစ်လိုက်သည်။ မြန်မာပဒေသရာဇ်ခေတ်တွင် ကျွန်စနစ်ရှိခဲ့သည်ကို မြန်မာ အများအပြားက လက်ခံချင်ကြမည် မဟုတ်သော်လည်း ထင်ရှားသော သက်သေ အထောက်အထား များစွာရှိသည်။ အထင်ရှားဆုံး အထောက်အထားမှာ “ကျွန်တော်-ကျွန်မ”ဆိုသည့် ယနေ့တိုင် တရားဝင် အသုံးပြုနေသေးသော နာမ်စားဖြစ်သည်။ ခင်ဗျားခေါ် သခင်ဘုရား ဟု ဘုရားထူးရပြန်သဖြင့် ၂ ထပ်ကွမ်း နိမ့်ကျသည်။ ခေတ်သစ်အင်္ဂလန်တွင် မာစတာဆိုသည့် အသုံးအနှုန်းမှာ သခင်ဆိုသည်ထက် ဆရာကြီး၊ အလုပ်တာဝန်ခံ၊ ကျွမ်းကျင်သူ စသည်ဖြင့် နားလည်ကြပြီး မည်သူမျှ မိမိနာမ်စားကို ကျွန်ဟု သတ်မှတ်သုံးစွဲစရာ မလိုပေ။ ကျွန်ခေတ်က ကျေးကျွန်ဆိုသည်မှာ အမေရိကားရှိ လူမည်းကျေးကျွန်များကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်တွင် မြန်မာလူမျိုးများ ကျွန်ဖြစ်ရသည်ဆိုခြင်းမှာမူ နီဂရိုး လူကျွန်များကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံရေးအရ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် မရှိခြင်း၊ ဗမာစာကို အဓိက စာအဖြစ် ရုံးသုံး ကျောင်းသုံး မပြုခြင်း စသည်တို့ကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ မြန်မာပြည်ရှိ ဗမာမဟုတ်သော ကရင်အပါအဝင် အခြား လူမျိုးစုများ ကျွန်ဖြစ်သည် ဆိုသည်မှာလည်း နီဂရိုးကျွန်များကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ အင်္ဂလိပ်ခေတ် ဗမာများကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးသတ်မှတ်ချက်အရသာလျှင် ကျွန်ဖြစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်တွင် လူမှုဘဝ၊ လူသားသိက္ခာ၊ အသက်လုံခြုံမှုနှင့် လူသားခံစားခွင့် များမှာမူ မြန်မာပဒေသရာဇ်ခေတ်ထက် ၂ ဆမက အဆင်ပြေမှုများကို ခံစား စံစားခဲ့ကြရသည်မှာ မကွယ်ဝှက်စကောင်းသော သမိုင်းမှန်ဖြစ်သည်။

(သမိုင်းဆိုသည်ထက် သမိုင်း သရုပ်မှန် သုံးသပ်ချက်ဟု သတ်မှတ်ပါက ပိုတည့်မည် ထင်ပါသည်။ မှားယွင်းသည့် စာလုံးပေါင်းများကို ထောက်ပြစေလိုပါသည်။ ဆက်ပါဦးမည်)

14 January 2017

Self-Determination History of Karen People FB post (5)

- ၁။ နိုင်ငံ(Nation) ဆိုသည်မှာ လူမျိုးတစ်မျိုးတည်းဖြစ်စေ၊ လူမျိုး ၂ မျိုးထက် ပိုသည်ဖြစ်စေ စုပေါင်းဥပဒေပြဋ္ဌာန်း ပိုင်ဆိုင်သောနိုင်ငံကို သတ်မှတ် ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ကာ အမျိုးသား (National) ဆိုသည်မှာ အဆိုပါ ဆိုင်ရာနိုင်ငံသားများကို ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ကရင်အမျိုးသား ဆိုသည်မှာ ၁၀ မျိုးခန့် ရှိသည့် ကရင်လူမျိုးကွဲများနှင့် ကရင်ပြည်ဒေသအတွင်း ပေါက်ဖွားမှီတင်း နေထိုင်ကြသည့် အခြားလူမျိုးစုအားလုံးကို အမျိုးသားတစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခြေခံသဘောသဘာဝအရ ကရင်လူမျိုးများနှင့် လူမျိုးစုံကရင်ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးသည် ကရင်အမျိုးသား(Karen National)များ ဖြစ်သည်။
- ၂။ Myanmar ဆိုသည်မှာ ဗမာလူမျိုးစုတစ်စုတည်း၏ မူလနာမည် ဖြစ်သဖြင့် Myanmar national ဆိုသည်မှာလည်း ဗမာနိုင်ငံ ဗမာလူမျိုးကိုသာ ကိုယ်စားပြုသည်။ ဗမာလူမျိုးတွင် မြန်မာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကွဲပြားသော သီးခြားစာပေ ယဉ်ကျေးမှုများ မရှိသဖြင့်လည်း မြန်မာဆိုသည်မှာ ဗမာသာလျှင် ဖြစ်သည်။ ကရင်စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုမှာ မြန်မာနှင့်မတူ ကွဲပြားသဖြင့် မြန်မာ သို့မဟုတ် ဗမာလူမျိုးဟု မျိုးရိုးဗီဇအရ သတ်မှတ် ခေါ်ဆိုခြင်း မပြုနိုင်ပေ။
- ၃။ သို့ဖြစ်၍ ကရင်အမျိုးသားကို မြန်မာအမျိုးသားဟု သတ်မှတ်ခြင်းသည် ကရင်လူမျိုးအား ဖုံးအုပ် ဝါးမြို့ ဖျောက်ဖျက်ရာ ရောက်သည်။
- ၄။ ယင်းသို့သော ကရင်လူမျိုး ပပျောက်မှေးမှိန် တိမ်ကောသွားစေမည့် အနာဂတ်ကို ကြိုတင်တားဆီး ကာကွယ်နိုင်ရန် ကိုလိုနီခေတ်က နိုင်ငံခြားပြန် ခေတ်ပညာတတ် ကရင်ခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် ဒေါကလု ခေါ် ကရင်အမျိုးသားအသင်း Karen National Association - KNA ကို ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် ထူထောင် ဖွဲ့စည်းကာ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအစိုးရထံ ကရင်အမျိုးသားနေ့ကို တောင်းဆိုရာတွင် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ကိုသာ တရားဝင်ရုံးပိတ်ရက်အဖြစ် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။
- ၅။ ၁၉၂၈ တွင် ကရင်အမျိုးသား သီချင်းအသိအမှတ်ပြုခံရပြီး ၁၉၃၇ တွင် နေရောင်ခြည် ၉ သွယ် ကရင်အမျိုးသားအလံကို စတင်လွှင့်ထူနိုင်ခဲ့သည်။

- ၆။ ကရင်အမျိုးသားတစ်ရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရရေး ဆက်လက်လှုပ်ရှားမှုများအတွက် ဒေါကလုခေါ် ကရင်အမျိုးသားအသင်း(KNA) က ၁၉၄၅ ဖွဲ့စည်းလှုပ်ရှားမှုပေးခဲ့ရာတွင် ရန်ကုန်မြို့တွင် ကရင်လူထုအစည်းအဝေးကြီး တစ်ရပ်ကို ကျင်းပကာ ၁၉၄၇ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့၌ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး Karen National Union - KNU ကြီးကို အောင်မြင်စွာ ဖွဲ့စည်းထူထောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။
- ၇။ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး KNU က ၁၉၄၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကရင်အမျိုးသား ကွန်ဖရင့်ကြီးကို မော်လမြိုင်မြို့တွင် ပြုလုပ်ကျင်းပပြီး ကရင်ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အရေးကိစ္စ ကုလသမဂ္ဂသို့ စာတင်ရန်နှင့် မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရယူရန် ကရင်ပြည်နယ်ရရှိရေးကို မြန်မာပြည်အစိုးရထံ အရေးဆိုရန် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့ကြသည်။
- ၈။ မြန်မာပြည်ကို ဗြိတိသျှအစိုးရက ၁၉၄၈ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေးပေးလိုက်ပြီး နောက်နေ့ ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့ကို ကရင်ပြည် လွတ်လပ်ရေးနေ့ဟု သတ်မှတ်ကာ တစ်ပြည်လုံးရှိ ကရင်အမျိုးသားထုကြီးက ကရင်အမျိုးသားအလံ လွှင့်ထူ အလေးပြုခြင်း၊ ကရင်အမျိုးသား သီချင်းသီဆိုခြင်း၊ လူထုဟောပြောပွဲများ ကျင်းပခြင်းနှင့် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ၊ ကပွဲ၊ ပြိုင်ပွဲ၊ အားကစားပွဲအမျိုးမျိုးကို ပျော်ရွှင်စွာ ကျင်းပကြသည်။
- ၉။ ၁၉၄၈ ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက်နေ့ မော်လမြိုင်တွင် ထပ်မံကျင်းပသော ကွန်ဖရင့်တွင် ကရင်အမျိုးသား အခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်သော တောင်းဆိုလွှာကို နိုင်ငံအစိုးရထံသို့ တင်သွင်းရာတွင် ကရင်အမျိုးသားထုတစ်ရပ်လုံး၏ ဆန္ဒဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ရန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရေးအုပ်စုများ၏ ကုလားဖန်ထိုး အခြေအနေဖန်တီးမှုများကို ကာကွယ်ရန် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့၌ တစ်ပြည်လုံးရှိ ကရင်လူမျိုးမှန်သမျှ မိမိတို့နေထိုင်ရာ မြို့ရွာများတွင် ထိုခေတ်က ချမှတ်ထားသော ဒီမိုကရေစီ ဥပဒေ ရပိုင်ခွင့်များနှင့်အညီ ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ကြရန် သဘောတူဆုံးဖြတ်ကြသည်။
- ၉။ ထိုလူထုဆုံးဖြတ်ချက်အရ ၁၉၄၈ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ ခရိုင် ၁၅ ခရိုင်မှ ကရင်လူထု လေးသိန်း ငါးသောင်း လေးထောင် တစ်ရာသည် ပိုစကားများကို ကိုင်စွဲလျက် ငြိမ်းချမ်းတိတ်ဆိတ်စွာဖြင့် မြို့ရွာအသီးသီးတွင် စီတန်းလှည့်လည်ကာ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ကြသည်။ ထိုနေ့ကို ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးက ကရင်အမျိုးသားနေ့ဟု သတ်မှတ်သည်။

၁၈၈၆ ခု မေလ ၁ ရက်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဆန္ဒပြသူ ၄ သိန်းခန့်ရှိ အမေရိကန် ပြည် ချီဂို ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး အလုပ်သမားသပိတ် စံချိန်ကို ချိုးလိုက်သော လူထုဆန္ဒပြပွဲကြီးအဖြစ် နိုင်ငံတကာ သတင်းစာများတွင် ဟိုးလေးတကျော် ဖြစ်သွားခဲ့သည်။

၁၀။ ထိုကရင်လူထုဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲကြီးတွင် ကိုင်စွဲခဲ့သော တောင်းဆိုချက် ၄ ချက် ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ

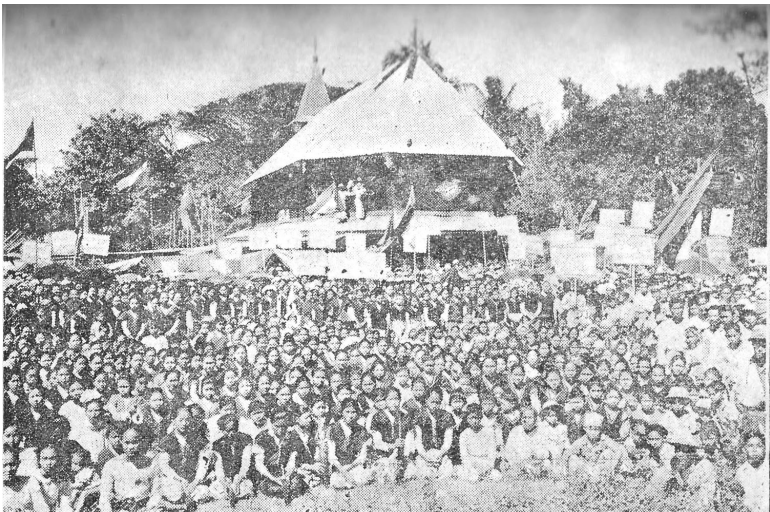
(၁) ကရင်ပြည်ချက်ချင်းပေး

(၂) လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်း အလိုမရှိ

(၃) ပြည်တွင်းစစ်အလိုမရှိ

(၄) ကရင်တစ်ကျပ် ဗမာတစ်ကျပ် ချက်ချင်းပြ ဟူ၍ဖြစ်သည်။

၁၁။ မည်သို့ဆိုစေ ကရင်လူထုက တင်ကြို စိုးရိမ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဖဆပလ အစိုးရ ၏ လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်း ဖန်တီးမှုမှတစ်ဆင့် ပြည်တွင်းစစ်ကို တောက် လောင်စေခဲ့ခြင်းဖြင့် ထိုစဉ်က တည်ဆဲဥပဒေများနှင့်အညီ ဖြစ်ရှိခဲ့သော

၁၉၄၈ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့ တစ်ပြည်လုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ဆန္ဒဖော်ထုတ်မှုများထဲမှ နေဖြူကရင်လူထုကြီး၏ ဆန္ဒဖော်ထုတ်မှု

ကရင်အမျိုးသား တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို ဥပဒေနှင့်အညီ တရားဝင် တောင်းဆိုမှုများသည်လည်း ပြည်တွင်းစစ်မီးတွင် လောင်မြိုက်ပြာ ကျ သွားရသည်။

၁၂။ မြန်မာအစိုးရ အဆက်ဆက်သည် ကရင်အမျိုးသားတို့၏ အမျိုးသားချင်း တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် တောင်းဆိုမှုများကို အပြီးအပိုင် ချေမှုန်း နိုင်ရေးအတွက် လွတ်လပ်ရေးရပြီး နောက်နှစ်မှအစပြုကာ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဖြစ်သော ယနေ့တိုင် ပြည်တွင်းစစ်မီးလောင်စာကို တိုးလိုက် လျှော့လိုက်ဖြင့် မငြိမ်းသတ်သေးဘဲ ရှိနေသည်ဖြစ်ရာ ကရင်လူမျိုးများ တောင်းဆိုခဲ့ကြသော အမျိုးသားတစ်ရပ်အဖြစ် မားမားမတ်မတ် ပေါ်ထွက်လာရေး အရေးတော်ပုံ ကြီးသည်လည်း ပြီးဆုံးခြင်း မရှိသေးပါပေ။

26 January 2017

Self-determination History of Karen People FB post (6)

ကရင်အမျိုးသား တော်လှန်ရေးနေ့ အတွက်နောက်ခံ သမိုင်းမှတ်စုတို တစ်ပုဒ်

၁၉၄၈ ခု ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့ အင်းစိန်မြို့ရှိ ကရင်များသည် အစိုးရ တရားဝင် ရုံးပိတ်ရက်ဖြစ်သော ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးနေ့ပွဲတော်ကို ပျော် ရွှင်စွာ ကျင်းပလျက်ရှိနေကြချိန်တွင် မြန်မာအစိုးရတပ်က မော်တာများဖြင့် ပစ်ခတ် သဖြင့် ကရင်အရပ်သား အများအပြား သေကျေဒဏ်ရာရကာ ပွဲခင်းတစ်ခုလုံး မီးလောင်ပြာကျသွားသည်။ နောက် ၂ ပတ်အကြာ ၁၉၄၉ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့ နံနက်ခင်းတွင် ကရင်လူမျိုးများ နေထိုင်သော သမိုင်းရပ်ကွက်အတွင်းသို့ မြန်မာ စစ်တပ်က သံချပ်ကာကားများဖြင့် ဝင်ရောက်လာပြီး စိန်ပြောင်း အမြှောက်များ စက်သေနတ်များဖြင့် ဝှေ့ရမ်းပစ်ခတ်ရာတွင် ကရင်အရပ်သားတချို့ သေကျေ ဒဏ်ရာရကြပြီး အိမ်ခြေ ၁၅၀ မီးလောင်ပြာကျသွားသည်။ မအူပင်မြို့တွင်မူ ကရင် ကလေးသူငယ်များ ပညာသင်ကြားသည့် အမေရိကန် မစ်ရှင်ကျောင်း တစ်ကျောင်း ကို ဖျက်ဆီးဖြိုနေသည့် အမှတ်(၄) ဗဟိုရိုင်ဖယ်တပ်ကို မအူပင်အခြေစိုက် ကေ အဲန်ဒီအို(KNDO) တပ်များက တိုက်ခိုက်မောင်းထုတ်သည်။

ရန်ကုန်နှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် မြို့ပြရပ်ရွာများရှိ ကရင်လူမျိုးများကို မြန်မာ စစ်တပ်မှ တရားမဲ့ တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်နေသဖြင့် တောင်ငူတွင် ရုံးစိုက်လျက်ရှိ

သော ဗြိတိသျှခေတ် သူရဲကောင်းဘွဲ့ ရ အမှတ်(၁) ကရင်ရိုင်ဖယ်တပ်မှူး ဒုဗိုလ်မှူးကြီး မင်းမောင်က ၁၉၄၉ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် သိမ်းပိုက်ခြင်းဖြင့် တောင်ငူရှိ ကရင်ရပ်ရွာများကို တိုက်ခိုက်ရန် တာဝန်ပေးသည့် မြန်မာအစိုးရတပ်များကို လက်နက် ဖျက်သိမ်းနိုင်ခဲ့သည်။ နောက်တစ်ရက်တွင် မြူးမြို့ကိုပါ ထိန်းသိမ်းလိုက်သည်။

ကရင်လူမျိုးများနှင့် ကရင်ရပ်ကွက်များကို မြန်မာတပ်များက တိုက်ခိုက်နေသည့်အချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသမ္မတမှာ ရှမ်းလူမျိုး ကျောက်ရွှေသိုက်ဖြစ်ကာ ဗမာ့တပ်မတော် စစ်ဦးစီးချုပ်မှာ ကရင်လူမျိုး ဗိုလ်ချုပ်ကြီး စမစ်ဒွန်းဖြစ်သည်။ အစိုးရဝန်ကြီးချုပ်မှာမူ ဗမာလူမျိုး ဦးနုဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှု ကာလအတွင်း တိုင်းရင်းသားများနှင့် ကရင်အမျိုးသားများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ထွန်းကား အင်အားကြီးမားလာသည်ကို ဗမာ့ဒေသရာဇ်အမွေဆက်ခံရေး မူဝါဒများ အတိအလင်း ချမှတ်ထားကြသည့် ဗမာနိုင်ငံရေး စစ်ရေး လက်ယာ ဆိုရှယ်လစ် လူမျိုးရေး အင်အားစုများက လုံးဝမလိုလားပါပေ။ ထိုရေခံမြေခံ ခံယူချက်များကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက စစ်ရေးစစ်ရာ ကိစ္စတွင် ဥပဒေ လုပ်ထုံးများနှင့်အညီ ကရင်လူမျိုး စစ်ဦးစီးချုပ် စမစ်ဒွန်းကို အသိမပေးဘဲ ဒုတိယစစ်ဦးစီးချုပ်ဖြစ်သော ကင်ပေတိုင် လက်ထွက် တရုတ်စပ် ဗမာလူမျိုး ဗိုလ်မှူးချုပ်နေဝင်းနှင့် ကြိတ်ကြိတ်က ရန်ကုန်နှင့် တစ်ပြည်လုံးရှိ ကရင်ရပ်ကွက်များကို စီးနင်းတိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ ဥပဒေအရ စစ်ရေးစစ်ရာ၏ အမြင့်ဆုံး အာဏာရှိသူမှာ နိုင်ငံတော် သမ္မတဖြစ်ကာ လက်တွေ့ စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှု အပိုင်းမှာမူ စစ်ဦးစီးချုပ်ကို ကျော်လုပ်မှု မှန်သမျှသည် နိုင်ငံတော်ပုန်ကန်မှု မြောက်သောကာလ ဖြစ်နေခဲ့ပေသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုသည် နိုင်ငံတော် တည်ဆဲဥပဒေကို ချိုးဖောက်ကာ ဒုစစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်နေဝင်းအား စစ်ဝန်ထမ်းဟူသည့် တရားမဝင်စစ်တပ် တစ်တပ်ကို ဖွဲ့စည်းစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးနု၏ ဥပဒေခွဲ ညွှန်ကြားချက်ဖြင့် ဗိုလ်နေဝင်း ထူထောင်သော အဆိုပါ စစ်ဝန်ထမ်းတပ်ဖွဲ့က (အောင်ဆန်း အော်ပရေးရှင်း) ဟူသော လျှို့ဝှက်စစ်ဆင်ရေး အမည်ဖြင့် ကရင်လူမျိုး ချေမှုန်းနိမိတ်ရေး မတရားသော စစ်ပွဲကြီးကို စတင် လိုက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

တရားဝင် စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး စမစ်ဒွန်းက ဒို့ဗမာဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့် ကင်ပေတိုင် ဗိုလ်မှူးချုပ်နေဝင်း စတင်ဖန်တီးလျက်ရှိသော ကရင်-ဗမာ လူမျိုးရေး တိုက်ပွဲ မီးပွား မကျခင် တားဆီးနိုင်ရေးအတွက် ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး (KNU) ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အဆိုပါ ဥပဒေချိုးဖောက်လျက်ရှိသော ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုအဖွဲ့ တွေ့ ဆုံဆွေးနွေးရေး စည်းဝေးပွဲတစ်ရပ်ကို ၁၉၄၉ ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်

နေ့လည်ချိန်တွင် ကျင်းပရန် နှစ်ဖက်လုံးအား ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။

ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးက ဖိတ်ကြားမှုကို အားတက်သရော လက်ခံခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့ အစည်းအဝေး ဖိတ်ခေါ်ထားသောနေ့ မနက် ၆ နာရီတွင် စစ်ဝန်ထမ်း တရားမဝင် တပ်ဖွဲ့က အစည်းအဝေးကျင်းပမည့် သမိုင်းလူနေရပ်ကွက်အား စက်သေနတ်များ စိန်ပြောင်းများဖြင့် လျှပ်တစ်ပြက် စီးနှင်းကာ တရစပ် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သည်။ မြန်မာအစိုးရ၏ ကရင့်ရေးရာဌာန တာဝန်ခံ ဂျေ ဖိုးညိုက သမိုင်းရပ်ကွက် တိုက်ခိုက်ခံရမှုကို ဗိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းအား ချက်ချင်း ဖုန်းဆက် အကြောင်းကြားခဲ့သည်။

ဦးနု-နေဝင်းအုပ်စု၏ တရားမဝင်လုပ်ရပ် ဖြစ်ကြောင်းကို သဘောပေါက်ထားခဲ့သော ဗိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းက ဦးနုကို ဖုန်းဆက် မေးမြန်းရာတွင် ဦးနုက ဗိုလ်နေဝင်းကို မေးမြန်းရန် ပြန်ကြားခဲ့သည်။ ထိုနေ့တွင် ကရင်အမျိုးသားများအဖို့ ဥပဒေအရ အကာအကွယ် လုံးဝပျက်သုဉ်းသွားသောနေ့ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

အစည်းအဝေးအား မြန်မာအစိုးရက ငြင်းဆန်လိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသောအခါ ကရင်တပ်ဖွဲ့များ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်နှင့် ရန်ကုန်တိုင်း မင်္ဂလာဒုံ လေတပ်စခန်းများကို သိမ်းပိုက်သည်။ ထိုတိုက်ပွဲတွင် မွန်အမျိုးသား ကာကွယ်ရေးတပ် (MNDO) များလည်း ပါဝင်ကူညီတိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့သည် ကရင်အမျိုးသားတို့၏ ပထမဆုံးသော တော်လှန်ရေးနေ့ပင် ဖြစ်တော့သည်။

နောက်ဆက်တွဲအချက်အလက်မှာ-

ဦးနုက ဗိုလ်နေဝင်းအား အသုံးချကာ တရားမဝင်သောနည်းဖြင့် စစ်ဦးစီးချုပ်ရာထူးကို လူယူ သိမ်းပိုက်ရန် လျှို့ဝှက်စီစဉ်ချက်နှင့်အတူ ဖမ်းချုပ် အကျဉ်းချရန် စီစဉ်နေချိန်တွင် ဗိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းသည် သစ္စာစောင့်သိသော လက်အောက်အရာရှိများ၏ ကူညီမှုဖြင့် မိသားစုနှင့်အတူ မြစ်ကြီးနားမြို့သို့ တိမ်းရှောင်သွားရာ ကချင်တပ်မှူးတစ်ဦးက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထားခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ရှမ်းပြည်နယ် ကလေးမြို့တွင် ရှမ်းမိတ်ဆွေများက စောင့်ရှောက်ကူညီကြသည်။ ကလေးမြို့တွင်ပင် ကွယ်လွန်ချိန်အထိ နေထိုင်ခဲ့သည်။

ဦးနုနှင့် နေဝင်းတို့၏ ဥပဒေချိုးဖောက်မှုကို အမှုလုပ်နိုင်သည့် နိုင်ငံတော်သမ္မတ အပါအဝင် အားလုံးနီးပါး နေဝင်း အာဏာသိမ်းလိုက်သောခေတ်တွင် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချ ခံရသည်။ နိုင်ငံတော် သမ္မတကြီး ကျောက်ရွှေသိုက်မှာ

ထောင်တွင်း စိတ်ဓာတ် ရုပ်ဓာတ် နှိပ်စက်မှုများကြောင့် စိတ်ဖိစီးကာ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်နေဝင်းသည် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုကိုလည်း အစပိုင်းတွင် ဟန်ပြသဘောဖြင့် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချ လိုက်သည်။ ဦးနုထောင်မှလွတ်လျှင် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် မိမိထက် ဩဇာကြီးမားလာကာ တခြားလူတစ်ဦးကို အသုံးချလျက် မိမိအာဏာကို ပြန်လည် သိမ်းပိုက်နိုင်ခြင်း မရှိတော့အောင် ဦးနု၏ နိုင်ငံရေး အဆက်အနွယ် မှန်သမျှကို အမွှေးအတောင် ချွတ်ပစ်သည်။

ဤသမိုင်းမှန်အရ ယနေ့လက်ရှိ မြန်မာ့တပ်မတော်သည် ဘီအိုင်းအေ မျိုးဆက်မဟုတ်၊ ဗမာပြည် ပထမလွတ်လပ်ရေးခေတ်က ဒေါက်တာဘမော် ထူထောင်သော ဗမာအမျိုးသားတပ်မတော် ဘီအေအိုအေ အဆက်လည်း မဟုတ်၊ အင်္ဂလိပ်က မြန်မာပြည်ကို ဂျပန်လက်မှ ပြန်လည်သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်သောခေတ်တွင် ထူထောင်ပေးသည့် ဘားမားရိုင်းဖယ် တပ်မတော်၏ အဆက်အနွယ်လည်း မဟုတ်ဘဲ ကရင်ချေမှုန်းရေးအတွက် ဦးနုက ဗိုလ်နေဝင်းကို တရားမဝင် ထူထောင်စေခဲ့သည့် စစ်ဝန်ထမ်းတပ်ဖွဲ့မှ ပေါက်ဖွားလာခြင်းဖြစ်သည်ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့နိုင်သည်။

ဗိုလ်နေဝင်း စစ်အစိုးရခေတ်တွင် တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်များရှိ သယံဇာတများနှင့် မတရားပြည်သူပိုင် သိမ်းမှုများမှ ရရှိသော ဘဏ္ဍာငွေများဖြင့် မြန်မာ့တပ်မတော်အဖြစ် မြန်မာ့တပ်မတော်အင်အားကို အဆ ၂၀ ကျော်ခန့် တိုးချဲ့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဗိုလ်နေဝင်းသည်သာလျှင် မြန်မာ့တပ်မတော်နှင့် ယင်းကို ထောက်ခံသူများ၏ သူရဲကောင်းအစစ်အမှန် ဖြစ်သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ပြောသော ဖေဖေတပ်မတော်ဆိုသည်မှာ လုံးဝမဟုတ် မမှန်သော မြန်မာနိုင်ငံရေး အင်အားစုများ၏ အရိုးစွဲ မူလလေ့ အစဉ်အလာဖြစ်သည့် သမိုင်းခိုးယူ ပေါင်းစပ် အသုံးချ အမြတ်ထုတ်မှုသာလျှင် ဖြစ်နေပေတော့သည်။

31 January 2018

Karen real role and true history in Burma politic (from Global security)

At independence in 1948, military operations, except those engagements against Karen forces, initially consisted of an endless series of skirmishes between government forces, and guerrillas, never involving more than a few hundred people. Some of the engagements between government forces and the Karens were on a much larger scale, and occasionally resulted in heavy casualties. The government always claimed victories, but the fighting went on. The main immediate objectives of the insurgents were the capture of arms, money, food, and supplies, rather than the seizure and administration of territory. The government's minimum objectives were the holding of Rangoon and other important towns, and maintenance of communications. Operating from these urban strongholds, the government expected to bring the dissidents progressively under control.

The outbreak of Karen-Burman fighting caused many Karens to desert. Wholesale Karen desertions played havoc with Burma's armed forces, and dissidents soon occupied much of Lower Burma and spread elsewhere. Under existing circumstances, no Karen in the government armed forces could be regarded as completely reliable. There was also a strong possibility that the Chins and Kachins will not show much enthusiasmin fighting Karens. The government therefore had to rely more and more upon strictly Burman manpower much of which was half-trained or untrained, undisciplined, subject to political influences, and united only in opposition to the Karens. The government approached both the US and UK, asking for large quantities of arms and other military equipment needed to bring its campaign to a successful conclusion. The UK promised to fill a part of the requirement,

and supplied 10,000 rifles but delayed shipments of 12,000 more in view of conditions. The government also attempted to secure arms on the open market.

By 1951, however, in part because the insurgents were never able to unify their efforts and in part because of U Nu's determined response, the reconstructed armed forces had brought the insurrection substantially under control, although insurgents continued to dominate much of the countryside. The infiltration into Shan State of remnants of Nationalist Chinese forces beginning in late 1949 compounded concern over domestically rooted subversion, arousing fears that Chinese troops might pursue their defeated opponents into Burma. Burmese government actions alleviated these pressures to some degree in the mid- and late 1950s. The government also succeeded in gaining increased loyalty among certain hill minorities; but Karens and Communists continued to feed government concern over national stability and to arouse fears among the grass-roots population for their own personal security.

26 February 2018

About How state power fall into Burman

နိုင်ငံ့အာဏာ ဗမာ့လက်တွင်းကျရောက်ခြင်း အကြောင်းရင်း-

မြန်မာပြည်တွင် ဗမာလူမျိုးစုမှ လွတ်လပ်ရေး အချုပ်အခြာ အာဏာကို ပိုင်စိုး အုပ်စိုးခွင့်ရခဲ့ခြင်း၏ အရင်းခံ သမိုင်းကြောင်းကို မြန်မာအစိုးရ အဆက်ဆက် က ရေးသားအတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပြီး ပညာရေးဌာနမှ အမျိုးသားရေးအတွက် ဝါဒဖြန့်ချိသော မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ပီပီပြင်ပြင် ထည့်သွင်းထားခြင်း မရှိပါပေ။

အမှန်တွင် ထိုခေတ်က ဗမာများ လွတ်လပ်ရေး ရရှိလိုကြခြင်းမှာ ယနေ့ လက်ရှိ တိုင်းရင်းသား နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖက်ဒရယ် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရရှိရန် ဆန္ဒရှိကြခြင်းနှင့် အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆ၊ သဘောသဘာဝ ထပ်တူပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးနှင့် လက်ရှိတိုင်းရင်းသားတို့၏ လွတ်လပ်ရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ်များတွင် အသေးအဖွဲ့ ကွာခြားချက်များ ရှိသော်လည်း အလွန်အခရာကျသည့် အဓိက ကွာခြားချက်မှာ ဂျပန်နှင့် ဗြိတိန်တို့ ၏ စစ်ရေးအဆင့် အားပြိုင်မှုကြီးသာလျှင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ပြည်ပအင်အားကြီး နိုင်ငံများ၏ အဆိုပါ စစ်ရေးပဋိပက္ခသည် ဗမာလူမျိုးစုလက်တွင်းသို့ နိုင်ငံအာဏာ ကျရောက်သွားခြင်း၏ အဓိက အရင်းခံ အခြေအနေ ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းသည် ရှည်လျားစွာ ထောက်ပြစရာပင် မလိုလောက်အောင် ထင်သာမြင်သာ ရှိလှသည့် အချက်ဖြစ် သဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း နံပါတ်စဉ်တပ်ပြီး တိုတိုတုတ်တုတ် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

- ၁။ ဗြိတိန်က မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်းနှင့် ဗမာလူမျိုးစု ပဒေသရာဇ် ထီးနန်းအင်အားစုများ ဘတစ်ပြန် ကျားတစ်ပြန် နယ်မြေလုစစ်ပွဲများ မပြတ်မလပ် ဖြစ်ပွားနေခဲ့သည့် အရှေ့တောင်အာရှမှ ဒေသကြီးအား ၁၈ ရာစု အလယ်ပိုင်းတွင် သိမ်းပိုက် အုပ်ချုပ်သည်။
- ၂။ မွန်နှင့် ရခိုင်တို့မှာ ဗမာမင်းများ၏ မိမိတို့အပေါ် ဩဇာအာဏာလွှမ်းမိုး အနိုင် ကျင့်မှုကို အင်အားချိန်ခွင်လျှာညှိကာ ဖယ်ရှားနိုင်ရေးအတွက် ဗြိတိန်တပ်များ ကို မိမိတို့နယ်မြေအတွင်းတွင် ခြေကုတ်ယူစေသည်။ (ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကာလ တွင် ဂျပန်က မြန်မာပြည်ကို အုပ်ချုပ်ထားသည့် ဗြိတိန်ကို ဝင်တိုက်စေရန် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး အုပ်စုငယ်ကလေးတစ်ခု၏ လုပ်ဆောင်နည်းနှင့် ထပ်တူ ဖြစ်သည်)

- ၃။ မွန်နှင့် ရခိုင်တို့၏ အထက်ပါနည်းဖြင့် အာခံတန်ပြန်မှုကြောင့် ယာယီသိမ်းပိုက်ထားသည့် တိုင်းရင်းသားနယ်မြေများရှိ ဗမာပဒေသရာဇ်မင်း၏တပ်များ ကစဉ့်ကလျားဖြစ်ကာ နေပြည်တော်၏ ကွပ်ကဲမှုနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရှေ့တန်းရှိ စစ်ကြောင်းများ၏ အပြန်အလှန် ထောက်ကူမှုနှင့် နာခံမှုများသည်လည်းကောင်း ယိုယွင်းပျက်စီးခဲ့သည်။
- ၄။ နန်းတွင်းတွင် အုပ်စုပဋိပက္ခများနှင့် အာဏာပြိုင်ပွဲများက နယ်ချဲ့ကို ခုခံတိုက်ခိုက်ရေးထက် အရေးကြီးနေခဲ့ကြသည်။ နန်းတွင်းတွင် သြဇာကြီးသော အုပ်စုက အကျမနာလွန်းစေရန် ဗြိတိန်ကိုအရှုံးပေးကာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ဖို့ ရပ်တည်ခဲ့ကြသည်။
- ၅။ ထိုအခြေအနေကြောင့် ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းတွင် ချထားသည့်တပ်တချို့က ရေကြောင်း စစ်ချီလာသော ဗြိတိန်တပ်တချို့ကို ခုခံတိုက်ခိုက်ချိန်တွင် ကျန်တပ် အတော်များများက အထက်အမိန့်မရသဖြင့် ခံမတိုက်ကြသဖြင့် စစ်သုံးပန်းများအဖြစ် ဖမ်းဆီးခံကြရသည်။ အားလုံးနီးပါးကို ဗြိတိန်တပ်က လက်နက်ဖြုတ်ကာ ရပ်ရွာပြန်ပြီး သာမန်လူထုအဖြစ် လုပ်ကိုင် စားသောက် ကြရန် လွှတ်ပေးလိုက်သဖြင့် ဗမာပဒေသရာဇ်တပ်အများအပြား တပ်ပျက်ကုန်ကြသည်။
- ၆။ ရလဒ်အဖြစ် စစ်တပ်လက်မဲ့ ခရစ္စံကျွတ်ဖြစ်သွားသော နေပြည်တော်မှ အညံ့ခံလိုက်ရသည်။ ကျန်ပြည်သူလူထု၏ လူမျိုးရေး ရာဇသွေးမာန်များ နိုးကြွမှု မဖြစ်ပွားစေရန် အညံ့ခံသော ဗမာပဒေသရာဇ်မင်းကို အင်းဒီးယားသို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ အင်းဒီးယားရှိ မဟာရာဇာမင်းများ၏ အဆင့်အတန်းနှင့်အညီ ရဲတိုက်ကြီးနှင့် စည်းစိမ်ဥစ္စာ အမြောက်အမြားကို ချီးမြှင့်ထားသည်။ လစဉ် အသုံးစရိတ်အဖြစ် လက်ရှိကာလ မြန်မာသမ္မတ၏ လစာထက် ကာလတန်ဖိုး အဆ ၂၀ ခန့် ပိုမြင့်သော ပုံမှန်ဆုငွေကို ဆက်သသည်။

(စိတ်ဝင်စားသူရှိလျှင် အပြီးဆက်ရေးပါမည်)

1 April 2018

The most important lesson that Karen still difficult to understand

Why British government granted independent to Burman political group instead of the loyal Karen in 1948?

The answer is quite easy to understand for the international observers on Burma and Karen political issue that time except the Karen.

They see the huge different between Burman and the Karen movement.

Burman political group have political intelligence and trick to shown they are working for all ethnics in a British empire called British-Burma to the world and British while Karen just standing for their own affair. Karen didn't care or understand about the world power balance that required for UK. UK needs the whole British-Burma still as one strong commonwealth state of them instead of many separated small states that difficult to hold. Karen may understand this very important point if Karen political group that time have the thinking system like a government. Karen misunderstood that the loyalty to British is the most important. It was completely wrong. A political mistake needs time for a century to be healing. Nowadays the Karen makes a similar mistake by the same knowledge as 1948 by split from all ethnic united organization named UNFC while the Burman are still holding the trick slogan of working for the whole country and all ethnic. KNU has damages the political image of the common goal of ethnic's self-determination struggle to the world. But KNU doesn't understand what they do this. Karen love to reduce the support of all other ethnics by separate their affair from all other ethnics while Burman still opening their trap to catch the support from all ethnics and the world to stronger Burmese's political objective as an important part of the world power

balancing. We just hope for the current generation of Karen may reach this universal political common law of culture for the national building stages of a Karen State. But even now most of the Karen key groups still love to separate them from other ethnics and the more worsen than is they still enjoining the collapses of their national army. The all Karen civilian are longing for all Karen arm groups unite as a national army while that each group have no a clear focus and concentration on it. It's do like the desire of all Karen people is not the business of all Karen arm groups.

ကရင်များ နားလည်ရန်ခက်နေသေးသည့် အရေးအကြီးဆုံး သင်ခန်းစာ

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှက သစ္စာရှိကရင်များအစား ဗမာနိုင်ငံရေး အုပ်စုကို အဘယ်ကြောင့် လွတ်လပ်ရေးရရန် ပေးခဲ့သနည်း။

ဤအတွက်အဖြေကို ကရင်မှတစ်ပါး ဗမာနှင့် ကရင်နိုင်ငံရေးကို အကဲဖြတ် စောင့်ကြည့်နေကြသည့် နိုင်ငံတကာ အကဲဖြတ်များအတွက် နားလည်ရန် အလွန် လွယ်ကူခဲ့ပေသည်။

သူတို့သည် ဗမာနှင့် ကရင်တို့၏လှုပ်ရှားမှုများအကြား ကြီးမားသော ကွဲပြားမှုကို မြင်ကြသည်။ ဗမာနိုင်ငံရေး အုပ်စုသည် ဗြိတိသျှ-ဘားမားဟူသည့် ဗြိတိန် အင်ပါယာနိုင်ငံတွင်းရှိ လူမျိုးစုအားလုံးအတွက် လုပ်နေကြောင်း ပြသသည့် နိုင်ငံရေးလည်ဝယ်မှုနှင့် လှည့်ကွက်များကို ပြသနေသည့် အချိန်တွင် ကရင်များက မိမိတို့ လူမျိုးတစ်မျိုးတည်း၏ အရေးအတွက် ရပ်တည်ခဲ့ကြသည်။ ကရင်များသည် ကမ္ဘာ့အင်အားချိန်ခွင်လျှာ ထိန်းညှိမှုအတွက် ဗြိတိန်တွင် လိုအပ်ချက်များ ရှိနေသည်ကို အလေးလည်း မမူ၊ အရေးလည်း မစိုက်၊ နားလည်း မလည်ကြပါပေ။ ဗြိတိန်သည် တစ်ကွဲတစ်ပြားဖြစ်သွားပြီး ကိုင်တွယ်ရန် ခက်ခဲခြင်းထက် ဗြိတိသျှ-ဘားမားတစ်နိုင်ငံလုံး မိမိ၏နေသဟာယ နိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံအဖြစ် မားမားမတ်မတ် ဆက်လက် တည်ရှိနေသည်ကို လိုအပ်လျက် ရှိနေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ကရင်နိုင်ငံရေးအုပ်စုသည် အစိုးရတစ်ရပ်၏ စဉ်းစားနည်း စနစ်မျိုး ရှိခဲ့ကြမည်ဆိုလျှင် ဤမျှ အရေးကြီးသော အချက်ကို နားလည်ခဲ့ကြမည် ဖြစ်သည်။

ဗြိတိသျှအစိုးရအပေါ် သစ္စာရှိခြင်းအား အရေးအကြီးဆုံးသော အချက် အဖြစ် ကရင်များက နားလည်မှု လွဲမှားခဲ့ကြသည်။ ဤသည်မှာ အပြည့်အဝ မှားယွင်းမှု ဖြစ်ခဲ့၏။ နိုင်ငံရေး အမှားအယွင်းတစ်ခုအဖို့ ကုစားရန်အတွက် ရာစုနှစ်နှင့် ချီ၍ အချိန်ယူကြရသည်။

လက်ရှိကာလတွင်လည်း ဗမာနိုင်ငံရေးအုပ်စုက မိမိတို့သည် လူမျိုးစု အားလုံးအတွက်လုပ်နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟူသော လှည့်စားကြွေးကြော်သံအား ဆက်လက်ကိုင်တွယ်ထားချိန်တွင် ကရင်သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ စည်းရုံး ဖွဲ့စည်းသည့် UNFC မှ ခွဲထွက်ခြင်းဖြင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်က အမှားမျိုးကို ပြန်လုပ်မိပြန်ပြီ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုအားလုံး၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် နိုင်ငံရေး ဘုံဦးတည်ချက် တိုက်ပွဲရုပ်ပုံလွှာကို ကေအဲန်ယူက ဖျက်ဆီးလိုက်ပြီ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကေအဲန်ယူက သူတို့ဒါကို လုပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ကို နားလည်ပုံ မရပေ။ ဗမာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ပါဝါ ချိန်ခွင်လျှာ ထိန်းညှိမှုအတွက် အရေးကြီးကြောင်း ပြသခြင်းဖြင့် လူမျိုးစုံနှင့် ကမ္ဘာ့ထောက်ခံမှု အင်အားကို ဖမ်းစားအသုံးနိုင်ချရန် ဗမာနိုင်ငံရေး အုပ်စုက သူတို့၏ ထောင်ချောက်ကို ဆက်လက် ဖွင့်လှစ်ထားချိန်တွင် ကေအဲန်ယူက မိမိတို့ကို အားပေးနေသည့် လူမျိုးစုများ နည်းပါးသွားအောင် လုပ်ဆောင်နေမှုတွင် ပျော်မွေ့လျက် ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ကရင်လက်ရှိ မျိုးဆက်သစ်များအနေနှင့် အမျိုးသားတစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေးတွင် အရေးကြီးသော အဆင့်အဖြစ် ဤကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးဥပဒေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကို အလှမ်းမီကြလိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ယခုအချိန်အထိ မြင်နေရဆဲဖြစ်သည်မှာ ကရင် သော့ချက် အုပ်စုများက တခြားဘဝတူတိုင်းရင်းသားများနှင့် ကွဲပြားခြင်းကို ပျော်မွေ့လျက်ရှိ ဆဲဖြစ်ခြင်းနှင့် ထို့ထက်ဆိုးသည်မှာ ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏ အမျိုးသား တပ်မတော်ကြီး အစိတ်စိတ် အမွှာမွှာပြိုကွဲလျက်ရှိသည်ကိုပင်လျှင် အင်၍င်းနေကြသေးခြင်း ဖြစ်တော့သည်။ ကရင်လူထု တစ်ရပ်လုံးက ကရင်တပ်အားလုံး ကရင်အမျိုးသား တပ်မတော်တစ်ရပ်အဖြစ် ပြန်လည် စည်းရုံး ဖွဲ့စည်းရေးကို လိုလားတောင့်တနေကြချိန်တွင် ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အားလုံးတွင် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးအတွက် ပီပြင်သော ပစ်မှတ်နှင့် အာရုံစိုက်မှုများ ရှိနေသည်ကို မတွေ့ရပါပေ။ ဤသည်မှာ ကရင်လူထု တစ်ရပ်လုံး၏ ဆန္ဒသည် ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ၏ အလုပ်မဟုတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေတော့သတည်း။

5 April 2018

Brief History Note Of Burma Army

The age of Burmese feudalism monarchy was end by the completed occupation of British in 1885. Burma independent army was trained and found at Bangkok by Japanese military intelligence department in 1941. First State of Burma government was found at Rangoon by Japan's Royal government in 1943. British reoccupied Burma from Japanese in 1945. Than the Japanese puppet state of Burma and Burma state army lead by general Aung San was go to the end. The British Burma Rifle found in 1939 consisted of Karen 27.8%, Chin 22.6%, Kachin 22.9%, and Burmese 12.3% was the Army of Burma state that time. The last British Burma governor Major General Sir Hubert Elvin Rance established the Burma Governor's Executive Council with AFPFL (ဖဆပလ) members included U Aung San in 1946. British granted independent to Burma in 1948 through AFPFL by the Atlantic charter that put strong pressure by US. (US influent over these countries because US's Army was the main arm force that liberated the western European countries and British under the extreme heavy attack and occupation of Nazi German in 1944.)

First legal Burma Army, air force and navy force commander after independent all are Karen. Burma army second commander General Ne Win and Prim-minister U Nu illegally established up an army named "Sitwundam" during the Burmese-Karen war in 1949 removed and arrested all Karen commanders in original Burma Army. All main position in Burma army was replaced by the junior officers of "Sitwundam" lead by Ne Win. Finally Ne Win became the leader of Burma and his "Sitwundam" became the modern Burma army. The strenth of Burma army was stronger nearly 20 times in Ne Win era of 26 years. Ne Win is the real father of current Burma army by the real history of Burma army.

It is totally not an army of her father as imagine of Daw Aung San Su Kyi.

ဗမာ့တပ်မတော် အတိုချုပ်သမိုင်း

ဗမာ့သက်ဦးဆံပိုင် ပဒေသရာဇ် ဘုရင်စံနှစ်ခေတ်သည် ဗြိတိသျှ အပြီး အပိုင် သိမ်းပိုက်မှုဖြင့် ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် အဆုံးသတ်သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ဂျပန် စစ်ထောက်လှမ်းရေး ဌာနက ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်ကို ဘန်ကောက်မြို့ တွင် ထူထောင်သည်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်ဘုရင့်အစိုးရက ပထမ ဗမာနိုင်ငံတော် အစိုးရကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ထူထောင်ပေးသည်။ ၁၉၄၅ တွင် ဗြိတိသျှက ဗမာပြည် ကို ဂျပန်ထံမှ ပြန်လည်သိမ်းပိုက်သည်။ ဤတွင် ဂျပန်ရုပ်သေး ဗမာပြည်အစိုးရနှင့် ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးစီးသော ဗမာပြည်တပ်မတော် အဆုံးသတ်သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် စတင်ထူထောင်သည့် ကရင် ၂၇.၈%၊ ချင်း ၂၂.၆ %၊ ကချင် ၂၂.၉% နှင့် ဗမာ ၁၂.၃% ပါဝင်သော ဗြိတိသျှ ဗမာ့ရိုင်ဖယ်သည် ထိုကာလ၏ ဗမာ့ တပ်မတော် ဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှဘားမား နောက်ဆုံးဘုရင်ခံ ဆာဟူးဘရန်က ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဦးအောင်ဆန်း ပါဝင်သော ဗမာ့ဘုရင်ခံ အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီကို ဖဆပလနှင့် ဖွဲ့စည်းပေးသည်။ အတ္တလန်တိတ်ချာတာအရ ပြင်းထန်သော အမေ ရိကန်နိုင်ငံ၏ ဖိအားကြောင့် ၁၉၄၈ တွင် ဗြိတိသျှက ဗမာပြည်ကို ဖဆပလမှ တစ်ဆင့် လွတ်လပ်ရေး ရရမည်ပေးခဲ့သည်။ (အနောက်ဥရောပနှင့် ဗြိတိသျှနိုင်ငံ အပေါ် အမေရိကန်ဩဇာ သက်ရောက်ခြင်းမှာ ထိုနိုင်ငံများ နာဇီဂျာမနီ၏ ပြင်း ထန်သော တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်မှုအောက်မှ လွတ်မြောက်ရေးတွင် အမေရိကန်တပ် များက အဓိကဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်)။

လွတ်လပ်ရေးရစေ ကြည်းတပ်၊ ရေတပ်၊ လေတပ် စစ်ဦးစီးချုပ်များမှာ ကရင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဗမာ့တပ်မတော်၏ ဒုတိယစစ်ဦးစီးချုပ် ပိုလ်ချုပ်နေဝင်း နှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုတို့က ၁၉၄၉ ကရင်-ဗမာစစ်ပွဲအတွင်းတွင် စစ်ဝန်ထမ်းဟုခေါ် သည့် စစ်တပ်တစ်ခုကို တရားမဝင် ထူထောင်ခဲ့ကြပြီး ဗမာ့တပ်မတော်အတွင်းရှိ ကရင်စစ်ဦးစီးချုပ်များကို ရာထူးမှထုတ်ပယ် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ကာ စစ်ဝန်ထမ်း တွင်ပါဝင်သော အငယ်တန်း အရာရှိများကို တပ်မတော်၏ အဓိက နေရာများတွင် အစားထိုး ခန့်အပ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် နေဝင်းသည် ဗမာပြည်၏ ခေါင်းဆောင် ဖြစ်လာကာ သူ၏ စစ်ဝန်ထမ်းတပ်မှာလည်း ခေတ်သစ်ဗမာ့တပ်မတော် ဖြစ်လာ သည်။ ၂၆ နှစ်ကြာရှည်သော သူ့ခေတ်တွင် ဗမာ့တပ်မတော် အင်အားသည် အဆ ၂၀ ခန့် တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ဤ စစ်သမိုင်းမှန်အရ လက်ရှိဗမာ့တပ်မတော်၏ ဖခင်အစစ်အမှန်သည် ပိုလ်ချုပ်နေဝင်းသာလျှင် ဖြစ်တော့သည်။ အနီတပ်မတော် သည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် စိတ်ကူးယဉ်သကဲ့သို့ ဖေဖေတပ်မတော် လုံးဝ မဟုတ်ပါပေ။

7 August 2018

Short History of Burma army

In 30th June of 1945 British-Burma government in India formed a New Burma Army to be replaced all of British and Indian armies in Burma for newbie government of independent Burma. The total strength of the Burma Army was given as 18,998 officers and men, as follows:

- 1,494 British
- 13,257 Indians
- 76 Burmans of whom 40 were attached to Force 136
- 4,171 Kachins, Chins and Karens.

(From rothwell.force9)

Author's note: The 2017 strength of Burma army was 406000 announced by BA.

11 August 2018

Some personnel of Operation Character, team Otter, Burma, Force 136

Aung San welcome Japan

The conquest of the country by the Japanese had been welcomed by many Burmese, who relished the hasty departure of their Colonial masters. Burmese nationalists and criminal elements welcomed the advent of lawlessness. Some of the more extreme took advantage of the situation by conducting massacres of those Karens living in areas in which the Burmese were a majority. Their welcoming attitude soon changed when they realised that their 'liberators' were not the benevolent fellow-Asians they claimed to be. Nevertheless, some Burmese had collaborated fully with the occupying power. Among these had been a young politician, Aung San. He managed to convince the Japanese of his anti-British zeal, and had been helped by them to form a small 'Burmese Army'. He was placed in theoretical command of this, in spite of his total lack of military knowledge, and was rewarded with the grandiose title of 'General'. When he later saw which way the wind was blowing, he changed sides and turned on his former masters enough to be accepted by the British, in turn, as an ally. He could thus later claim to his compatriots to be the hero who had thrown out the Japanese, and who proposed to treat the British in the same way. In pursuit of his political objectives he formed a party for which he coined the name 'The Anti Fascist People's Freedom League'.

Aung San and his followers had been unwisely allowed by Lord Louis Mountbatten, then Commander in Chief, South-East Asia, to retain their weapons after the war.(A note by Jim Herlihy in 1946)
(please someone help with translate it)

11 August 2018

မွန်သမိုင်းတစ်ပိုင်းတစ်စ - ၁

မွန်လူမျိုးများသည် အင်ဒိုချိုင်းနား၏ အစောဆုံးသော လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ရသည်။ သူတို့သည် ထိုဒေသတွင် အစိုးဆုံး ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက်သည့် ထိုင်းနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ ဒွာရာဝတီ အပါအဝင် လာအိုနိုင်ငံ အလယ် ပိုင်းရှိ သီရိဂုတပူရနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံ အရှေ့မြောက်ပိုင်း၊ ထိုင်းမြောက်ပိုင်းရှိ ဟရီပွန် ချိုင်း ဒေသများနှင့် သထုံနိုင်ငံတော်ကို တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။

မွန်တို့သည် ဓမာနှင့် ချမ်းဒေသကဲ့သို့ ဟင်ဒူသာသနာ ပြန့်ပွားနေသော ခေတ်တွင် သီရိလင်္ကာမှ ထေရဝါဒသာသနာပြုမှုကို ပထမဆုံးရရှိခဲ့သည့် လူမျိုး ဖြစ်သည်။ အင်းဒီယားတောင်ပိုင်းရှိ ပါလဝ မင်းဆက်မှ ဆင်းသက်လာသော ခရစ် နှစ် အေဒီ ၅၅၀ ခန့်က မွန်အက္ခရာကို စရဘူရီခရိုင်(ထိုင်းနိုင်ငံ) ဂူတစ်ခု အတွင်း တွင် တွေ့ရှိသည်။

မွန်မျိုးနွယ်ဖြစ်သော မျက်မှောက်ထိုင်းဘုရင့်မိသားစုမှာ ထိုင်းယဉ်ကျေး မှု ဝါးမြို့မှုအောက်သို့ရောက်ခဲ့သည်မှာ ကာလ ကြာညောင်းလေပြီ ဖြစ်သည်။ ချာ ကရီနန်းနွယ် အမျိုးသမီးများသည် ထိုင်းတရားရုံးတွင် မွန်ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု အမွေ အနှစ်ကို သက်ဝင် ထိန်းသိမ်း ဝတ်စားဆင်ယင် ပြသနေကြဆဲဖြစ်သည်။ အနောက် မွန်များမှာ ဗမာအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းသို့ ကျယ်ပြန့်စွာ သွတ်သွင်းခြင်း ခံရသော် လည်း သူတို့၏ ဘာသာစကား ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အဆင့်မြင့် နိုင်ငံရေး ကိုယ်ပိုင်အုပ် ချုပ်ခွင့် ပြန်လည်ရရှိဖို့ရန် တိုက်ပွဲဝင်နေကြဆဲဖြစ်သည်။

The Mon were believed to be one of the earliest peoples of Indochina. They founded some of the earliest civilizations there, including Dvaravati in Central Thailand (whose culture proliferated into Isan), Sri Gotapura[3] in central Laos (modern Sikhottabong, Vientiane Prefecture) and Northeastern Thailand, Hariphunchai in Northern Thailand and the Thaton Kingdom. They were the first receivers of Theravada missionaries from Sri Lanka, in contrast to their Hindu contemporaries like the Khmer and Cham peoples. The Mon adopted the Pallava alphabet and the oldest form of the Mon script was found in a cave in modern Saraburi dating around 550 AD.

The eastern Mon including the current royal family of Thailand who themselves are of Mon ancestry assimilated to Thai culture long ago, yet the royal women of the Chankri dynasty perform and keep their Mon heritage alive in the Thai court. The western Mon of Burma were largely absorbed by Bamar society but continue fighting to preserve their language and culture and to regain a greater degree of political autonomy.

Reference: "Khmer/Cambodian alphabet, pronunciation and language". Omniglot.com. <http://www.ancientscripts.com/thai.html>

မွန်သမိုင်း တစ်ပိုင်းတစ်စ - ၂

မြန်မာနောက်ဆုံးဘုရင်တို့ နိဂုံးချုပ်သော မြောက်ပိုင်းအမာခံ ဒေသမှ မြောက်မြားစွာသော ဗမာလူမျိုးစုလူထုသည် ၁၉၀၀ ခုနှစ်မှ အစပြု၍ ဗြိတိသျှတို့ အုပ်ချုပ်ရာ တောင်ပိုင်းဒေသသို့ စတင်ရွှေ့ပြောင်းလာကြသည်။ လူဦးရေ နည်းပါးသော တောနက်များကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းကာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးကြသည်။ မူလဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် လွှမ်းခြုံနေထိုင်လျက်ရှိသည့် ဒေသခံ မွန်နှင့် ကရင်များနှင့်အပြိုင် ဒေသကို စတင်လွှမ်းခြုံ နေထိုင်လာကြသည်။

အထက်မှ ဗမာပြည်သူလူထုသည် အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်သော အောက်နယ်သို့ အလုံးအရင်း ပြောင်းရွှေ့လာကြခြင်းမှာ အထက်မြန်မာပြည်တွင် သစ်တောပြန်းတီးရာမှ မိုးခေါင်ရေရှားသဖြင့် လယ်ယာကောင်းစွာ မစိုက်ပျိုးနိုင်တော့သည်က တစ်ကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ပိုင် အောက်ပြည် အောက်ရွာတွင် မူရင်း ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝမိုးလေဝသ အခြေအနေများ ကောင်းသည့်အပြင် မြေဩဇာလည်း အလွန်ကောင်းသည်ဖြစ်၍ တစ်ကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့် အရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီက ဒေသထွက် ဆန်စပါးများကို နိုင်ငံခြားဈေးကွက်သို့ ထုတ်ကုန်အဖြစ် အလှူပယ်ရောင်းထုတ်နိုင်သည်ကတစ်ကြောင်း တို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

၁၈၂၆ ခုနှစ်မှ ၁၈၇၂ အထိ တနင်္သာရီတိုင်း လူဦးရေမှာ ၇ သောင်းမှ ၂၅၇,၄၀၄ အထိ တိုးလာသည်။ ၁၈၅၅ မှ ၁၈၇၂ အထိ ပဲခူးတွင် လူဦးရေ ၈၇,၇၄၂

မှ ၁,၆၆၂,၀၅၈ သို့ တိုးလာပြီး မှတ္တမတွင် ၂၀၅,၉၁၃ ဦး တိုးလာသည်။ ဗြိတိသျှ စတင်အုပ်ချုပ်သော ပထမနှစ်တွင် ဒေသတည်ငြိမ်အေးချမ်းလုံခြုံမှုကို ထိန်းသိမ်းနိုင်သဖြင့် တနင်္သာရီတိုင်း ဆန်စပါးထွက်နှုန်း ၃၄% တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ထိုခေတ်တွင် မြန်မာပြည်သည် အာရှတိုက်၏ စပါးကျိုကြီးတစ်ခုအဖြစ် နိုင်ငံတကာ၏ အသိအမှတ်ပြုမှု ခံရသည်။

တနင်္သာရီ မွန်တိုင်း ဆန်ထုတ်ကုန်သည် ၁၈၅၅ တွင် တန်ချိန် ၁၆၂,၀၀၀ ရှိခဲ့ရာမှ ၁၉၀၅-၀၆ နှစ်တွင် တစ်နှစ်လျှင် တန်ချိန် ၂ သန်းကျော် ထုတ်လုပ်တင်ပို့နိုင်ပြီး ၁၉၂၀ မှစ၍ တန်ချိန် ၃ သန်းကျော် နှစ်စဉ် နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့သည်။

မှတ်ချက်

၁၉၀၀ မတိုင်မီက မြန်မာပဒေသရာဇ် ကွက်ကျားလွှမ်းမိုးသော အောက်ပိုင်းတိုင်းဒေသတွင် မြန်မာပဒေသရာဇ် တပ်များနှင့် မွန်ပြောက်ကျားများအကြား ဖြစ်ပွားနေသော စစ်ပွဲများကြောင့် သာမန်ပြည်သူများအဖို့ အခြေစိုက်နေထိုင်ရန် လုံခြုံအေးချမ်းမှု မရှိသေးပေ။ မြန်မာလူထုသည် မြန်မာမင်းများ၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် နီးစပ်သော အထက်ပိုင်း(ယခု အနေအထားအရ အလယ်ပိုင်းတိုင်း)တွင်သာ နေထိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အတူ မွန်အရပ်သားများသည်လည်း မြန်မာမင်းများ အုပ်ချုပ်သည့် မန္တလေးနှင့် အလှမ်းဝေးရာ အောက်ပြည် အောက်ရွာတွင်သာ မှီတင်း နေထိုင်ကြသည်။

၁၉၀၀ နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာပဒေသရာဇ်များ မရှိတော့သည့် အကျိုးဆက်အဖြစ် မွန်လူမျိုးများ၏ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများလည်း တစ်ခန်းရပ်သွားရာမှ ဒေသအေးချမ်းသာယာမှု အခြေအနေသစ်တစ်ရပ် ပေါက်ပွားလွှမ်းခြုံလာခဲ့သည်။ မွန်လူထု ထူထပ်စွာ အခြေစိုက်သော အောက်ရွာသို့ မြန်မာလူထု အလုံးအရင်းဖြင့် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရန် မလုံခြုံသည့် အနေအထားများ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့သလို အထက်ရွာသို့ မွန်ကုန်သည်ပွဲစားများ သွားရောက် ရောင်းဝယ် ဖောက်ကား အခြေစိုက် နေထိုင်နိုင်သည့် အနေအထားများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် အထက်ဒေသတွင် မိုးခေါင်ရေးရှား ဆိုးဝါးသော သဘာဝကြောင့် မွန်များ အစုလိုက် အပြုံလိုက် အထက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းမှု မရှိဘဲ မြန်မာများသာ အောက်ပြည် အောက်ရွာသို့ အလုံးအရင်းဖြင့် ပြောင်းရွှေ့လာကြခြင်းဖြစ်သည်။

14 August 2018

1947 Burma election and Karen

1947 Burma election (note from wiki and other related sources) or the background of the most impacted Karen self-betraying history. General elections were held in Burma on 9 April 1947 to form the basis of a constituent assembly that would design a constitution once independence from the United Kingdom had been achieved. They were the first elections in Burma since its separation from India under the British Raj. Voter turnout was 49.8%. However, Aung San was assassinated three months later, resulting in U Nu becoming the first Prime minister of Burma. The elections were among a number of provisions agreed on 27 January 1947 between Burmese nationalist Aung San on a visit to London and British Prime Minister Clement Attlee guaranteeing Burma's independence from the UK within a year. In 56 non-communal constituencies, candidates from the Anti-Fascist People's Freedom League (AFPFL) ran unopposed. U Saw, leader of the Patriot's Party, accused the AFPFL of intimidation and corruption during the election campaign and boycotted the election, as did Ba Sein and his party, accusing the AFPFL of being a "stooges" of British imperialism. Reasons given for the low turnout included the instability left by the Japanese occupation of Burma and the struggle for independence. Other candidates in the election included a few independents, Karen Youth Organization KYO and communists party of Burma CPB. By the result of the election AFPFL took 173 seats and KYO took 19. Even KYO won only 19 seats a Karen politician name Mahn Win Maung was appointed to be the last puppet president of Burma by AFPFL government in 1957 as an award for the royalty of them to Burmese nationalist and chauvinist government. But his award was canceled by Ne Win

military leader who is another Burmese nationalist, chauvinist, a comrade and right arm military leader of U Nu. Mahn Win Maung was imprisoned for five years by Ne Win. For the entire Karen national was failed to receive a special award (liberated from Burma) from British by the above betraying issue as the main reason. (Remark. Nowadays Karen people see that the different Karen military organization and many politicians have not much clear changed from that betraying old history.) The photo of Mahn Win Maung a Karen who not wearing the Karen national costume.'

1947 Burma election (note from wiki and other related sources)

or the background of the most impacted Karen self-betraying history.

General elections were held in Burma on 9 April 1947 to form the basis of a constituent assembly that would design a constitution once independence from the United Kingdom had been achieved. They were the first elections in Burma since its separation from India under the British Raj. Voter turnout was 49.8%. However, Aung San was assassinated three months later, resulting in U Nu becoming the first Prime minister of Burma.

The elections were among a number of provisions agreed on 27 January 1947 between Burmese nationalist Aung San on a visit to London and British Prime Minister Clement Attlee guaranteeing Burma's independence from the UK within a year.

In 56 non-communal constituencies, candidates from the Anti-Fascist People's Freedom League (AFPFL) ran unopposed. U Saw, leader of the Patriot's Party, accused the AFPFL of intimidation and corruption during the election campaign and boycotted the election, as did Ba Sein and his party, accusing the AFPFL of being a "stooges" of British imperialism. Reasons given for the low turnout included the

instability left by the Japanese occupation of Burma and the struggle for independence. Other candidates in the election included a few independents, Karen Youth Organization KYO and communists party of Burma CPB. By the result of the election AFPFL took 173 seats and KYO took 19.

Even KYO won only 19 seats a Karen politician name Mahn Win Maung was appointed to be the last puppet president of Burma by AFPFL government in 1957 as an award for the royalty of them to Burmese nationalist and chauvinist government. But his award was canceled by Ne Win military leader who is another Burmese nationalist, chauvinist, a comrade and right arm military leader of U Nu. Mahn Win Maung was imprisoned for five years by Ne Win. For the entire Karen national was failed to receive a special award (liberated from Burma) from British by the above betraying issue as the main reason.

(Remark. Nowadays Karen people see that the different Karen military organization and many politicians have not much clear changed from that betraying old history.) The photo of Mahn Win Maung a Karen who not wearing the Karen national costume.

26 November 2018

သမိုင်းမှန်သုတ

၁၇၇၈ ခုနှစ်တွင် တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေသော Thomas Salmon (1679 - 1767) အင်္ဂလိပ်လူမျိုး သမိုင်းနှင့် ပထဝီပညာရှင်၏ မှတ်တမ်းစာအုပ်မှ တစ်ပိုဒ်-

(After long wars with neighboring tribes especially Burmese and Cambodian)

But Siam rose from the ashes and by 1800, Siam was probably the more successful state.

'Siam is a large, wealthy and flourishing kingdom.' 'We know little of the kingdom of Ava (Burma). We are not even sure to whom it belongs.'

(နယ်မြေထိစပ်နေသော လူမျိုးခြား ဗမာ၊ ခမာတို့နှင့် ရှည်ကြာသော စစ်ပွဲများ အပြီး) သို့ရာတွင် စယမ်သည် ပြာပုံဘဝမှ ၁၈၀၀ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်ရှင်သန်လာ ကာ သူများထက် ပိုအောင်မြင်သော နိုင်ငံဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။

စယမ်ပြည်သည် ကျယ်ပြန့်ကြွယ်ဝကာ တိုးတက်ထွန်းကားလျက်ရှိသော တိုင်းပြည် ဖြစ်၏။ အင်းဝ(ယခု ဗမာ)အကြောင်းကိုမူ ကျွန်ုပ်တို့အနည်း အကျဉ်း မျှသာ သိရှိသည်။ မည်သူက ပိုင်ဆိုင်သည်ကိုမျှပင် ကျွန်ုပ်တို့ ရေရေရာရာ မသိ ကြပေ။

(အဲဒီတုန်းက အင်းဝကို ဘယ်သူ တူထောင်ပြီး ပိုင်ဆိုင်လဲ၊ သိတဲ့လူပြော။ အာသံ၊ အင်းဝတွေက ရှမ်းတွေထူထောင်ခဲ့တဲ့ မြို့ပြထီးနန်းတွေဖြစ်ကြောင်း အာရှနဲ့ ကမ္ဘာ့ သမိုင်း တချို့မှာ လေ့လာခဲ့ဖူးတယ်။ လက်ရှိသုံးနေဆဲ Nationalism propaganda history ကို ကျော်ပြီး သမိုင်းပညာစစ်စစ်ဖြင့် သုံးသပ်ပါရန်။)

18 March 2019

သမိုင်းသုတ

Below history note is written by J.C Shaw who was a former British consulate ambassador living in Chiang Mai.

အောက်ပါ သမိုင်းမှတ်စုကိုရေးသားသူ ဂျေ ဇီ ရှော့ သည် ချင်းမိုင်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ဗြိတိန်ကောင်စစ်ဝန်ဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။

The Bowring Treaty signed in 1856 virtually ensured that Siam became an honorary member of the British Empire, with banks and companies leading the economy. It is true that Britain nibbled at the southern provinces and France encroached from Cambodia and Laos, but they managed to agree that Siam should be a buffer state between them.

၁၈၅၆ တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော ဘောဝရင်း စာချုပ်က ထိုင်းနိုင်ငံ သည် ဘက်များနှင့် ကုမ္ပဏီများ စီးပွားရေးကို ရှေ့ဆောင်သော ဗြိတိသျှ အင်ပါယာ ၏ ဂုဏ်ထူးဆောင်အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံဖြစ်လုနီးကြောင်းကို အာမခံသည်။ ဗြိတိသျှက (စယမ်၏) တောင်ပိုင်းဒေသများကို ဖြည်းဖြည်းချင်း ဆွဲစီနေခဲ့ချိန်တွင် ပြင်သစ် ကလည်း ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် လာအိုဘက်မှ (စယမ်ကို) ရန်စကျူးကျော်လျက် ရှိခဲ့သည်မှာ အမှန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဗြိတိသျှနှင့် ပြင်သစ်တို့သည် စယမ်ကို သူတို့နှစ်ဘက်လုံး၏ ကြားခံနယ်မြေအဖြစ် ထားရန် သဘောတူခဲ့ကြသည်။

By contrast the Burmese kings at Mandalay, which was founded in 1859, (there was a strong move to bury farang alive under the foundations), slammed the bloodstained royal door firmly shut in the face of all the representatives of British India who refused to take off their shoes and did not even speak on behalf of their Empress.

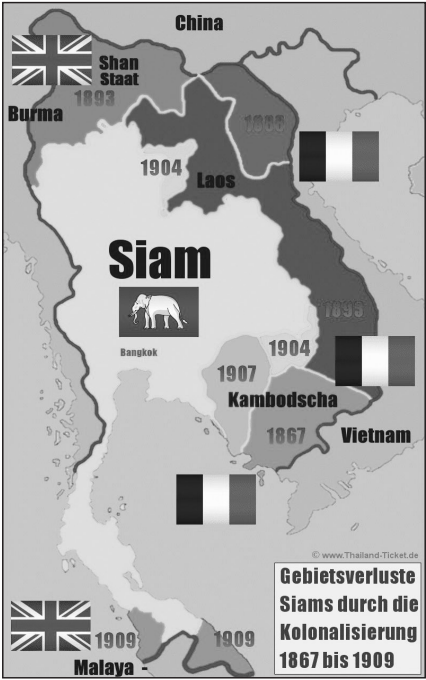
၁၈၅၉ ခုနှစ်က ထူထောင်သော မန္တလေးတွင် ဗမာမင်းက နန်းတွင်းတွင် ဖိနပ်မစီးရအမိန့်ကို မနာခံသော ဗြိတိန်-အင်းဒီးယား ကိုယ်စားလှယ်များအား ဆန့်ကျင်သည့်အနေနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအရ အရှင်လတ်လတ် မြှုပ်နှံရန် တရားစီရင်လျက် ရှိသည်။

By the loss of lower Burma, the economy of Mandalay was drastically hurt, dacoits were on the rampage and the royal bloodbath arranged by Queen Supayalat of some eighty members of the royal family in 1879 was the last straw. The whole of Burma was occupied in 1885 and the royal family exiled to India.

အောက်မြန်မာပြည်ကို ဆုံးရှုံးသွားခြင်းဖြင့် မန္တလေး၏ စီးပွားရေး အခြေအနေ အကြီးအကျယ် ကျဆင်းသည်။

သူရိုးဓားပြများ ထကြွသောင်းကျန်းကြသည်။ တော်ဝင်နန်းနွယ် ၈၀ ခန့်ကို သတ်ဖြတ်သည့် မိဖုရားစုဖုရားလတ်၏ ၁၈၇၉ ခုနှစ် နန်းတွင်း သတ်ဖြတ်မှုကြီးက နောက်ဆုံးကောက်ရိုးမျှင်ကလေး ဖြစ်ခဲ့သည်။ မြန်မာပြည် တစ်ပြည်လုံးကို ဗြိတိန်က ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် သိမ်းပိုက်ကာ ဘုရင်မိသားစု အားလုံးကို အင်းဒီးယားသို့ ပြည်နှင်လိုက်သည်။

18 March 2019

How can he be a well-regarded ancestor of us

၁၉၄၂ က မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တွင် ကရင်ရပ်ရွာပေါင်း ၄၀၀ ခန့်ကို အောင်ဆန်း၏ ဘီအိုင်အေတပ်က စီးနင်းတိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ် ဂျပန် ထောက်လှမ်းရေး ဗိုလ်ချုပ် ကီရိုဆူဇူကီးထံမှ သင်ယူခဲ့ကြသည့်အတိုင်း ဘီအိုင်အေသည် စုစုပေါင်း ၁၈၈၀ ခန့်ရှိသည့် ကရင်အမျိုးသမီး၊ ကလေးငယ်၊ မွေးကင်းစကလေးများ၊ တချို့သော အင်္ဂလိပ်ခေတ် ကရင် အငြိမ်းစားစစ်မှုထမ်းဟောင်းများနှင့် အစိုးရရုံးအမှုထမ်းဟောင်းများကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ လှံစွပ်ဖြင့် ထိုးသတ်ခြင်း၊ ခေါင်းဖြတ်ခြင်း၊ အရှင်လတ်လတ်မီးရှို့ခြင်း၊ အရှင်လတ်လတ် မြေမြှုပ်ခြင်းများကို ဖက်ဆစ်နည်းအတိုင်း ပြုကျင့်ခဲ့ကြသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ မြစ်ချောင်းများမှာ သွေးများဖြင့် နီပုပ်ရောင်ဖြစ်ကုန်သည်။ ဗိုလ်အောင်ဆန်း၏ လက်အောက်ခံ ဗိုလ်ကျော်ဇောကို ထိုအစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုကြီးအတွက် ကြီးကြပ်ရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန် ပေးခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေးရအပြီးတွင် ဗိုလ်ကျော်ဇောသည် ဗမာ့တပ်မတော် တပ်မှူးကြီးတစ်ဦး ဖြစ်လာသည်။ ထိုစဉ်က ဗမာ့တပ်မတော် စစ်ဦးစီးချုပ်မှာ ကရင်အမျိုးသား ဗိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းဖြစ်ပြီး ဗိုလ်နေဝင်းမှာ ဒုစစ်ဦးစီးချုပ်ဖြစ်သည်။

ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက ဥပဒေချိုးဖောက်ကာ ဗိုလ်နေဝင်းနှင့် ဗိုလ်ကျော်ဇောတို့ကို စစ်ဦးစီးချုပ်အား လျှို့ဝှက်သစ္စာဖောက်စေကာ အင်းစိန်ကရင်ရပ်ကွက်ရှိ ကရင်လူထုကို စစ်ရေးအရ စီးနင်းတိုက်ခိုက်စေခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကျော်ဇောမှာ ထိုစစ်ပွဲတွင် ကေအဲန်ဒီအိုတို့၏ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် အရေးနိမ့်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် သူ့ကို စစ်တပ်မှ အတင်းအဓိကမ်းပေးလိုက်သည်။ ဗိုလ်ကျော်ဇောသည် ကေအဲန်ယူ အုပ်ချုပ်ရေးဒေသကို စီးနင်းသိမ်းပိုက်ကာ ဗမာ့ဗဟို အစိုးရရုံးစိုက် ထိန်းချုပ်ပိုင်ဆိုင်သော ကရင်ပြည်နယ်ကို ထူထောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးစီးသော ဘီအိုင်အေတပ်က ကရင်ပြည်သူ လူထုအပေါ် ရက်စက် ရိုင်းစိုင်းစွာ နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်း သတ်ဖြတ်ခဲ့သည့် အစုလိုက် အပြုံလိုက် လူသတ်မှုအတွက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ တောင်းပန်မှုကို ယနေ့အထိ လုံးဝ မရရှိခဲ့ပါပေ။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် သူ၏ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ဗမာ့အမျိုး

သားရေးဝါဒီ နိုင်ငံရေးမဟာမိတ်များ(ဖဆပလ)က ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် လောဘာ ပါတီဥက္ကဋ္ဌ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီ အက်တလီထံ တင်သွင်းသော လွတ်လပ်ရေး လျှောက် လွှာကြောင့် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်းနှင့် တခြားသော အဓိက လူမျိုးစုအားလုံး၏ လွတ် လပ်ရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်သည် ရာသက်ပန် ဆုံးရှုံးသွားခဲ့သည်။ ထိုအကြောင်း များကြောင့် သမိုင်းမှန်ကို သိရှိအမှတ်ရလျက်ရှိသော အဓိက လူမျိုးစုများ အနေနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား မိမိတို့၏ မော်ကွန်းဝင် သူရဲကောင်းအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုဖွယ်အကြောင်း လုံးဝမရှိခြင်းဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားများအဖို့ ဗိုလ်ချုပ်၏ ရုပ်ထုကို သူတို့၏ ခေါင်းပေါ်တွင် စီးနင်းနေသော မဟာဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒ၏ သင်္ကေတတစ်ခုအဖြစ်သာလျှင် အသိ အမှတ်ပြုနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

In 1942 about 4 hundred of Karen villages in delta was slaughtering by BIA the army of Aung San. As they were trained by Japan Fascist major general Keiji Suzuki (Chief of Southern Spy Agency) BIA tortured, bayoneting, behead, burn alive, bury alive about 1800 Karen civilian by fascist's inhuman torturing method included women, children, newborn babies, some few retired Karen soldiers of former British army and office staffs of British government. All rivers in delta was changed the color to dark red by the blood. Brig-Gen Kyaw Zaw under Aung San command was in charge of that massacre. Kyaw Zaw was a Burmese army commander after independent. The chief of Burma union army was General Smith Dun who is a Karen and Ne Win was deputy chief. Kyaw Zaw and Ne Win was secretly betray the highest commander General Smith Dun by the illegal supported of Pri minister U Nu to violated arm attacking in Insein township of Karen civilian community in Rangoon. Kyaw Zaw was appointed as in charge of the attack and he was defeated by KNDO in 1949 battle of Insein. He was forced to retire from Burma army in 1957. Kyaw Zaw led a campaign against KNU and established central government administration in the KNU control area that now we are knowing as Karen state. Karen never

been got the apologize of Aung San for the massacre that he led till now. Shan, Kachin, Chin and all other major ethnics in Burma were lost their self-determination forever by the independent proposer of Aung San and his Burmese socialist and nationalist political alliance (AFPFL) that summited to Prime Minister Clement Richard Attlee who is a socialist of Labor party in UK that time. Therefore Karen people and all other major ethnics who still have the memory of true history have no any reason to treated Aung San as a well-regarded ancestor.

They may just regards his statue as a Burmese chauvinism symbol that riding over their head.

20 March 2019

လူမျိုးရေးစီးနင်းမှုဖျက်သိမ်းရေး

မြန်မာပြည်ကို ပိုင်ဆိုင်သည့် လူမျိုးစုအားလုံးအကြားတွင် လူမျိုးရေး တစ်ဖက်သတ် စီးနင်းလွှမ်းမိုးမှု ဖြစ်ပေါ်တည်တံ့ ကြီးထွားလာနေခြင်းသည် လူမျိုး ကြီးက လူမျိုးငယ်တို့ကို အစအန မကျန်အောင် ဖျောက်ဖျက် မြေမြှုပ်ပစ်နေသည့် နယ် ဖြစ်သည်။ လူမျိုးစုများ၏အမည်တွင် ဆိုင်ရာလူမျိုးစုတို့၏ မူရင်းများအစား ဦး၊ ဒေါ်၊ မောင်၊ မ စသည်တို့ဖြင့် စီးနင်းထားခြင်းသည် ထင်ရှားသည့် လူမျိုးရေး စီးနင်းမှုတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဥပမာ မန်းအဂ္ဂဆိုသည်ကို ဦးမန်းအဂ္ဂ အဖြစ် သတ်မှတ် ခြင်းသည် ဗမာလူမျိုးများအဖို့ ပုဂ္ဂိုလ်လေးစားတန်းတူထားမှုကို ပြသခြင်း ဖြစ် သော်လည်း တခြားလူမျိုးကိုမူ လက်အောက်ခံအဖြစ်သာ ထားရှိသည့် လုပ်ဆောင် ချက် ဖြစ်နေသည်။ လူမျိုးအရ စီးနင်းမှုသာ ဖြစ်လျက်ရှိနေသည်။ နိုင်ငံပိုင် လူမျိုးစု အားလုံးအကြား အပြန်အလှန်လေးစားမှုနှင့် တန်းတူမှုကို လက်ခံကြလျှင် ပြည် တွင်းရှိ လူတစ်မျိုး၏ အမည်ရှေ့စီးများအစား နိုင်ငံတိုင်းက လေးစားလက်ခံသည့် နိုင်ငံတကာသုံး ရှေ့စီးများကို အခမဲ့သုံးခွင့်ရှိနေပါလျက် ဘာကြောင့် တန်းတူမှု အနေအထားကို တမင်ဖျက်ဆီးကြပါသလဲဟု မေးခွန်းထုတ်စရာ ဖြစ်နေပါသည်။ ပါးစပ်က တစ်မျိုးပြောပြီး လက်က တစ်မျိုး ပြောင်းပြန်လုပ်သလို ဖြစ်နေသည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများကို လူမျိုးရေးမကျဉ်းမြောင်းစေချင်ကြလျှင် ဗမာများ လည်း မကျဉ်းမြောင်းဖို့ မှုချလိုအပ်ပါသည်။ သရုပ်ပျက်လှသော ဦးမန်းအဂ္ဂအစား မစ္စတာအဂ္ဂဆိုလျှင် ဗမာလူမျိုးက ကရင်လူမျိုးအပေါ် စီးနင်းထားသည့် အငွေ့ အသက်လုံးဝ မပါသဖြင့် ပြည်တွင်းကသာ လက်ခံသည်မဟုတ် တစ်ကမ္ဘာလုံးက ပင် နားလည်ကြသည်သာ ဖြစ်သည်။ ယနေ့ ကမ္ဘာတွင် မစ္စတာဆိုသည့် ရှေ့စီးကို အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများကသာ ပိုင်ဆိုင်သည်မဟုတ်ဘဲ လူဦးရေ သန်း ၁၅၀၀ ရှိသော တရုတ်နှင့် သန်း ၁၀၀၀ ကျော်ရှိသော အင်းဒီးယားများအပြင် ကမ္ဘာ့လူမျိုးအားလုံး က ပိုင်ဆိုင်ကျင့်သုံးနေကြသည်ကို ဗမာပြည်သားများ မသိကြလို့လား၊ တကယ်ပင် ပြည်တွင်း လူမျိုးရေး စီးနင်းမှုကို တရားဝင် ကျင့်သုံးချင်ကြ၍လား ဆိုသည်မှာလည်း နောက်ထပ် မေးစရာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ အမှန်တွင် လူမျိုးစုအားလုံး၏ ရှေ့စီးနာမည် တွင် ဗမာလူမျိုး၏ရှေ့စီးနာမည်ဖြင့် စီးထားခြင်းမှာ ဗမာအစိုးရ အဆက်ဆက်၏ ဗမာကွ ဆိုသည့် ကျဉ်းမြောင်းသော လူမျိုးရေးစိတ်ဓာတ်ကိုသာ ကိုယ်စားပြုနေခြင်း ဖြစ်ပေရာ အမြန်ဆုံး ရပ်တန့်ပြုပြင်ရကောင်းမှန်း သိလာကြစေရေးအတွက် လူမျိုး ချင်းတန်းတူမှုဖြင့် အပြန်အလှန် လေးစားသည့် စိတ်ဓာတ်ဖြင့် အကြံပြုတင်ပြလိုက်

ရခြင်းဖြစ်သည်။

နော်အုန်းလှကို ဆန္ဒပြဖို့ အကြောင်းကြားစာ မတင်လို့ ဖမ်းတာလို့ မြဝတီ ဒုရဲမှူးနိုင်ဝင်းက ဆိုပါတယ်။ နော်အုန်းလှဟာ မြဝတီ ဒေသခံတစ်ထောင်ကျော်ရဲ့ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲကို ဖိတ်ခေါ်ချက်အရ တက်ရောက်ပါဝင်ခဲ့တာသာဖြစ်ပြီး စီစဉ်ဆောင်ရွက်သူ မဟုတ်တာမို့ ဆိုင်ရာကို ဘာလို့ အကြောင်းကြားစရာလိုပါသလဲ။ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲ စီစဉ်သူဒေသခံတွေက ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံရရှိပြီးမှ စီတန်း လှည့်လည်ကြတာ မဟုတ်လား။ နော်အုန်းလှဝင်ပါလို့ သီးသန့်ခွင့်ပြုချက် ယူရမယ်ဆိုတာက ဥပဒေအရ မဟုတ်တော့ဘူး။ ပုဂ္ဂိုလ်အရ ခွဲခြားအရေးယူမှု မြောက်တယ်။ အဲလို အရေးယူလို့ရတယ်ဆိုရင် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲမှာ ဝင်ပါသူ တစ်ထောင်ကျော်ကလည်း တစ်ဦးချင်း ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံရမယ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေချမှတ်ထားတာရှိဖို့ လိုမှာ ဖြစ်သလို အဲဒီဥပဒေအရ လူထောင်ကျော်လုံးကို ဖမ်းမှ တရားဥပဒေကို ကျင့်သုံးတာလို့ သတ်မှတ်နိုင်မယ်။ ခုလို နော်အုန်းလှကို ဖမ်းတာဟာ တရားဥပဒေလုံးဝ မညီညွတ်ဘူး။ အစိုးရအာဏာ အလွဲသုံးစားလုပ်ပြီး မလိုမုန်းထားသူတစ်ဦးကို အနိုင်ကျင့်မှုဖြစ်တယ်။

24 April 2019

2019 Yangon

နော်ဝေအစိုးရရဲ့ CFA

နော်ဝေအစိုးရက ၂၀၀၂-၂၀၀၃တွင် သီရိလင်္ကာ ပြည်တွင်းစစ် ပြေငြိမ်းရေးအတွက် (CFA) ceasefire agreement ခေါ် အပစ်ရပ် စာချုပ်တီထွင်ကာ သီရိလင်္ကာ အစိုးရတပ်နှင့် တမီးလ်နိုင်ငံလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (Liberation Tigers of Tamil Ealam (LTTE)တို့အကြား ဝင်ရောက်ဖျက်ဖြေခဲ့သည်။ သီရိလင်္ကာတပ်မတော်က CFA ကို ပါးနပ်စွာ ကာဗာယူကာ မိမိလူမျိုးရင်းဖြစ်သော အင်းဒီးယား တပ်အင်အား တစ်သိန်းကို (Indian Peace Keeping Force) အမည်ဖြင့် သီရိလင်္ကာအစိုးရတပ်က စစ်ရေးအကူ ယူခဲ့သည်။ တမီးလွတ်မြောက်ရေးအား ၂၀၀၉ တွင်အပြီးသတ် အမြစ်ဖြုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုနိဂုံးချုပ် ဖြစ်ရပ်ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးဆောင်လုပ်ငန်းတွင် သီရိလင်္ကာအစိုးရ၏ပရိယာယ်ကို နားလည်မလည် CFA မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးဆက်များကိုလည်း လုံးဝ မထိန်းချုပ်နိုင်သော ကြားဝင်ဆောင်ရွက်သူ နော်ဝေအစိုးရအား နိုင်ငံတကာ အကဲဖြတ်များက အပြင်းအထန် ဝေဖန်ကဲ့ရဲ့မှုများ တစ်လှိုင်းထဲခဲ့ဖူးပြီဖြစ်သည်။

သီရိလင်္ကာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို တော်လှန်သူများ ချေမှုန်းခံကြရသည့် နည်းဖြင့် ဝင်ရောက်စေ့စပ်ပေးခဲ့သော နော်ဝေအစိုးရသည် ၂၀၁၂-၁၃ တွင် သမ္မတ သိန်းစိန်၏ တောင်းဆိုမှုအရ မြန်မာပြည်၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကို လာရောက်ကြားဝင် ကိုင်တွယ်နေပြန်သည်။ သီရိလင်္ကာမှာတုန်းကကဲ့သို့ပင် NCA ခေါ် အပစ်ရပ်စာချုပ် ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် နော်ဝေအစိုးရက ရှေ့ဆောင် ပံ့ပိုးပြန်သည်။ သီရိလင်္ကာ တုန်းက အလိမ်ခံခဲ့ရသည့် ဆင်တူရိုးမှားလုပ်ရပ်များကို မြန်မာတပ်မတော်က ကြိမ်ဖန်များစွာ လုပ်ခဲ့သဖြင့် ပါဝင်ထောက်ပံ့မှုများကို ရပ်တန့်လိုက်တော့မလို ဖြစ်ခဲ့ပြီးမှ ခြေကုတ်ရသွားကြပြီဖြစ်သော တယ်လီနောအပါအဝင် အခြားသော နော်ဝေ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၏ ဖြောင့်ဖြူးလာလျက်ရှိသည့် အခွင့်အလမ်းများကို မပျက်ပြားစေရန် မြန်မာပြည် ငြိမ်းချမ်းရေး မစ်ဂါပရောဂျက်ကြီးများကို ဆက်လက်ထောက်ပံ့ပြန်သည်။ နောက်ဆုံး၌ သီရိလင်္ကာတွင် နော်ဝေက ကမကထပြုခဲ့ပေးသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ပုံစံအတိုင်း မြန်မာပြည်ရှိ လူမျိုးစု ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အဖွဲ့အစည်းများ အပြုတ်ချေမှုန်းခံရခြင်းဖြင့်သာလျှင် လွယ်လွယ် နိဂုံးချုပ်ပေးလိုက်ဦးမလားဟု ရင်တထိတ်ထိတ်ဖြင့် စောင့်ကြည့်နေရပါဦးတော့မည်။

29 April 2019

Mon Karen

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေတ်မှာ ကရင်လူမျိုးထက်ဝက်ကျော် နေထိုင်ခဲ့တဲ့ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသနဲ့ ပဲခူးရိုးမကို ကေအဲန်ယူက ကရင်ပြည်နယ်ထဲ ထည့်သွင်းပေးဖို့ တင်ပြတောင်းဆိုတဲ့အခါ သမိုင်းအရ မွန်ပြည်ဖြစ်ခဲ့ဖူးလို့ ကရင်ကိုပေးဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ ဖဆပလတွေရဲ့ ငြင်းဆန်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်။ အဲလို ပြတ်ပြတ်သားသား ငြင်းဆန်ကြပြီး နောက်မှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရော ပဲခူးတိုင်းပါ မွန်ကိုလည်း ပြန်မပေးဘဲ တိုင်းအဖြစ် ညာတာပါတေး သတ်မှတ်လိုက်တယ်။ အနာဂတ်မှာ ပြည်ထောင်စုမူအရ ဗမာပြည်နယ်ရယ်လို့ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ထားရှိရမယ့် တောင်းဆိုမှု လှိုင်းတွေကို နောင်လာအစိုးရတွေက ငြင်းဆန်ရခက်လာခဲ့ရင် ဗိုလ်နေဝင်း မြေပုံအရ တိုင်း ၇ တိုင်းလုံးကို ဗမာပြည်နယ်အဖြစ် အပြီးအပိုင် ပိုင်ဆိုင်နိုင်အောင် ရှေ့ကြိုပြင်ဆင်ကွက်တွေ ဖြစ်တယ်။ မြို့တော်ကို နေပြည်တော်အဖြစ် မန္တလေးတိုင်းထဲ ရွှေ့လိုက်တာကလည်း အနာဂတ်မှာ ဗမာပြည်နယ်ရဲ့ ခေတ်မီ မြို့တော်ကြီး ဖြစ်လာဖို့ ရည်ရွယ်ချက်ကို ပြသနေတာဖြစ်တယ်။ နေပြည်တော် တည်ဆောက်ရာမှာ အဓိက ဘတ်ဂျက်ငွေတွေဟာ တရုတ်လောပန်းတွေကို မြေလှန်တူးဖော်ခွင့်ပေးလိုက်တဲ့ ကချင်ကျောက်စိမ်း ရောင်းရငွေတွေဖြစ်တယ်။ ဒီငွေတွေရဲ့ ၄ ပုံ ၂ ပုံလောက်ကို နေပြည်တော် တည်ဆောက်ရေးအတွက် သုံးတယ်။ ၄ ပုံ ၁ ပုံကတော့ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေရဲ့ အိတ်ထဲရောက်လို့ လက်ရှိမြန်မာပြည်ရဲ့ အချမ်းသာဆုံး ဆွေမျိုးဆက်ဖြစ်နေကြတယ်။ ကျန် ၄ ပုံ ၁ ပုံကတော့ လက်ရှိ ကချင် ချေမှုန်းရေး ထိုးစစ်အတွက် သုံးနေတယ်။ လူထုရွေးကောက်ပွဲနဲ့ တက်လာတဲ့ အရပ်သားအစိုးရမှာတော့ ဒီငွေတွေကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုစောင့်ရှောက်ရေးနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနတွေမှာသုံးဖို့တို့ ထိခွင့်မရတဲ့အပြင် မွဲတေနေဆဲ ဖြစ်တဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ ချွေးနဲ့စာကိုပဲ အခွန်အကောက်အဖြစ် ညှစ်ယူပြီး တပ်မတော် အသုံးစားရိတ်အတွက် အားဖြည့် ဆက်ကြေးပေးနေရတဲ့ အနေအထား။ အေးလေ.. တပ်မတော်သာလျှင်အမိ၊ တပ်မတော်သာလျှင်အဖ ဆိုတော့လည်းပေါ့နော်..

3 May 2019

စောဘဦးကြီး သမိုင်းအတိုချုပ်

စောဘဦးကြီးကို ၁၉၀၅ (၁၉၀၃ ဟု တချို့မှတ်တမ်းတွင်တွေ့)တွင် မွေးဖွားသည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ ရပြီးနောက် အင်္ဂလန်ရှိ ကင်းဘရိတ် တက္ကသိုလ်တွင် ၁၉၂၇ ခု ဥပဒေဘွဲ့ရကာ ရှေ့နေဖြစ်လာသည်။ ၁၉၃၇ မှ ၁၉၃၉ အထိ ဗြိတိသျှ ဘားမားအစိုးရ(အင်္ဂလိပ်ခေတ်)အခွန်ဝန်ကြီး ဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ် ထမ်းဆောင်သည်။ ၁၉၄၇ တွင် ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ ဖွဲ့စည်းပေးသော အကြို ဘားမား လွတ်လပ်ရေး ဝန်ကြီးများအဖွဲ့ ကက်ဘီနက်တွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာသည်။

Saw Ba U Gyi was born in 1905. After he completed his degree at Rangoon University in 1925, He studied at Cambridge University of England, passed the English bar in 1927and became a lawyer. From 1937 to 1939, he served as the Minister of Revenue of British Burma (British era). From February to April 1947, as the Minister for Transport and Communications of Burma. Later, he joined the pre-independence cabinet that appointed by British government and became Information Minister of Burma.

သူသည် အဆိုပါဗြိတိသျှခေတ်တွင် ကရင့်လွတ်လပ်ရေးရရှိရန်အတွက် စတင်ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၄၅ တွင် သူသည် ကရင့်အမျိုးသားဗဟိုအဖွဲ့ချုပ် (KCO)၏ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်လာသည်။ သူနှင့် ကေစီအို ခေါင်းဆောင်များသည် ၁၉၄၆ ခု အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်တွင် လန်ဒန်သို့ ရောက်ရှိကြပြီး ဗြိတိသျှ ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ ကရင့်အမိမြေကို ကရင့်ထိန်းချုပ်မှုအောက်သို့ ပြန်လည် လွှဲပြောင်းပေးရန် တောင်းဆိုသည်။ ထိုကာလအတွင်းတွင် ဝင်စတန်ချာချီ ကွန်ဆာ ဗေးတစ်ပါတီ အစိုးရကို အက်တလီ လေဘာပါတီက ရွေးကောက်ပွဲဖြင့် အာဏာ သိမ်းသည်။ အက်တလီက အောင်ဆန်းအား ဖဆပလပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်ကြီး ဖြစ်လာစေရန် အားပေးကာ ၁၉၄၇ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့၌ အောင်ဆန်းအက်တလီ စာချုပ်ကို လက်မှတ်ထိုးသည်။

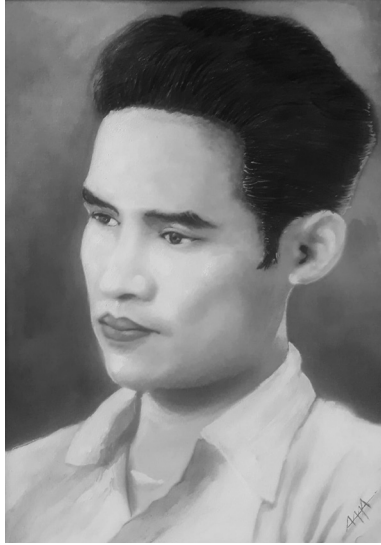
He began to work to gain Karen independence during this British era. He was one of the leaders of the Karen Central Organization In September 1945. He and other KCO Karen leaders arrived in London to get Karen homeland on 25 August 1946. He asked the British controlled Karen land and regain control of the land for Karen people. At the meantime British Winston Churchill government of Conservative party was took over by Attlee of Labor party by election. Attlee supported Aung San to become the great leader of (AFPFL) and signed Aung San Attlee agreement on 27 January 1947.

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး လှုပ်ရှားမှုအတွက် ဖဆပလနှင့် ၁၉၄၄ ခုနှစ်က ပူးပေါင်းခဲ့သော စောဘဦးကြီးသည် ဖဆပလ၏ ပေါ်လစီများကို မကြိုက်သဖြင့် အစွန်းရောက် မဟာဗမာဝါဒီ ဦးစော၏ လုပ်ကြံမှုဖြင့် အောင်ဆန်းဆုံးဖြီးနောက် ကေအဲန်ယူ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးကို ဦးဆောင်ရန် ဖဆပလမှ နုတ်ထွက် လိုက်သည်။

Saw Ba U Gyi had joined the AFPFL since 1944 which was struggling for Burmese independence but he disagreed with the AFPFL policy and resigned to lead the Karen National Union after Aung San was assassinated by extremist greater Burmanist U Saw.

၁၉၅၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက် မိုးသည်းထန်စွာရွာသောနေ့တွင် ဦးနု အစိုးရ၏ မြန်မာ့တပ်မတော်က စောဘဦးကြီးကို သတ်ဖြတ်ပစ်သည်။ သူ၏ ရုပ် အလောင်းသည် ဖျက်ဆီးခြင်းခံရကာ ဝေးလံသော မုတ္တမ ပင်လယ်နက်ထဲသို့ ပစ်ချခြင်းခံခဲ့ရသည်။

Saw Ba Oo Gyi was killed by the Burmese Army of U Nu government on 12 August 1950. His body was destroyed and thrown away in the deep see of Matabang. Ba U Gyi's four principles to remember...

ညက စောဘဦးကြီးကိုတွေ့လိုက်တယ်။ ဒီနေ့တတ်သမျှအရပ်ရေးပညာလေးနဲ့ ပုံဖော်ကြည့်ပါတယ်။ သူ နပျိုစဉ်တုန်းက ပုံပဲ။ တခြား ပန်းချီဝါသနာရှင်များကလည်း ဆွဲပြီး တင်ပေးကြစေချင်ပါတယ်။

သတိရဖွယ်စောဘဦးကြီးမူ ၄ ချက်

- ၁။ လက်နက်ချစကား အလျှင်းမပြောရ။
- ၂။ ကရင်ပြည်အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရမည်။
- ၃။ ကျွန်ုပ်တို့လက်နက် ကျွန်ုပ်တို့လက်ထဲတွင် ရှိရမည်။
- ၄။ ကျွန်ုပ်တို့၏ နိုင်ငံရေးကြံ့ခိုင်မှု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ရမည်။

- 1. Surrender is out of the question.
- 2. The recognition of the Karen State must be completed.
- 3. We shall retain our arms.
- 4. We shall decide our own political destiny.

11 May 2019

ကရင့် မူလစာပေ သမိုင်းကြောင်း တစေ့တစောင်း

၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် ဝေလမင်းသား (Edward 8) က မိမိအင်ပိုင်ယာကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုရင်း အင်းဒီးယားမှတစ်ဆင့် ဘားမားသို့ ခရီးတစ်ထောက် ရောက်ရှိလာသည်။ မိမိကြားဖူးသော ကရင်လူမျိုးနှင့် ကရင်စာကို သိချင်သဖြင့် ဖိတ်ကြားထားသော ကရင်လူကြီးများကို မေးမြန်းသည်။ ထိုအခါ ကရင်ပြည်နယ် ဖားအံတောင်ဘက် မိုင် ၂၀ ခန့်အဝေးတွင်ရှိသည့် ဒုံရင်းနယ်မှ ခရစ်ယာန် သင်းအုပ် ဆရာတစ်ဦးက ကရင်ဘာသာဖြင့်ရေးထားသော စာအုပ်ကို ပြသသည်။ ထိုစာအုပ် မှာ မြန်မာစာလုံးကို အခြေခံကာ ပိုးကရင်ဘာသာစကားအဖြစ် ပြုပြင်ရေးသားထား သည့် ခရစ်ယာန်သမ္မာကျမ်းစာဖြစ်သည်။ ထိုစာကို ၁၈၀၃ ခုနှစ်က အမေရိကန် မစ်ရှင်နရီတစ်ဦးဖြစ်သူ ဂျော့နသန် ဝိဒ် (Jonathan Wade)က တီထွင်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗမာစာကိုမြင်ဖူးသော ဝေလမင်းသားက ထိုစာအုပ်ကို မြင်သောအခါ ကရင်စာစစ်စစ် မဟုတ်သည်ကိုတွေ့ရသဖြင့် ကရင်အမျိုးသားတွေ မှာ ကိုယ်ပိုင်စာ ရှိကိုရှိရမယ်ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုအခါ ကရင်လူကြီးတစ်ဦးဖြစ်သူ ဖူးလှအုန်းက ကရင်မူလစာပေ လက်ရေးနမူနာများကို ယခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ အတွင်းတွင် ရှာဖွေ စုဆောင်းပြီး ဝေလမင်းသားထံ ဆက်သမည်ဖြစ်ကြောင်း ကတိပေးသည်။

ဝေလမင်းသားကို ကတိခံထားသော ကရင်လူကြီးတို့သည် ကရင်ဒေသ ရှိ ကော်ရင်းရွာသို့ သွားရောက်ကာ ကရင်ရေးဟောင်း စာပေကို သုတေသနပြုနေ သည့် ဖူးမြသာနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီး ကြက်ယက်စာဟု ခေါ်သည့် ငှက်ခြစ်စာ (Fowls' Scratch)ကို သင်ကြားပေးနိုင်သည့် ဖူးရွှေဖုန်းခေါ် ကျော်ရွှေဖုန်းထံ ချဉ်း ကပ်ကြသည်။

ထိုစာကို လယ်ကယ်စာ(Laikai)ဟုခေါ်သည်။ ဖူးရွှေဖုန်းက လယ်ကယ် စာနောက်ခံ သမိုင်းကြောင်းကို သူတို့အား ရှင်းပြသည်။ ဖူးရွှေဖုန်းသည် လယ်ကယ် စာကို ရှာဖွေတွေ့ရှိရာတွင် ကရင်စာပေအဖြစ်မျှသာ ဖြန့်ဖြူးခြင်း မဟုတ်ဘဲ လယ်ကယ်သာသနာကိုပါ ပူးတွဲထားသည်။ ထိုအချက်သည် ထိုစဉ်က ဘာသာရေး နှင့် အမျိုးသားစာပေကို ခွဲခြားနိုင်မှုအားနည်းသော အမြင်မကျယ်သေးသည့် ကရင် လူမျိုးများအကြား ကရင်မူလစာပေ မပြန့်ပွားနိုင်ရခြင်းအကြောင်းရင်းတစ်ခု ဖြစ် သည်။ မည်သို့ဆိုစေ ဖူးမြသာနှင့် ဖူးလှအုန်းတို့က တခြားလူမျိုးတကာတို့၏ စာလုံး များနှင့်မတူသော လယ်ကယ်ခေါ် လီဆောဝက်စာကို မူလကရင့်စာပေ အစစ်

အဂ္ဂပတ်ဂု အဂ္ဂအမြင်

အမှန်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်သဖြင့် နိုဝင်ဘာလ ရန်ကုန်တွင် အစီအစဉ် အတိုင်း စောင့်စားနေသည့် ဝေလမင်းသားထံ တင်ဆက်နိုင်ရန် သင်ယူ လေ့ကျင့်ပြီး ပြင်ဆင် ကြတော့သည်။

24 May 2019

Edward VIII, Prince of Wales

Major Hugh Paul Seagram, GC, DSO, MBE

- * Major Hugh Paul Seagram fought alongside ethnic Karen during the war
- * He mustered 3,000 recruits who ended up deep behind Japanese lines
- * Seagram called the Karen them 'God's chosen people' and told them he wanted to remain among them after the war
- * But he was captured, imprisoned and sentenced to death by the Japanese.
- * The Karen still revere the lanky officer they knew as 'Grandfather Longlegs'

Seventy years after the Second World War ended, withered and mostly impoverished veterans will gather at the graveside of a British officer who almost nobody in the UK remembers.

29 May 2019

General William Slim

The 14th Army of Gen. William J. Slim led an offensive against the Japanese at Imphal (India) in early 1944 than by mid-December Slim launched an offensive against Meiktila a key communication post between Rangoon and Mandalay. Than captures the city of Mandalay from the Japanese and controlled the main stretagy area of Japanese warfare that led to the defeated of Japanese royal army in Burma war ground.

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဝီလီယံန် ဂျေစလင်းမ်သည် အမှတ် (၁၄) တပ်မတော်ကို ဦးဆောင်ပြီး ဂျပန်သိမ်းပိုက်ထားသော အင်ဖာလ်(အင်ဒီးယား)မြို့ကို ၁၉၄၄ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် ထိုးစစ်ဆင်ကာ ဒီဇင်ဘာလလယ်၌ ရန်ကုန်-မန္တလေး ဆက်သွယ်ရေး အချက်အချာဖြစ်သော မိတ္ထီလာကို ဆက်လက် ထိုးစစ်ဆင်သည်။ ထိုမှ တစ်ဆင့် မန္တလေးမြို့တော်ကို ဂျပန်လက်မှ သိမ်းပိုက်ကာ ဂျပန်စစ်ရေး မဟာဗျူဟာ ချက်မ ဧရိယာကို ထိန်းချုပ်လိုက်ခြင်းဖြင့် မြန်မာပြည် စစ်မြေပြင်ရှိ ဂျပန်ဘုရင့် တပ်မတော်ကို စစ်ရှုံးနိမ့်စေသည်။

30 May 2019

Gen. William J. Slim

Mon allied France fought Konebaung

မွန်က ပြင်သစ်နဲ့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ပြီး ကုန်းဘောင်မင်းကို တော်လှန် တိုက်ခိုက်ရာမှာ ပြင်သစ်တပ်တွေ ရှုံးတယ်။ ဒီအချိန်မှာ အင်္ဂလိပ်တပ်တွေက ပြင်သစ်နေရာဝင်ပြီး မွန်ပြည်ကို ကုန်းဘောင်မင်းလက်က ပြန်လည်သိမ်းပိုက်တယ်။ အဲဒီအချိန်က မွန်ပြည်ဖြစ်နေခဲ့တဲ့ သံလျင် ပဲခူး သထုံ မော်လမြိုင် ဒဂုံ ခေါ် ရန်ကုန် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ တနင်္သာရီတိုင်းအားလုံးအပြင် ရခိုင်ပြည်ကိုပါ မြန်မာမင်းလက်ကနေပြီး အင်္ဂလိပ်က ရခိုင် မွန်တွေနဲ့အတူ တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်တယ်။ ရခိုင်နဲ့ မွန်မှာ မြန်မာ့ရန်ကို ခုခံနိုင်စွမ်း ပြန်လည်မပြည့်ဝသေးတာကို အကြောင်းပြုပြီး သိမ်းပိုက်လို့ရလာတဲ့ မွန်နဲ့ ရခိုင်ပြည်ကို ပိုင်ရှင်ပြန်မပေးအပ်သေးဘဲ အင်္ဂလိပ်ကပဲ ကာလတစ်ခုအတွက် အုပ်ချုပ်ရေး ချုပ်လိုက်တယ်။ အဲဒီကာလကို မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ရေးသားကြတဲ့ သမိုင်းမှာ ပထမ အင်ဂလို ဘားမီး စစ်ပွဲလို့ နာမည်တပ်တယ်။ အင်္ဂလိပ် ခေတ်မှတ်တမ်းတွေအရ မော်လမြိုင် လူဦးရေ အချိုးအစားက ဗမာတစ်ဦး မွန် ၂၀ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ မွန်မြန်မာစစ်ပွဲတွေ မကြာခင်က ဖြစ်ပွားနေခဲ့တာကြောင့် မွန်ပြည်ထဲကို အထက်အညာက ဗမာလူထုတွေ လာမနေရဲကြသေးတဲ့ခေတ် ဖြစ်တယ်။ အလားတူပဲ မွန်လူမျိုးတွေကလည်း မန္တလေးတို့ ရွှေဘိုတို့ပေါ် တက်မနေရဲကြသေးဘူး။

အင်္ဂလိပ် အုပ်ချုပ်ထားချိန်မှာမှ မွန်လည်း ဗမာကို မကြောက်သလို ဗမာလည်း မွန်ကို ကြောက်စရာမလိုတော့တာမို့ မွန်ပြည်ထဲကို ဗမာတွေ အစုလိုက် အပြုံလိုက် ပြောင်းရွှေ့လာကြတယ်။ မြန်မာတွေရဲ့ နေရပ်ရင်းမှာ မင်းအဆက်ဆက်က သစ်တောတွေကို စေတီပုထိုးတည်ဖို့ ခုတ်ထွင်ခဲ့ကြရာကနေ မိုးခေါင်ရေရှားဒေသအဖြစ်ကို ကျရောက်နေတာမို့ တောင်သူလယ်သမား လူတန်းစား အများစုအတွက် လုပ်ကိုင်စားသောက်လို့မရတဲ့ အနေအထား ဖြစ်နေခဲ့တယ်။ အောက်ပြည် အောက်ရွာ မွန်ဒေသကတော့ မိုးလည်း ကောင်း၊ မြေဩဇာလည်း ကောင်းတာမို့ စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးစားသောက် အသက်မွေးနိုင်ကြတယ်။ မွန်လယ်သမားတွေအဖို့ ကတော့ အထက်မြန်မာပြည်ကို ပြောင်းသွားစရာ အကြောင်းမရှိဘူး။ ကုန်သည်တွေလောက်သာ သွားလာကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ရွှေ့ပြောင်းမြန်မာလူဦးရေဟာ တဖြည်းဖြည်း ဒေသခံ မွန်နဲ့ ကရင်တွေထက် ၂ ဆမက ပွားများလာကြတယ်။ (မွန်ပြည်မှာ ကရင်လူမျိုးတွေလည်း အမြားအပြားရှိနေခဲ့တယ်။) အဲဒီခေတ်က မြန်မာလူဦးရေများလာနေပေမဲ့ နိုင်ငံရေး အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာမရှိတဲ့ လူမျိုးတစ်မျိုးသာ ဖြစ်နေခဲ့

လို့ ဒေသခံလူမျိုးတွေအပေါ် အပြီးအပိုင် လွှမ်းမိုးသွားစေမယ့် အုပ်ချုပ်ရေး၊ ပညာရေး ဥပဒေတွေကို မပြဋ္ဌာန်းနိုင်ကြဘူး။ ဒီအနေအထားကြောင့် မြန်မာလူဦးရေများပြားလာခြင်းကနေ ဒေသခံလူမျိုးတွေ အလွှမ်းမိုးခံရပြီး မျိုးရိုး မှေးမှိန်သွားမှာကို အထူးစိုးရိမ်စရာ မလိုခဲ့ဘူး။

မွန်ပြည်မှာလို ရခိုင်ပြည်ကိုလည်း မြန်မာလူမျိုးတွေ အလုံးအရင်းနဲ့ စပြီး ပြောင်းရွှေ့ကြတာလည်း အင်္ဂလိပ်တွေက ကြားလူမျိုးအဖြစ် အဲလို စပြီး အုပ်ချုပ်လိုက်တဲ့ခေတ်မို့လို့ပါပဲ။ အဲဒီမတိုင်ခင်ကတော့ မြန်မာဆိုတာက စစ်ချီပြီး နယ်ဝင်စီးတဲ့ စစ်တပ်ကလွဲပြီး မြန်မာလယ်သမား လူထုတွေ ရခိုင်ပြည် သွားမနေကြသေးပါဘူး။ အထက်အညာ ဒေသတွေကိုလည်း ရခိုင်သာမန်လူထုတွေ သွားမနေကြသေးပါဘူး။ အဲလိုခေတ် အနေအထားမျိုး မဟုတ်ဘူး။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်မှာ မြန်မာတွေသာမက ပြည်စွန့်တိမ်းရှောင်သွားရတဲ့ ရခိုင်တွေနဲ့အတူ ဘင်္ဂလားကို တစ်ခေတ်တည်း တစ်ချိန်တည်း ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်သွားကြတဲ့ ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး တွေလည်း ပြန်ဝင်လာကြတာပါပဲ။ ရခိုင်ရော ရိုဟင်ဂျာတွေပါ ဘင်္ဂလားမှာ ရာစုနှစ်ချီပြီး ဒိုလာကြရတော့ မျိုးဆက် ပြန့်ပွားခဲ့ကြတာပါပဲ။

မြန်မာမင်းတွေ ရခိုင်ကို သိမ်းထားတဲ့ခေတ်တွေကတော့ ရခိုင်တွေရော ရိုဟင်ဂျာတွေပါ ဘင်္ဂလားကို သွားခိုကြတယ်။ ရခိုင်လူဦးရေက ဘင်္ဂလားမှာ နည်းပြီး ရခိုင်ပြည်မှာ ပိုများခဲ့တယ်။ ရိုဟင်ဂျာကတော့ ဘင်္ဂလားမှာ ပိုများပြီး ရခိုင်မှာ ပိုနည်းတယ်။ အသက်ဘေးကြောင့် ဘင်္ဂလားကို ပြေးရှောင်သွားကြတာ ဖြစ်ပေမဲ့ ရာသီဥတု သဘာဝအနေအထား အလွန်ဆိုးရွားတဲ့ ဘင်္ဂလားမှာ ရန်သူလူမျိုးတွေ သတ်တာမခံရဘဲ ငတ်ပြတ်ခေါင်းပါးမှုရဲ့ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို မပြတ်မလပ် ရင်ဆိုင်ခံစားကြရတယ်။ အင်္ဂလိပ်က မြန်မာတွေအစား လာအုပ်ချုပ်တဲ့ခေတ်မှာမှ သေဘေးက ရှောင်သွားပြီး အငတ်ဘေး ကျရောက်နေတဲ့ ရိုဟင်ဂျာတွေလည်း ရခိုင်ပြည်ထဲကို လိုမြဲပြီး ပြောင်းရွှေ့လာကြတယ်။ မိုးခေါင်ရေရှားဒေသက အောက်ပြည်အောက်ရွာကို ရွှေ့ပြောင်းလာကြတဲ့ ဗမာလယ်သမားလူထုရဲ့ Migration နဲ့ အတူတူပါပဲ။

ဒီသမိုင်းရှုထောင့်ဟာ မိတ်ကပ်လှည့်စား သမိုင်းတွေနဲ့ စီးပွားဖြစ်နေကြသူတွေအတွက် မဟုတ်ပါ။ သဘာဝကျတဲ့ သမိုင်းမှန်ကို သိချင်သူများ အတွက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

4 June 2019

Burma population history

လွတ်လပ်ရေး မတိုင်ခင်က တိုင်းရင်းသားဦးရေ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်း ဗမာ လူမျိုးစုက ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ မော်လမြိုင်မြို့မှာ မွန် ၂၀ ဗမာ တစ်ဦးနှုန်း ရှိခဲ့ပါတယ်။ တောင်ကြီး ကျိုင်းတုံဆိုရင်လည်း ရှမ်း ၂၅ ဗမာ ၁ ဦးနှုန်း ရှိခဲ့ပါတယ်။ ချင်း ကချင် ကရင်နီနဲ့ ရခိုင်မှာလည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းပါ။ ကရင် ပြည်နယ်ဆိုရင်လည်း ကရင် ၆၀ မွန် ၂၀ နဲ့ ဗမာအပါအဝင် တခြားလူမျိုးစုတွေ ၁၀ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ခုတော့ ဂဏန်းတွေက မျက်လှည့်ပေါင်းမျိုးစုံအောက်မှာ ပြောင်း ကုန်ပြီ။ ထားလိုက်တော့။

ဒီမိုကရေစီဆိုတာက အများစုကို အနည်းစုက လိုက်နာရမယ်ဆိုတာ မှန်တယ်။ ဒီတော့ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ဖြစ်လာတဲ့ ဗမာလူမျိုးစုတစ်စုတည်းရဲ့ အလိုကို ကျန်တိုင်းရင်းသားအားလုံးက နောက်လိုက်လုပ်ပေးနေမှ မှန်မယ်လို့ အပေါ်ယံတွေ့နည်းအရ တွေးကြမယ်။ ဒါဟာ အမှား။ အကြီးအကျယ် အမှား။ လုံးဝ တက်တက်စင်အောင်မှားတဲ့ အမှား။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တိုင်းရင်းသား ဒေသတွေမှာ ဗမာလူမျိုးစုဟာ အနည်းစုပဲ ဖြစ်နေသေးတာပါ။ ပညာရေးစနစ်နဲ့ ဘယ်လိုပဲ ဦးနှောက်ဆေးဆေး၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး လိမ်လည်မှုနဲ့ ဘယ်လိုပဲ လူမျိုးပြောင်းပစ်ပစ်၊ သွေးနှောစနစ်ကျတော့ ဗမာစစ်စစ် မဟုတ်တော့တာမို့ ဗမာ စာရင်းထိထည့်လို့မရဘူး။ ဗမာဟာ ပြည်နယ်တိုင်းမှာ လူနည်းစု ဖြစ်နေဆဲပါ။

ဒီတော့ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆိုတာ ပြည်နယ်တွေကို လက်အောက်ခံ ကျွန် အဆင့်ထားပြီး ဒေသခံလူများစု အဆုံးအဖြတ်နဲ့ဆန္ဒကို တစ်ပြည်လုံးဆန္ဒနဲ့ သွား ပြီး ချိုးဖောက်ခွင့် လုံးဝမရှိဘူး။ အဲလို ချိုးဖောက်ရင်လည်း ဒီမိုကရေစီ လုံးဝ မဟုတ် ဘူး။ ပြည်နယ်တိုင်းမှာ ပြည်နယ်ခံလူမျိုးစုဟာ အများစုဖြစ်တယ်။ ပြည်နယ်ရဲ့ ကံ ကြမ္မာဟာ သူတို့အပေါ် လုံးဝတည်တယ်။ သာပေါင်းညာစား တိုင်းရင်းသားတချို့ရဲ့ ပါဝင်မှုကိုအကြောင်းပြပြီး ပြည်နယ်အားလုံးအပေါ်မှာ ဗဟိုလူမျိုးစုက အများစု အဖြစ် လွှမ်းမိုးနိုင်စေတဲ့ ခြေခံဆိုတာဟာလည်း ဒီမိုကရေစီလုံးဝမဟုတ်ဘူး။

ကျွန်ခေတ်လို့ ဇာတ်နာအောင် ခေါ်ဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်ခေတ်မှာ သုံးခဲ့တဲ့ ဒီမို ကရေစီစနစ်မှာတောင် ခုခေတ်ထက် အများကြီးမြင့်တဲ့အပြင် ဗမာနဲ့ တခြား တိုင်း ရင်းသား အားလုံးလည်း တန်းတူဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူ့နယ် ကိုယ့်နယ်ဆိုပြီး တလေး တစား တန်းတူခဲ့ကြတယ်။ ခုတော့ နယ်မြေအားလုံး ဗမာလူမျိုးစုပိုင် ဖြစ်ပြီ။ ဒီမို

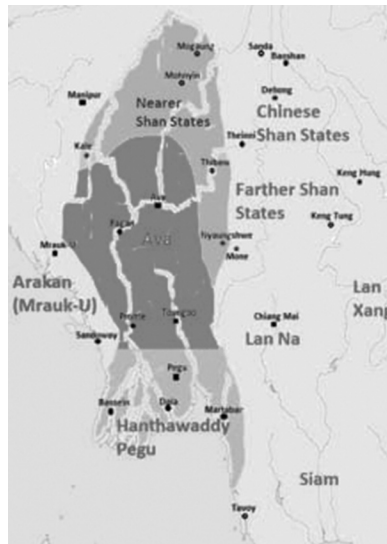
ကရေစီအရ ဗမာလူမျိုးစုက လူများစု ဟုတ်တယ်မဟုတ်လား။ ဒီလို ကလိမ်ကကျစ် နည်းတွေနဲ့ တစ်သက်လုံး ဘယ်မှ ခရီးမပေါက်နိုင်ဘူးဆိုတာ လုံးဝ သေချာတယ်။ နွားကွဲကျားဆွဲဆိုတဲ့ လက်သုံးစကား ခုတုံးလုပ်ပြီး တိုင်းရင်းသားတွေကို နိုင်ငံ တကာနဲ့ ရန်တိုက်ပေးတဲ့ နည်းဟာလည်း ကလေးကလား နိုင်လွန်းတယ်။ နွားကွဲ ကျားဆွဲဆိုတာက မှန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျားက ခြံဝင်းထဲမှာပဲ ရှိနေတာလေ။ လွတ် လပ်ရေး သက်တမ်းနှစ် ၇၀ အတွင်း ခြံပြင်ကကောင်တွေက လာဆွဲတယ် မျိုး ဖျောက်တယ်ဆိုတာ တွေ့ဖူးကြလို့လားပဲ။

5 June 2019

Hanthawaddy Mon kingdom(history) and map of original Shan state

Pegu (50 miles from Yangon) was established by the Mon in the 6th century, it was the capital of southern Myanmar in the 13th century, when the Mons ruled the region. In 1757, it was sacked and almost completely destroyed by the Burmese monarch, King Alaungpaya.

3 July 2019

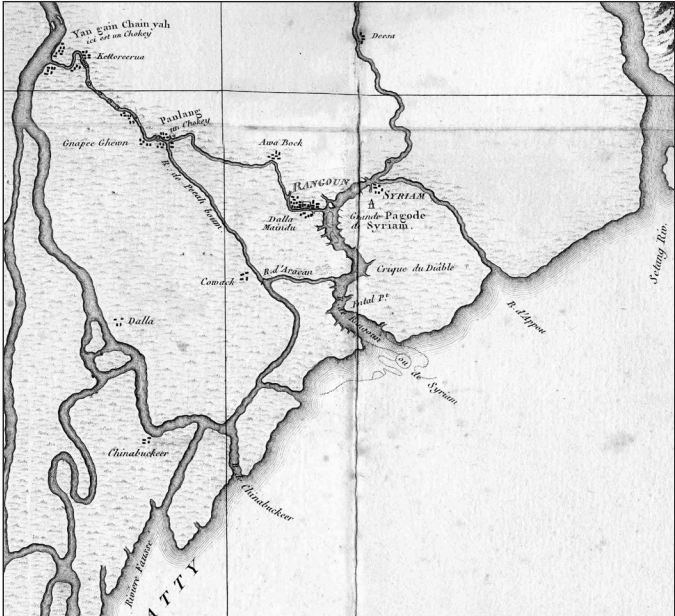
သံလျင်မြို့ သမိုင်း

ဒလနှင့် ဘိုတထောင် တစ်ဘက်ကမ်းရှိ သံလျင်မြို့၏ အမည်ရင်းမှာ စီရိယန်ဖြစ်သည်။ မွန်ထီးနန်းနိုင်ငံပိုင် နိုင်ငံတကာ ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်၍ စည်ကားသိုက်မြိုက်သည်။ ပေါ်တူဂီနှင့် ပြင်သစ်ကုန်သည်များက မွန်ဘာသာ အတိုင်း Syriam မြို့ဟု ခေါ်ဆိုသည် ။

၁၇၅၆ တွင် မြန်မာမင်း အလောင်းဘုရားက သံလျင်ကို မွန်လက်မှ တိုက် ခိုက်သိမ်းပိုက်ကာ မီးရှို့ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သည်။ ဒေသခံမွန်များကို ကျွန်ပြုသည်။ (ထိုခေတ်က နိုင်သည့်ဘက်က ရှုံးသူများကို ကျွန်ပြုသည့်စနစ် ထွန်းကားသော force labor/ Slave labor ဖြင့် ကုန်ထုတ်လုပ်သောခေတ် ဖြစ်သည်။)

၁၈၅၅ နောက်ပိုင်း အင်္ဂလိပ်က မြန်မာမင်းများကို တိုက်ခိုက်မောင်းထုတ် ပြီး စတင်အုပ်ချုပ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်၌ ချောက်မြို့တွင် ရေနံတွင်းများ စတင် အောင်မြင်လာသောအခါ သံလျင်ဆိပ်ကမ်းမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံခြားသို့ ရေနံ တင်ပို့ သည်။

25 September 2019

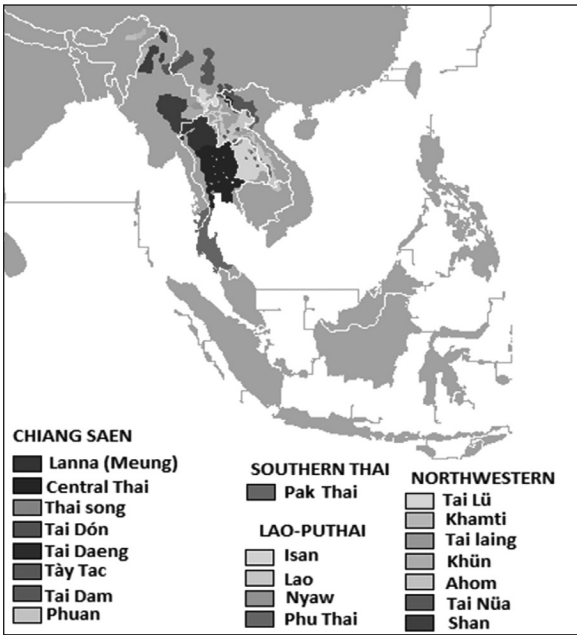
Shan history note

ရှမ်းသမိုင်းသုတ

ရှမ်းလူမျိုးပါဝင်သည့် "တိုင်း(Tai)"မျိုးနွယ်စုတွင် ရှမ်းလူမျိုး၊ စယမ်(လက်ရှိ ထိုင်း)၊ လန်းနာ(လက်ရှိမြောက်ပိုင်းထိုင်း) လာအိုလူမျိုး၊ အီစန်(လက်ရှိ အရှေ့မြောက်ထိုင်း) နှင့် မြေပုံပါ အခြား တိုင်းမျိုးနွယ်ကွဲတို့ ပါဝင်သည်။ ဘာသာစကားအမျိုးအစားမှာ ကဒိုင်-တိုင်း(Kra-Dai,Tai)ဖြစ်သည်။ မြေပုံသည် တိုင်းမျိုးနွယ်စုဝင်များ အခြေချနေထိုင် ထီးနန်းစိုက်ထူခဲ့သော ဒေသများဖြစ်သည်။

အစိမ်းရင့်ရောင် ဒေသများမှာ ယူနန်မှ နန်ချိုထီးနန်း၊ အင်းဒီးယားအာသံမှ အဟုန်ရှမ်းထီးနန်း၊ မြန်မာပြည်တွင်းမှ ရှမ်းစော်ဘွားများနိုင်ငံ(လန်းကျောက်)တို့မှာ တိုင်းအနွယ်ဝင် ရှမ်းလူမျိုးတို့ထူထောင်ထွန်းကားခဲ့သော နိုင်ငံများဖြစ်သည်။ တိုင်းမျိုးနွယ်စု ၂ ခု ဖြစ်သော ထိုင်းနှင့် လာအိုမှာ ယနေ့တိုင် လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံများအဖြစ် တည်ရှိသည်။

11 October 2019

Mon brief history

နိုင်ငံတကာ သမိုင်းနှင့် ရှေးဟောင်း သုတေသီများ

အတည်ပြုသော မွန်သမိုင်း (အဆ ၃၀၀၀ ခန့် အကျဉ်းချုပ်ထားသည်)

မွန်လူမျိုးသည် ဘီစီ ၃ ရာစုခန့်တွင် တရုတ်မှ မြန်မာ၊ ထိုင်း နှင့် ကမ္ဘော
ဒီးယား ဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့လာသည်။ အေဒီ ၆ ရာစု၌ မြန်မာဒေသတွင်
ဟံသာဝတီ ပဲခူး၊ ထိုင်းဒေသ မယ့်နမ်းမြစ်ဝှမ်းတွင် ဣရာဝတီထီးနန်း မြို့တော်များ
နှင့် ယနေ့တိုင်ရှိနေသေးသော ဟရီပွန်ချိုင်းမြို့များကို တည်ထောင်သည်။ ဘီစီ
၃၀၀ တွင် သုဝဏ္ဏဘူမိ သထုံပြည်ကို မြန်မာဒေသတောင်ပိုင်း ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်း
တွင် ထူထောင်သည်။ အရှေ့တောင်အာရှ၏ အဓိကကျသော ဒေသများတွင်
လည်း မွန်မြို့ပြများစွာကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ထိုင်းဒေသ၌ ၁၁ ရာစုတွင် မွန်ထီး
နန်းများ ပျက်သုဉ်းပြီး နန်ချိုပြည် ယူနန်မှပြောင်းရွှေ့လာကြသည့် တိုင်းအနွယ်ဝင်
ရှမ်းများက မွန်နိုင်ငံတော်တွင် ထွန်းကားနေသည့် ဟင်ဒူအနုပညာနှင့် ဗုဒ္ဓသာသနာ
စာပေယဉ်ကျေးမှုကို အမွေဆက်ခံကာ ရှမ်း မူလဓလေ့ ထုံးတမ်းများနှင့် ပေါင်းစပ်
ခံယူကျင့်သုံးသည်။ မွန်နှင့် ခမာ အကွဲအပြားများ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် အေဒီ ၆ ရာစု
ခန့်တွင် ဣရာဝတီနှင့် ဟရီပွန်ချိုင်းမှ မွန်များ မြန်မာ ဒေသဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့
လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။

လက်ရှိ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မွန်ပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီ
ဒေသများသည် ရာမန်ခေါ် ရာမညတိုင်း မွန်နိုင်ငံတော်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၇၅၇ ခန့်တွင်
အလောင်းဘုရားဘုရင်က မွန်နိုင်ငံကို တိုက်ခိုက်ပြီး မီးရှို့ဖျက်ဆီးပစ်သော်လည်း
ကျောက်စာ၊ မြို့ဟောင်းစသည့် တချို့ အထောက်အထားများစွာ ကျန်ရှိနေသေး
သည်။ ထိုင်းဒေသဘက်တွင်မူ မြို့ပြနှင့် ဗိသုကာအဆောက်အအုံများကို ဖျက်ဆီး
ပစ်သည့် အစဉ်အလာ မထွန်းကားခဲ့သဖြင့် ရှေးဟောင်း မွန်ကျောက်စာများ၊ ဘုရား
ပုထိုးများ၊ မြို့ဟောင်းများစွာ သဘာဝအတိုင်း ယနေ့တိုင် ရှိနေကြသေးသည်။
ဥရောပနိုင်ငံအများစုသည်လည်း ထိုသို့ ဖျက်ဆီးပစ်သည့် ဓလေ့မရှိကြပေ။ အာ
ဖရိကနက်စတန် တာလီဘန်များမှာမူ အလောင်းဘုရားဘုရင်ကဲ့သို့ လူမျိုး ဘာသာ
ခြားများ၏ အထောက်အထားများကို ဖျက်ဆီးရမည်ဟု ခံယူကျင့်ကြံကြသည်ကို
တွေ့ရသည်။ ကျုပ်စုတ် ကျုပ်စုတ်မကျန်ဆန်ဆန် ထူးခြားသော အယူအဆများ
ဟု ဆိုရမည်။

12 October 2019

Kantarawaddy princess who received the Loyal honorary title of Siam King Rama 1.

(Data collection, translation and polishing from a Thai language history of Lanna)

In the second time of the good relations tying trip with Red Karen, the young brother of Uparathamlangka named "Chao Rattana Muangkaew Khamphan Anucha" fall in love with Princess Tawei, daughter of Chao Noi Rapha Pho(Grand master of red Karen) and each agreed to be their soul mate. After completing the weding formalities in Kantarawaddy they traveled to Chiang Mai. This is the first time that the northern master of Chiang Mai had married with Princess of the grand master of red Karen who has the same prestige and rank. Few months later princess Tawei of Red Karen receiving the royal Honorary degree title "Net Naree" from the first king of Ratanakosin (Bangkok) dynasty "Phra Phut Yodfa, Chulalongkorn the Great" (Rama 1).

The man in photo is Uparathamlangka and his name in Lana script.

18 October 2019

တြဘောန္တဝေဗ္ဗိကမေဗ္ဗလန္ကာ
Uparatham Langka

ပိဗ္ဗိပိဗ္ဗိပိဗ္ဗိ မိတြဘောန္တဝေဗ္ဗိ
တြဘောန္တဝေဗ္ဗိပိဗ္ဗိပိဗ္ဗိ
တြဘောန္တဝေဗ္ဗိပိဗ္ဗိပိဗ္ဗိ
တြဘောန္တဝေဗ္ဗိပိဗ္ဗိပိဗ္ဗိ

Lana Poem

Kantarawaddy in Lana history

(This is my poor translation from Thai to English. I am still trying for collecting and translating the second part of this history fact. Burmese translation will be next.)

Thanks for reading!!!

In 1783, The lord of Chiang Mai 'Kawila' and his two sons discovered that the north side that is a land rich in teak forests, which are densely along the two banks of the river (Salawin or Salween) with Red Karen on the east side of the river and there are white Karen people lives massively in the west. The landscape of these Karen area obscured by teak forests which is difficult to invade by Burmese In addition. The land is located between Taw Oo and Chiang Mai. Burmese army from Taw Oo have to cross these Karen independent territories of Salween if they have a mission to attack Chiang Mai. Lord Kawila developed good relations with Karen territory by sending goodwill ambassador from Chiang Mai to Ban Hua Tat with paying annual financial support and military colaboration. Later on Ban Hua Tak has become a dense community source and Kantarawadi city known as the independant autonomy of red Karen. All the small towns in nearby areas developed progressively.(to be continued) picture 4 is Delhi Durbar or Imperial Dubar in 1903. 5. Lord Kawila.

18 October 2019

ချင်းမိုင်-ဖာပွန် မိတ်ဖွဲသမိုင်းနှင့် လန်းနာဒုက္ခသည်အကြောင်း (ထိုင်းမှ ဗမာဘာသာသို့ အနီးစပ်ဆုံး ချုပ်နုတ်ပြန်ဆိုထားသည်)

ဥပရာထန်လန်ကာနှင့် အဖွဲသည် ကရင်နီအကြီးအကဲ မင်းသားကြီး စောင်စိတာဒါးနှင့် တွေ့ကြုံပြီးနောက် ချင်းမိုင်-ဖာပွန် ချစ်ကြည်ရေး တည်ဆောက်ရန် အတွက် မင်းသားကြီး စောင်ဖားရဖာနှင့် တွေ့ဆုံရန် ကရင်ဖြူတို့၏ ဖာပွန်မြို့သို့ ခရီးဆက်ကြသည်။ တန်ကျောက်ဖားသို့ ရောက်သောအခါ သူတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ကရင်မင်းသား စောင်ရတနာမင်းကျောက်ခန်ဖားက သိရှိရသောအခါ လိုက်လံစွာ ကြိုဆိုပြီး တည်းခိုရန် နန်းတော်တွင် နေရာထိုင်ခင်း စီစဉ်ပေးသည်။ တွေ့ဆုံစကား ပြောကြပြီးနောက် ဥပရာထန်လန်ကာက ချင်းမိုင်ဘုရင် ကာဝီလထံမှ ပါးလိုက်သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများကို အပ်နှင်းပွဲလုပ်သည်။ လက်ဆောင်များမှာ ဖလားခွက် အလုံး ၃၀ နှင့် ဖားလင်းမြို့စား မင်းသားလေး ရောင်ဖို အတွက် ပိုးဖဲကတီပါ အထည်အလိပ်ပေါင်းများစွာ ပါဝင်သည်။

ဖာလင်းမြို့တွင် ရန်သူဗမာများ၏ အန္တရာယ်မှ လွတ်ကင်းရန် ချင်းမိုင်နှင့် လမ်းပွန်းမှ စစ်ပြေးဒုက္ခသည်များ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ ထိုလန်းနာဒုက္ခသည်များက ကရင်မင်းသားသည် သူတို့အား ကရင်လူမျိုးများသဖွယ် ကြင်နာစွာ လက်ခံစောင့်ရှောက်ထားသည်ဟု ဖွင့်ဆိုကြသည်။

နောက်နေ့တွင် ဖာလင်းမြို့စား၏ဖခင် မင်းသားကြီး နွိုင်ရဖာက ကရင်နှင့် ချင်းမိုင်အကြား မိတ်ဖွဲသစ္စာ ကတိခံယူပွဲကို ထာ့စာယာ ကမ်းနဖူးတွင် ကျင်းပသည်။ ကရင်မင်းသားက ဆူဖြိုးသော ကျွဲတစ်ကောင်ကိုဖျက်ပြီး ကျွဲချိုကို နှစ်ခြမ်းခွဲသည်။ တစ်ခြမ်းကိုကိုင်ပြီး ကျန်တစ်ခြမ်းကို ချင်းမိုင်ကိုယ်စားလှယ်တော်အား ပေးပြီး အောက်ပါအတိုင်း ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုကြသည်။ "သံလွင်မြစ်ကြီး တည်ရှိနေသရွေ့ ကောက်နေသောကျွဲချို ဖြောင့်မသွားသရွေ့နှင့် ဆင်ဖြူ(ချန်းဖယ်)လိုက်ဂူ ပြိုကျမသွားသမျှ ကာလပတ်လုံး ကရင်ပြည်နှင့် ချင်းမိုင်ချစ်ကြည်ရေး အခွန်ရည်ပါစေသောဝိ"

(မှတ်ချက်။ ရှေးလန်းနာနှင့် တရုတ်တို့က ကရင်ကို "ယန်း"ဟုခေါ်သည်။ ရှမ်းကလည်း မူလက ကရင်ကို "ယန်း"(ညန်း)ဟုခေါ် ခေါ်ဆိုသည်။ မွန်ဂိုနှင့် တိဗက်ဆိုင်ရာ သမိုင်းမှတ်တမ်း တချို့တွင် ကရင်ကို "ကာရိယန်" ဟုခေါ်ဆိုသည်။ ကန်ချန်ဘူရီဒေသ ထိုင်းမူလအခေါ်

အရ ကရင်ကို "ကရင်" ဟု ခေါ်သည်။ "ကရင်" သည် မွန်တို့၏ ရှေးမူလအခေါ်အဝေါ် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ "ကရင်"များကို ဗမာပြည်လက်ရှိကရင်များက "တလာကူ" သို့မဟုတ် "တလာရန်း"ဟု ခေါ်ကြပြန်သည်။ မွန်ထီးနန်းခေတ်တွင် ခွဲရင်းမှ မြဝတီအသတ်စဉ်ကို ကရင်လူမျိုးတို့ အုပ်ချုပ်သော ကရင်ကတိုင်းအဖြစ် မွန်မင်းများက အသိအမှတ်ပြု သဖြင့် ထိုတိုင်းသားများကို ကရင်လူမျိုးဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပွယ်ရှိသည်။)

21 October 2019

Chiang Mai- Hpapun friendship tying history and about Lana's refugees in red Karen land

After Uparathlangka (The viceroy of Chiang Mai lord Kawala) and group met with the prince and the grand master of red Karen Chao Saen Tar Dam than they traveled to meet with Chao Fa Rapha, the father of Thao Lang (Hpapun) to support the growing of good relations between Chiang Mai and Hpapun city of white Karen. After they arriving at Thang Chao Fa, Rapho was informed the intention of the representative from Chiang Mai to Chao Rattana Muang Kaew Kam Fan the prince of "Hpapun". He came up with great fully welcome the Uparathlangka and the group, as well as accommodation in his palace. After their meeting Uparathlangka organized a ceremony to give gifts as souvenirs from Kawila the lord of Chiang Mai. 30-piece of bowl' multiple fold satin of silk Charmeuse cloth for Chao Fa Noi Rao Pho Muang Tho Lang (Pha Lim).

This city of Langlang (Pha Lim) is a city in which people from Chiang Mai, Lamphun migrated to escape the enemy Burma. The refugees confessed that they all received tranquility and mercy by little prince like Karen people as well.

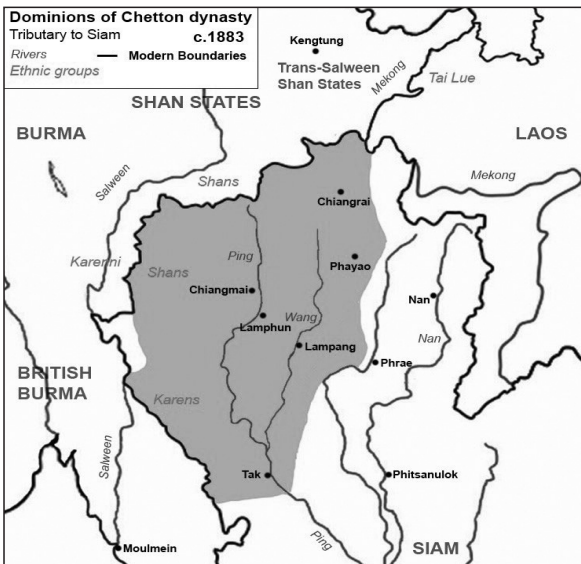
The next day, Prince Noi Rapa, the father of Thao Lang, held a friendly oath ceremony. According to his custom, between Karen and Chiang Mai the ceremony was planted at one of the Tha Lang waterfront

called Tha Saya. The ceremony began with Prince Noi Rapho ordered to fall the largest buffalo. Cut the buffaloes horn into 2 halves, and then give one piece to the Uparathamlangka to hold it. To represent all Chiang Mai people Prince Rapha asked the Viceroy Uparathamlangka and they vowed to each other that "As long as the salween river would not disappear The buffalo horn is not going straight and Chang Phuak cave does not collapse Muang Yang (Karen city) and Chiang Mai still being friendly as long as that. "Both parties said in their own language and kept the buffalo horns as faithful words that must to continue in the future.

(Remark: the name of current Karen tribe was "Yang" in ancient, current Lana and Chinese languages. For Mongolian and in the history related to "Tibet" the Karen are "Caraian".

"Tai" in "Yunan" and original Shan in Shan state are called Karen tribes as "Yang" "Kariang" and "Karan". The name "Karan" was by original Mon language. Karen become "Kayin" by Burmanization.)

22 October 2019

Karen generals in Ratanakosin era

ဒေါက်တာစုနေ့တိရ်ချူတိနတ္ထရာနွံပြုစုသော "ဗမာ ထိုင်းကိုတိုက်ခိုက်ခြင်း" စာတမ်း မှ ကောက်နုတ်ထားသည်(အနီးစပ်ဆုံး ထိုင်းအသံထွက်ကို သုံးထားသည်)

၁၇၈၅ ခုနှစ်တွင် အင်းဝဘုရင် ပဒုံ ခေါ် ဘိုဒိုဖရား (ဘိုးတော်ဘုရား ဖြစ်ပုံ ရသည်)က ဖရာဖုထယော့ဖားကျူလာလို့မဟာရာချီ (ရတနကိုစင် ဘန်ကောက် ခေတ် ပထမမင်း) အား တပ်မတော် ၉ တပ်ဖြင့် ချီတက်တိုက်ခိုက်သည်။ ပဒုံမင်းနှင့် စေ့စပ်ဆေးနှေးရေးအတွက် ရတနကိုစင်မှ ပို့လာသော သံတမန်များ၏ ပြောဆို ချက်အရ ဗမာစစ်သံ့ပန်း ၃ ဦးအား ကရင်တပ်မတော်က ဇမိတွင် ဖမ်းဆီးကာ ဘန် ကောက်မြို့တော်သို့ပို့ ဆောင်ခဲ့ပြီး ထိုဗမာစစ်သံ့ပန်းများက အင်အား ၂၂၀,၀၀၀ ရှိသော ဗမာ့တပ်မတော် ၉ တပ် ဘန်ကောက်ကို စစ်ချီလာနေသည်ဟု ဖြောင့်ချက် ပေးသဖြင့် ထိုင်းဘက်က တန်ပြန်စစ်အတွက် ပြင်ဆင်ထားသည်ဟု ပဒုံမင်းအား လျှောက်ကြားသည်။

၁၈၂၂ တွင် ကရင်လူမျိုး စန်ခလဘူရီမြို့စား ခွန်းစူဝမ်က မိမိဧရိယာ အတွင်း ကျူးကျော်လာသော ဗမာ့စစ်ကြောင်း တစ်ခုလုံးအား ချေမှုန်းသုတ်သင်ခဲ့ သည်။ ၁၈၆၄ တွင်လည်း ကရင်လူမျိုးများဖြစ်သော စန်ခလဘူရီနယ်စပ် မြို့စားကြီး ခန်းစူဝမ်၊ စရီစဝပ် နယ်စပ်ဂိတ်မှူးမြို့စား ကျွတ်ဖိထပ်နှင့် ရွာစားကြီးဒေချာတို့က ထိုင်း-အင်္ဂလိပ် နယ်နိမိတ်ကို တိုင်းတာ စိစစ်ကာ ပူးတွဲရေးဆွဲချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၈၈၉ ခုနှစ်တွင် ထိုမြို့စားများနှင့် အင်္ဂလိပ်တို့ တည်ဆောက်ထားခဲ့ သည့် ကွန်ကရိတ်တိုင်းကို ကရင်လူမျိုးနယ်စပ် ကာကွယ်ရေးတပ်က ပြန်လည် တွေ့ရှိသည်။

(ရတနကိုစင်ဘန်ကောက်ခေတ် ပထမဘုရင်သည် မွန်မျိုးနွယ်ဖြစ်ကြောင်း post ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။)

25 October 2019

အယုဒ္ဓယ-ရတနကိုစင် သမိုင်းအတွင်းမှ ကရင်အမျိုးသား

(ထိုင်း ဘာသာမှ တိုက်ရိုက်နိးပါး ပြန်ဆိုထားသည်)

Karen national in history of Ayudhaya- Rattanakosin era

ชนชาติกะเหรี่ยงในประวัติศาสตร์ในสมัยอยุธยา - รัตนโกสินทร์

(ရတနကိုစင်ခေတ်က ရာဇဝင်မှတ်တမ်းတာဝန်ခံ ဘုရင့်ဝန်ကြီး ဖြစ်သည့်) စုမ်ဒေ့ ကရုန် ဖရယာ ဒမ်းမရွန်း ရာချီနုဖတ်(Somdej Krom Phraya Damrong Rajanupab) ရေးသားသော "ထိုင်းဗမာစစ်ပွဲ" မှတ်တမ်းတွင် နရေစွမ်မင်းကြီး (King Naresuan the Great) မှ ၁၅၉၉ ၌ ဒုတိယအကြိမ် ဟံသာဝတီမြို့ကို စီးနင်းတိုက်ခိုက်ပြီး ဖေဖော်ဝါရီလဆန်းတွင် တောင်ငူမြို့ကိုပိုင်းကာ ဧပြီလဆန်းတွင် စီးနင်းတိုက်ခိုက်သည်။ ယင်းတောင်ငူထိုးစစ်တွင် မြို့တော် အနောက်ဘက်ခြမ်း ပိတ်ဆို့တိုက်ခိုက်ရေးတွင် ပါဝင်သောတပ်မှူးများမှာ ဖရေယာနခွန် ရာချီစီမာ၊ ဖရေ့ စင်းဘူရီ၊ ခွန်အင်ထောရိဖိဗန်း နှင့် စမ်ဖူမိလိုကာဖက် (Phraya Nakhon Ratchasima, Phra Sing Buri, Khun Inthornrphiban and Saen Phumi Lokaphet)တို့ဖြစ်ကြပြီး (ရာဇဝင်မှတ်တမ်းဝန်ကြီး) စုမ်ဒေ့ ကရုန် ဖရယာ ဒမ်းမရွန်း ရာချီနုဖတ်က "စမ်ဖူမိလိုကာဖက်" သည် ကရင်လူမျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားပြီး ကရုန်စီအယုဒ္ဓယတပ်မတော်တွင် ကရင်လူမျိုးများသည် ကင်းထောက် တပ်သားများ၊ ခြေလျှင်တပ်သားများ၊ ဗိုလ်မှူးများနှင့် ဗိုလ်ချုပ်များအဖြစ် ပါဝင် မင်းမှုထမ်းကြသည်ဟုလည်း မှတ်ချက်ချသည်။

(မှတ်ချက် - ၁၅၉၉ ခုနှစ် ထိုင်းသွားရောက်တိုက် ခိုက်ချိန်တွင် ဟံသာဝတီကို ဗမာမင်းများ သိမ်းပိုက်ထားသည့်ကာလ ဖြစ်သည်)

26 October 2019

မွန်နိုင်ငံတော်ကျဆုံးခြင်း

Fall of Mon Kingdom in Thailand

(ထိုင်းရာဇဝင်မှတ်တမ်းမှ)

၁၇၅၇ ခု ဧပြီလတွင် ကုန်းဘောင်ဘက်က ဟံသာဝတီ၏ မြို့တော် ပရို(ပဲခူး)ကို သိမ်းပိုက်သည်။ ၁၆ နှစ်ကြာ အသစ်တည်ထောင်ခဲ့သည့် ဟံသာဝတီ မွန်ပြည် ပြိုကွဲပျက်စီးသည်။ မွန်တပ်များသည် တောင်ပိုင်း တနင်္သာရီကျွန်းဆွယ် သို့ ဆုတ်ကာ အယုဒ္ဓယ၏ အထောက်အကူဖြင့် နှစ်အတော်ကြာ ရပ်တည်နိုင်ခဲ့ ကြသော်လည်း ၁၇၆၅ တွင် ဗမာက ထိုကျွန်းဆွယ်ကို အယုဒ္ဓယ လက်မှ သိမ်းယူပြီး မွန်တပ်များကို အပြီးအပိုင် မောင်းထုတ်ခဲ့သည်။ စစ်ပြီးသွားသောအခါ မြောက်ပိုင်းမှ ဗမာလူမျိုးများ မွန်ပြည်တွင်းသို့ ဝင်ရောက် အခြေချသည်။ ၁၉ နှစ်တိုင် လူမျိုးရေး ဝါးမြို့နှင့် ထိမ်းမြားမှုများကြောင့် မွန်လူမျိုးသည် လူနည်းစု လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်သွား သည်။

(အောက်တွင် မူရင်းထိုင်းဘာသာ)

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1757 ฝายโค้นบองยึดพะโคเมืองหลวงของหงสาวดี ไปได้ ราชอาณาจักรหงสาวดีที่ตั้งมาได้ 16 ปีจึงล่มสลายลง กองกำลังมอญ แห่งหงสาวดีถอยไปตั้งตัวในคาบสมุทรมตะนาวศรีอยู่หลายปีโดยได้รับความช่วยเหลือจากกรุงศรีอยุธยา แต่พม่าแห่งโค้นบองยึดคาบสมุทรมตั้งกล่าวคืนจากกรุง ศรีอยุธยาและขับไล่มอญออกไปได้ใน ค.ศ. 1765

เมื่อสิ้นสงคราม กลุ่มชาติพันธุ์พม่าจากทางเหนือเข้าตั้งรกรากในคาบสมุทรม ตะนาวศรี และในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 การกลืนและสมรสกันระหว่างชาติพันธุ์ ทำให้มอญกลายเป็นชนกลุ่มน้อยไปที่สุดในที่สุด

26 October 2019

Lanna occupied Mon cities

လန်းနာက မွန်မြို့တော်များအား သိမ်းပိုက်သည့်သမိုင်း

၁၂၅၉ ခုနှစ်တွင် မင်းဂရိုင်းသည် လွတ်လပ်ညီညွတ်သော လန်းနာ မြောက်ပိုင်း "တိုင်း(Tai)" မြို့ပြနိုင်ငံများ၏ ပထမဘုရင် ဖြစ်လာသည်။ ထိုနိုင်ငံသည် ယနေ့အခါ လာအိုနိုင်ငံ၏ မြောက်ပိုင်းဒေသကြီး ဖြစ်၏။ သူသည် လူမျိုးခြားများ စီးနင်းတိုက်ခိုက်မည့် အန္တရာယ်များ ခေတ်လှိုင်းကြွနေသော အချိန်တွင် ညီညွတ်မှု မရှိသော "တိုင်း" မျိုးနွယ်စုတို့၏ မြို့ပြနိုင်ငံများကို လန်းနာနိုင်ငံတော်အဖြစ် စည်းရုံး တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သူသည် "တိုင်း" လူမျိုးများ၏ မန်းလိုင်း၊ ချင်းခံနှင့် ချင်းခေါင်ကို လျှင်မြန်စွာ သိမ်းသွင်းခဲ့သည်။ ၁၂၆၂ တွင် ကုတ်မြစ်ကမ်း၌ လန်းနာ၏ နေပြည်တော်အဖြစ် "ချင်းဂရိုင်း" မြို့ကို တည်ထောင်သည်။ (ချင်းဂရိုင်းသည် လက်ရှိ ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်စွန်း၏ တိုင်းဒေသကြီးမြို့တော်ဖြစ်သည်) ၁၂၈၇ တွင် ဖရောင်မင်း ငန်မွန်း၊ စူခိုထိုင်း (နောင်တွင် ထိုင်းထီးနန်း စတင်တည်ထောင် သော ပထမခေတ် သို့မဟုတ် စူခိုထိုင်းခေတ်ဖြစ်လာသည့်မြို့) မင်းရမ်ခမ်တန်တို့ ခိုင်မာ သောညီနောင် နိုင်ငံများအဖြစ် ပူးပေါင်းသည်။

မင်းဂရိုင်းဘုရင် ဖန်မြို့တွင်ရှိနေစဉ်တွင် မွန်နိုင်ငံတော် ဟရိပွန်ချိုင်းမှ ကုန်သည်တစ်ဦး သူ့ထံသို့ လာရောက်လည်ပတ်ခစားကာ မွန်နိုင်ငံတော်၏ စည်ပင် သာယာ တိုးတက်ပြောမှုအကြောင်းများကို ပြောပြသည်။ (ဟရိပွန်ချိုင်းမှာ မျက် မှောက်တွင် လမ်းပန်း တိုင်းဒေသကြီး၏မြို့တော်ဖြစ်သည်) မွန်သည် "တိုင်း" လူမျိုး စု တစ်စု မဟုတ်သဖြင့် လန်းနာနိုင်ငံနှင့် မပူးပေါင်းချင်ပေ။ မွန်ပြည်ကို အင်အား သုံးပြီး သိမ်းသွင်းလိုသည့် မင်းဂရိုင်းမင်း၏ အစီအစဉ်ကို အကြံပေး မူးမတ်များက မဖြစ်နိုင်ဟု တားမြစ်ကြသော်လည်း မရခဲ့ပါပေ။ မင်းဂရိုင်းဘုရင်သည် အိုက်ဖား ဆိုသူ ကုန်သည်တစ်ဦးအား သူ့လျှို့အဖြစ် မွန်အုပ်ချုပ်ရေး အသိုင်းအဝိုင်း အတွင်း ပိုင်းသို့ဝင်ပူးရန် လွှတ်လိုက်သည်။ (NCA ခေတ်တွင် KNU နှင့် MNSP တို့၏ အတွင်းပိုင်းကို BA က နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဝင်ပူးနေသည့် နည်းနှင့် ထပ်တူဖြစ်သည်)။

မွန်ဘုရင်ယိဘာ (Yi Ba) က အိုက်ဖားကို ဘုရင့်အာဏာသုံးခွင့်ရအမတ် မျိုးကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ကာ စီရင်အုပ်ချုပ်စေသည်။ ထိုမှ ၁၂၉၁ ရောက်သော အခါ တွင် မင်းဂရိုင်းဘုရင်က ဒေသခံမွန်လူထုမှ ကြည်ဖြူခြင်း မရှိသည့် အခြေအနေ တွင်ပင် ဟရိပွန်ချိုင်းကို သိမ်းပိုက်လိုက်သည်။ (ဤအချက်မှာ အလောင်းဘုရား

ရာမည မွန်ပြည်ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့စဉ်က အခြေအနေမျိုးဖြစ်သည်) ဟရိပွန်ချိုင်း နန်းဆက် မွန်နောက်ဆုံးမင်း ယိဘာက တောင်ပိုင်းရှိ အခြား မွန်မြို့တော်တစ်ခု ဖြစ်သည့် လမ်းပန်းမြို့သို့ တိမ်းရှောင်လွတ်မြောက်သွားခဲ့သည်။

မင်းဂရိုင်းသည် ဟရိပွန်ချိုင်းကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် သူ၏ နေပြည်တော်ကို "ဝယန်ကုမ်ကမ် (Wiang Kum Kam)" သို့ ရွှေ့ပြောင်းသည်။ မိုးရာသီ ရောက်သောအခါ ရေမြုပ်သဖြင့် "စူထေ့တောင်(Doi Suthep)" သို့ ထပ်မံပြောင်းရွှေ့ပြီး "ချင်းမိုင်" ဟု အမည်တပ်သည်။

နှစ်များမကြာမီတွင် "လမ်းပန်း(Lampan)"ဘုရင်ဖြစ်သော "ဘုတ်မင်း (King Boke)"က စစ်အင်အား အလုံးအရင်းဖြင့် ချင်းမိုင်ကို တိုက်ခိုက်သည်။ ဘုတ်မင်းသည် လမ်းပန်းမှ တိမ်းရှောင်လာသူ မွန်ဘုရင် ယိဘာ၏သား ဖြစ်သည်။

စစ်အင်အား သာသော်လည်း ထိုခေတ်က ထုံးစံအရ ဘုရင်များ ဆင်စီးပြီး တစ်ဦးချင်း တိုက်ခိုက်ရာတွင် ဘုတ်မင်း နတ်ရွာစံသည်။ မင်းဂရိုင်းဘုရင်က မွန်မြို့တော်တစ်ခုဖြစ်သည့် "လမ်းပန်း"ကို သိမ်းပိုက်သည်။ မွန်ဘုရင် ယိဘာမှာမူ တောင်ဘက်အရပ်ရှိ "ဖိစနလွတ်(Phitsanulok)" မြို့သို့ တိမ်းရှောင်သွားခဲ့သည်။

26 October 2019

Lampan

Karen before the reign of Lanna

လန်းနာထီးနန်းမတိုင်မီ ကရင်လူမျိုး

(ဗုဒ္ဓသက္ကရာဇ် ၂၄၉၆ ခုတွင် ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်သော ထိုင်းရာဇဝင် (Thai chronicles) မှ ချုပ်နှုတ်သည်)

လာအိုလူမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာစကကာလက "ယိုနတ်" ခေါ် "ယွန်" ခေါ် "စင်ဟန ဝတီ" သည် လန်းနာ၏ တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်။ Holt Samule Hallet ၏ ခရီးစဉ်မှတ်တမ်းတစ်ခုဖြစ်သည့် "ရှမ်းတို့၏ သမိုင်းပုံကြမ်း" (Historycal sketch of the Shans) ၌ "ယိုနတ်" တွင် ကရင်လူမျိုး လွှမ်းမိုးခဲ့ဖူးပြီး "ယွန်" သို့မဟုတ် "ယန်"သည် ကရင်လူမျိုးဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဗမာအခေါ်အရ "ဂျွန်း" (Jung) လူမျိုးဖြစ်၍ တရုတ်ရှေးဟောင်း မူလအခေါ်အရ "Jung" သည် ယူနန် ပြည်နယ်၏ အမည်ဖြစ်ကာ "တောင်အရပ်က မိုးတိမ်" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဗုဒ္ဓ သက္ကရာဇ် အစပိုင်းတွင် တရုတ်-နန်ချီပြည် စစ်ပွဲကာလများအတွင်း နန်ချီပြည် သားများသည် "ယိုနတ်" သို့ တိမ်းရှောင်လာကြသည်။ "ယိုနတ်" တွင် နောက်လိုက် ဗိုလ်ပါမြောက်မြားစွာရှိသော ကရင်(ယန်လူမျိုး)ဘုရင်၏ အုပ်ချုပ်မှု အရိပ်အဝါသ အောက်တွင် နန်ချီသားတို့ ခိုလှုံခဲ့ကြသည်။ ကရင်ဘုရင်က နန်ချီစစ်ပြေးများကို မြို့ရွာများ တည်ထောင်အခြေချ နေထိုင်ခွင့်ပေးခဲ့သဖြင့် နန်ချီသားများက မိန်းရွန်း၊ ချင်းစိန်း၊ မိန်းလဲနှင့် မိန်းချန်းဖိုက်မြို့ များကို ထူထောင်ပြီး အခြေချ နေထိုင်ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် နန်ချီစစ်ဘေးရှောင်များ၏ လူဦးရေ အင်အားသည် ဒေသခံကရင် (ယန်းလူမျိုး)ထက် များပြားလာသဖြင့် ပြည်ပိုင်လူမျိုးအဖြစ် တက်လှမ်းနိုင်ရန် မိမိ တို့တည်ထောင်ထားသည့် မြို့တစ်မြို့ဖြစ်သော "ဝယန်ချန်း" (ဆင်မြို့)သို့ ကရင် ဘုရင်ကို ဖိတ်ခေါ်ကာ အရက်သေစာ ပျော်ပွဲရွှင်များဖြင့် ဧည့်ခံပြီး မြို့တံခါးကိုပိတ် ကာ သေကြောင်းကြံစည်လိုက်သည်။

(စာရေးသူ၏ မှတ်ချက် - Zhao ပြည်မှ တိမ်းရှောင်လာသော "ယန်း" ကရင်များ သည် ယူနန်ရှိ နန်ချီထီးနန်းနိုင်ငံသို့ ရောက်လာသောအခါ နန်ချီနှင့် စစ်ပွဲများဖြစ်ပွားသဖြင့် လူသူကင်းဝေးသော တောင်ပိုင်းဒေသသို့ ဆက်လက် ရှောင်တိမ်းလာကြရာ ယနေ့မြန်မာ ပြည် ဖြစ်နေသော ဒေသနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံဖြစ်နေသော ထိုင်းမြောက်ပိုင်း တောတောင်ဒေသသို့ ရောက်ရှိသည်။ ထိုဒေသကို ထိုင်းရာဇဝင်တွင် "ယိုနတ်အင်ပါယာ" ဟု အမည်ပေးထားသည်။

ထိုအချိန်တွင် လန်းနာထီးနန်းနိုင်ငံ မရှိသေးသလို ထိုင်းနိုင်ငံလည်း မထူထောင်ရသေးပေ။ ယူနန်မှ "ယန်း" ခေါ် ကရင်လူမျိုးများနောက်မှ ရှောင်တိမ်းလာကြသော လူမျိုးများမှာ "တိုင်း" အနွယ်ဝင်များဖြစ်ကာ ရာစုနှစ်များ မကြာမီတွင် လန်းချန်း(လာအို) လန်းနာနှင့် ရှမ်း (လန်းကျောက်)လူမျိုးများ ဖြစ်လာသည်။ လန်းနာကို ရှမ်းနှင့် လာအိုများ တစ်လှည့်စီ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပြီး ဘုရင့်နောင်ခေတ်မှစ၍ "ကေတုမတီ တောင်ငူနိုင်ငံတော်"၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် နှစ် ၂၀၀ တည်ခဲ့သည်။ ဘုရင့်နောင်အလွန်တွင် တရုတ်တို့နှင့် စစ်ဖြစ်ရာမှ တောင်ငူနိုင်ငံတော် အင်အားချိနဲ့သွားသောအခါ ရှမ်း၊ လာအို၊ လန်းနာနှင့် မွန်နိုင်ငံများ လွတ်လပ်ရေး ရယူကြေညာခဲ့ကြသည်။ အလောင်းဘုရားလက်ထက်တွင် လန်းနာကို ယာယီ သိမ်းပိုက်ခဲ့သော်လည်း လန်းနာက မျိုးနွယ်စုစု စယမ်နိုင်ငံ၏ ထောက်ကူမှုဖြင့် ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာကာ စယမ်နိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် ပူးပေါင်းသွားသည်။ "စယမ်" နိုင်ငံ၏ လက်ရှိအမည်မှာ "ထိုင်းနိုင်ငံ" ဖြစ်သည်။

လန်းနာကို ကရင်ဘာသာဖြင့် "ယို" ဟု ခေါ်သဖြင့် "ယိုနတ်"နှင့်ပတ်သက်၍ ခွဲဟုတ်စေသည်။ စယမ်ထိုင်းကိုမူ ကရင်ဘာသာဖြင့် "ကျော့တဲ့" ဟု ခေါ်သည်။)

29 October 2019

Lanna Songkran

Ancient Karen Zhao

ကရင့်သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အနောက်တိုင်း သမိုင်းသုတေသီတချို့၏ သုံးသပ်ချက်အရ ကရင့်လူမျိုးသည် ဗုဒ္ဓဘုရား မပွင့်မီ ၇၃၃ နှစ်(နှစ်ပေါင်း ၃၅၀၀ ခန့်က) တရုတ်ပြည်တောင်ပိုင်းသို့ ရောက်လာကြသည့် Zhao လူမျိုးစုမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ဆိုသည်။

ဗုဒ္ဓမပွင့်မီ ၆၃၃ နှစ်မှ ဗုဒ္ဓသက္ကရာဇ် ၂၀၇ အထိ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်ခဲ့သည်။ တရုတ်မင်းဆက်များ အင်အားကောင်းလာသောအခါ ကရင့်ဒေသကြီးအား ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်သဖြင့် ယန်စီကျန်မြစ်ကြောင်း တစ်လျှောက် ရွှေ့ပြောင်းလာကြရာ နန်ချီ ထီးနန်းနိုင်ငံသား "တိုင်း (Tai)" လူမျိုးများနှင့် ရင်ဆိုင်စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ နန်ချီပိုင်ဒေသများတွင် အခြေချရန် အခွင့်မသာသဖြင့် ပိုင်ရှင်မဲ့တောင်ပိုင်းဒေသဖြစ်သော လက်ရှိကာလတွင် မြန်မာပြည် ဖြစ်နေသည့် ဒေသနှင့် ထိုင်းနယ်စပ် တောတောင်ဒေသများသို့ ဆက်လက်ပြောင်းရွှေ့လာကြသည်။

(ထိုင်းတက္ကသိုလ်အဆင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းပါ ကရင့်လူမျိုးတို့၏ ဖစ်မြစ်လေ့လာရေး ကဏ္ဍမှ သမိုင်းသုတေသီ "ဘွန်ချွေ့ စရီစဝ်" ပြုစုသည့် "ထိုင်းရှိ တောင်ပေါ်လူမျိုးများ" စာတမ်းမှ ကောက်နုတ်သည်။)

29 October 2019

တောင်ငူ ကရင်ခေတ်တွင် တိုင်းလူမျိုးများ ရောက်ရှိခဲ့လုံခြင်း

(ရတနကိုစင်ခေတ် တော်ဝင်ထိုင်းသမိုင်းသုတေသီ Phra Boriharn Phethani ပြုစုရေးသားသော ထိုင်းရာဇဝင်(Chronicle of Thai)စာအုပ်ပါ ရှေးဟောင်း ထိုင်းလူမျိုးများ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ" ကဏ္ဍမှ ချုပ်နှုတ်ထားသည်။)

ဗုဒ္ဓမတိုင်မီ ခေတ်ကာလတွင် လာအိုတိုင်းလူမျိုးများသည် တောဦး (တောင်ငူ)မြို့တော်တည်ရှိရာ ယန်း(ကရင်)ပြည်သို့ ရွှေ့ပြောင်းရောက်ရှိလာကြသည်။ ယန်း (ကရင်)လူမျိုးတို့သည် အဆင့်မြင့်မြို့များကို လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၁၇၅၀ ကတည်းက တည်ဆောက်ထားခဲ့ကြသည်။ ကရင်များသည် တောဦးသို့ မပြောင်းရွှေ့လာခင်တွင် ကွမ်ကျိုးတောင်ပိုင်းဒေသ၌ နောက်ဆုံးနေထိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကရင်များ ကွမ်ကျိုးမှ ပြောင်းရွှေ့လာပြီးနောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓသက္ကရာဇ် ၅၀ ခန့်တွင် တန်ခိုးထွားလာသော တရုတ်မင်းတို့၏ ခြိမ်းခြောက်တိုက်ခိုက်မှု ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်ကင်းရန် ထိုင်း"(Tai)"လူမျိုးတို့သည် ယန်စီမြစ်ဝှမ်း အလယ်ပိုင်းဒေသ ဇေချမ်ရှိ ဗာဘာမြို့တော်မှ ထီးနန်းပိုင်နက်ကို စွန့်ခွာပြီး တောဦးသို့ ရောက်ရှိ ခိုလှုံလာကြသည်။

ထိုခေတ်အစဉ်အလာအရ လစ်လပ်သော ဒေသများတွင် အခြေချသူများမှာ လွတ်လပ်စွာ အခြေစိုက်နိုင်ကြပြီး၊ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်ရှင်ရှိသော ဒေသများတွင် အခြေချလျှင် ပိုင်ရှင်လူမျိုးစု ပြည်သားများ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် နေထိုင်ရသည်။ လာအို"တိုင်း"နှင့် ထိုင်း"တိုင်း" လူမျိုးများသည် ကရင်ပြည်သို့ ရောက်ရှိ ခိုလှုံသည့် လူဦးရေများစွာ တိုးများလာသည်။ ၎င်းတို့သည် ကရင်ပြည်တွင်း၌ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို အခါအားလျော်စွာ ရရှိခဲ့ကြသည်။ ကရင်အုပ်ချုပ်မှု နယ်မြေတွင် အခြေချခိုလှုံနေစဉ် တိုင်းလူမျိုးတို့သည် သံလွင်အရှေ့ဘက်ကမ်းနှင့် မဲခေါင်မြစ်ရှိ လီဖီ လျှိုမြောင်ဒေသအပြင် ဖူနန်ဒေသကြီးသို့ ဦးတည်ရွှေ့ လျားခဲ့ကြသည်။

(မှတ်ချက် - ကွမ်ကျိုးသည် လက်ရှိကာလတွင် တရုတ်ပြည်၏ တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ယန်စီမြစ်သည် မွန်ဂိုလီးယားနယ်စပ် ဂိုဘိကုန်းမြင့်လွင်ပြင်ဒေသတွင် မြစ်ဖျားခံသည်။ လာအိုတိုင်းသည် လက်ရှိလာအိုလူမျိုးဖြစ်လာသည့် တိုင်းအနွယ်ဝင်ဖြစ်ပြီး၊ ထိုင်းတိုင်းမှာ လက်ရှိကာလတွင် ထိုင်းလူမျိုးဖြစ်သည်။ ရှမ်းလူမျိုးသည်လည်း တိုင်းမျိုးနွယ်စုတွင် ပါဝင်သည်။ သမိုင်းပါ တရုတ်ပြည်ရှိ ဒေသအမည်များမှာ လက်ရှိ ပထဝီဝေဟာရဖြစ်သည်။)

"တောဦး" မှာ ကရင်ဘာသာ အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်ပြီး လက်ရှိကာလတွင် ဗမာဘာသာဖြင့် "တောင်ငူ" ဟု ခေါ်ဆိုသည်။ ထိုင်းမူလ အခေါ်အဝေါ်အရလည်း တောဦး ဟု ရေးမှတ် ခေါ်ဆိုခဲ့ကြပြီး "ဖမ္မာ" ကို "မြန်မာ" ဟု ပြောင်းခေါ်သော မျက်မှောက်ခေတ်တွင် "တောဦး" ကိုလည်း "တောင်ငူ" ဟု ပြောင်းခေါ်သည်။ "ဖူနန်"သည် မွန်-ခမာတို့ တန်ခိုးထွားခဲ့သည့် ခေတ်က မွန်-ခမာ အင်ပါယာဖြစ်သည်။)

Karen era in Taungoo

(A collection from the book of Chronicle of Thai written by Royal Thai historian named "Phra Boriham Thep Thani".)

Around the time of the Buddhist era "Tai-Lao" had migrated into the land of Karen(Yang) in the location of Taw Oo (Taungoo).

There in the past, the Yang Karen people built a class city about 1,750 years ago. The last settlement of Karen before Taw Oo was in the southern region of Guangzhou province in China of present day.

After "Yang Karen" migrated from Guangzhou, in the Buddha years about 50 "Tai-Thai" renounced territory from the city of "Pa Ba" in "Sichuan" the central region of "Yangtze" river and migrated to "Taw Oo" to escape from encroachment of Chinese threat. When Tai-Thai was in Karen land, they expanded their territory to the east of the Salween river and to the Li Phi valley of Mekong River towards Funan. Those who set up in the desert were independent. Those who came to settled in the administration area of other tribe were have to living under the rule of the citizens of that city. The migrant Tai-Lao and Tai- Thai were increase more and more in the land of Karen. They were able to relinquishing power from Karen of TawOo from time to time.

(Remark: Tai-Lao is Laotian, and Tai-Thai are Thai people in present day.) Please excuse me for my poor language skill.

31 October 2019

Origin of Lana in 8th-13th Century

'Origin of Lana in 8th-13th Century 'Mon' and 'Lawa' who had a rich culture were the inhabitants of Lamphun and Lampang kingdoms. These cities were already well established 400 years before the founding of 'Chiang Mai' city states. Due to the threat of the Mongols in 9th Century the first 'Tai' peoples were also migrated from Southern China and Northern Vietnam in large numbers and settling in the area. They were called the 'Yuan.' They are the original people referred to as 'Thai/ Tai' and their very first kingdom started in 'Chiang Saen' in the east of the region. The 'Yuan' kingdom began in the 10th Century and a 'Yuan dynasty' continued from then, gradually extending its territory little by little in all directions, even into what is now Lao. In 1260 the 'Kublai Khan' (Mongol leader) sacked the Kingdom of 'Bagan'. During this time that the King of 'Yuan' named 'Mangrai' who had ascended to the Yuan throne in 1261 started consolidating the area. He seized all areas that used to be part of the Bagan Kingdom under his control and in 1292 he conquered the famous Southern 'Mon' Kingdom of 'Hariphunchai' and then the establishment of the Kingdom of 'Lanna' was took shape. 'Lanna' means 'the land of million rice fields'.'

15 October 2019

Karen and Lao in Thai history

ရတနကိုစင်မင်းဆက်(၄)၏သား Krom Phara Narathip Praphanphong ပြုစု ရေးသားသော "ဖမ္မာ"ရာဇဝင်နှင့် "ထိုင်းအမျိုးသား" စာအုပ်များမှ ကောက်နုတ် သည့် ကရင်နှင့် လာအိုလူမျိုးအကြောင်း

ကရင်လူမျိုးတို့ ရွှေ့ပြောင်းလာသည့် တတိယလမ်းကြောင်းမှာ သံလွင် မြစ်နှင့် ကျောက်ဖရားမြစ်တို့ ဖြစ်သည်။ အင်ဒိုချိုင်းနား ကျွန်းဆွယ်ရှိ ကမ္ဘောဒီးယား ဒေသသို့ ရောက်လာပြီးမှ မြောက်ပိုင်းသို့ ပြန်တက်သွားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ပအို ကရင်(တောင်သူ)တို့သည် ရှေးဟောင်းမူလလူမျိုးများအဖြစ်"စယမ်ဒေသ" "ခမာ မြို့တော်"များ၊ မဲခေါင်မြစ်အောက်ပိုင်းဒေသ၊ လာအိုဒေသရှိ ကျန်ပါစပ်မြို့နှင့် ရှမ်းတို့၏ "လီဖီ" ခေါ် လျှိုမြောင်တစ်ထောင်ဒေသအထိ ကျော်ကြားသည်။ ယူနန် ဒေသရှိ စစ်စောင်ပန်းနာတွင် နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော် သာသနာပြုခဲ့သော အမေရိကန် မစ်ရှင်နာရီ Dr. William Clifton Dodd ၏ ရေးသားဖော်ပြချက်အရ "ယွန်" ဆိုသည် မှာ ခရစ်နှစ် ၆ ရာစုတွင် တရုတ်ဒေသမှ ထိုင်းနှင့် လာအိုတို့ ပြောင်းရွှေ့ရောက်ရှိ လာသော သံလွင်မြစ် အရှေ့ပိုင်းဒေသကို ခေါ်ဆိုသည့် အများသုံးအမည်ဖြစ်ကာ ထိုင်းလူမျိုးထက် အရင်ဆင်းလာသော လာအိုလူမျိုးများ မရောက်ခင်ကတည်းက "ယန်း" ခေါ် ကရင်လူမျိုးများ အခြေချနေထိုင်လျက်ရှိပြီးသား ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြ ထားသည်။ ယွန်း ခေါ် ကရင်တို့၏ ဌာနေကြီးမှာ သံလွင်မြစ်မှ အစပြု၍ မဲခေါင်မြစ် ကို ကျော်လွန်ကာ ခမာဒေသ တောင်ပိုင်းအထိ ကြီးမားကျယ်ပြန့်ပြီး သာယာဝပြော လှသည်။ မြောက်ပိုင်းမှ ရွှေ့ပြောင်းလာသော လာအိုလူမျိုးများက ကရင်ဘုရင်ထံ ခစားရာတွင် ခိုလှုံခွင့် ရကြသည်။ အခြေချခွင့်ရပြီးနောက် နှစ် ၅၀ အတွင်းတွင် ယွန်ဒေသအတွင်း၌ လာအိုလူမျိုးများက မြို့ရွာများစွာ ထူထောင်ကြသည်။ ခရစ် တော် မဖွားမီ ၅၄၃ ခုနှစ်တွင် လာအိုလူမျိုးများနှင့် ယန်းကရင်လူမျိုးများအကြား စစ်ပွဲများစွာ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ကရင်လက်မှ ယွန်းဒေသအား လာအိုတို့ သိမ်းပိုက် ခဲ့ကြသည်။

(မှတ်ချက် - လာအို၊ ထိုင်း၊ ရှမ်း၊ မမာ၊ တရုတ်စသော နာမည် အားလုံးမှာ မျက်မှောက်ခေတ် အခေါ်အဝေါ်များကို သုံးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပအို၊ ကရင်နီနှင့် ကရင်လူမျိုးများ မကွဲပြားသေးသော ခေတ်ကာလဖြစ်သည်။

ဖော့(ဗမာ)ရာဇဝင်နှင့် ထိုင်းအမျိုးသားစာတမ်းကိုရေးသားသူသည် ကရင်နှင့် ပတ်သက်သော အချက်တချို့အား ဒေါက်တာဝီလီယံနီ၏ စာအုပ်ကို မှီငြမ်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ စာရေးသူ Krom Phara Narathip Praphanphong သည် စယမ်ဘုရင့်နိုင်ငံတော်၏ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးလည်းဖြစ်ကာ နာမည်ကျော်စာအုပ်များစွာ ရေးသားခဲ့သူဖြစ်သည်။)

1 November 2019

စာရေးသူ Krom Phara Narathip Praphanphong

စာရေးသူ၏ ခမည်းတော် မောင်းဂွတ် (King Rama IV) ဘုရင့်

မွန်-ကရင်- ဗမာ ဆက်စပ်မှုသမိုင်း အပိုင်းအစတချို့

မော်လမြိုင်ကို အေဒီ ၃၀ တွင် ကရင်က "ထာဝေ" (သို့) "ယိုထာဝေ" ဟု ခေါ်ပြီး မွန်က "မိမ္မာလို" ဟု ခေါ်။ (မြို့ထူထောင်သော ပထမဘုရင်ကို အကြောင်း ပြု၍ ရှေးမွန်ဘာသာဖြင့် မျက်စိတစ်လုံးဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော (one-eyed) မြို့ ဟုလည်း ခေါ်သည်။) နောက်ပိုင်းတွင် မြို့ပျက် တောဖြစ်သွားပြီး နှစ်များစွာ ကြာ သောအခါ ကရင်များ တစ်ဖန်လာရောက်နေထိုင်ကာ "မော်လမွဲ" ဟုခေါ်သည်။ "မော်လမွဲ ခေါ် ယိုထာဝေ"၏ မြောက်ဘက်တွင် ဒူးသထူ(သထုံ) မွန်မြို့ ရှိသည်။ အရှေ့ဘက်တွင် ယိုးဒယားပြည်ရှိပြီး အနောက်ဘက်တွင် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ ရှိသည်။

ယိုတာဝေမြို့ကို ထူထောင်သူမှာ မွေးရာပါ မျက်လုံး ၃ လုံးရှိသော ကရင် မျိုးရိုးဖြစ်သူ "ယိုတာဒဲ" ဘုရင် ဖြစ်သည်။ သူ့ကို ဘယ်အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံကမှ စစ်ပြု တိုက်ခိုက် အနိုင်ယူနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ စစ်ရေးစစ်ရာတွင် ရန်သူနှင့်လားမည့် အကွက် ကို သူမတူအောင် မှန်ကန်စွာ ကြိုတင်တွက်ဆနိုင်စွမ်းရှိသဖြင့်လည်းကောင်း တတိယမျက်လုံးရှိသဖြင့်လည်းကောင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုရှိသောဘုရင်ဟု နာမည်ကျော်ခဲ့ သည်။

၁၀၅၀ တွင် အနော်ရထာ ပိဋက ၃ ပုံ လိုချင်သဖြင့် မော်လမြိုင်ကို မွန် ဘုရင် မနုဟာလက်မှ တိုက်ယူသည်။ ပဲခူး သထုံ မုတ္တမ မော်လမြိုင်ကိုပါ သိမ်းပိုက် သည်။ အေဒီ ၁၂၈၇ တွင် မွန်မင်းတစ်ပါး ဖြစ်လာသော မုတ္တမအနီးရှိ ကရင်တို့ နေထိုင်ရာ "ဒူးအူ" မြို့သား ရှမ်း-ကရင်ကပြား မဂ္ဂဒူးက အနော်ရထာမင်း အာဏာ အပံ့အကူထားသည့် အဆိုပါမြို့ရှိ မြို့စားအားလုံးကို သတ်ဖြတ်ပြီး မုတ္တမကို မြို့တော် တည်ကာ နန်းတက်အုပ်စိုးသည်။ မဂ္ဂဒူးကို ဝါရီယူးမင်းဟုလည်း ခေါ်တွင်သည်။ အေဒီ ၁၅၃၉ နောက်ပိုင်းတွင် နောက်တက်လာသော မွန်မျိုးရိုးဖြစ်သည့် မင်းများက မြို့တော်ကို ပဲခူးသို့ ပြောင်းရွှေ့သည်။ ပဲခူးနောက်ဆုံး ဘုရင်မှာ မွန်လူမျိုး တကရူပီ ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓသက္ကရာဇ် ၁၇၄၃ တွင် ဟံသာဝတီ ပဲခူး မွန်ဘုရင်ဓမ္မစေတီ ပြုစုသော ကလျာဏီကျောက်စာတွင် မုတ္တမတိုင်း၌ မွန်မြို့ ၃၂ မြို့ရှိသည်ဟု ပါရှိရာ ကရင် လူမျိုး စောဗညားသည် အကျော်ကြားဆုံးသော မုတ္တမမြို့စား ဘုရင်ခံဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓသက္ကရာဇ် ၁၅၄၇ တောင်ငူမင်း တပင်ရွှေထီးက ဟံသာဝတီ ပဲခူးကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ရန် တိုက်စစ်အကြိမ်ကြိမ် ထိုးနေသောအချိန်၌ မွန်ဘုရင်က မုတ္တမမြို့စား ကရင် စောဗညားအား စစ်ကူတောင်းရာ မကူခဲ့သဖြင့် ပဲခူးမြို့တော် ကျဆုံးသည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် ဘုရင့်နောင် ဦးစီးသော တပ်မကြီးများက မုတ္တမကို လနှင့် ချီ ဝိုင်းပတ် ပိတ်ဆို့ထားသဖြင့် မုတ္တမမြို့တွင်း စားနပ်ရိက္ခာပြတ်လပ်ကာ စောဗညား အရှုံးပေး အညံ့ခံလိုက်ရ၍ ပထမမွန်နိုင်ငံတော်သစ် ပျက်သုဉ်း အဆုံးသတ် သွားသည်။

ပဲခူးပြည်သစ်၏ ပထမဘုရင်

၁၉၇၀ ခုနှစ်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည့် သမိုင်းသုတေသီ Nigel Brailey ရေးသားပြုစုသော Thailand and the fall of Singspore စာအုပ် စာမျက်နှာ ၃၄-၃၅ တွင် ပုဂံမင်းကို တော်လှန်ပြီး ပဲခူးပြည်သစ်ကို ထူထောင်သူ သမိန်ထော ဘူထခက် (Smin Htaw Buddhaketi)သည် မွန်ပြည့်ဘုရင်ဖြစ်သော်လည်း ကရင် လူမျိုးဖြစ်သည်ဟု ရေးသားထားသည်။ အင်းဝနှင့် ပဲခူးတို့တွင် ဖြစ်ပွားသော စစ် များသည်လည်း လူမျိုးရေးစစ်ပွဲအမျိုးအစား မဟုတ်ဘဲ ဒေသစွဲနှင့် ဘာသာရေး ကို အခြေခံသည့်ခေတ်ဟုလည်း ထောက်ပြထားသည်။ သမိန်ထောမင်းသည် နောက်ပိုင်းတွင် ချင်းမိုင်မြို့စားမင်း၏ သမီးတော်နှင့် ထိမ်းမြားလိုက်ရာမှ ထိုခေတ် မွန်ခလေးထုံးတမ်း စိတ်ဓာတ်များနှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့် သူ၏လက်ရုံးဖြစ်သူ မွန် စစ်သူကြီး ဗညားဒလ(Binya Dala)က သူ့အား ဆင်းပေးရန် တောင်းဆိုရာ ဗုဒ္ဓ သက္ကရာဇ် ၁၅၄၇ တွင် ထီးနန်းအာဏာကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်။

(ခုနှစ်သက္ကရာဇ်တွေကို ပြန်စီပြီး တခြားသမိုင်းတွေနဲ့လည်း တိုက်ကြည့်ရဦးမှာမို့ နောက်မှ ဆက်မယ်)

2 November 2019

Muyaephae

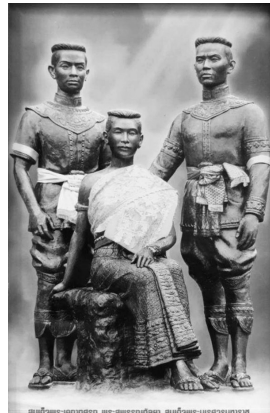
(Remark)

The incident of Muyaephae and the period of Rama 5 are not in the same century. Most of the Karen stories are point to the time between earliest era of Yonok and Lanna. There are some reliable record in the history of lord Kawila about the friendship relation between Head master of Karenni and Karen princes of Papun and Lanna. That time was the same period to the king Rama 1 of Ratanakosin in 1782. The Rama 5 was between 1873-1910. More than 200 years far from the story of Muyaephae. *(I have more than 3 version of the story of Suphankalya and I'm still searching about Muyaephae. I hope to see the most reliable one that able to check by histography.)*

11 November 2019

Suphankalya at Phisunulok

Suphankalya and Naresuan

Suphankalya spirit house, Wat Chan Tawan-ok

Some relation in ancient time between Karen, Lao, Mon, Shan, Siam and Burma.

After Yonok kingdom (Sinhanawaddy) of Yang, Yuan, Jung or Karen tribe (Current name in English) was collapsed the Tai Lao (Lao in current) refugee from Nanchao (Nanzhao) assassinated the king of Karen and setup their kingdom. Kings of Lao and Shan were take turns to becoming ruler of the land until 11th century.

After the era of Lao and Shan the Hariphunchai / Haripunjaya (Lamphun) was founded by a Mon holy man named Wasuthep in 654 (7th or early 8th century AD) in that region of Lanna. Mon began to establish independent kingdoms (799-1292). Former empire of Funan became Mon kingdom named Dvaravati and Haripunjaya (Lampum).

The last king of Mon Phraya Yiba was lost the city to King Mengrai of the Lanna Kingdom in 1558. 1579- 1607 Lanna kingdom was occupied and ruled by king Buringnaung (Bayinnaung) of Taw Oo empire. In 1602 Lanna was supported to liberated from Buringnaung empire by king Tak Sin of Thonburi and was became the vassel state of Siam after the last war between Kongbaung and king Naresuan of Phitsanulok. (Naresuan was a hostage of Buringnaung but he released him to return home by the request of Suphankalya (พระสุพรรณกัลยา). Some Karen historian believed she was Muyaeh of Karen. I will do more research about this next). Finally Lanna was divided to 4 parts as the northern vassel state of Siam, Sibsonpanna of Yunan, western Lao (Champasak) and eastern Shan state of British- Burma. Siam becomes Thailand and British-Burma becomes Myanmar in present age.

(History have many different angles and versions. Welcome all readers to rise your own research work for exchange)

12 November 2019

ထိုင်းမြန်မာနယ်နိမိတ်သမိုင်း

The history of Thai- Burma boundary.

၁၇၅၉ ခုနှစ် အယုဒ္ဓယခေတ်နောက်ဆုံးမင်း Somdej Amarin Hall ခေတ်တွင် အလောင်းဘုရားက ထာ့ပိုင်(ထားဝယ်)၊ မရစ်(မြိတ်)နှင့် တနောင်စီရီ (တနင်္သာရီ)မြို့တို့ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်သည်။ ၁၇၈၇ တွင် ရတနကိုစင် ပထမ မင်း Rama 1 က ထားဝယ်ကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ရန် စစ်ဆင်သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ သို့သော် ၁၇၉၁ တွင် ထားဝယ်၊ မြိတ်နှင့် တနင်္သာရီမြို့စားများက ရတနကိုစင်ထီးနန်းနှင့် သွားရောက် ပူးပေါင်းလိုက်ကြသည်။

၁၈၂၃ တွင် အင်္ဂလိပ်က လွတ်လပ်နေသော တနင်္သာရီ၊ မြိတ်နှင့် မြို့တော် ထားဝယ် စသော ပင်လယ်ကမ်းခြေမြို့များကို စတင်သိမ်းပိုက်သည်။ အင်္ဂလိပ်က မြေပုံအဖွဲ့ကို ထိုင်းသို့ စေလွှတ်ပြီး နယ်နိမိတ်ရေးဆွဲရာတွင် တနင်္သာရီ တောင်တန်း၏ အရှေ့ဘက်ကမ်းရိုးတန်းကို ထိုင်းပိုင်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလိုက်သည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် ၁၈၆၅ မှ ၁၈၆၇ ခုနှစ် အထိ ထိုင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်တို့က မဲဟောင်စောင်မှ ရနောင်းအထိ နှစ်ဖက်ပူးပေါင်း တိုင်းတာရေးဆွဲကြသည်။ ထို နယ်နိမိတ်များကို ယနေ့တိုင် အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ထိုင်း ကိုယ်စားလှယ် များမှာ ကျောက်ဖရား စီရီရီရုန်(အနောက်တောင်တိုင်းမှူး)၊ ဖရားဖက်ဘူရီနှင့် ဖရားချန်းဖွန်းတို့ဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်က Lieutenant Arthur Herbert Bagge ကို အာဏာလွှဲအပ် စေလွှတ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘက်က အချောသပ်ရေးဆွဲသော The Map of Tenasserim and the adjacent provinces of the Kingdom of Siam ကို ထိုင်းဘုရင့် အစိုးရက စစ်ဆေးပြီးနောက် မှန်ကန်ကြောင်းတွေ့ရသဖြင့် ၁၈၆၈ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့ည ဘန်ကောက်မြို့တော်တွင် နှစ်ဘက်သဘောတူအတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်။

ထိုစာချုပ်အရ ထိုင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်ပိုင် နယ်နိမိတ်သည် ၁၈၆၈ ဇူလိုင်လ ၃ ရက် မှစ၍ အတည်ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ရနောင် တိုင်းဒေသကြီးရှိ ပါကျွန် မြစ်ကြောင်း ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ၁၈၇၆ ခုနှစ်တွင် ထိုင်း-အင်္ဂလိပ် နယ်နိမိတ်

ပြင်ဆင် မှုအရ ထိုင်းလူမျိုးများ အခြေချနေထိုင်သော မြစ်လယ်ကျွန်းကို ထိုင်းပိုင် အဖြစ် အင်္ဂလိပ်က လွှဲပေးလိုက်သည်။ ၁၉၄၈ တွင် မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရ ပြီးနောက် တနင်္သာရီအထက်ဖျားဒေသသည် ထိုင်း-မြန်မာ နယ်စပ်ကြားခံ ကရင် ပြည်နယ် ဖြစ်လာသည်။

၁၉၇၄ တွင် မော်လန်းလဲမ်(မော်လမြိုင်)၊ သထုံဒေသများကို နေဝင်းအစိုးရ က မွန်ပြည်နယ်အဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

(ထိုင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်တို့ သဘောတူချမှတ်သော အဆိုပါ နယ်နိမိတ်သည် မြန်မာပြည်အဖြစ် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ထိုင်း-မြန်မာနယ်နိမိတ်အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိသည်)

14 November 2019

South East Asia 1871 CE

Some changes in Burma by British rule

Freedom for its minority ethnic groups from the oppressive rule of the Burmese feudalist monarchy.

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများသည် ဗမာ့ဒေသရာဇ်မင်းစနစ် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်မှု လွတ်လပ်လာသည်။

เสรีภาพสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยจากการกดขี่ของระบอบกษัตริย์ ของพม่า

The division of Burma into clear ethnic states that made ethnic equality.

လူမျိုးစုပြည်နယ်များအဖြစ် ရှင်းလင်းစွာ ဝိုင်းခြားဝေးခြင်းဖြင့် လူမျိုးစု တန်းတူမှု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

การแบ่งพม่าออกเป็นรัฐทางชาติพันธุ์ที่ชัดเจนซึ่งทำให้เกิดความเสมอภาคทางชาติพันธุ์.

The slavery system of Burmese monarchy was end.

ဗမာမင်း ကျင့်သုံးခဲ့သော ကျွန်စနစ် အဆုံးသတ်သွားသည်။

ระบบทาสของสถาบันพระมหากษัตริย์พม่าเป็นจุดสิ้นสุด

autocratic rule by Burmese monarchy was replaced by british base public law.

ဗမာဘုရင့်သက်ဦးဆံ့ဝိုင် စည်းမျဉ်းများအား ဗြိတိသျှ အခြေခံပြည်သူ့ဥပဒေများ ဖြင့် အစားထိုးသည်။

การปกครองแบบอัตตาธิปไตยของระบอบกษัตริย์พม่าถูกแทนที่ด้วยกฎหมายมหาชนขั้นพื้นฐานของอังกฤษ

World standard modern education and schools was setup nation wide.

ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ ပညာရေးစနစ်၊ တက္ကသိုလ်နှင့် ကျောင်းများကို နိုင်ငံအနှံ့တွင် ဖွင့်လှစ်သည်။

มีการจัดตั้งการศึกษาาระดับโลกมหาวิทยาลัยและโรงเรียนทั่วประเทศ

Systematic public health and public hospital were open up in all regions.

စနစ်ကျသော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနှင့် ဆေးရုံများကို ဒေသတိုင်းတွင် ဖွင့်လှစ်သည်။

ระบบสาธารณสุขและโรงพยาบาลของรัฐเปิดให้บริการในทุกภูมิภาค.

The basic civilrights and right to freedom of expression that never granted by Burmese monarchs were given by British to all citizen such as workers and student activists by law.

မြန်မာမင်းများ လက်ထက်က မပေးခဲ့ဖူးသော အခြေခံ ပြည်သူ့ အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို အလုပ်သမားများ တက်ကြွလှုပ်ရှား ကျောင်းသားများတို့အတွက် ဥပဒေချမှတ်ပေးသည်။

สิทธิขั้นพื้นฐานและสิทธิในเสรีภาพในการแสดงออกได้มอบให้แก่พลเมืองทุกคนเช่นคนงานและนักเรียนนักศึกษาเคลื่อนไหว

24 May 2019

မွန်-ကရင် ကတိသစ္စာ ၄ ချက်

- ၁။ မွန်နှင့် ကရင်ပြည် အသီးသီးရရှိရေးအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူသည်။
- ၂။ မွန်နှင့် ကရင်တို့သည် အမြင်ဆုံးသော ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်အတွက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားကြရာတွင် အသက်ဘေးအန္တရာယ်ရှိသည့် မည်သည့်ဆူးညောင့်ခလုတ်များကိုမဆို အတူတကွ ရင်ဆိုင်ကြမည်။
- ၃။ တစ်ဖွဲ့က သဘောတူခြင်းမရှိဘဲ အခြားသော တတိယအဖွဲ့နှင့် တရားဝင်စာချုပ်များချုပ်ဆိုသည့် အဆင့်အထိ တက်လှမ်းလုပ်ဆောင်ခြင်း မပြုရ။
- ၄။ အရေးအခင်း အောင်မြင်ပြီးနောက်တွင် မွန်နှင့် ကရင်တို့၏ အလိုဆန္ဒများကို ဒီမိုကရေစီနည်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ကြမည်။

ဤကတိသစ္စာကို မွန်ဘက်က နိုင်လှမောင်နှင့် ကရင်ဘက်က စောဘဦးကြီးတို့ လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်။

***စတုတ္ထအချက်ပါဝင်ရခြင်းမှာ မွန်နှင့် ကရင် ၂ ဘက်လုံး တောင်းဆိုထားသော ဧရိယာအများစုမှာ ထပ်နေသာကြောင့် ဖြစ်သည်။

(ကတိသစ္စာ မတည်ကြလျှင် မွန်ရော ကရင်ပါ လက်ရှိအနေအထားထက် ပိုမိုဆုတ်ယုတ်ကာ အပြီးအပြတ် ကျဆုံးမှုနှင့် အဆုံးသတ်သွားနိုင်လောက်အောင် အရေးကြီးသဖြင့် အခြေအနေမှန်ကို နားလည်သဘောပေါက်မှုများ ပြန့်ပွားစေရန် သမိုင်းအထောက်အထားများဖြင့် ဆက်လက် တင်ပြပေးပါမည်။)

မွန်ကရင်သစ္စာအစီဋ္ဌာန်(၄)ချက်။

၁၉၄၈ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ(၁၀)ရက်၊
မွန်လမြိုင်ကွန်ဂရက်။

၁။ ကရင်နှင့်မွန် ပြည်နယ်ရသည့်တိုင် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ လုပ်ကိုင်ရန်၊
၂။ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးတွင် ကရင်နှင့်မွန် အပြန်အလှန် အသိပေးရန်၊
၃။ ကရင်နှင့်မွန် ပြည်နယ်ရလျှင် ဝေငြိမ်းနစ်တရတည်း ကျင့်သုံးရန်၊
၄။ လွတ်လပ်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြရန်၊ ကရင်ကိုယ်လျှင် မွန်ကိုယ်သကဲ့သို့၊ မွန်ကိုယ်လျှင် ကရင်ကိုယ်သကဲ့သို့ သဘောထားရန်။

1. Mons and Karens agreed to jointly for the attainment of Mon and Karen state.
2. Mons and Karens committed themselves to face all obstacles even at the risk of their lives in struggling for ultimate goal.
3. Either party should not go into any agreement with third party without the consent of the other.
4. When success in achieved the aspirations of Mon and Karens would be decided democratically.

**The fourth point was included because the claim of their State made by Mons and Karen were overlapping in most areas.*

The pledge was signed by Nai Hla Maung for the Mons and by Saw Ba Oo Gyi for the Karens.

16 November 2019

၁၉၄၇ ခုနှစ် မော်လမြိုင်ညီလာခံမှ ကရင်နှင့် မွန် ခေါင်းဆောင်များ
 နောက်တန်း ဝဲမှယာ - စောဘလုံး၊ စောကြာရင်၊ စောထွန်းဘော်၊ စောစန်းကေ၊ ဆရာသာထို၊
 မွန်စိန်ထွန်း၊ စောယုံလှ၊ စောအိလှ၊ စောစန်းဖေ၊ စောဗစ်တာဖိုး၊ စောဟန်တာသာမွေး
 ရှေ့တန်း ဝဲမှယာ - မွန်ဆရာတင်၊ စောသာဒင်၊ မွန်ဘလွင်(နိုင်ရွှေကျင်)၊ စောဘိုးချစ်၊ မွန်လှမောင်၊
 စောဘဦးကြီး၊ မွန်သာလင်း၊ နော်အေးရွှေ၊ မိဟောင်စ၊ စောဘိုးမောင်

Earliest Newspapers

မြန်မာပြည်တွင် ဦးဦးဖျားဖျား ပေါ်ပေါက်လာသော သတင်းစာစောင်များကို နှစ်အစဉ်အလိုက် ဖော်ပြရလျှင် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်-

- ၁။ မော်လမြိုင် ရာဇဝင်သတင်းစာ- ၁၈၃၆ မတ်လ ၃ရက် တွင် တနင်္သာရီတိုင်းကို သိမ်းပိုက် အုပ်ချုပ်သော ဗြိတိသျှက အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။ မြန်မာပြည်၏ ပထမဆုံးသတင်းစာဖြစ်သည်။
- ၂။ ၁၈၄၂ ခုနှစ်တွင် ထားဝယ်မှ ဆာတူဂေါ် (မိုးသောက်ကြယ်) ကရင်ဘာသာ သတင်းစဉ်ကို ထုတ်ဝေသည်။ မြန်မာပြည်တွင် ပေါ်ပေါက်သည့် ဒုတိယ သတင်းစာ ဖြစ်ပြီး ဗမာပါဝင်သော မြန်မာပြည်ဒေသခံလူမျိုးတို့၏ ပထမဆုံးသတင်းစာ ဖြစ်သည်။
- ၃။ ၁၈၆၉ ၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် The Burma Herald အပတ်စဉ် သတင်းစာကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရ အုပ်ချုပ်သော ရန်ကုန်မြို့တွင် ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိသည်။
- ၄။ ၁၈၇၁ တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဗမာသံတော်ဆင့် အမည်ဖြင့် ဗမာဘာသာ သတင်းစာကို စတင် ထုတ်ဝေသည်။
- ၅။ ၁၈၇၈ သီပေါမင်းလက်ထက်က အင်္ဂလိပ်အစိုးရ ရန်ကုန်တွင် ထုတ်ဝေသည့် "ဗမာသံတော်ဆင့် " သတင်းစာကိုတန်ပြန်ရန် မန္တလေး"ဗမာသံတော်ဆင့်" သတင်းစာကို ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေသည်။
- ၆။ ထိုနှစ်အတွင်း အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ရန်ကုန်နေ့စဉ်သတင်း Rangoon Daily Mail နှင့် နေ့စဉ်သုံးသပ်ချက် the Daily Review ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။
- ၇။ ၁၈၉၄ ဧရာဝတီတိုင်း ပုသိမ်မြို့မှ ကရင်ဘာသာ အပတ်စဉ် သတင်းစာကို ထုတ်ဝေသည်။
- ၈။ ၁၉၂၂ တစ်ပြည်လုံး အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်မှု အောက်ကျရောက်ပြီး နောက်တွင် ကရင်-အင်္ဂလိပ် ၂ ဘာသာဖြင့် "The New Leader" သတင်းစာကို ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတွင် ထုတ်ဝေသည်။
- ၉။ ၁၉၂၃ တွင် "The New Leader" ကို "ရှေ့ဆောင်"သတင်းစာအဖြစ် နာမည်ပြောင်းကာ ဗမာဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၀။ ၁၉၀၉ တွင် ပုသိမ်မြို့၏ သတင်းစာတစ်စောင်အဖြစ် "ဒေါက်ကလယ်"ကို ကရင်ဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၁။ ၁၉၂၃ တွင် ကရင်-အင်္ဂလိပ် ၂ ဘာသာဖြင့် "Fair Play" သတင်းစာ ထွက်ပေါ်လာသည်။ ထိုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်-ဗမာ ၂ ဘာသာဖြင့် ရန်ကုန်နေ့စဉ် သတင်း" နှင့် "ဧရာဝတီတိုင်းခံ" သတင်းစဉ်များ ထွက်ပေါ်လာသည်။

နော်လွီဇာဘင်ဆင်ရဲ့သမီး ချားမင်းခရိုဂျ်

နော်လွီဇာဘင်ဆင်ရဲ့သမီး ချားမင်းခရိုဂျ် (Charmaine Craig)က သူ့မိခင်နဲ့ ဘိုးဘွားတို့ရဲ့ ဖြတ်သန်းမှုတွေကို ကရင်အမျိုးသားတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရရှိရေး ရုန်းကန်မှုများနဲ့အတူ သူမရဲ့ ဒုတိယလက်ရာအဖြစ် Miss Burma ဆိုတဲ့ ၂၀၁၈ အမေရိကန် အမျိုးသားစာပေဆုရ စာအုပ်ကို ရေးသားပုံနှိပ် ထုတ်ဝေလိုက်ပါတယ်။ Charmaine Craig ရဲ့ ပထမလက်ရာဖြစ်တဲ့ Good Men ဆိုတဲ့ စာအုပ်ဟာ အမေရိကန် အမျိုးသား အရောင်းကောင်းဆုံး ဖြစ်ခဲ့ပြီး ဘာသာစကားပေါင်း ၆ ဘာသာအထိ ဘာသာပြန်ဆို ဖြန့်ချိခြင်း ခံခဲ့ရပါတယ်။ သူဟာ စာမရေးသားခင်က အမေရိကန် အခန်းဆက် တီဗွီနဲ့ ရုပ်ရှင်မှာ မင်းသမီးအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ခဲ့တာမို့လည်း ၁၉၉၄-၁၉၉၇ အကြား အမေရိကန် ရုပ်ရှင်ပရိသတ်များရဲ့ အချစ်တော် တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ Harvard College အောင်ပြီး နောက် Irvine University of California ကနေ MFA (Masters of Fine Arts (MFA) in Transdisciplinary New Media) နောင်ကြိုးမဲ့ ခေတ်သစ်အနုပညာမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ကိုရရှိခဲ့ပြီး တက္ကသိုလ် ပညာရပ်ဆိုင်ရာဌာနမှာ ပညာရှင်တစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ "ဆန်းသစ်တီထွင် ရေးသားမှုပညာရပ်"နည်းပြဆရာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

FROM MOTHER TO DAUGHTER

Two times Miss Burma and Karen revolutionary leader Louisa Benson Craig returns to public centre focus in the novel biography book named "Miss Burma" written by her daughter.

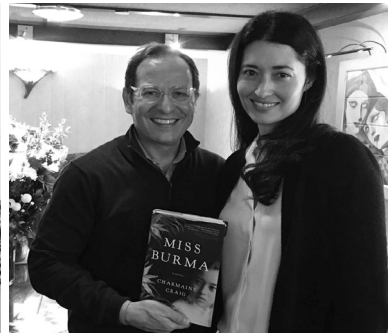
Louisa Benson Craig became the darling of a nation when in 1956 she was crowned Myanmar's first ever Miss Universe contestant and second time in 1957. Less than a decade later, Louisa, an ethnic Karen became a leader of the Karen National Liberation Army in their fight for independence against the Burmese chauvinist government. After moving to the United States in 1967, she faded from public life. But now, her extraordinary story returns in the biography novel named "Miss Burma" written by her daughter Charmaine Craig in USA that released in English earlier this year.

The daughter of Naw Louisa Benson Charmaine Craig's first book "Good Men" was the 2018 best-seller in USA and was translated into six languages. She was also starred as an actress on American television and film before writing. She was also a fan of American film audiences between 1994-1977 by the film named" Myth of the white wolf" produced by Walt disney. After graduating from Harvard College, she earned his Masters of Fine Arts (MFA) in Transdisciplinary New Media degree and was a lecturer in "innovation" at the University of California. Pic1,2,3. Louisa Benson Craig. Pic 4. US National Literature award book about her. Pic. 5,6,7.Charmaine Craig. Pic (8,9) Myth of the white wolf 1944.

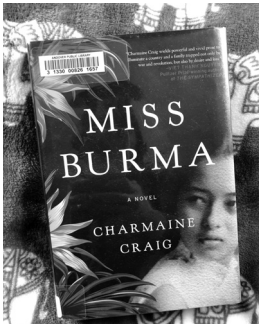
1 December 2019

မိခင်ဖြစ်သူ ဇနက်လို့အဘင်ဆင်ခရိုဂျ်

ဆုရ Miss Burma စာအုပ်နဲ့အတူ

Miss Burma စာအုပ်အဖုံး

Walt Disney ရဲ့ Myth of the White Wolf ဇာတ်လမ်းတွဲ

မွန်နှင့် ရှမ်းသမိုင်းထဲမှ ကရင်တို့ဆင်းသက်လာပုံအကြောင်း

ကရင်လူမျိုးသည် ရှေးဦးရှမ်းမျိုး ၃၀ တွင် ပါဝင်သည်။ ပါဠိစာဖြင့် ကိရာတ ဟု ရေးသားရာမှ ကရ ဖြစ်လာသည်။ အဘိဓာန်နိဿယသစ်တွင် ကရတ ကရင်ဟု ရေးသားသည်။

သထုံပြည်ကို ကမ္ဘာဦးခေတ်က ရာမညရဋ္ဌ-သုဝဏ္ဏဘူမိ သုဓမ္မဝတီ သထုံပြည်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ဂေါတမဗုဒ္ဓမတိုင်မီ နှစ် ၅၀ ခန့်တွင်မူ ထို သုဝဏ္ဏ ဘူမိတိုင်းကို ကရုဏ္ဏကတိုင်းဟု ခေါ်သည်။

ကရုဏ္ဏကတိုင်း သုဘိန္နမြို့၌ တိဿသတ္တရာဇာ မင်းကြီးနှင့် သီရိကပ္ပိ ဒေဝီ မိဖုရားကြီးတို့ ထီးနန်းစံခဲ့သည်။ ကရုဏ္ဏကတိုင်းသားတို့တွင် ပင်လယ်ရေ ကြောင်းမှသင်္ဘောဖြင့် သွားလာကုန်ကူးကြသော ကုန်သည်များ ရှိခဲ့သည်။

မြန်မာကရင်

ပြည်မြို့ အနောက်ဖက် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းတစ်လျှောက်နှင့် သံတွဲ တောင် စဉ် ၇ ခရိုင်တွင် နေထိုင်ခဲ့ဖူးသော ကမ်းယံလူမျိုးမှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာသော ကရင်လူမျိုးစုကို မြန်မာကရင်ဟုခေါ်သည်။ နောက်ကာလများတွင် စကောကရင် ဟု ခေါ်တွင်ပြန်သည်။

မွန်ကရင်

ထိုအချိန်က ကရုဏ္ဏကတိုင်းရှိ မြေပြန့်သားများကို မွန်ဟုခေါ်ပြီး တော တောင်ဒေသသားများကို ကရုဏ်ဟု ခေါ်သည်။ ကရုဏ်မှ ကရင်ဖြစ်လာသည်။ (စာပြင်သူမှတ်ချက် - ထိုင်းနိုင်ငံအနောက်ပိုင်း တပ်ခရိုင်နှင့် ကန်ချနဘူရီခရိုင်အတွင်းမှ ကရင်လူမျိုးအစု တချို့ကို လက်ရှိထိုင်းမီဒီယာများတွင် ကရုဏ်ဟု ခေါ်ဆဲဖြစ်သည်။ ကရင် အားလုံးကိုမူ ထိုင်းဘာသာဖြင့် ကရယန်(Karian)ဟုခေါ်သည်။ တရုတ်၊ ရှမ်းနှင့် မြောက်ပိုင်း ထိုင်းက ကရင်ကို "ယန်း"ဟု ခေါ်သည်။ မွန်နှင့်နီးစပ်သဖြင့် တလိုင်း(မွန်)ကရင်ဟု သတ်မှတ် ခြင်း ဖြစ်သည်။ နောက်ကာလများတွင် ပိုးကရင် ဟု ခေါ်ကြသည်။)

ရှမ်းကရင်

ယနေ့ကရင်နီပြည်နယ်ရှိ ကရင်နွယ်ဖွားများကို ထိုစဉ်က ရှမ်းပြည်အဖြစ် သိခဲ့သော ငွေတောင်၊ နောင်ပလဲ၊ ကြက်ဖိုးကြီး၊ ကြက်ဖိုးကလေး၊ လွယ်ကော် စသော ဒေသမှ ကရင်နီဟု ခေါ်ဆိုသတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။

ထိုကရင်နွယ်တို့မှာ ရှမ်းဒေသတွင် ပေါက်ဖွားပြန့်ပွားသဖြင့် ရှမ်းကရင် အမျိုးအစားတွင် ထည့်သွင်းထားပုံရသည်။ မြန်မာမင်း ဘိုးတော်ဘုရား လက်ထက် မှစပြီး ကရင်နီ ရှမ်းကရင်တို့ ထီးရန်နန်းရံစော်ဘွားများ အသိအမှတ်ပြုခံရသည်။

ကျော့သွိုန်ဆကာ သို့မဟုတ် ဒုံသမိုင်းဆကာကျွန်း

တွံတေးမြို့၊ ကန်ပဲရွာအနီးရှိ မြို့ဟောင်းနေရာကို ရှေးအခါက ကျော့ သွိုန်ဆကာကျွန်းဟု မွန်ဘာသာဖြင့် ခေါ်ဆိုသည်။ မွန်မင်းသမီး သုဝဏ္ဏဒေဝီက မိမိနှင့်ထိမ်းမြားခြင်းမပြုခင် သစ်ပင်ပေါ်မှကျပြီး သေဆုံးသွားသည့် ခင်ပွန်းလောင်း လေးသမား ကရင်လုလင် မောင်ဥ(မောင်ဒီ)ကို ရည်စူး၍ တည်ထောင်ခဲ့သည်။

ရာမညတိုင်းသုံးရပ် ဓာတ်တော်ကျမ်းတွင်မူ ဘီလူးကျွန်းရှိ ဒုံသွိုင်းဆကာ မြို့ဟောင်းနေရာကို ကျော့သွိုန်ဆကာကျွန်းမြို့ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားသည်။ တည် နေရာခန့်မှန်းချက် မတူသော်လည်း မွန်မင်းသမီး သုဝဏ္ဏဒေဝီနှင့် ကရင်လေးသမား မောင်ဒီတို့ အကြောင်း ဖော်ပြချက်တူညီသည်။

(နောက်ပိုင်းတွင် ကရင်မင်းများအကြောင်းကို သမိုင်းတင်စေတံဖြစ်သော အင်းဝခေတ်နှင့် တွဲဖက်ကောက်နုတ် ဖော်ပြသွားပါဦးမည်)

အထက်ပါ သမိုင်းသုတေသနစာတမ်းမှာ အဓိကအားဖြင့် ဦးပညာ၏ ကရင်ရာဇဝင်ကို မှီငြမ်း ကောက်နုတ်ချက်ဖြစ်သည်။ ဦးပညာက ဇမ္ဗူတံဆိပ်ကျမ်း၊ သမ္မောဟဝိနောနဒီ၊ အဘိဓာန်နိဿယ၊ သောဠသရဋ္ဌဒီပဏီကျမ်း၊ ကုန်းဘောင် မင်းဆက်မဟာရာဇဝင်၊ ပအိုဝ်ဘာသာဖြင့်ရေးသားသော ပိုင်တရောင်ဒုံ ဇယျမြို့ ကရင်ရာဇဝင်၊ ဒုံရင်းခေါ် ပအာဝနမြို့ကရင်ရာဇဝင်ကျမ်း၊ ရာမညတိုင်း သုံးရပ် ဓာတ်တော်ကျမ်းတို့ကို အခြေခံရေးသားခဲ့သည်။

(အထူးမှတ်ချက်။ ရှေးဟောင်းသမိုင်းများမှာ အထောက်အထား လုံလုံလောက်လောက် ရှိ လေ့မရှိသဖြင့် တစ်ဆင့်စကားတစ်ဆင့်နား တိမ်းစောင်းမှုများနှင့် မကင်းနိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဤ သမိုင်းမျိုးများကို သမိုင်းသုတေသန ပညာအရ သီအိုရီယူဆချက်များဟု သတ်မှတ်သည်။)

သမိုင်းပြုစုသူနှင့် သမိုင်းစာသင်သားများအတွက် လမ်းညွှန်

“သတင်းတု”လောကတွင် ကျွန်ုပ်တို့ မှီဝဲသုံးဆောင်နေသော အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး သတိတရား ထားရှိရမည်။ သမိုင်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများသည်လည်း အလားတူပင်ဖြစ်သည်။

တချို့ အရင်းအမြစ်များမှာ တခြားသော အရင်းအမြစ်များထက် ပို၍ ယုံကြည်စိတ်ချရသော်လည်း အရင်းအမြစ်မှန်သမျှသည် တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဖြင့် ဘက်လိုက်မှု ရှိကြသည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့် သမိုင်းပြုစုသူသည် ရရှိသော အချက်အလက်များအပေါ် သံသယဖြင့် ဖတ်ရှုကာ တခြား အထောက်အထားများနှင့် နှိုင်းယှဉ်စစ်ဆေးရမည်။ သမိုင်းပြုစုသူသည် အထပ်အလွှာများစွာကို လှန်လှောစစ်ကြောတတ်သူနှင့် ၃၆၀ ဒီဂရီ လေ့လာတတ်သူဖြစ်ရမည်။

- ၁။ အချက်အလက် အရင်းအမြစ်သည် အဖြစ်အပျက်နှင့် တစ်ချိန်တည်းတွင် ပြုလုပ်ခြင်း ဟုတ်ပါသလား။ အကယ်၍ မဟုတ်ပါက ဘယ်သူ ဘယ်တုန်းက ဘာကြောင့် မှတ်တမ်းပြုခြင်း ဖြစ်ပါသနည်း။
- ၂။ အချက်အလက်များကို ဘယ်သူက အချောကိုင်ပါသလဲ။ အချက်အလက်ပေးသူသည် ဖြစ်ရပ်မှန်ကို ပေးနိုင်သော အနေအထား ရှိပါသလား။ အချက်အလက်ပေးသူသည် အဆိုပါ မူရင်းဖြစ်ရပ်တွင် ပါဝင်ပါသလား။ အချက်အလက်ပေးသူသည် တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့်ကြား အချက်အလက်များကို ပေးနေခြင်း ဖြစ်ပါသလား။ အချက်အလက်ပေးသူသည် မှန်ကန်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း မရှိသော အချက်အဖြေများကို ပေးခြင်းဖြင့် အကျိုးအမြတ် ရရှိပါသလော။
- ၃။ အချက်အလက်များတွင် အမည်၊ ရက်စွဲ၊ နေရာ၊ အဖြစ်အပျက်နှင့် ယုတ္တိရှိသော ဆက်နွှယ်မှု (relationships logical) စသည်များရှိပါသလား။ အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြား တစ်ခုလုံးအရ နေရာဒေသအရနှင့် အခြားသူတော်သီများ၏ တွေ့ရှိချက်များအရ ယုတ္တိယုတ္တာ ရှိပါသလား။

- ၄။ ယုံကြည်ရသောအရင်းအမြစ် တစ်ခုထက် ပိုရှိပါသလား။
- ၅။ အချက်အလက်များကိုထောက်ခံသည့် အခြား ဘာသက်သေအထောက်အထားများ ရှိပါသနည်း။
- ၆။ အချက်အလက်များတွင် ကွာဟချက်များ ပါဝင်ပါသလား။ စာရွက်စာတမ်းချို့ယွင်းမှုကြောင့်လား၊ သို့မဟုတ် သတင်းပေးသူ၏ အမှားလား။
- ၇။ သင်တွေ့ရှိသော ယုံကြည်ရသည့် အထောက်အထားများနှင့် သင်သိရှိထားနှင့်သော အချက်အလက်များသည် ဆန့်ကျင်ခြင်း သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေခြင်းများ ရှိပါသလား။
- ၈။ အရင်းအမြစ် အချက်အလက်သည် မူရင်း သို့မဟုတ် “ကူးချ” ဖြစ်ပါသလား။ “ကူးချ” ဖြစ်ပါက မူလနှင့် ပိုနီးစပ်သော ဗားရှင်းကို သင် ရရှိနိုင်ပါသလား။
- ၉။ စာရွက်စာတမ်းသည် ဖတ်ရှုမှုကို ထိခိုက်စေသည့် အနေအထား ဖြစ်နေပါသလား။ ညစ်ပေခြင်း၊ စုတ်ပြုခြင်း၊ စာလုံးတချို့ပျောက်နေခြင်း၊ မင်ပြယ်ခြင်း၊ ဖတ်ရခက်သော လက်ရေးဖြစ်နေခြင်း၊ မှောင်လွန်းသော ပုံနှိပ်ချက်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ညံ့ဖျင်းသော ပြန်လည်ထုတ်လုပ်မှုဖြစ်ခြင်း။

Guide for historian and history student.

In a world of “fake news,” we all have to be mindful about the information we consume. Historical records are no different. Some sources may be considered more reliable than others, but every source is biased in some way. Because of this, historians read skeptically and cross-check sources against other evidence. A historian must be a critical thinker or a 360 degree observer.

1. Was the source created at the same time of the event it describes? If not, who made the record, when, and why?
2. Who furnished the information? Was the informant in a position to give correct facts? Was the informant a participant in the original

event? Was the informant using secondhand information? Would the informant have benefited from giving incorrect or incomplete answers?

3. Is the information in the record such as names, dates, places, events, and relationships logical? Does it make sense in the context of time, place, and the people being researched?
5. Does more than one reliable source give the same information?
6. What other evidence supports the information in the source?
7. Does the source contain discrepancies? Were these errors of the creator of the document or the informant?

Have you found any reliable evidence that contradicts or conflicts with what you already know?

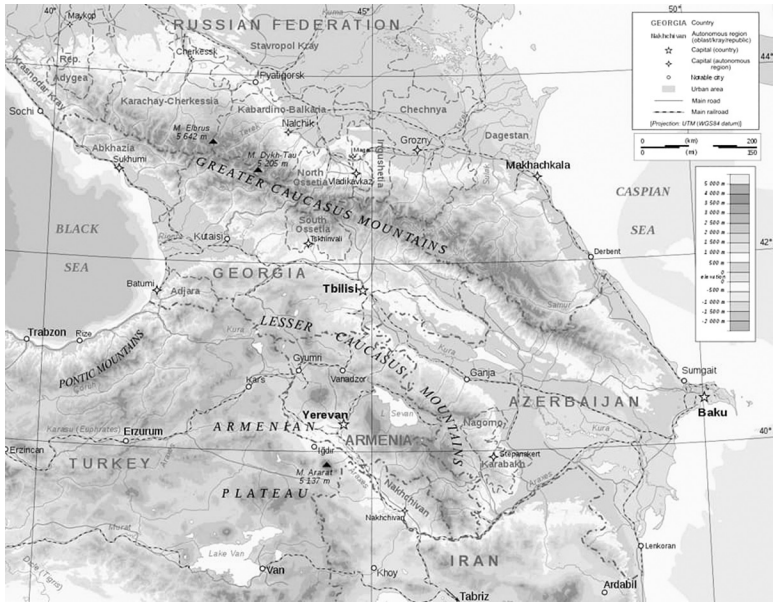
8. Is the source an original or a copy? If it's a copy, can you get a version closer to the original?
9. Does the document have characteristics that may affect its readability? Consider smears, tears, missing words, faded ink, hard-to-read handwriting, too dark microfilm, and bad reproduction.

4 December 2019

ကရင့်ဇစ်မြစ် မဟုတ်သော ကာရေလာ-ကာရိုက် လူမျိုးအကြောင်း Karaylar-Karaites

Karait ခေါ် Karaylar-Karaites ခေါ် Crimean Karaites ခေါ် Qarays လူမျိုးသည် လက်ရှိကာလ၌ ပင်လယ်နက်ဒေသတစ်ဝိုက်ရှိ ယူကရိန်း၊ ခရိုင်းမီးယား၊ အစ္စရေး၊ လစ်သူနီးယားနှင့် ပိုလန်နိုင်ငံများတွင် စုစုပေါင်း လူဦးရေ ငါးသောင်း (၅၀၀၀၀)ခန့် ကျန်ရှိနေသော ရှေးဟောင်းလူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ကော့ကေးရှန်း လူမျိုးနွယ်စုမှလာသော တူရကီအနွယ်တစ်ခုဖြစ်သည့် Kipchak ဘာသာစကား အုပ်စုတွင် ပါဝင်သည်။

မွန်ဂိုလ်တို့ ကြီးစိုးသောခေတ်တွင် ယင်း Kipchak ဘာသာစာပေကို တာတာမွန်ဂိုလ်လူမျိုးပိုင်အဖြစ် သတ်မှတ်အသုံးပြုသည်။ နာဇီခေတ်တွင် ဂျာမန်သိမ်းပိုက်ထားသော ဥရောပနိုင်ငံများရှိ Karaylar-Karaites ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များအား ဂျူးလူမျိုးစုတစ်စုအဖြစ် မှားယွင်းသတ်မှတ်ကာ အစုလိုက် အပြုံလိုက်

သတ်ဖြတ်ပစ်သည်။ Karaylar-Karaites တစ်မျိုးလုံးသည် တခြားဥရောပ လူမျိုးများ ထက် စောစီးစွာ ဂျူးဒစ် ခရစ်ယန်ဘာသာကို သက်ဝင်ယုံကြည်လာကြသည့် လူမျိုး ဖြစ်သည်။ Karaylar-Karaites နှင့် မျိုးရိုးနီးစပ်သော တခြားတူရကီအနွယ်ဝင် ဖြစ်သည့် တရုတ်ပြည်ရှိ လူဦးရေ ၁၀ သန်းကျော်သော အင်္ဂလိပ်အခေါ် "အွီဂီ" (Uyghur) တရုတ်အခေါ် "ဝိန်းဝိုတ်ရ်" လူမျိုးတို့မှာမူ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင် ဖြစ်သွား ကြသည်။

အထက်ပါ ထင်ရှားလူသိများသော သမိုင်းအချက်အလက်များ၊ ဘာသာ ဗေဒနှင့် မနုဿဗေဒပညာ လူမျိုးနွယ်စု စစ်ဆေးနည်းများအရ မွန်ဂိုလ်လွိုက် လူသားမျိုးဆက်ကြီးမှ ဆင်းသက်လာသည့် "ယန်" ခေါ် ကရင်လူမျိုးများသည် Karaylar-Karaites ခေါ် Crimean Karaites ခေါ် Qarays လူမျိုးနှင့် မည်သို့မျှ ဆက်စပ်မှု မရှိကြောင်း သိရှိနိုင်ပေသည်။ အခြား နိုင်ငံတကာသမိုင်းပညာရှင်များ ပြုစုသော စာတမ်းများလည်း များစွာရှိပြီး ကရင်လူမျိုးနှင့် မည်သို့မျှဆက်စပ်၍ မရ နိုင်သဖြင့် ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်း မပြုသည်ကို ခွင့်လွှတ်ပါရန်...

1 January 2020

Karaylar-Karaites လူမျိုး

တရုတ်ပြည်ရှိ Uyghur လူမျိုး

မြန်မာပြည် ဒုတိယလွတ်လပ်ရေး နောက်ခံကျောရိုး ဖြစ်စဉ်များ

ဂျပန်ပေးသည့် ၁၉၄၂ ဩဂုတ်လ ၁ ရက် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးအရ ထွက်ပေါ်လာသည့် ဗမာပြည်(ဘီရမာကုကီ)၏ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရခေတ်တွင် ဂျပန် "မိနာမိကီကန်" စစ်အောင်နိုင်ရေး သေနင်္ဂ ဗျူဟာအရ ဂျပန်စစ်ထောက်လှမ်းရေးဌာန တာဝန်ခံ ဗိုလ်မှူးချုပ် ဆူဇူကီ ထူထောင်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် BIA တပ်ကို ဗမာ့အမျိုးသားတပ်မတော် BNA အဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းကာ ဗမာပြည်ပိုင် တပ်မတော်အဖြစ် ဂျပန်ဘုရင့်အစိုးရက လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ အစိုးရအာဏာနှင့် ဗမာပြည်ကို လွှဲပေးလိုက်ရသည့် ဒေါက်တာဘမော်ကို စိတ်ချစရာ အကြောင်းမရှိသဖြင့် ဗိုလ်အောင်ဆန်းအား စစ်တပ်အာဏာ ခွဲထားပေးကာ ဂျပန်က ၂ ဖက်လုံးကို စစ်တုရင်နည်းအရ "ခွဲချက်" လုပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနည်းနာကို နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာက " Check & Balance" ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

BNA ကို ဘက်ပြောင်းစေသည့် ဂျပန်စစ်ရေး ဆက်တိုက် အရေးနိမ့်မှု အဆင့်ဆင့် အချိန်မျဉ်း(Timeline)

- ၁၉၄၂ ဇန်နဝါရီလတွင် အင်္ဂလိပ်က ဂျပန်လက်အောက်မှ မြန်မာပြည်ကို ပြန်သိမ်းမည့် Burma Campaign စစ်ဆင်ရေးကို စတင်သည်။
- ၁၉၄၃ စက်တင်ဘာ ၃ ရက်တွင် ဝင်ရိုးတန်း (Axis) ကြီး ၃ကြီးနိုင်ငံဖြစ်သော အီတလီ လက်နက်ချအရှုံးပေးသည်။
- ၁၉၄၄ မတ်လတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ မိဖိုရမ်(အင်းဒီးယား ချင်း)ပြည်နယ် အင်ဇာလ်မြို့တိုက်ပွဲတွင် ဂျပန်က အင်္ဂလိပ်ကို အပြတ်အသတ်ရှုံးသည်။ အဆိုပါ တိုက်ပွဲသည် တိုက်တိုင်းအောင် ဂျပန်တပ်မတော်ကို ပွဲတိုင်းရှုံး အနေအထားသို့ ပြောင်းပြန်လှန်လိုက်သည့် ၁၈၀ ဒီဂရီ "ဂဇယ်ကွေ့" (U-Turn) ဖြစ်သည်။
- ၁၉၄၄ ဇူလိုင်လတွင် ဂျပန်နှင့် စစ်မဟာမိတ်စာချုပ် လက်မှတ်ထိုးထားသည့် မြန်မာ့မိတ်ဆွေနိုင်ငံ ထိုင်းစစ်အစိုးရ ပြုတ်ကျပြီး ဂျပန်ကို ဆန့်ကျင်သည့် Free Thai မြေအောက်တော်လှန်ရေး အင်အားစုက ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အရပ်သား အစိုးရ ဖြစ်လာသည်တွင် အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်နိုင်ငံတို့က ထိုင်းနိုင်ငံအား မဟာမိတ်အဖြစ် ပြောင်းလဲ အသိအမှတ်ပြုသည်။

- ၁၉၄၄ ဩဂုတ်လ ၂၅ တွင် အမေရိကန်က ပြင်သစ်ကို ဂျာမန်လက်မှ သိမ်းပိုက်သည်။
- ဗြိတိသျှက ဘားမားကန်ပိန်း ခေါ် မြန်မာပြည် ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ရေး ထိုးစစ်ကို ၁၉၄၄ နိုဝင်ဘာလတွင် စတင်သည်။
- ၁၉၄၅ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ ရက်တွင် အမေရိကန်က ဂျပန်ပြည်မကြီး သိမ်းပိုက်ပွဲ စစ်ဆင်ရေးဖြစ်သည့် တိုကျိုမြို့ တော်အနီးရှိ အိဝိုဂျီးမား (မီးတောင်ကျွန်း) စစ်စခန်းကို စတင်တိုက်ခိုက်ရာ မတ်လ ၂၆ ရက်တွင် သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။
- ဂျပန်အနာဂတ်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့် အဆိုပါ "အိဝိုဂျီးမား"(Iwo Jima) စစ်ပွဲအခြေအနေ စောင့်ကြည့်နေသာ ဗမာ့အမျိုးသားတပ်မတော် BNA က ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် တိတ်တဆိတ် အထောက်အကူပေးနေသော ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာဘမော်အား အသိမပေးဘဲ ၁၉၄၅ မတ်လ ၂၇ ရက်တွင် ဗြိတိသျှဘက်သို့ ဘက်ပြောင်းသည်။ ဒေါက်တာဘမော်က ထိုင်းနိုင်ငံကို ဖြတ်ကာ ဂျပန်သို့ ရှောင်ပြေးရာတွင် ဂျပန်က ဖမ်းဆီးထောင်ချသည်။ (၁၉၄၇ တွင် အောင်ဆန်းကို လုပ်ကြံမှု သံသယဖြင့် ဖမ်းဆီးအချုပ်ချခြင်း ခံခဲ့ရသော်လည်း အပြစ်မရှိကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့် အမှုမှ လွတ်ကင်းခဲ့သည်။)
- ၁၉၄၅ ဇူလိုင်လတွင် မြန်မာတစ်ပြည်လုံးကို ဗြိတိသျှက ပြန်လည်သိမ်းပိုက်သည်။ (ကရင်၊ ကချင်၊ ချင်း၊ ဂေါ်ရခါး၊ အင်းဒီးယားနှင့် တရုတ် ကူမင်တန် တပ်များပါ မြန်မာပြည်ကို ဂျပန်လက်မှ လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲတွင် တတပ်တအား ပါဝင်ခဲ့ကြသည့်အကြောင်းကို သီးသန့်ဆောင်းပါးတပုဒ်အဖြစ် နောက်မှ ရေးသားတင်ပြမည် ဖြစ်သည်။)
- မြန်မာပြည်ကို အင်္ဂလိပ်များ ပြန်လည်အုပ်ချုပ်သောအခါ ထိုဘက်ပြောင်းအုပ်စု ဦးဆောင်သော အင်အားစုကို အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံ လက်အောက်တွင် မြန်မာပြည် အုပ်ချုပ်ရေးကော်မိတီအဖြစ် ဖွဲ့စည်းပေးသည်။
- ၁၉၄၅ ဇွန်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက BNA ကို PBF (Patriotic Burmese Forces)အဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းသည်။
- ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်း(League of Nations) နိဂုံးချုပ်ကာ စစ်အောင်နိုင်စေသည့် ၁၉၄၁ ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်တွင် ထုတ်ပြန်သော အတ္တလန်တိတ်ချာတာ မူဝါဒသဘောထားကို အခြေခံသော "ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ"ကို စစ်နိုင်မဟာမိတ်နိုင်ငံများက ၁၉၄၅ ခုနှစ် အောက်တို

ဘာလ၂၄ တွင် ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

- ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အောင်နိုင်ရေးအတွက် အမေရိကန်ပြည်၏ စွမ်းအားသည် အဓိက ဖြစ်ခဲ့သဖြင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးဩဇာ ထိပ်တန်းရောက်သည်။
- ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင်းသို့ နောက်ပိုင်းမှ ဝင်ရောက်လာသဖြင့်လည်း စစ်ဒဏ်ဖြင့် ကျေမှုနေသည့် အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ ရုရှားနိုင်ငံများလို ချွတ်မြဲမကျဘဲ အချမ်းသာဆုံးနိုင်ငံ ဖြစ်နေသည်။
- အတ္တလန်တိတ်ချာတာအရ ပြင်သစ်က နိုင်ငံ ၂၀ ကျော်၊ စပိန်က ၁၀ နိုင်ငံနှင့် ဗြိတိသျှက နိုင်ငံ ၅၀ ကျော်ကို အဆောတလျှင် လွတ်လပ်ရေး ပေးလိုက်ရသည်။
- ပါကစ္စတန် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်၊ အိန္ဒိယ ဩဂုတ် ၁၅၊ အစ္စရေး မေလ ၁၄ ရက်၊ မလေးရှား ဩဂုတ် ၃၁ ရက်၊ သီရိလင်္ကာ ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံက ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့ ဖြစ်ကြသည်။
- အဆိုပါနိုင်ငံတချို့တွင် နိုင်ငံရေးအင်အားစုများ၏ လွတ်လပ်ရေးအကြံ အာဏာလက်ဦးမှု သူထက်ငါ ရယူရေး (အမွေလှပွဲ) ပဋိပက္ခနှင့် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုများ ဖြစ်ပွားကြသည်။ အင်းဒီးယားတွင် မဟတ္တမဂန္တီနှင့် မြန်မာပြည်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လုပ်ကြံမှု စသည်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံသားများ သိကြသော နမူနာများ ဖြစ်ကြသည်။
- မြန်မာအပါအဝင် ကိုလိုနီနိုင်ငံ အများအပြားကို လွတ်လပ်ရေးပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် အတ္တလန်တိတ်ချာတာ နောက်ကွယ်တွင် ကပ်ပါလာသည့် အင်ဂလို-အမေရိကန် ချေးငွေစာချုပ် (Anglo-American Loan Agreement) အရ အမေရိကန်က ဗြိတိသျှနိုင်ငံ စီးပွားရေး ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် ခေတ်ပေါက်ဈေး ဒေါ်လာငွေ သန်းပေါင်း ၆ သောင်းခန့်နှင့် ညီမျှသော သန်းပေါင်း ၃၇၅၀ ကို အက်တလီအစိုးရသစ်အား ငွေတန်ဖိုး ဖောင်းပွမှု အတိုးမျှဖြင့် ထုတ်ချေးလိုက်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အမြတ်မယူဘဲ ကူညီ ချေးငှားခြင်း ဖြစ်သည်။
- ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး၌ မဟာမိတ်ရုရှားက အမေရိကန်၏ ရန်သူနိုင်ငံဖြစ်လာသည်တွင် အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ် စသည့် နယ်ချဲ့အင်ပါယာ နိုင်ငံဟောင်းကြီးများက ပြိုင်ဘက်နိုင်ငံများအဖြစ်သို့ အလွယ်တကူ မပြောင်းလဲသွားနိုင်စေရန် အင်အားလျှော့ချရေးတွင် ၎င်းတို့ သိမ်းပိုက်ပိုင်ဆိုင်ထားသော သယံဇာတ

အရင်းအမြစ် ကိုလိုနီနိုင်ငံများစွာကို အတ္တလန်တိတ်ချာတာအရ လက်လွှတ် လိုက်စေခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သည်။

- အဆိုပါ အတ္တလန်တိတ်ချာတာ၏ အဓိကတွန်းအားအရ ဖြစ်ပေါ်လာသော ၃ ပွင့်ဆိုင် win-win မှာ

(၁) ကိုလိုနီနိုင်ငံများလွတ်လပ်လာခြင်း

(၂) စစ်ပွဲကြောင့် စီးပွားပျက်ကုန်သော မဟာမိတ်နိုင်ငံများ အမေရိကန်မှ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ချေးငွေ အလုံအလောက် ရရှိကြခြင်းနှင့်

(၃) အမေရိကန်က ကမ္ဘာ့အင်အားအကြီးဆုံးနိုင်ငံဖြစ်လာခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

အဆိုပါဖြစ်စဉ်များသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး မြန်မာပြည်အပါအဝင် လွတ်လပ်ရေး ရလာသော နိုင်ငံအားလုံးလိုလို၏ သရုပ်မှန် သမိုင်းနောက်ခံကျောရိုး ဖြစ်သဖြင့် ဂန္ဓီအသတ်ခံရသော်လည်း အင်ဒီးယားလွတ်လပ်ရေး မဆုံးရှုံးခဲ့သလို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အလုပ်ကြံခံရသည်ကို အကြောင်းပြု၍ မြန်မာပြည် လွတ်လပ် ရေး မဆုံးရှုံးခဲ့ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်တော့သည်။

မှတ်ချက်။ ။ တချို့သမိုင်းတွင် ဂျပန်တို့၏ ရက်စက်မှုကြောင့် BNA ဘက်ပြောင်းရခြင်းဖြစ် သည်ဟု ဆိုကြသည်မှာ မိမိတို့၏အကြောင်းပြချက်များ legitimacy တရားဝင်မှုရှိလာရေး အတွက် ဖြစ်သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန် မည်မျှ ရက်စက်ကြောင်းကို ၁၉၃၇ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် တရုတ်ပြည်သူ ၃ သိန်းခန့်ကို ဂျပန်တပ်က အရှင်လတ်လတ် မြေမြှုပ်ခြင်း၊ မောင်နှမ ဖအေသမီး လိင်ဆက်ဆံခိုင်းပြီး သတ်ဖြတ်ပစ်ခြင်း အပါအဝင် လူမဆန်မှုကြီးကို BNA ခေါင်းဆောင်များ ကောင်းစွာသိရှိထားခဲ့ကြပြီးသား ဖြစ်သဖြင့် ဗမာပြည်တွင် ထိုသို့လုပ် မည် မဟုတ်ဟု အထင်ရှိထားကြသရောင် အကြောင်းပြချက်များ ယုတ္တိတန်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

4 January 2020

ဂျပန်ခေတ် ကရင့်အခြေအနေ ၁

- ၁၉၄၀ ဇွန်လ ၂၂ ရက်၌ ပြင်သစ်က ဂျာမန်အား Armistice စစ်ရပ်စဲရေး စာချုပ်လက်မှတ်ထိုးကာ အရှုံးပေးလိုက်သည်။ (မျက်မှောက်မြန်မာတွင် NCA ကို တံခါးဖွင့်ပေးသည့် ဗမာ့တပ်မတော်သည်လည်း ယင်း Armistice နည်းနာကို ဦးတည်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။)
- ၁၉၄၀ စက်တင်ဘာ ၂၅ တွင် ဂျပန်တပ်များက အင်ဒိုချိုင်းနား မြောက်ပိုင်းကို ဝင်ရောက်လိုသည့်ဆန္ဒကို ပြင်သစ် Vichy အစိုးရက ခွင့်ပြုလိုက်ရသည်။ ဤသို့ဖြင့် မဟာမိတ်တပ်များက တရုတ်သို့ ဟောင်ကောင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မှ တစ်ဆင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဆောက်လုပ်နေဆဲ Burma road မှသော်လည်းကောင်း စစ်ကူများ ဆက်သွယ်ပို့ဆောင်မည့် လမ်းကြောင်းကြီး ၂ ခုကို ဂျပန်တပ်များက ပိတ်ဆို့လိုက်နိုင်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံမှာ ရှိရင်းအနောက် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့နှင့် ဒီလှိုင်းသဖွယ် အားကောင်းသော အရှေ့တိုင်း ဂျပန်နယ်ချဲ့များအကြား ညှပ်မိနေသည့် အနေအထားသို့ ရောက်သည်။
- ၁၉၄၀ စက်တင်ဘာ ၂၇ တွင် ဂျပန်မင်းသားကြီး ခါးနိုအေ (Kanoye) အစိုးရက ဂျာမန်၊ အီတလီတို့နှင့် ဘာလင်စာချုပ်(Berlin Pack)ကို ချုပ်ဆိုကာ မိတ်ဖွဲ့လိုက်သည်။
- ၁၉၄၀ နိုဝင်ဘာလတွင် ဗြိတိသျှမဟာမိတ်က စင်ကာပူတွင် အရှေ့ဖျား စစ်ဌာချုပ်ကို ဖွင့်လှစ်သည်။
- ထိုအချိန်တွင် ဗြိတိသျှရေတပ်က ဘင်္ဂလားပင်လယ်ကွေ့ကို ထိန်းချုပ်ထားသဖြင့် ဂျပန်တပ်များ ရေကြောင်းမှ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်နိုင်သည့် အနေအထားမရှိသဖြင့် စစ်မဲ့ငြိမ်းချမ်းကာလ မြန်မာပြည်တွင်း၌ ခြေလျှင်တပ်ရင်း ၂ ခုသာ ထားရှိသည်။
- အဆိုပါ ဗြိတိသျှတပ်ရင်း ၂ ရင်းမှာ မန္တလေးနှင့် မေမြို့တွင် စခန်းချထားသည့် King's Own Yorkshire Light Infantry (KOYLI) တပ်ရင်း (၂) နှင့် မင်္ဂလာဒုံနှင့် ရန်ကုန်တွင် စခန်းချထားသည့် Gloucestershire တပ်ရင်း (၁) တို့ ဖြစ်ကြသည်။
- မြန်မာကိုလိုနီအတွက် ဖွဲ့စည်းထားသော တပ်ကိုမူ Burma Rifle ဟု အမည်ပေးထားသည်။ ဗမာပြည်ကို အင်းဒီးယားနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ်မှ ခွဲထုတ်ပေးသည့် ဧပြီလ ၁ ရက် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် အင်းဒီးယားတပ်ရင်း တစ်ခုမှ လွှဲပြောင်း ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

- ၁၉၃၉ ခုနှစ်၌ ယင်း Burma Rifle တွင် တပ်ခွဲ ၄ ခွဲစီ ရှိသော တပ်ရင်း ၄ ရင်း ရှိသည်။ တပ်ရင်းတစ်ရင်းစီကို ကရင်တပ်ခွဲ ၂ ခွဲစီ၊ ကချင်နှင့် ချင်းတပ်ခွဲ တစ်ခွဲစီဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။
- Burma Frontier Force ခေါ် နယ်ခြားတပ်ရင်း ၆ ရင်းကိုလည်း စစ်ရဲ အကူ တပ်များအဖြစ် ဂေါ်ရခါး(နီပေါ) နှင့် အင်းဒီးယားအမှုထမ်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းပေး ထားသည်။

7 January 2020

King's Own Yorkshire Light Infantry(KOYLI) Badge

Karen Rifles Badge

Freedom of Thought နဲ့ Freedom of Expression

"freedom of thought" ဆိုတဲ့စကားကို အကယ်ဒမီအဆင့် စာတမ်း တွေမှာ မကြာခဏ တွေ့ဖူးတယ်။ အလေးအနက် သုံးသပ်လိုက်တော့ ဒီစကားဟာ ဟုတ်မလိုလိုနဲ့ ဘာမှလည်း မဟုတ်တာ တွေ့ရတယ်။ လူတိုင်းဟာ ဘာမဟုတ်က ဟုတ်က အကြောင်းအရာကိုမဆို လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်နိုင်ကြတာပါ။ ဘယ်သူမှ မသိလို့ မတားနိုင်ပါဘူး။ ဒီတော့ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လွတ်လပ်ခွင့်အကြောင်း ပြောဖို့မလိုပါဘူး။ အမှန်တကယ် သုံးနှုန်းပြောဆိုဖို့ လိုတာက "Freedom of Expression" ဆိုတဲ့ မိမိတွေးနေတာတွေကို လူသိရှင်ကြား ထုတ်ဖော်ပိုင်မှု လွတ် လပ်ခွင့်သာလျှင် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ "freedom of thought" ကို "Freedom of Expression" အစားထိုးသုံးလို့ မရနိုင်ပါဘူး။

6 January 2020

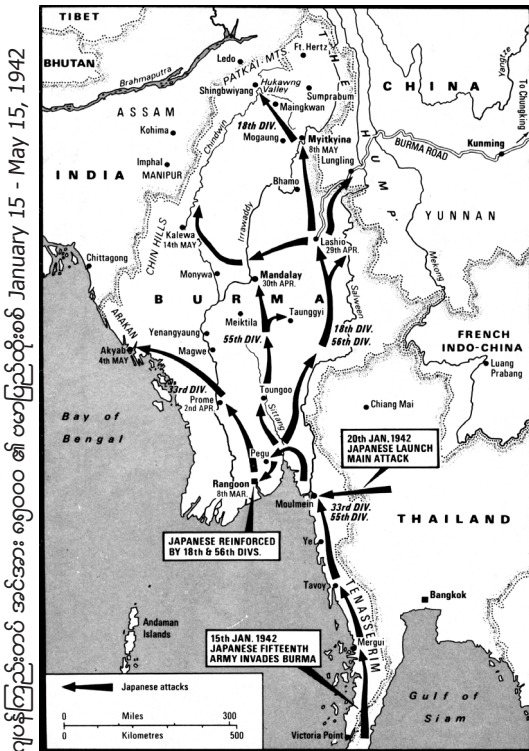
ဂျပန်ခေတ် ကရင်အခြေအနေ ၂

- ၁၉၃၆ မေလ ၄ ရက်နေ့တွင် အင်းဒီးယားနိုင်ငံ အဂ္ဂရာမြို့ (Agra) ရှိ King's Own Yorkshire Light Infantry (KOYLI) တပ်ရင်း (၂) တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ကရင်အမျိုးသား ဒုဗိုလ်စစ်ဗဟိုဌာနကို အမှတ် (၁) ပန်ဂျပ် တပ်မဟာတွင် ဗိုလ်အဆင့် ရာထူးတာဝန် အပ်နှင်းသည်။
- ပန်ဂျပ်တပ်မဟာသည် ၁၉၃၆ မှ ၃၇ အတွင်း အင်းဒီးယား အရှေ့မြောက်ပိုင်း အား ထိုးစစ် စဆင်လာသည့် ဂျပန်တပ်များကို ချေမှုန်းတိုက်ခိုက်ရာတွင် အဓိက အခန်းက ပါဝင်ခဲ့သည်။
- ၁၉၄၂ တွင် ဂျပန်တပ်မ (၁၈)၊ (၃၃)၊ (၅၅) နှင့် (၅၆) တို့က စစ်အင်အား ၈၅၀၀၀ ဖြင့် ဗမာပြည်စစ်များနာကို အဓိကထားသည့် ထိုးစစ်အသစ် စတင်သော ကာလတွင် ဗိုလ်မှူးစစ်ဗဟိုဌာနကို ဗြိတိသျှအင်းဒီးယားတပ်မှ ဗမာပြည်သို့ ပြောင်းရွှေ့ တာဝန်ပေးအပ်သည်။
- ထိုကာလသည် ဗြိတိသျှခေတ် စစ်အေးငြိမ်းချမ်းကာလ ပေါ်လစီအရ စစ်အင်အား လျော့ချထားသောအချိန် ဖြစ်သဖြင့် ဗမာပြည်တွင် စစ်ဗဟိုဌာန ပါဝင်သော ကရင်အမျိုးသား စစ်သည်အများစုဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည့် Burma Rifle တပ်ရင်း ၄ ရင်း အပါအဝင် စစ်ရဲတပ်ဖွဲ့ တာဝန် ပေးအပ်ထားသည့် ဂေါ်ရခါးနှင့် အင်းဒီးယား တပ်ရင်း ၆ ရင်းသာ ရှိသဖြင့် စုစုပေါင်း အင်အား ၅၀၀၀ မျှသာ ရှိသည်။
- ဗမာပြည်ရှိ ထိုတပ်များကို အင်းဒီးယားရှိ ဗြိတိသျှအင်ဒီးယား တပ်မတော် (British Indian Army လက်အောက်ခံ ဗမာပြည် အမှတ်(၁) တပ်မ (1st Burma Division)၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင် ထားရှိသည်။ အရှေ့တောင်တိုင်းတွင်လည်း ယင်း British Indian Army လက်အောက်ခံ အမှတ်(၁၇) အင်းဒီးယားတပ်မ၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင် ထားသည်။ တပ်မ ဖြစ်သော်လည်း တိုက်ခိုက်ရေးထက် ရုံးလုပ်ငန်းအင်အားမျှကိုသာ ထားရှိခြင်းဖြစ်သည်။
- ၁၉၄၀ အောက်တိုဘာလအတွင်း အင်္ဂလန်ပြည်မကြီးကို ဂျာမန်က အပြင်းအထန် ထိုးစစ်ဆင်နေသဖြင့် အင်္ဂလန်ပြည်မ ကာကွယ်ရေးအတွက် ခေါ်ယူခဲ့သော တပ်များ ပြန်မရောက်သေးသည်ကလည်း တစ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။
- ဗမာမိတ် အမေရိကန်နှင့် ဗြိတိသျှတို့ ရေးဆွဲသော ဂျပန်တပ်များကို ဗမာပြည်ထဲသို့ ကျူးသွင်း ချေမှုန်းရေးလှန်စစ် အစီအစဉ်အရ ဗြိတိသျှလက်အောက်ရှိ စုစုပေါင်း အင်အား ၅၀၀၀ မျှ ရှိသော အင်းဒီးယား၊ ဂေါ်ရခါးတပ်များနှင့်

ဘားမားရိုင်ဖယ် အားလုံးကို အင်းဒီးယားသို့ တမဟုတ်ခြင်း ဆုတ်ခွာစေရာတွင် ဘားမားရိုင်ဖယ်ကို ဗိုလ်မှူးစမစ်ဒွန်းက ဦးဆောင်သည်။

- ၁၉၄၂ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်မှ ၃၀ အကြားတွင် ဂျပန်အင်ပါယာလေတပ်နှင့် ထိုင်းကျားတပ်မတော် လေတပ်များက မန္တလေးတပ်မြို့လုံး ပြာကျသွားအောင် ဗုံးမိုး ရွာသွန်းနေချိန်တွင် ဂျပန်အမြောက်တပ်များနှင့် သံချပ်ကာတပ် များစွာ ပါဝင်သည့် ဂျပန်ကြည်းတပ် အင်အား ၈၅၀၀၀ လုံး မလေးရှားနှင့် ထိုင်းကို ဖြတ်ကာ တောင်စွန်း ဝိတိုရီးယားအငူမှ မြောက်စွန်း ပူတာအိုအထိ ရောက်ရှိ သွားကာ ဗမာတပ်ပြည်လုံးကို သိမ်းပိုက်လိုက်သည်။
- ထိုဂျပန်တပ်များနှင့်အတူ ဝါဒဖြန့်ချိရေးအတွက် ဗိုလ်မှူးကြီးဆူဇုကီး ထူထောင် လေ့ကျင့် ဦးစီးချုပ်ကိုင်သည့် ဗမာလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် BIA ပါလာ သည်။

8 January 2020

ဂျပန်ကြည်းတပ် အင်အား ၈၅၀၀၀ စွဲ ဗမာပြည်လုံးစစ် January 15 - May 15, 1942

ထိုင်း ဂျပန် တိုက်ပွဲနှင့် မဟာမိတ်စာချုပ်

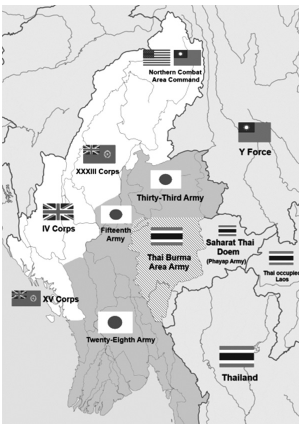
(ဂျပန်က မြန်မာပြည်ကို မသိမ်းပိုက်မီတွင် ထိုင်းနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်သည် ဟူသည့် ဖော်ပြချက်များကို မကြာခဏတွေ့ရသဖြင့် မြန်မာသမိုင်း စာပေပရိသတ်များက အဆိုပါ သမိုင်းဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ အမှန်အတိုင်း ပြန်လည်သိရှိစေရန် ကြားဖြတ်မှတ်ချက်အဖြစ် ဖော်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်)

- ၁၉၃၇ခုတွင် တရုတ်ပြည် အရှေ့မြောက်ပိုင်းကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ဂျပန်က ထိုင်းဘုရင့်အစိုးရနှင့် မိတ်ဖွဲ့ဆက်ဆံရေးကို စတင်သည်။
- ထိုကာလ၌ ဥရောပရှိ ပြင်သစ်နိုင်ငံကို ဂျာမန်က စတင်တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ထားသည့်အချိန် ဖြစ်သည်။
- ထိုင်းနှင့် မိတ်ဖွဲ့ရခြင်း၏ ဂျပန်ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုပါဝင်သည့် အင်ဒိုချိုင်းနားကို သိမ်းပိုက်ထားသည့် ပြင်သစ်အစိုးရအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးရန်ဖြစ်ကာ ပြင်သစ်လက်အောက်ခံ မဟုတ်သော ထိုင်းနိုင်ငံကို စည်းရုံးထားရေး ဖြစ်သည်။
- ၁၉၄၀ ဇွန်လ ၁၂ ရက်တွင် တိုကျိုမြို့တော်၌ ထိုင်း-ဂျပန် မဟာမိတ် စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြသည်။
- ၁၉၄၀ စက်တင်ဘာလ ၂၂ တွင် အင်ဒိုချိုင်းနား၌ ဂျပန်-ပြင်သစ်စစ်ပွဲ စတင်သည်။
- ဒီဇင်ဘာ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အထက်ဖော်ပြပါ ထိုင်း-ဂျပန်စာချုပ်ကို ဘန်ကောက်၌ ပြန်လည်သုံးသပ် အတည်ပြုသည်။
- စာချုပ်အရ ဂျပန်ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြင်သစ်လက်အောက်မှ အင်ဒိုချိုင်းနားကို သိမ်းပိုက်မှု မြန်ဆန်ရေးတွင် ထိုင်းက တစ်ဖက်မှ ညှပ်ပိတ်ပြီး ကူတိုက်ပေးစေရေး ဖြစ်သည်။
- ၁၉၄၁ ဇူလိုင် ၂၆ တွင် အဆိုပါ စာချုပ်ကို နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်း (League of Nations) ၌ တရားဝင် မှတ်ပုံတင်သည်။
- ဂျပန်တောင်းဆိုချက်အရ ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် လာအိုအနောက်ဘက် ကျန်ပါစပ်ခရိုင်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယား အနောက်နယ်စပ် အလန်ယာပထုကို ပြင်သစ်က ထိုင်းပိုင်အဖြစ် ပြန်လွှဲပေးလိုက်သည်။
- ၁၉၄၁ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်တွင် ဂျပန်တပ်မ အမှတ် (၁၅)၊ (၂၅)နှင့် အမှတ် (၂) ရေတပ်များက ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းခရိုင် ၆ ခု ဖြစ်သော ပကျပ်ဆီရီခန်း၊

ချွန်းဖုန်း၊ နခွန်စီထမရချီ စသည်တို့နှင့် စမ္မတ်ပရာကန်(လက်ရှိကာလတွင် မြန်မာ ရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမား အများဆုံးရှိသည့်ခရိုင်)များကို ပင်လယ် ကမ်းခြေမှလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယားကိုဖြတ်ကာ အလန်ယာပထေ့ ခရိုင်မှ လည်းကောင်း၊ ကုန်းလမ်းဖြင့် ချီတက်ဝင်ရောက်လာသည်။ ဦးတည်ချက်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားမှတစ်ဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံကိုဖြတ်ပြီး မြန်မာပြည်ကို တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ရန်ဖြစ်သည်။

- ကြိုတင်အကြောင်းကြားခြင်းမရှိ၍ ထိုင်းပင်လယ်ကမ်းခြေစောင့် တပ်များက ဂျပန်တပ်များကို ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သဖြင့် ၅ နာရီကြာ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားသည်။
- ဘန်ကောက်ရှိ ဂျပန်သံမှူးက ထိုင်းဝန်ကြီးချုပ်ထံ သွားရောက် တွေ့ဆုံပြီး နောက် တိုက်ပွဲ ခေတ္တရပ်တန့်သွားသည်။
- နောက်နေ့ ၁၉၄၁ ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်တွင် ထိုင်းအရေးပေါ် လွှတ်တော် ခေါ် ယူကာ မြန်မာပြည်ရှိ အင်္ဂလိပ်ကို တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် ဂျပန်တပ်များကို ထိုင်းနိုင်ငံမှ တရားဝင် ဖြတ်သန်းခွင့် ပေးလိုက်သည်။
- ဂျပန်က အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်သည့် သံလွင်အရှေ့ခြမ်းဖြစ်သော ကျိုင်းတုံ ခရိုင် ကြီးနှင့် ကရင်နီပြည်ကို သိမ်းပိုက်ရန် ထိုင်းနိုင်ငံအား လွှဲအပ်လိုက်သည်။
- အင်္ဂလိပ်က စစ်ပြန်နိုင်သောအခါ အဆိုပါ သံလွင်အရှေ့ကမ်း ဒေသများကို ထိုင်း လက်အောက်မှ ပြန်တောင်းယူကာ ထိုင်း-ဗြိတိန်ဗမာ နယ်နိမိတ်ကို ပြန်လည် ပြင်ဆင်သည်။

9 January 2020

ထိုင်း-ဂျပန် တာဝန်ခွဲဝေမှု

ထိုင်း-ဂျပန် မဟာမိတ်ဖွဲ့ပွဲ

ဘုရင့်နောင်၊ စူဖန်းကလျာ၊ ဗြတ်နရောင်အကြောင်းနှင့် နန္ဒာဘုရင်၏ မွန်မျိုးဖြတ်သတ်ဖြတ်မှုသမိုင်း မှတ်တမ်း ၁

စူဖန်းကလျာသည် "စီရီအယိုထယာ"ဘုရင် မဟာဓမ္မရာဇာ၏ သမီးတော် ဖြစ်သည်။ ဗမာဘာသာဖြင့် "ဗြတ်နရောင်"ဟု ခေါ်သော "ဖရောနရေ့" အပါအဝင် မောင်တော် ၂ ဦး ရှိသည်။

- ခရစ်နှစ် ၁၅၆၄ တွင် ဘုရင့်နောင်က အယုဒ္ဓယကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်သည်။ အကြောင်းမှာ အယုဒ္ဓယတွင်ပေါ်သော ဆင်ဖြူကိုတောင်းရာတွင် မပေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်။
- ခရစ်နှစ် ၁၅၆၉ တွင် စူဖန်းကလျာ၏ခမည်းတော် "စီရီအယိုထယာ"မင်းကို ဘုရင့်နောင်က အယုဒ္ဓယဘုရင်အဖြစ် ခန့်အပ်တင်မြှောက်သည်။ ထိုခေတ်က လုပ်ထုံးအရ ထိုနှစ်တွင်ပင် အသက် ၁၇ နှစ်ရှိသည့် သမီးတော် စူဖန်းကလျာ အား "အမျိုးယု"အဖြစ် ဘုရင့်နောင်မင်းကြီးထံ ဆက်သလိုက်ရသည်။ ဘုရင့်နောင်တွင် မိဖုရား သို့မဟုတ် "ကိုယ်လုပ်တော်" ၄၂ ဦး ရှိသည်။
- ဆုပန်ကလျာသည် "မင်းအထွေး" ခေါ် သမီးတော်တစ်ပါးကို ဖွားမြင်သည်။
- ခရစ်နှစ် ၁၅၆၄ တွင် မင်းသားလေး ဗြတ်နရောင်ကို ဓားစာခံအဖြစ် ဟံသာဝတီ နေပြည်တော်တွင် အကျယ်ချုပ်ထားသည်။ အကျယ်ချုပ်ဆိုသော်လည်း မင်းသားနန္ဒနှင့်အတူ ကစားခြင်း၊ စာသင်ခြင်း၊ အဋ္ဌာရသ မင်းအတတ်များကို အတူသင်ယူရခြင်းများ ရှိသဖြင့် ဗြတ်နရောင်သည် ဗမာစာနှင့် စကားကို ကောင်းစွာ တတ်ကျွမ်းသည်။ ဘုရင့်နောင်က စူဖန်းကလျာကို အထူး ချစ်ကြင်နာသောကြောင့် မိမိ၏တူသားသဖွယ် ထားရှိခြင်း ဖြစ်သည်။
- ခရစ်နှစ် ၁၅၇၂ တွင် အစ်မဖြစ်သူ စူဖန်းကလျာက ဘုရင့်နောင်အား တောင်းဆိုသောကြောင့် မင်းသားဗြတ်နရောင် အယုဒ္ဓယသို့ ပြန်ခွင့်ရသည်။
- ထိုနှစ်တွင်ပင် ဘုရင့်နောင်က အယုဒ္ဓယဘုရင်အဖြစ် ခန့်အပ်ထားသော စူဖန်းကလျာနှင့် ဗြတ်နရောင်၏ ခမည်းတော်ဖြစ်သူ မဟာဓမ္မရာဇာမင်းက ဗြတ်နရောင်အား "ဖိစနလို့" မြို့စားအဖြစ် ချီးမြှောက်ကာ "နရေစွမ်" ဟူသော ဘွဲ့အမည်ကို ပေးသည်။ (မယ့်နမ်မြစ်ကမ်းပါးတွင် တည်ရှိသော ဖိစနလို့သည် အယုဒ္ဓယခေတ်တွင် နေပြည်တော်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ မွန်-မာတို၏ အန်ကော် အင်ပါယာခေတ်က ဖိစနလို့သည် ခရိုင်မြို့တော်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ အန်ကော် အင်ပါယာတွင် ရှေးခေတ်ကမ္ဘာ့အတိုးတက်ဆုံး ဗိသုကာပညာဖြင့် တည်ဆောက်

ထားသည့် "အန်ကော်ဗီမာန်" ရှိသည်။ Angelina Jolie သရုပ်ဆောင်သော "Tom Raider" ရုပ်ရှင်သည် အန်ကော်ဗီမာန်ကို နောက်ခံထားခြင်းဖြစ်သည်။

- ၁၅၈၁ ခုနှစ်တွင် ဘုရင့်နောင် နတ်ရွာစံပြီးနောက် သားတော်နန္ဒဘုရင် နန်းတက်သည်။
- နန္ဒဘုရင်၏ စည်းရုံးရေးမူဝါဒ အားနည်းမှုကြောင့် ခမည်းတော်ဘုရင့်နောင် အား မိမိတို့၏ ဇကရာဇ်မင်းသဖွယ် ချစ်ကြောက်ရိုသေသော မဏိပူရ၊ အင်းဝ၊ ရှမ်း၊ လာအို၊ လန်းနာနှင့် ခမာဘုရင်များက ပုန်ကန်ကြသည်။
- ဖရောနရေ့ "ခေါ် "နရေစွမ်" မြန်မာအခေါ် "ဗြတ်နရစ်" က ခရစ်နှစ် ၁၅၈၃ ခုနှစ် တွင် အယုဒ္ဓယလွတ်လပ်ရေးကို ကြေညာသည်။
- လွတ်လပ်ရေးကြေညာခြင်းမှာ "အင်းဝ"ကို တိုက်ရန် နရေစွမ်တပ်မအား စစ်ကူခေါ်ယူပြီး နရေစွမ် ဟံသာဝတီနေပြည်တော်သို့ ရောက်လျှင် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် နန္ဒဘုရင်က အမိန့်ချထားကြောင်း နေပြည်တော်တွင် မင်းမှုထမ်းနေကြသည့် မွန်မူးကြီးမတ်ရာများက နရေစွမ်အား အကြောင်းကြားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို မွန်မူးကြီးမတ်ရာများကို ခမည်းတော် ဘုရင့်နောင်ရှိ စဉ်က ရာထူးအာဏာများ ခန့်အပ်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ နန္ဒဘုရင်မှာ ဖခင်ကဲ့သို့ လူမျိုးစုံတို့၏ ဇကရာဇ်မင်း စိတ်ဓာတ်မရှိဘဲ လူမျိုးရေး အစွဲကြီးသော လုပ်ဆောင်ချက်များသဖြင့် မွန်မူးမတ်များက မနှစ်သက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။
- နန္ဒဘုရင်က နရေစွမ်ကို ရှင်းပစ်လိုရသည့် အကြောင်းမှာ နရေစွမ်၏ စစ်ရေးစစ်ရာ စွမ်းရည်က မိမိနှင့် မိမိ၏ တပ်မူးကြီးများအားလုံးထက် မြင့်နေသည်ကို တွေ့ရ၍ စိုးရိမ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။
- ထိုစစ်ရည်စစ်သွေးပြိုင်ပွဲကို "မိန်းခန်း"(ယခု တောင်ကြီး သို့မဟုတ် မိုးကောင်းဟူ၍ အယူအဆ ၂ ခုထက်မက ရှိသည်) မြို့သိမ်းပွဲဖြင့် စမ်းသပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ နန္ဒဘုရင် ဆွေတော်မျိုးတော်များ ပါဝင်သည့် စစ်သူကြီးများက "မိန်းခန်း" ကို ထိုးစစ်ဆင်ရာတွင် အတုံးအရုံး ကျဆုံးပြီး ပြန်ဆုတ်ခွဲကြရသော်လည်း "နရေစွမ်"က ထိုးစစ်ဆင်သောအခါ ခက်ခဲမှုမရှိဘဲ "မိန်းခန်း"ကို ရှမ်းစော်ဘွားညီနောင်များလက်မှ နန္ဒဘုရင်အတွက် သိမ်းပိုက်ပေးနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။
- နရေစွမ်က နန္ဒဘုရင်နှင့် ဆက်ဆံရေးကို ဖြတ်ပစ်ကြောင်း ကြေညာကာ ဘုရင့်နောင်ခတ်က သို့ပန်းများအဖြစ် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်လာသော အယုဒ္ဓယ သားများနှင့် မွန်အများအပြားကို မိမိ၏ တပ်မနှင့်အတူ အယုဒ္ဓယသို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။

- သို့ရာတွင် နန္ဒာဘုရင်၏ ယောက်မတော်တစ်ဦးဖြစ်သော အစ်မတော် စူဖန်း ကလျာနှင့် မဆုံလိုက်ရသဖြင့် အယုဒ္ဓယသို့ ပြန်မခေါ်ခဲ့နိုင်ပေ။
- ခရစ်နှစ် ၁၅၉၀ တွင် နရေစွမ်သည် ခမည်းတော်၏ အရိုက်အရာကို ခံယူပြီး အယုဒ္ဓယ အင်ပါယာ၏ ဘုရင်အဖြစ် ခံယူနန်းစံသည်။
- ၁၅၉၂ ခုနှစ်တွင် နန္ဒာဘုရင်က သားတော်မင်းရဲကျော်စွာ(ဥပရာဇာ)ကို စစ်သည်အင်အား ၂၄၀,၀၀၀ ဖြင့် အယုဒ္ဓယနေပြည်တော်အား ချီတက် တိုက်ခိုက်စေသည်။

နောက်နေ့ဆက်ရေးတင်ပေးမယ်...

(အထူးသတိပြုရန်- ရေးသားသူနှင့်သမိုင်းဌာနများစွာ၏ Version များစွာမှ လေ့လာ ဖော်ပြ ထားခြင်းဖြစ်ရာ ရေးသားပြုစုသူများကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရခြင်းမရှိသော သမိုင်းတို့၏ ထုံးစံ အတိုင်း ကွဲလွဲမှုများကို မကြာခဏတွေ့ရသဖြင့် ကျနော်အနေနှင့် တူညီမှုအများဆုံးသော အချက်များကိုသာ ဖော်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်ဆေးရန် အချိန်မပေးနိုင်သဖြင့် စာလုံးပေါင်း အမှားများကို ခွင့်လွှတ်ပါရန်)

References

- 1 Royal Thai chronicle AD1525, Session18.
- 2 Sunait Chutintaranond. Cakravartin : The Ideology of Traditional Warfare in Siam and Burma, 1548-1605. Ph.D. Dissertation, Department of History, Cornell University (1990).
- 3 "Intercourse between Burma and Siam as Recorded in မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီး," JSS, Vol. 8 (Bangkok 1911, reprint, 1969).
- 4 "A Brief Account of the Kingdom of Pegu", Note no. 82.
- 5 W. H. Moreland, Peter Floris. His Voyage to the East Indies in the Globe 1611-1615. (London : The Hakluyt Society, 1934).
- 6 Yodaya Yazawin (ယိုးဒယားရာဇဝင် (unpublished material)

18 January 2020

ဘုရင့်နောင်၊ စူဖန်းကလျာ၊ ဗြတ်နရာဇ်အကြောင်းနှင့် နန္ဒာဘုရင်၏ မွန်မျိုးဖြတ်သတ်ဖြတ်မှုသမိုင်း မှတ်တမ်း ၂

- နန္ဒာဘုရင်သည် ၁၅၈၄ မှ ၁၅၉၂ ခုနှစ် အကြားတွင် စယမ် အယုဒ္ဓယအား ၅ ကြိမ် တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ ၅ ကြိမ်လုံး ဆုံးရှုံးမှုကြီးစွာဖြင့် ဆုတ်ခွာခဲ့ရသည်။
- သားတော် မင်းရဲကျော်စွာ(မင်းကြီးစွာ)ကို ဦးစီးစေသည့် ၁၅၉၂ ခုနှစ် ထိုးစစ်သည် နောက်ဆုံးအကြိမ် ဖြစ်သည်။ ထိုစစ်ပွဲတွင် ခမည်းတော်၏ မွေးချင်းပေါက်ဖော်ဖြစ်သော ဗြတ်နရာဇ် (နရေစွမ်)နှင့် ဆင်စီးချင်းထိုးရာမှ ကျဆုံးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။
- သားတော် အသတ်ခံရသဖြင့် နန္ဒာဘုရင်သည် ယူကျူးမရဖြစ်ခြင်းနှင့်အတူ အမျက်ပြင်းထန်စွာ ထွက်ကာ ဖခင်ဖြစ်သူ ဘုရင့်နောင်ချီးမြှောက်ခဲ့သော နန်းတွင်းရှိ မွန်မူးကြီးမတ်ရာ အားလုံးကို သူတို့၏ ဆွေမျိုး၊ ဘိုးဘွား၊ တူသား မြေးမြစ်များနှင့် အတူ အရှင်လတ်လတ် မီးရှို့ကွပ်မျက်ပစ်သည်။ (၁၅၈၄ ခုနှစ်တွင် နန္ဒာဘုရင်က နရေစွမ်ကို လုပ်ကြံရန် မွန်အမတ်ကြီး "ဗညားကျက်" နှင့် "ဗညားရမ်း" (ဗမာအသံထွက် မသေချာ)ကို တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ထိုမွန်အမတ်များက နရေစွမ်ကို ဖွင့်ချပြောပြပြီး အယုဒ္ဓယသို့ လိုက်ပါခိုလှုံသွားခဲ့ကြသည်။ ဤအဖြစ်ကို အကြောင်းပြု၍ လူမျိုးရေး အာဇာနည် တရားများဖြင့် မွန်များကို မုန်းတီးလာခဲ့သည့် အညှိုးကြီး ရှိနေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။)
- နန္ဒာဘုရင်သည် ဗမာစစ်စစ် မင်းမှုထမ်းအားလုံးနှင့် ဗမာတပ်သားများကို ဟံသာဝတီ နေပြည်တော်တွင် စုစည်းခံတပ်စခန်း ချစေပြီး ၄ - ၅ နှစ်စာ အစာနှင့် ရိက္ခာများကို သိုလှောင်ထားစေသည်။
- အသင့်ဖြစ်သောအခါ မွန်များနေထိုင်ရာ ဟံသာဝတီတိုင်းအတွင်း စိုက်ပျိုးမွေးမြူမှုကို လုံးဝပိတ်ပင်ပစ်သည်။ အမိန့်ကျူးလွန်ပါက သေဒဏ်ချသည်။ ပြည်သူလူထု အစုလိုက်အပြုံလိုက် အစာရေစာ ငတ်ပြတ်ကာ အတုံးအရုံးသေကျေကြသည်။ ဤအဖြစ်ကို "A Brief Account of the Kingdom of Pegu" သုတေသန စာတမ်းရေးသူ A. MacGregor က Samaria သို့မဟုတ် Jerusalem တွင် ကျရောက်ခဲ့သော အဖြစ်ဆိုးသဖွယ် ဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက်ချထားသည်။
- နန္ဒာဘုရင်၏ လုပ်ရပ်နှင့် သဘောထားများကြောင့် ခမည်းတော်တည်ထောင်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် တောင်ငူအင်ပါယာခေတ် ပျက်ကျ ဆုံးရသည်သာမက ထိုမှု

သဘောထားကို အမွေခံသော အလောင်းဘုရားမင်း၏ ကုန်းဘောင်ခေတ်ပါ အင်္ဂလိပ်လက်သို့ ဆက်လက်ကျဆုံးခြင်းဖြစ်သည်ဟု သုတေသီက ကောက်ချက်ချထားခဲ့သည်။

နန္ဒဘုရင်ကို နတ်ရှင်နှောင်က အဆုံးစီရင်ခဲ့ခြင်းနှင့် သံလျင်နယ်စား ဒီဘရစ်တိုတို့၏ ဆက်စပ်မှု သမိုင်းမှတ်တမ်းကို အဆက် ၂ အဖြစ် ဆက်လက် တင်ပြသွားပါမည်။ ဆက်လက် မတင်ပြစေလိုသူများ ကန့်ကွက်နိုင်ပါသည်။

(အထူးသတိပြုရန်- ရေးသားသူနှင့် သမိုင်းဌာနများစွာ၏ Version များစွာမှ လေ့လာ ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ရာ ရေးသားပြုစုသူများကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့ခဲ့ခြင်းမရှိသောသမိုင်းတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း ကွဲလွဲမှုများကိုမကြာခဏ တွေ့ရသဖြင့် ကျနော်အနေနှင့် တူညီမှုအများဆုံးသော အချက်များကိုသာ ဖော်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။)

References အချုပ်

- 1 Royal Thai chronicle AD1525, Session18.
- 2 Sunait Chutintaranond. Cakravartin : The Ideology of Traditional Warfare in Siam and Burma, 1548-1605. Ph.D. Dissertation, Department of History, Cornell University (1990).
- 3 "Intercourse between Burma and Siam as Recorded in မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီး," JSS, Vol. 8 (Bangkok 1911, reprint, 1969).
- 4 "A Brief Account of the Kingdom of Pegu", Note no. 82.
- 5 W. H. Moreland, Peter Floris. His Voyage to the East Indies in the Globe 1611-1615. (London : The Hakluyt Society, 1934).
- 6 Yodaya Yazawin (ယိုးဒယားရာဇဝင် (unpublished material)

18 January 2020

နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ခြင်းလား အမျိုးသားတည်ဆောက်ခြင်းလား...

"State- building or Nation-building"

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအားလုံး၏ နိုင်ငံတော် တည်ဆောက်မှု အဆင့်ဆင့်သည် အကြမ်းဖက်မှုများဖြင့် အမြဲတစေ ပြည့်နှက်လျက်ရှိခဲ့သည်မှာ ရှင်းလင်း မြင်လွယ်သော ပကတိ သမိုင်းအချက်အလက်များ ဖြစ်သည်။ မငြိမ်မသက်ဖြစ်မှုများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများသည် နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေး၏ သဘာဝဖြစ်ခဲ့၊ ဖြစ်လျက် ရှိဆဲ ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ရာတွင် အခက်အခဲ များစွာရှိသည်။
ယင်းတို့မှာ

- ၁။ လူဦးရေအင်အားကြီးသော အသိုင်းအဝိုင်းက ပေါ်လစီရေးရာကို လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်ခြင်းကြောင့် ပေါက်ဖွားသောပြဿနာ
- ၂။ အကျိုးပျက်ရသော အသိုင်းအဝိုင်းက အတိုက်အခံပြုခြင်းကြောင့် ပေါက်ဖွားရသော ပြဿနာနှင့်
- ၃။ ကွဲပြားသောလူမျိုးစုနှင့် ဘာသာရေးများကို အခြေခံသည့် ဖိနှိပ်ချေမှုန်းမှုနှင့် ကာကွယ်တွန်းလှန်မှုမှ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားခြင်းများ စသည့် ပြဿနာတို့ ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ "State-building" ခေါ် နိုင်ငံတော်တစ်ခု တည်ဆောက်ခြင်းသည် အလွန်ခက်ခဲသော လုပ်ငန်းကြီး ဖြစ်ကာ အခြေအနေ၊ အချိန်အခါနှင့် အရည်အချင်း ၃ ရပ်လုံး တိုက်ဆိုင်မှု မရှိလျှင် အောင်မြင်နိုင်ခြင်း မရှိပါပေ။ အောင်မြင်သည်ဆိုလျှင်လည်း နဂိုထက် များစွာအခြေအနေဆိုးသော စုတ်ပြတ်စွာ အောင်မြင်မှုသာလျှင် ဖြစ်သည်။

State-building နှင့် လက်တစ်လုံးခြား ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်သော Nation-building မှာမူ အဆပေါင်းများစွာ ပိုမိုခက်ခဲသော လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်သည်ဟု ကမ္ဘာ့သမိုင်းနှင့် နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာရှင်များက တညီတညွတ်တည်း အမြင်ရှိကြသည်။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို တည်ဆောက်ရာတွင် ကြုံရသည့် အတားအဆီး ၃ ခုလုံးသည် အမျိုးသားတစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်ရာတွင်လည်း ရင်ဆိုင်ကြရသည်သာ ဖြစ်သည်။ ခြားနားချက်မှာ နံပတ် ၁ အခက်အခဲဖြစ်သော "အခြေအနေ" ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတည်ဆောက်ရာတွင် "သဘာဝ မဟုတ်သော အခြေအနေ" ကို ဖန်တီးယူနိုင်ပြီး အမျိုးသားတစ်ရပ် တည်ဆောက်ရာတွင်မူ အမျိုးသားတစ်ရပ် အမှန်တကယ် ဖြစ်နေသည့် "သဘာဝ အခြေအနေ" ပေါ်တွင်သာ မူတည်နေပေသည်။

လွယ်ကူစွာ နားလည်ရန် ဆိုရလျှင် လက်တင်ဘာသာဖြင့် Status ခေါ် State ဆိုသော နိုင်ငံကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရာ၌ ဒေသတစ်ခုတည်းတွင် ရာစုနှစ်တချို့ အတူနေထိုင်ခဲ့ကြသည့် ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မျိုးရိုးဗီဇ မတူသော လူမျိုးပေါင်းစုံဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်၍ရသော်လည်း Natio ခေါ် Nation မှာမူ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မျိုးရိုးဗီဇမတူသော လူများဖြင့်သာ သတ်မှတ် တည်ဆောက်၍ ရနိုင်သည်။ ဥပမာ တရုတ်၊ ကုလားနှင့် မလေးလူမျိုးများ ပေါင်းပြီး နိုင်ငံတော်တစ်ခုအဖြစ် တည်ထောင်နိုင်သော်လည်း အမျိုးသားတစ်ရပ်ဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ပါပေ။ သဘာဝ မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အမျိုးသားတစ်ရပ် ဖြစ်လိုပါက ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မျိုးရိုးဗီဇ ပေါင်းစပ်သွားအောင် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် ရှေးဟောင်းနည်းများအတိုင်း အတင်းအကျပ် လုပ်ဆောင်ခြင်းများ အောင်မြင်ပြီးဆုံးမှသာ အသစ်သော အမျိုးသားတစ်ရပ်အဖြစ် သဘာဝကျစွာ ဖြစ်ပေါ်လာပေလိမ့်မည်။

အထက်ပါ အခက်အခဲ အတိမ်အနက် ကွာခြားချက်အရ အမျိုးသားတစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်ခြင်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ တည်ထောင်ခြင်းထက် အဆမတန် ခက်ခဲသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

ဤတွင် ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံ၏ ခေတ်အဆက်ဆက် ခြေလှမ်းများကို ဆန်းစစ်လိုက်သောအခါ အမျိုးသားနှင့် နိုင်ငံ၏ ကွဲပြားမှုကို နားမလည်သဖြင့် ပိုလွယ်သော နိုင်ငံတော်တစ်ရပ်အဖြစ် တည်ဆောက်ရေးထက် အလွန်ခက်ခဲသည့် အမျိုးသားတစ်ရပ် မဖြစ်ဖြစ်အောင် မရမက အဓမ္မတည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းဖြင့် ရှိရင်းစွဲသက်ရှိသက်မဲ့ သဘာဝစွမ်းအင်များနှင့် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အချိန်ကာလများ အလဟဿ လေလွင့်ပြုန်းတီးလာခဲ့ကြသော သမိုင်းကြောင်းကြီးကို အထင်အရှား တွေ့နေရပေသည်။

၁၉၄၈ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်တွင် လူမျိုးစုံနိုင်ငံတော်အဖြစ် မားမားမတ်မတ် တည်ထောင်ရန် ပြည်တွင်းပြည်ပ အခြေအနေအားလုံးက တွန်းပို့အားပေးနေသည်ကို မမြင်ဘဲ လူတစ်မျိုးတည်း၏ ဘာသာ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုကို အတူနေတခြားလူမျိုးများက အညံ့ခံပဟိုပြုလာရေးကိုသာ အဓိကထားသည့် အမျိုးသားတစ်ရပ် မဖြစ်ဖြစ်အောင် မျက်စိစုံမှိတ် ဆက်လက်ကြိုးပမ်းလာခဲ့ကြရင်း ပတ်ချာ

လည်နေသည်မှာ ယနေ့တိုင်ပင် ဖြစ်တော့သည်။

နိုင်ငံအဖြစ် အောင်မြင်စွာ တည်ဆောက်ရေးအတွက် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အလွယ်တကူ နမူနာယူ၍ရနိုင်သည့် နိုင်ငံများစွာရှိသည်။ အမေရိကား၊ ကနေဒါ၊ ဩစတေးလျား၊ နယူးဇီလန်နှင့် အိမ်နီးချင်း စင်္ကာပူနိုင်ငံတို့၏ နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်မှုများမှာ လူတစ်မျိုးတည်း၏ ဘာသာ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုကို ဗဟိုပြု အခြေခံသည့် အမျိုးသားတစ်ရပ် ဖြစ်လာရန် လုံးဝ ဦးနှောက်စား အလုပ်များမခံဘဲ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာရေးကိုသာ ပြတ်သားစွာ အားသွန်ခွန်စိုက် ဦးတည် လုပ်ဆောင်လာခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။

ထိုနိုင်ငံအားလုံး၏ အဓိကတူညီချက်မှာ မည်သည့်ပြည်တွင်း လူမျိုးတစ်မျိုးမျိုးနှင့် နီးစပ်သော သို့မဟုတ် လက်တစ်လုံးခြားဖြစ်သော စကားလုံးကိုမျှ နိုင်ငံနာမည်အဖြစ် လုံးဝမသုံးခြင်း ဖြစ်၏။ တိမ်တိမ်လေးသာ တွေးတတ်ကြလျှင် ဤကိစ္စ မည်မျှထိရောက် တာသွားသည်ကို မြင်နိုင်စွမ်းရှိလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ အမှန်တွင် ယင်းသို့ အစစ်အမှန်ကြားဖြစ်သော နိုင်ငံနာမည်ကို သတ်မှတ် မှည့်ခေါ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ပြည်တွင်းလူမျိုးပေါင်းစုံ၏ သိက္ခာ သမာ အဆင့်အတန်းသည် ဘာမှ မလုပ်ရဘဲ အလိုအလျောက် တန်းတူဖြစ်သွားသည်ဖြစ်ရာ "သဘာဝ မဟုတ်သော အမျိုးသားတစ်ရပ်"ကို အတင်း မရမက တည်ဆောက်ခြင်းမှ ဖြစ်ပွားသည့် ကြီးမားရှည်ကြာသော ပြည်တွင်း စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးပြဿနာနှင့် အနိဗ္ဗာရုံများမှလည်း ခြေမွေး လက်မွေး မီးမလောင်ရဘဲ အလိုအလျောက် လွတ်လပ်ကင်းဝေးခြင်း ဖြစ်တော့သည်။

နိုင်ငံတော်အဖြစ်ကိုသာ ဦးတည်ထူထောင်သော ထိုနိုင်ငံများကို နိုင်ငံတကာက "အမျိုးသား"အဖြစ်လည်း အလိုအလျောက် ခေါ်ဆို သတ်မှတ်လာကြသည်ဖြစ်ရာ ယင်းသို့ ချွေးသွေးတစ်စက်ကလေးမျှမကျ၊ ဘာမှလည်း လုပ်စရာ မလိုဘဲ အစစ်အဖြစ်ရနိုင်သော "အမျိုးသား" တစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်လာရေးသည် ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံအတွက် ခက်ခဲလွန်းနေရသည်မှာ မချီတင်ကဲ အသည်းယားစရာ အလွန်ပင် ကောင်းနေပါတော့သည်တကား...

19 February 2020

ရန္တပို ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ် ကောက်ကြောင်း

ဤစာချုပ်ကို အမရပူရ ဘကြီးတော်မင်းလက်ထက်က အင်္ဂလိပ်ကို စစ် ရှုံးပြီးနောက် ၁၈၂၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ စာချုပ် ၏ အမည် အပြည့်အစုံမှာ "အရှေ့အိန္ဒိယ ကုမ္ပဏီနှင့် အင်းဝဘုရင်မင်းမြတ်တို့ အကြား ချုပ်ဆိုသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ်" (Treaty of Peace between the East India Company and Majesty of the King of Ava) ဖြစ်သည်။ ချုပ်ဆိုသည့် နေရာမှာ အင်းဝအနောက်ဘက် မိုင် ၅၀ အကွာရှိ ရန္တပိုရွာဖြစ်သည်။ (ထိုခေတ်က နေပြည်တော်မှာ အမရပူရဖြစ်သည်။)

ထိုစစ်ပွဲသည် အင်္ဂလိပ်တို့က နိုင်ခဲ့သော်လည်း အင်္ဂလိပ်အင်ဒီးယား သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့ သေကျေဆုံးရှုံးမှု အများပြားဆုံးနှင့် ကြုံရ သောစစ်ပွဲ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ယင်းစစ်ပွဲတွင် အင်္ဂလိပ်ဘက်က စကော့လူမျိုး ဗိုလ်ချုပ်အာချီဘော (Archibald Campbell) စစ်ဦးစီးသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘက်တွင် အရှေ့အိန္ဒိယ ကုမ္ပဏီ ၏ တပ်မတော်၊ စယမ်(ယခုအခေါ် "ထိုင်း") ဘုရင့်စစ်ကူတပ်များနှင့် ရခိုင် အလှည့် ကျ တပ်(Levie)များ ပါဝင်ပြီး စုစုပေါင်း အင်အား ၅၀,၀၀၀ ခန့်ရှိကာ ၃၈,၁၅၀ သေကျေသည်။ ဘကြီးတော်မင်းဘက်တွင် စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလ စစ်ဦးစီးပြီး ဘုရင့် တပ်မတော်နှင့် ရှမ်းပြည်မှ အလှည့်ကျပေးဆောင်ရသော တပ်(Levie)များ အပါအဝင် အင်အား ၆၀,၀၀၀ ကျော်ခန့် ရှိ၍ ၎င်းသောင်းကျော်ခန့် သေကျေခဲ့သည်။

ရခိုင်၊ မကီပူရနှင့် အာသံတပ်များမှာ အနော်ရထာမင်း(၁၀၄၄-၁၀၇၇) လက်ထက်က သိမ်းပိုက်ထားခဲ့သော အာရကန်(ရခိုင်)၊ မကီပူရနှင့် အာသံပြည် များမှ တိမ်းရှောင်သွားခဲ့ကြသည့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ် က အားပေးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘက်က ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်စစ်ဆင်ရေးမှူး ဗိုလ်ချုပ်အာချီဘောက နတ်မြစ်ဝရှိ ရှင်မဖြူ ကျွန်းကို အရှေ့အိန္ဒိယတပ် အနည်းငယ် အပါအဝင် စယမ်ဘုရင့်တပ်မတော် စစ်ကူ၊ အာသံ၊ မကီပူရ၊ ရခိုင် အလှည့်ကျတပ်များ အလုံးအရင်းဖြင့် ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်စေခြင်းဖြင့် ဘကြီးတော်မင်းအား အရောင်ပြစစ်ပြုကာ လှည့် စား မြူဆွယ်သည်။ ဘကြီးတော်မင်းက တောင်ပိုင်းတွင်ရှိနေသော စစ်သူကြီး မဟာ ဗန္ဓုလကို စစ်အင်အား ၆ သောင်းဖြင့် ရခိုင်သို့ အပြင်းချီတက်ကာ အင်္ဂလိပ်တပ်များ ကို လာရောက်တိုက်ထုတ်စေသည်။

ဗန္ဓုလ၏တပ်များမှာ မိုင်ပေါင်း ၆၀၀ ကျော်ခန့် ဝေးကွာသော အင်းဒီးယား နှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အကြား ဟိုချီ ဒီရွှေ့ အကြိမ်ကြိမ်လုပ်နေရသဖြင့် ပန်းနာကျနေ သော အနေအထားတွင် ရှိနေသည်။ ဤတွင် မော်တင်စွန်း၌ အသင့်လျှိုထားသော အင်္ဂလိပ်နှင့် အင်ဒီးယားတပ်သား ၅ ထောင်ကျော်စီ ပါဝင်သည့် ရေတပ် အင်အား တစ်သောင်းကျော်ခန့်မျှဖြင့် မြို့စောင့်တပ်ကလေးမျှသာ ကျန်ရှိသော ရန်ကုန်မြို့ကို ဗိုလ်ချုပ်အာချီဘောက လျှပ်တစ်ပြက် တက်သိမ်းလိုက်ပြီး ရွှေတိဂုံတွင် ချက်ချင်း ခံတပ်ကြီး အခိုင်အမာ တည်ဆောက်လိုက်သည်။

ထိုအခါ ဘကြီးတော်ဘုရင်က မဟာဗန္ဓုလတပ်များကို ပေ ၁ သောင်းခန့် မြင့်မားသည့် ရခိုင်တောင်တန်းကို မိုးသည်းထန်လှသော သြဂုတ်လတွင် ကျား၊ ကျားသစ် တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များနှင့် ငှက်ဖျားရောဂါတို့ကို ပင်ပန်းကြီးစွာ ဖြတ် ကျော်စေပြီး ရန်ကုန်ကို ပြန်တိုက်ရန် အမိန့်ပေးပြန်သည်။

နီဝင်ဘာလတွင် ဗန္ဓုလက ရေတပ်အပါအဝင် စစ်အင်အား ၃၀၀၀၀ ဖြင့် အာချီဘောလ်၏ရေတပ်ကို ချီတက်တိုက်ခိုက်သည်။ စစ်အင်အား ၃၀၀၀၀ တွင် ၁၅၀၀၀ သာ တူမီးသေနတ်များ တပ်ဆင်ထားသည်။ တိုက်ပွဲယှဉ်ပြိုင်သော အာချီ ဘောတပ်မှာ သေနတ်ကိုင်စစ်သည် တပ်သားတစ်သောင်းသာ ရှိသည်။ သို့သော် အင်္ဂလိပ်စစ်သင်္ဘောမှ အမြောက်များက နောက်ဆုံးပေါ် ပေါက်ကွဲကျည်ကို သုံးပြီး ဗန္ဓုလ၏အမြောက်များမှာပင် ပေါက်ကွဲမှုမရှိသော သံလုံးကျည်ကိုသာ သုံးနိုင်ခဲ့သည်။ မဟာဗန္ဓုလ၏တပ်သား ၃၀၀၀၀ အနက်မှ ၂၃၀၀၀ ကျဆုံးသည်။ ဧပြီလ ၁ ရက် နေ့တွင် ဓနုဖြူမှခုခံသော စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလသည် အင်္ဂလိပ်၏ အမြောက်ဆန် များကြောင့် ကျဆုံးခဲ့ရရှာသည်။ ထိုနောက်ပိုင်းတွင် အင်္ဂလိပ်တပ်များက ဧရာဝတီ မြစ်ကြောင်းဖြင့် အမရပူရသို့ အလျှင်အမြန် စစ်ချီကာ ဘကြီးတော်မင်းအား ရန္တပို ငြိမ်းချမ်းရေး စာချုပ်ဖြင့် အနိုင်ယူလိုက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

စစ်ပွဲတွင် အင်္ဂလိပ်ဘက်က ပါဝင်တိုက်ခိုက်သော စယမ်(ထိုင်း)မှာ အင်္ဂလိပ်နှင့် သံခင်းတမန်ခင်း ဆက်ဆံရေးအရှိန် တိုးမြှင့်ရန် စစ်မဟာမိတ်အဖြစ် ပါဝင် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က အရှေ့နှင့် အလယ် အင်ဒိုချိုင်းနား ကျွန်းဆွယ်ရှိ နိုင်ငံများကို ပြင်သစ်ကသိမ်းပိုက်ထားပြီး စယမ် ထိုင်းနှင့်ပါ နယ်စပ် စစ်ပွဲများ စတင်ဖြစ်ပွားလာနေချိန်ဖြစ်၍ စယမ်ထိုင်းက အင်္ဂလိပ်ထံမှ အထောက် အကူရရန် လိုနေသည့်အချိန် ဖြစ်သည်။

လူစီဘုရင် ၁၄ က အယုဒ္ဓယခေတ်တွင် စယမ်ထိုင်းထီးနန်းနိုင်ငံကို ပြင်သစ်၏ အစောင့်ရှောက်ခံ နိုင်ငံအဖြစ် သိမ်းသွင်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း ၁၆၈၈ ခုနှစ် ၄ လကြာ စယမ်-ပြင်သစ် စစ်ပွဲတွင် ပြင်သစ်တို့ ရှုံးနိမ့်ပြီး ဆုတ်ခွာသွား

ခွဲကြသည်။

နောက်တစ်ရာစုအကြာ ၁၇၈၇ ခုနှစ် လူးဝစ်ဘုရင် ၁၆ ခေတ်ရောက်မှ ဗီယက်နမ်ပိုင် ပူလို-ကွန်ဒိုကျွန်းကို ပြင်သစ်က လာရောက်သိမ်းပိုက်နိုင်ရာမှ စ၍ အရှေ့အင်ဒိုချိုင်းနားကျွန်းဆွယ်တွင် ပြင်သစ်တို့ပြန်လည်လွှမ်းမိုးလာပြီး ဗီယက်နမ်အပြင် ထိုင်းပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့် လာအိုနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားတို့ကိုပါ အစောင့်ရှောက်ခံနိုင်ငံများအဖြစ် သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ထိုင်းကို ဆက်လက်သိမ်းပိုက်ရန် လမ်းစရှာသည်။

ထိုအနေအထားတွင် စယမ်ထိုင်းက ပြင်သစ်၏ ပြိုင်ဘက်ဖြစ်သည့် အင်းဒီးယားကို သိမ်းပိုက်ထားသော အင်္ဂလိပ်နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုင်းစယမ်က အင်္ဂလိပ်နှင့် ယင်းသို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားသောကာလတွင် ပြင်သစ်က ထိုင်းနိုင်ငံ လွှမ်းမိုးသိမ်းပိုက်ရေး အစီအစဉ်များကို ရပ်ထားလိုက်သည်။

ဘကြီးတော်မင်းက ထိုင်းစယမ်လုပ်နည်းအတိုင်း အင်္ဂလိပ်ကို ခုခံရန် ပြင်သစ်နှင့် ဆက်ဆံရေး စတင်နေပြီဖြစ်သော်လည်း မဟာမိတ်အဆင့်ကို မရောက်မီတွင် အင်္ဂလိပ်က ပထမ အင်္ဂလိပ်မြန်မာစစ် မဖြစ်ဖြစ်အောင် အကြောင်းရှာပြီး အာသံ၊ မင်္ဂပူရ၊ ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းတို့ကို သိမ်းပိုက်လိုက်ခြင်းမှာလည်း

Statue of Maha Bandula

General Archibald Campbell

King Rama 3 Nangklao

ပြင်သစ်ကို ထိုင်းစယမ်အထိ ကျော်တက်လာဖို့ မကြံစည်တော့အောင် စည်းခတ် လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ရန္တပိုစာချုပ်ကို လက်မှတ်ထိုးသူမှာ အင်္ဂလိပ်ဘက်က ဝိုလ်ချုပ် အာချီ ဘောလ်နှင့် ဘကြီးတော်မင်းဘက်က မဟာမင်းလှကျော်ထင် ဖြစ်သည်။ (စစ်ဦးစီး မဟာဗန္ဓုလ ကျဆုံးသွားခဲ့ပြီဖြစ်၍)။

စာချုပ်တွင် အချက် ၁၁ ချက်ရှိပြီး အဓိကအကျဆုံး ၅ ချက်မှာ

- အာသံ၊ မကဟိုပူရ၊ ရခိုင်နှင့် သံလွင်တောင်ပိုင်း တနင်္သာရီတိုင်းကို အင်္ဂလိပ် အား ပေးအပ်ရမည်၊
- အင်းဝက ကချာနှင့် ဂျိန်းတီယနိုင်ငံများအား နှောင့်ယှက်နေမှုများ အား လုံးကို ရပ်ပစ်ရမည်၊
- လျော်ကြေးငွေ စတာလင်ပေါင် တစ်သန်း ပေးဆပ်ရမည်၊
- နှစ်ဘက် သံတမန်များ ထားရှိခွင့်ပြုရန်နှင့် စီးပွားရေးစာချုပ်များကို ချုပ် ဆိုရမည်။
- အင်္ဂလိပ်၏ မဟာမိတ်ဖွဲ့စစ်ကူပေးသော စယမ်အယုဒ္ဓယသည် ဤ စာချုပ်၏ အကျိုးကို ခံစားခွင့်တွင် ပါဝင်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။

(ဆက်စပ်သမိုင်းကြားဖြတ်ရှင်းလင်းချက်။ ၁၆၄၄ မှ ၁၇၅၈ နှစ်တစ်ရာကျော်အတွင်း ထိုင်း- မြန်မာ အကြား စစ်အေးသော ငြိမ်းချမ်းရေးကာလဖြစ်၍ စယမ်နိုင်ငံတွင် ပြင်သစ်ကို ယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်အနိုင်ယူနိုင်သည့် အင်အား လုံလောက်စွာရှိနေခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၇၅၉ အလောင်းဘုရားခေတ်ရောက်မှ ထိုင်း-မြန်မာစစ်ပွဲများပြန်လည်ဖြစ်ပွားကာ မြန်မာ ရော ထိုင်းပါ စစ်ပန်းကျနေချိန်တွင် ပြင်သစ်နှင့် အင်္ဂလိပ်တို့ အင်ဒိုချိုင်းနားကျွန်းဆွယ် အပေါ် ဩဇာလွှမ်းလာနိုင်သည်။)

Reference:

- Political incidents of the First Burmese War. by Robertson, Thomas Campbell (1853) Harvard University
- Maung Htin Aung. A History of Burma. Cambridge University
- Thant Myint-U (2006). The River of Lost Footsteps--Histories of Burma.
- Other relevant sources

22 February 2020

ထိုင်း- မြန်မာနယ်နိမိတ် ခေတ်စဉ်ပြောင်းလဲမှု ဆက်စပ်သမိုင်း ရှင်းလင်းချက်

ထိုင်း-မြန်မာ ဆက်စပ်သမိုင်းများကို ရေးသားဖော်ပြကြရာတွင် လက်ရှိ ထိုင်းမြေပုံနှင့် လက်ရှိမြန်မာမြေပုံကို သုံးလေ့ရှိကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖော်ပြပါ သမိုင်း အဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်ပျက်သည့် ကာလတွင် ထိုင်းနှင့် မြန်မာပြည်၏ တည်နေရာ၊ အကျယ်အဝန်း၊ နယ်နိမိတ်များ လက်ရှိကာလနှင့် အလွန်ကွာခြားသည်ကို အတွေး မပေါက်တတ်ကြပေ။

ဗမာထီးနန်းပိုင် နယ်မြေအင်ပါယာ တန်ခိုးထွားခဲ့သော ရာစုနှစ်များတွင် ဗမာပြည်သည် လက်ရှိနယ်နိမိတ်ကို ကျော်သော လက်ရှိအင်ဒီးယား အနောက် မြောက်ပိုင်း၊ လက်ရှိ ယူနန်တိုင်းဒေသကြီး၊ လက်ရှိ လာအိုပြည်နှင့် လက်ရှိ ထိုင်း နိုင်ငံများကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ဖူးသည်။

ထို့နည်းတူ ထိုင်းမျိုးနွယ်စု ထီးနန်းပိုင်နယ်မြေ အင်ပါယာ တန်ခိုးထွားခဲ့ သော ရာစုနှစ်များတွင် လက်ရှိ အင်ဒီးယား အနောက်မြောက်ပိုင်း ဒေသများမှ အရှေ့ကမ္ဘောဒီးယားအထိ အင်ပါယာ ကျယ်ပြန့်ခဲ့ကြသည်။ တချို့မှာ ဗမာက ပိုင် ဆိုင်ခဲ့သော ဒေသများဖြစ်သည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ခင်းကျင်းပြသရမည်ဆိုလျှင် မြန်မာအင်ပိုင်ယာ ကျယ် ပြန့်လာသော ကာလများတွင် ထိုင်းအင်ပါယာများ ကျဉ်းမြောင်း သေးသိမ်သွားပြီး ထိုင်းအင်ပါယာ ကျယ်ပြန့်လာသော ခေတ်ကာလများတွင် မြန်မာအင်ပါယာ ကျဉ်း မြောင်းသွားခြင်းနှင့် ပျက်သုဉ်း ပျောက်ကွယ်သွားခြင်းများမှာ ချိန်ခွင်လျှာသဖွယ် ဖြစ်နေခဲ့သည်။ ကွာခြားချက်မှာ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် မြန်မာက ဥရောပနိုင်ငံ ဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်၏ ကွင်းလုံးကျွတ် သိမ်းပိုက်ခံခဲ့ရသော်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံမှာမူ ထိုင်းကို လွှမ်းမိုးသိမ်းပိုက်ရန် စတင်ကြိုးပမ်းသည့် ပြင်သစ် အင်အားစုများကို ၁၆ ရာစု နှောင်းပိုင်းကတည်းက ၎င်းတို့၏ ပြည်တွင်း ကိုယ်ပိုင်အင်အားဖြင့် အပြီးအပိုင် တိုက်ခိုက်မောင်းထုတ်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်ခေတ်ပြောင်းတိုင်း တစ်ကြိမ်လိုက်ပြောင်းလေ့ရှိသည့် ထိုင်း-မြန်မာ နယ်နိမိတ် အပြောင်းအလဲကို ဖြစ်ပေါ်စေသော နိုင်ငံ ၂ ရာလုံး၏ အင်ပါယာ အကျယ် အဝန်း ပြောင်းလဲမှု သမိုင်းမှတ်တမ်းကို စာရေးသူက တကူးတက လှန်လှောရှာဖွေ စစ်ထုတ်ကာ မျှဝေလိုက်ခြင်းအတွက် ကျေးဇူးတင်ရန် မလိုပါ။ အစအဆုံး သေသေ ချာချာဖတ်ပြီး စဉ်းစားသုံးသပ်ရန်သာ လိုအပ်သည်။ ဤမှတ်တမ်းသည် ၂ နိုင်ငံလုံး

၏ ကိုယ့်ငါးချဉ်ကိုယ်ချဉ် အမျိုးသားဝါဒဖြန့်ချိရေးသမိုင်းများကို ဘေးချိတ်ပြီး ကမ္ဘာ့ သမိုင်းအမြင်ဖြင့် ရေးသားခြင်းဖြစ်ရာ ခုနစ်သက္ကရာဇ်များသည် ဝါဒဖြန့်သမိုင်း များကဲ့သို့ လွန်ကဲစွာ တိကျခြင်း မရှိသည်ကို သတိပြုရန်လည်း လိုအပ်မည် ဖြစ် သည်။

ထိုင်း-မြန်မာအင်ပါယာပြောင်းလဲပုံသမိုင်း အချိန်စဉ်း(Timeline)

- ◆ ၁၀၀၀ ခုနှစ် ပုဂံမြို့ပြနိုင်ငံ စတင်တည်ထောင်သည်။
- ◆ ၁၂၄၀ တွင် ပုဂံအင်ပါယာအဖြစ် ကျယ်ပြန့်လာသည်။
- ◆ ၁၂၄၀ နှစ်ကာလပိုင်းတွင် စူခိုထိုင်းမြို့ပြနိုင်ငံ စတင်ထောင်သည်။
- ◆ ၁၂၈၀ တွင် တရုတ် တဖြည်းဖြည်း စသိမ်းရာ ၁၂၉၀ တွင် ပုဂံခေတ် ပျောက် ကွယ်သည်။
- ◆ ၁၃၅၀ တွင် အယုဒ္ဓယမြို့ပြနိုင်ငံ စတင်ထောင်သည်။
- ◆ ၁၃၆၅ တွင် အင်းဝမြို့ပြနိုင်ငံ စတင်ထူထောင်သည်။
- ◆ ၁၅၂၀ တွင် အင်းဝမြို့ပြနိုင်ငံ ပျောက်ကွယ်သည်။ အယုဒ္ဓယအင်ပါယာ ပို ကျယ်လာသည်။
- ◆ ၁၅၄၀ တွင် တောင်ငူမြို့ပြနိုင်ငံ စတင်ပေါ်ပေါက်သည်။
- ◆ ၁၅၈၀ တွင် အယုဒ္ဓယ၊ လန်းနာ နှင့် လာအိုပြည်တို့ကို တောင်ငူက သိမ်းပိုက် နိုင်သဖြင့် တောင်ငူအင်ပါယာနိုင်ငံကြီး ဖြစ်လာသည်။
- ◆ ၁၅၉၀ တွင် အယုဒ္ဓယ၊ လန်းချန်း ခေါ် လာအို ပြည်နယ်များက လွတ်လပ်ရေး ကြေညာပြီး ခွဲထွက်သွားကြသည်။
- ◆ ၁၇၄၅ တွင် တောင်ငူအင်ပါယာ ပျက်သုဉ်းပျောက်ကွယ်သည်။ အယုဒ္ဓယ တည်နေဆဲ ဖြစ်သည်။
- ◆ ၁၇၅၅ တွင် ကုန်းဘောင်ခေတ် စတင်သည်။
- ◆ ၁၈၀၀ တွင် လန်းနာက အယုဒ္ဓယနှင့် ပေါင်းသဖြင့် ဘန်ကောက် ရတနာကိုစင် မြို့တော်ကို ဗဟိုပြုသည့် စယမ်နိုင်ငံတော် ဖြစ်လာသည်။
- ◆ ၁၈၂၀ တွင် ကုန်းဘောင်လက်အောက်ခံ ရခိုင်ပြည်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းတို့ကို

အင်္ဂလိပ် သိမ်းပိုက်သည်။

- ◆ ၁၈၄၀ တွင် ကမ္ဘောဒီးယားက စယမ်လက်အောက်ခံ ပြည်နယ်ဖြစ်လာသဖြင့် အင်ပါယာ ကြီးထွားလာသည်။
- ◆ ၁၈၅၅ တွင် ကုန်းဘောင်လက်အောက်ခံ မွန်ပြည်ကို အင်္ဂလိပ်က သိမ်းပိုက် သဖြင့် ကုန်းဘောင်အင်ပါယာ ကျဉ်းမြောင်းလာသည်။
- ◆ ၁၈၈၅ တွင် အင်္ဂလိပ်က ကုန်းဘောင်အင်ပါယာတစ်ခုလုံးကို သိမ်းပိုက်အုပ် ချုပ်ချိန်တွင် လာအိုနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားကို ဆက်လက်သိမ်းပိုက်ထားသော စယမ်က အင်ပါယာအဆင့်ရှိကာ တည်ငြိမ်နေဆဲဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင် အင်ပါယာမှာမူ ပျက်သုဉ်းပျောက်ကွယ်သွားသည်။
- ◆ အင်္ဂလိပ်က ကုန်းဘောင်ကို စတင်သိမ်းပိုက်သည့် နှစ်မှစ၍ ၁၉၄၈ (လွတ်လပ် ရေး မတိုင်မီ)အထိ ရှမ်းပြည်နယ်ကို ဗြိတိသျှ စောင့်ရှောက်သည့် အဆင့်မြင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး (British protectorates) ရှမ်းစော်ဘွားများ ပြည် ထောင်စုအဖြစ် လွတ်လပ်ရေး ပေးထားခဲ့သည်။ (ပြည်ထဲရေးအာဏာ၊ နိုင်ငံ ခြား ကုန်သွယ်ရေး စာချုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာ၊ ဘာသာစကား ယဉ်ကျေးမှု ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အာဏာများသာမက ဥပဒေနှင့်အညီ လွတ်လပ်ရေးအဆို တရားဝင် တင်သွင်း တောင်းဆိုခွင့်များကိုပါ အပ်နှင်းထားသဖြင့် အဆင့်မြင့် ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးဟု သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။)
- ◆ ၁၉၄၇ တွင် ဖဆပလက နိုင်ငံရေးအရ ဦးဆောင်သော ဗြိတိသျှအမှုထမ်း ဦးအောင်ဆန်း၏ မြန်မာပြည်အုပ်ချုပ်ရေး ကော်မရှင်နှင့် လွတ်လပ်ရေးပူးတွဲ ရယူရန် ပင်လုံစာချုပ်တွင် လက်မှတ်ထိုးလိုက်သည့် အချိန်မှစ၍ ရှမ်းပြည် ထောင်စုသည် ဗြိတိသျှစောင့်ရှောက်သော (British protectorates) အဆင့် မြင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှ ကင်းလွတ်သွားသည်။
- ◆ ဖဆပလ အစိုးရခေတ်တွင် တရားဝင် လွတ်လပ်ရေး အဆို တင်သွင်းသော အခါ အစိုးရက ပါလီမန် ဖျက်သိမ်းသောနည်းဖြင့် ရှမ်းလွတ်လပ်ရေး မပေးရန် ရှောင်ရှားခဲ့သည်။
- ◆ ပါလီမန် ဖျက်သိမ်းပြီးနောက် ပါလီမန်နှင့်အတူ အလိုအလျောက် သက်တမ်း ကုန်ဆုံးသော အစိုးရနေရာတွင် အစိုးရသစ်ကို မရွေးကောက်မီ ၁၉၆၂ ၌ ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်း အာဏာသိမ်းကာ ရှမ်းပြည်ကို မြန်မာပြည်မှ လွတ်လပ်ရေး ရယူခွင့်မရှိသော အမည်ခံ ဟန်ပြုပြည်နယ်အဆင့်သို့ ချလိုက်သည်။

- ◆ ထိုနှစ်မှစ၍ တစ်ခေတ်လျှင် တစ်ကြိမ် ဖြစ်လေ့ရှိခဲ့သော ထိုင်း-မြန်မာ နယ်နိမိတ် ပြောင်းလဲသည့်ခေတ် တစ်ခန်းရပ်သွားသည်။

မြေပုံများကို နီးစပ်ရာ ခုနှစ်သက္ကရာဇ်များဖြင့် တင်ပေးထားသည်။

မှတ်ချက်များ

- ပုံ ၁၂၈၀ ပါ ဟရီပွန်ချိုင်း ၁၊ ၂၊ ၃ မှာ မွန်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ လက်ရှိကာလတွင် လမ်းပွန်း၊ လမ်းပန် ခရိုင်ကြီးများဖြစ်သည်။
- ပုံ ၁၄၁၅ မှာ အင်းဝခေတ်အစတွင် စူခိုထိုင်းအင်ပါယာ ပျောက်သွားပြီး အယုဒ္ဓယ ဖြစ်လာပုံကို သတိပြုပါ။
- ပုံ ၁၅၈၂ တောင်ငူခေတ်၏ အကြီးကျယ်ဆုံး ဆယ်စုနှစ်ပိုင်းတွင် အယုဒ္ဓယ နှင့် လာအိုတို့မှာ ဘုရင့်နောင်မင်း လက်အောက်ခံပြည်နယ်များ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဘုရင့်နောင် နတ်ရွာစံပြီး မကြာမီတွင် သားတော်နန္ဒဘုရင် လက်ထက်၌ ဧကရာဇ်မင်း စိတ်ဓာတ်ဖြင့် မအုပ်ချုပ်ဘဲ လူမျိုးရေးခွဲခြား ဖိနှိပ်မှုများကြောင့် ပြည်နယ်များ ပုန်ကန်ခြားနားကြခြင်း ဖြစ်သည်။
- ပုံ ၁၇၇၀ မှာ အလွန်တန်ခိုးထွားခဲ့သော တောင်ငူအင်ပါယာ မျိုးဆက် လုံးဝ ပျက်သုဉ်းသွားပြီး နောက်ပိုင်း အောက်မြန်မာပြည်ကို မွန်တို့ပြန်လည်သိမ်းပိုက် ထားခဲ့သည်။ ရွှေဘိုမှ ဦးအောင်ဇေယျက ဗမာများကို ခေါင်းဆောင် မင်းလုပ် သည်။ မွန်နိုင်ငံကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ပြီး မွန်စစ်သုံ့ပန်းများကို စစ်ကူအဖြစ် သုံးကာ အယုဒ္ဓယကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်သည့် ဆယ်စုနှစ် အပိုင်းအခြား ဖြစ်သည်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်မှစ၍ သီပေါမင်းလက်ထက်တို့တွင် အနောက်နိုင်ငံများတွင် ခေတ်စားလာသည့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ ခေတ်မီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် (Political reform) မလုပ်သေးသည့် ကုန်းဘောင်အင်ပါယာကို အင်္ဂလိပ်တို့ အလွယ်တကူ သိမ်းပိုက်လိုက်သဖြင့် ကုန်းဘောင်ခေတ် နိဂုံးချုပ် သည်။ (ထိုခေတ်က ထိုင်းနိုင်ငံမှာ အနောက်နိုင်ငံများနှင့် ဥဒဟို ဆက်ဆံရေး များရှိပြီး အနောက်တိုင်း နိုင်ငံရေးစနစ်ကို စတင်အသုံးပြုဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံများက ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ပြောင်းကြသော ခေတ်တွင်လည်း ထိုင်းက ပညာတော်သင်များ လွှတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အိမ်ရှေ့မင်းသား များကို အလုပ်သင်လွှတ်၍လည်းကောင်း၊ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို စတင်သင်ယူ လေ့ကျင့် အသုံးပြုလာချိန်တွင် မြန်မာပြည်က စစ်အာဏာရှင်အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်သစ်ကိုသာ ကျင့်သုံးနေဆဲဖြစ်ခဲ့သည်။

- ပုံ ၁၉၃၅ မှာ အင်္ဂလိပ်က ကျန်ရှိသော ကုန်းဘောင်နယ်မြေ တစ်ခွင်လုံးကို သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်ပြီး ရှမ်းပြည်၏ အတွင်းရေးကိုမူ ထဲထဲဝင်ဝင် မစွက်ဖက်ဘဲ နယ်စပ်ကိုသာ ကာကွယ်ထားသည့်ပုံ ဖြစ်သည်။

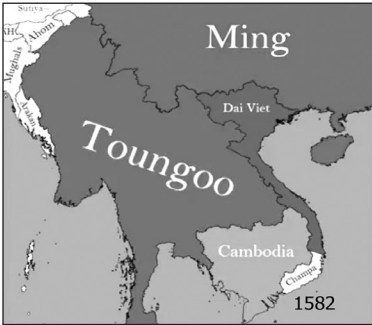
7 March 2020

ပုံ ၁၂၈၀

ပုံ ၁၄၁၅

ပုံ ၁၅၈၂

ပုံ ၁၇၇၀

ပုံ ၁၈၄၅

ပုံ ၁၉၃၅

Muyeapae is not Suphankalyar

မူယယ်ဖဲသည် စူဖန်းကလျာမဟုတ်သော အထောက်အထားများ

မူယယ်ဖဲ ပရိဗိုင်း

- ၁။ ကရင်သမိုင်းဆရာတချို့က "မူယယ်ဖဲ" အကြောင်းကို စယမ် (ယခု-ထိုင်း) ရာမာ(၅) ကျူလာလောင်ကောင်မင်းလက်ထက်က အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ဟု ဖော်ပြထားသည်။
- ၂။ ရာမာ(၅)၏အမည်ကို "ဖားကျူလာကျော"(Par Chu lar Chaw)ဟု မူယယ်ဖဲ သမိုင်းတွင် ကရင်မူပြုထားသည်။ ခရစ်ယာန်ကျမ်းစာကို ကရင်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရာတွင် ကျမ်းစာပါ လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ နာမည်အားလုံးကို ကရင်မူပြုထား သည့်နည်းအတိုင်း ဖြစ်သည်။
- ၃။ ကရင်အခေါ်ဘုရင် "ဖားကျူလာကျော" သည် ရတနကိုစင်ဘန်ကောက်ခေတ် စယမ်ဘုရင် "ကျူလာလောင်ကောင်" ဖြစ်သည်။
- ၄။ "ကျူလာလောင်ကောင်" ၏ သက်တမ်းသည် ၁၈၅၃ မှ ၁၉၁၀ ဖြစ်သည်။
- ၅။ "ကျူလာလောင်ကောင်"သည် မိဖုရား ၁၅၂ ဦးရှိပြီး ထိုင်းရာဇဝင်တွင် မိဖုရား အများဆုံးဖြစ်သည်။ မိဖုရားတစ်ဦးစီ၏အကြောင်း သမိုင်းမှတ်တမ်း မရှိသဖြင့် မူယယ်ဖဲသည် ဘယ်နှစ်ယောက်မြောက် ဖြစ်သည် ဆိုသည်ကို မသိနိုင်ပေ။

စူဖန်းကလျာ ပရိဗိုင်း

- ၁။ "စူဖန်းကလျာ" သည် မြန်မာဘာသာဖြင့် "ဗြဲကုန္ဒဒေဝီ" ဖြစ်သည်။
- ၂။ သူမ၏ သက်တမ်းမှာ ၁၅၆၇ မှ ၁၅၈၁ အထိဖြစ်ပြီး ဖိစနလို့မင်း "မဟာဓမ္မ ရာဇာ"(Maha Thammaracha) နှင့် မိဖုရားကြီး "ဝိစုတ်ကဇာတ်"(Wisutkasat) ၏ သမီးကြီး ဖြစ်သကဲ့သို့ နောင်တွင် သူရဲကောင်းမင်းတစ်ဆူ ဖြစ်လာသော "နရေစွမ်" (Naresuan the great)၏ အစ်မကြီးလည်း ဖြစ်သည်။ "နရေစွမ်" ကို မြန်မာသမိုင်းတွင် "ဗြတ်နရာဇ်" ဟုခေါ်သည်။
- ၃။ စူဖန်းကလျာ၏ အဘိုးမှာ စူခိုထိုင်းအင်ပါယာပြည့်ရှင် "မဟာ ဇကရာဇ်မင်း" (Maha Chakkraphat) ဖြစ်သည်။

- ၄။ ဘုရင့်နောင်က အယုဒ္ဓယကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ပြီး နောက်ပိုင်း ၁၅၆၄ တွင် စူဖန်းကလျာ၏ ခမည်းတော် "မဟာဓမ္မရာဇာ"(Maha Thammaracha) ကို အယုဒ္ဓယဘုရင်အဖြစ် ခန့်အပ်တင်မြှောက်သည်။
- ၅။ ၁၅၇၁ တွင် အသက် ၁၇ နှစ်ရှိ "စူဖန်းကလျာ" ကို ဘုရင့်နောင်မင်းက မိဖုရား တစ်ဦးအဖြစ်တင်မြှောက်ပြီး ဓားစာခံအဖြစ် ပဲခူးနေပြည်တော်တွင် ခြေချုပ် ထားသော "ဗြတ်နရာဇ်မင်းသား"ကို အယုဒ္ဓယသို့ ပြန်ခွင့်ပေးလိုက်သည်။
- ၆။ "စူဖန်းကလျာ"သည် "ဘုရင့်နောင်" နှင့် ကလေး ၂ ယောက် မွေးဖွားရရှိခဲ့သည်။
- ၇။ ၁၅၈၁ တွင် ဘုရင့်နောင်နတ်ရွာစံသောအခါ သားတော် "နန္ဒဘုရင်"က စူဖန်း ကလျာအား မိဖုရားအဖြစ်သိမ်းပိုက်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် သတ်ပစ်လိုက်ကာ သူမ၏ ဝိညာဉ် မွေးရပ်မပြန်နိုင်ရန် အောက်လမ်းဆရာများကို အောက်လမ်း ပညာဖြင့် ဖမ်းချုပ်ထားစေသည်။ တကယ်ချုပ်ထား၍ ရမရ ဆိုသည်မှာ ဤ ပညာကို ယုံကြည်သူတို့၏ကိစ္စသာ ဖြစ်သည်။

မူယယ်ဖဲပုံအဖြစ် ယူသုံးထားသော စူဖန်းကလျာပုံ

မူယယ်ဖဲပုံအဖြစ် ယူသုံးထားသော အခြားပုံတစ်ပုံ

အချုပ်

အထက်ပါ သမိုင်းအချိန် နှိုင်းယှဉ်ချက်အရ မူယယ်ဖဲသည် ထိုင်းဘုရင် ကျူလာလောင်ကောင် ရာမာ(၅) ခေတ်ဖြစ်သဖြင့် ခုနှစ်အားဖြင့် ၁၈၅၃-၁၉၁၀ အတွင်း ဖြစ်ကာ...

"စူဖန်းကလျာ"မှာ ဘုရင့်နောင်မင်းခေတ် ခရစ်နှစ် ၁၅၅၀-၁၅၈၁ အတွင်း က အဖြစ်အပျက်ဖြစ်ပြီး (၁၈၅၃- ၁၅၅၀= ၃၀၃) နှစ်ပေါင်း သုံးရာခန့် အချိန် အပိုင်းအခြား ကွာဟနေသည်မှာ ထင်ရှားသဖြင့် "မူယယ်ဖဲ" သည် "စူဖန်းကလျာ" မဟုတ်သည်မှာ ငြင်းပယ်၍ မရနိုင်သော သမိုင်းမှန်ဖြစ်သည်။

ရှောင်ရှားရန်

ရန်သူများဖြစ်ခဲ့ကြသော မြန်မာနှင့် ထိုင်း သမိုင်း ၂ ခုလုံးတွင် ဖော်ပြပါရှိ သည့် သမိုင်းအချက်အလက်များသည် စူဖန်းကလျာ၏ ဖြစ်ရှိခဲ့မှုနှင့် အချိန်ကာလ ကို ငြင်း၍မရ ကောင်းစွာ သက်သေခံထားသည်ဖြစ်ရာ ကရင့်အမျိုးသားသမိုင်း သိက္ခာကို ပိုင်းဝန်းဖော်ထုတ် ထိန်းသိမ်းရေး အသိစိတ်ဓာတ်ဖြင့် "စူဖန်းကလျာ"၏ ရုပ်ပုံများကို "မူယယ်ဖဲ"အဖြစ် ယူသုံးထားသည့် စာအုပ်များ၊ ယူကျူ ဝီဒီယိုများပါ ရုပ်ပုံများကို ဖျက်သိမ်းပစ်ကြရန် လိုအပ်သည်။ ထိုပုံများအစား မိမိတို့၏ ပန်းချီ အနုပညာရှင်များ၏ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူး သရုပ်ဖော်ပုံများကို ပြောင်းလဲ ထည့်သွင်းနိုင် သည်။ စူဖန်းကလျာခေတ်က ကင်မရာ မပေါ်သေးသဖြင့် ပန်းချီ၊ ပန်းပုများသာ ရှိ ရခြင်းဖြစ်သည်။ မူယယ်ဖဲခေတ်မှာမူ ရာမာ(၅) ခေတ်ဖြစ်သဖြင့် ကင်မရာရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုခေတ်က စယမ်နိုင်ငံအတွင်း ရိုက်ကူးသော ဓာတ်ပုံ အား လုံးနီးပါးမှာ နိုင်ငံခြားသားများက ရိုက်ကူးပိုင်ဆိုင်သောပုံများဖြစ်သည်။ ရာမာ(၅) လက်ထက် ၁၈၉၀- ၁၉၁၀ က နိုင်ငံခြားကင်မရာဆရာများ ရိုက်ကူးသော ဓာတ်ပုံ ၁၅၀ သာ ရှိပြီး Address: 939, Rama I Rd., Wang Mai, Bangkok 10330 Thailand ရှိ ဓာတ်ပုံပြတိုက်တွင် ပြသထားသည်။

မိဖုရားမူယယ်ဖဲ၏ဓာတ်ပုံဟု ဆိုသော ပုံတစ်ပုံရှိသော်လည်း ကရင့် သမိုင်းပါ မူယယ်ဖဲကဲ့သို့ ထူးခြားစွာလှပမှု မရှိခြင်းကြောင့် ခွဲဟုဖြစ်နေသည်။

5 March 2020

မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ဇောက်ထိုးလုပ်ထားသည့် အချက်ကြီးတစ်ခု

မြန်မာအစိုးရ အဆက်ဆက်က အမျိုးသားဝါဒဖြန့်ချိရေး အဓိက ကိရိယာ အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းသော မြန်မာ့သမိုင်းသည် မြန်မာလူထုအတွင်း၌သာမက မြန်မာ အစိုးရကို ဆန့်ကျင်သည့် လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်များ၏ အတွေးအခေါ်များအတွင်း သို့ပါ လှိုက်စားနေသည်ကို သတိထားမိသည်။

နမူနာအားဖြင့် ဂျပန်- အင်္ဂလိပ် စစ်ပွဲတွင် ဘီအိုင်အေ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဖြစ်ရှိခဲ့သော ဖြစ်ရပ်မှန်၊ အခြေအနေမှန်ထက် အလွန်ဝေးလံ မြင့်မားစွာ တန်ဖိုး မြှင့်တင်ထားကြသဖြင့် ဘီအိုင်အေ မပါလျှင် ဂျပန်က အင်္ဂလိပ်ကို မနိုင်နိုင်၍ပင် နောင်လာနောက်သား ပြည်သူများက အထင်အမြင် တက်တက်စင်အောင် မှားယွင်းကုန်ကြသည်။ ငါးထောင်တန်ကို ငါးသောင်းတန်ဟု ထင်မြင်နေကြသည့် မူးယစ်မှုများနှင့်သာလျှင် တူနေတော့သည်။

ဘီအိုင်အေ၏ သမိုင်းတန်ဖိုးကို မှန်မှန်ကန်ကန် တိုင်းတာသိရှိလိုလျှင် စစ်ပွဲအတွင်း ရန်ဘက် ၂ ဘက်၏ အင်အားအနေအထားနှင့် ၂ ဘက်လုံးတွင် ပါဝင် ပူးပေါင်းသော အရန်အင်အားများ၏ အရွယ်အစားပမာဏကို အဓိက သိရှိရန် လိုအပ်သည်။ ဤအရေးကြီးဆုံးသောအချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည့် အသိဉာဏ်များကို မြန်မာသမိုင်းလေ့လာသူများက အဆုံးရှုံးခံ၍ မရပါ။

ပမာပြည်ရှိ အင်္ဂလိပ်များကို ဂျပန်က စီးနင်းတိုက်ခိုက်ရာတွင် ဂျပန်က အဓိကဖြစ်ပြီး ထိုင်း ကျားတပ်မတော်က ဒုတိယဖြစ်သည်။

ဂျပန်တပ်အင်အားမှာ ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီး Shōjirō Iida ဦးဆောင်သည့် ဂျပန် အင်ပါယာ တပ်မတော် အင်အား ၈၅,၀၀၀ နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီး ခေါ် ဗိုလ်ချုပ် Suzuki Keiji ဖွဲ့စည်းဦးဆောင်သည့် ဂျပန်စစ်သားများဖြင့် အဓိကဖွဲ့စည်းသည့် ဘီအိုင်အေ တပ်မတော်အင်အား ၁၂,၀၀၀ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဂျပန်တပ်အင်အား စုစုပေါင်း ၉၇,၀၀၀ ဖြစ်သည်။

ဂျပန်က မြောက်ပိုင်းစစ်ဆင်ရေးဟု ခေါ်သော ရှမ်းပြည်အရှေ့ပိုင်း၊ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းနှင့် ကရင်နီပြည်နယ်သိမ်းပွဲတွင်-

- ထိုင်းတပ်အင်အားမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကျရွန်ရတနကွန် ဦးစီးသည့်
- ထိုင်းကျားတပ်မတော် ခြေလျင်တပ် အင်အား ၇၀,၀၀၀၊
- အမြောက်တပ်မ ၃ တပ်နှင့်
- တင့်ကားတပ်မ ၁ တပ် ပါဝင်သည်ဖြစ်ရာ

မဟာမိတ်အပါအဝင် ဂျပန်ဘက်က တိုက်ပေးသော အင်အား အားလုံး ပေါင်းမှာ ၁၆၇,၀၀၀ ဖြစ်သည့်ပြင် လေတပ်နှင့် ရေတပ်အင်အားများလည်း အကူအဖြစ် ပါဝင်သည်။ ထိုင်းတပ်က အဓိကရင်ဆိုင်ရသော ရန်ဘက်မှာ တရုတ် ကူမင်တန်တပ်၏ တပ်မ ၉၃ ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်ဘက်တွင်ပါဝင်သည့်အင်အားမှာ-
 ဗြိတိသျှတပ်အင်အား ၄၇,၀၀၀ နှင့်
 ကူမင်တန်တပ်မတော်အင်အား ၉၅,၀၀၀ ဖြစ်သဖြင့်
 စုစုပေါင်း ၁၄၂,၀၀၀ ဖြစ်သည့်ပြင်
 လေနှင့် ရေ အကူတပ်များလည်း ပါဝင်သည်။

အင်္ဂလိပ်ဘက်ကဆုံးရှုံးမှု

အင်္ဂလိပ်စစ်သား ၁၄၉၉ ကျဆုံး
 အင်္ဂလိပ်စစ်သားဒဏ်ရာရသူ ၁၁,၉၆၄ ဦး၊
 ပျက်စီးသည့်လေယာဉ် ၁၁၆ စင်း
 ပျက်စီးသည့်တင်္ကားအစီး ၁၀၀
 ကူမင်တန်တပ်စစ်သား ၄၀,၀၀၀ ဒဏ်ရာရ
 ပျက်စီးသည့်ကူမင်တန်စစ်လေယာဉ် ၉၅ စင်း

ဂျပန်ဘက်ကဆုံးရှုံးမှု

ဂျပန်စစ်သား ကျဆုံးဒဏ်ရာရ ၄၅၉၇ ဦး
 ပျက်စီးသည့်ဂျပန်စစ်လေယာဉ် ၁၁၇ စင်း

ဘီအိုင်အေတပ်သည် စစ်မတိုက်ဖူးသေးသော ရဲဘော် ၃ ကျိပ်နှင့် ဘန်ကောက်ဖွား ရွှေ့ပြောင်း အရပ်သား မြန်မာ ၅ ရာခန့်သာ ရှိသဖြင့် ကမ္ဘာနှင့် အာရှစစ်သမိုင်းက စာရင်းသွင်း ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါပေ။ Made in Burma မြန်မာ့သမိုင်းတွင်သာ ကျောင်းသားလူငယ်များအတွက် စိတ်ဓာတ်တည်ဆောက်ရေးရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကြံ့ဖန် ပုံကြီးချဲ့ထားကြခြင်းဖြစ်ရာ တချို့ကိစ္စများသည် ဖြစ်ရပ်မှန်ကို ဇောက်ထိုးကြည့်သလို ဖြစ်နေရခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာကလေးများနှင့် မြန်မာ လူမျိုးများက အခြား ညီနောင်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအပေါ် စိတ်ဓာတ်ပေးအာရုံကြောညောင်း လွှမ်းမိုးရေးအတွက်အသုံးဝင်သော်လည်း ကျန်လူမျိုးစုများအတွက် အကျိုးပျက်ကာ သမိုင်းမှန် သိလိုသူများအတွက်လည်း အသုံးမဝင်သည့် သမိုင်းလိမ်မူသာ ဖြစ်နေရတော့သည်။

The term Human Zoo is too much incorrect for the Longnet Karen business. It is a shop, a factory, a working place, a show room with longnet Karen are the workers of there. They live at their home with their family and comes to their workplace to do their duty every day or some days that is up to them. Everyone can work there if they like to. Also no one have to work there if they not happy with that type of show job. I myself I don't like this job because I just have other job that I can do better than this. Yes, there are some type of minor exploitation can be happend there similar to labor exploitation in near all other industries in Thailand even in America, Europe and all other countries. But most of the minor exploitation are by the agreement between employer and employee that base on the capitalism traditional legal law. The work place all around the world will be "Human Zoo" also if we call the working places of the Longnet Karen are "Human Zoo".

Their original works in their hometown was farmers and they are happy but they have to left their villages when Burmese army reach there. They fled to Thailand and they have no own land to do their plantation. Most of the area are reserve forest. The rest area are private farms, some few resorts and tourist attraction markets that you called "Human Zoo". If you are them would you chose to live illegally in reserve forest like an animal or working in a private farm or in a resort or in a tourist attraction site that you call "Human Zoo" or going back to own town that the arresting, rape, force labour by Burmese and the war between Burmese army vs indigenous people are waiting there. I hope you see all view now to make new corrected judgement.

I think the Boxing wrestling or MMA show are very cruel and worsen than the culture show in that so called "Human Zoo"

(Opinion by a Karen self-determination fighter)

22 January 2020

လူမျိုးနာမည်အမှန်

မကြာခင် ကောက်ယူမယ့် ၂၀၂၀ အမေရိကန် သန်းခေါင်စာရင်းမှာ လူမျိုးစုတိုင်း မိမိရဲ့လူမျိုးနာမည်အမှန်ကို ပေးကြရမယ်။ မိမိနေခဲ့တဲ့ တိုင်းပြည် နာမည်ကို လူမျိုးနာမည်အစား မထည့်ရဘူး။ အမေရိကန် အမှုထမ်းများဟာ သင့်ရဲ့ လူမျိုးဇာတိ နာမည်ကို စာရင်းသွင်းရမှာဖြစ်တယ်။ သင့်ရဲ့ နိုင်ငံနာမည် မဟုတ်ဘူး။

သင်က လူမျိုးနာမည်အစား နိုင်ငံနာမည်ကိုပြောရင် သင်ပြောတဲ့ နိုင်ငံရဲ့ နာမည်ကို သင့်လူမျိုးနာမည်လို့ထင်ပြီး မှားယွင်းစွာ စာရင်းသွင်းလိုက်မယ်။ သင့် နိုင်ငံနာမည်ကို သင့်လူမျိုးနာမည်အဖြစ် လိမ်ပြောလိုက်လို့ သင့်ကို ပိုအထင်ကြီး လာမယ် မထင်ပါနဲ့။ သင်က ကိုယ့်လူမျိုးကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်သူသာ ဖြစ်သွားမှာမို့ သိက္ခာ မရှိပါ။ သင့်လူမျိုးလည်း နှစ်နာပါတယ်။ တခြားနိုင်ငံတွေက လာသူတိုင်းဟာ သူတို့ လူမျိုးနာမည်ကိုသာ ပေးကြတယ်။ မြန်မာပြည်က လာသူတွေ အတော်များ များက ကိုယ့်လူမျိုးကိုယ် အထင်သေးကြတာမို့ လူမျိုးနာမည်အစား နိုင်ငံနာမည် ကို သွားပေးလေ့ရှိကြတော့ ဗမာတွေဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ သင့်လူမျိုးကို မြန်မာ(ဗမာ) လို့ လိမ်ပေးခြင်းကနေ ဘာဆုလာဘ်တစ်ခုမှ ရစရာမရှိဘူးဆိုတာ နားလည်ပါ။ ဆုလာဘ်မရတဲ့အပြင် သင်ဟာရိုးသား ဖြူစင်မှုမရှိတဲ့ လာဘ်လာဘ လိုလားသူ အဖြစ် နိမ့်ကျသွားလိမ့်မယ်။ ဗမာလူမျိုးဖြစ်ရင်တော့ မြန်မာ(ဗမာ)လို့အမှန်အတိုင်း ပြောနိုင်တယ်။ ကရင်၊ ရှမ်း၊ ကချင် စတဲ့လူမျိုးစုတွေက ဗမာ မဟုတ်လို့ မြန်မာ (ဗမာ)လို့ပြောရင် ရိုးသားမှုမရှိတဲ့ လူလိမ်တွေဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။ သတိထားကြပါ။ သိက္ခာရှိကြပါ။

11 March 2020

ဓာတ်မှန်ရိုက်ကြည့်လျှင် မြင်ရမည့် နိုင်ငံရေးလှည့်ကွက်ကြီးတစ်ခု

၁၉၄၅ ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်နေ့မှ ၁၉၄၈ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့အထိ ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဆာဟူးဘရန် (Sir Hubert Elvin Rance) က ဗြိတိသျှဘုရင်ခံအဖြစ် မြန်မာကို အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၆ တွင် ဘုရင်ခံဆာဟူးဘရန်က ဗမာပြည်ကိုလွတ်လပ်ရေးပေးရေး အစီအစဉ် ပြေပြစ်ချောမောရန် ဗြိတိသျှအကျိုးစီးပွားအပေါ် ရန်လိုမှုအနည်းဆုံးနှင့် အခြား ဗမာနိုင်ငံရေးသမားများလောက် အစွမ်းမရောက်ဟု ထင်ရသော ဦးအောင်ဆန်းကို ဘုရင်ခံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးအမှုဆောင်အဖြစ် ခန့်အပ်သဖြင့် ၎င်းနှင့်အတူ ဖဆပလ အဖွဲ့ဝင်တချို့ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံ၏ လစာစားအမှုထမ်းများ ဖြစ်လာကြသည်။ ဗြိတိသျှက အစွန်းရောက်များဟု သဘောထားသော ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် အခြား အစွန်းရောက်ပါတီများ၏ အင်္ဂလိပ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး မြေပေါ် မြေအောက် စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဆန္ဒပြပွဲများအား ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် အဓိကရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဦးအောင်ဆန်းနှင့် ဖဆပလ အဖွဲ့အား ခန့်အပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးအောင်ဆန်းကို ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တာဝန်ပေးထားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးအမှုဆောင်ကော်မီတီ၏ လက်တွေ့အနေအထားမှာ ပထမလွတ်လပ်ရေးခေတ် ဒေါက်တာဘမော် အစိုးရ၏ အဆင့်ထက် များစွာနိမ့်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအမှုဆောင်အဖွဲ့က ဘုရင်ခံ၏ ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ရင်း အင်္ဂလိပ်အစိုးရဆီ တင်သွင်းမည့် ဗမာပြည်လွတ်လပ်ရေး လျှောက်လွှာတွင် မရှိမဖြစ် ထည့်သွင်း ဖော်ပြရမည့် ဗမာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို အပြီးသတ်ရေးဆွဲကြရန် ဖြစ်သည်။ ဧကအန်ဒီအို ဖွဲ့စည်းခွင့်ပေးခြင်း မပေးခြင်းသည်လည်း ဘုရင်ခံ၏ အာဏာအောက်တွင်သာ ရှိသည်။

ထိုကာလတွင် ဗြိတိသျှထီးနန်းနှင့် တော်ဝင်ဆက်ဆံရေးအဆင့်ရှိသော သျမ်းပြည်ထောင်စု (Federated Shan States)ကို ဗြိတိသျှအစိုးရက British Protectorate ပြည်နယ်အဖြစ် ပြည်ပရန်မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထားသည်။ ကရင်နီပြည်နယ် (Princely State of the Karenni State)သည်လည်း သျမ်းဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရက ယင်းသျမ်းဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု၏ ပြည်တွင်းရေးကိစ္စများကို စွက်ဖက်ခြင်း မရှိပေ။ ထိုသျမ်းပြည်နယ်ကို သျမ်းဘာသာဖြင့် "မိန်းဟောင် တွန်းဂျူအင်တိုင်း" (Muang Hom Tum Jueng Tai)ဟု ခေါ်တွင်ပြီး ၁၉၂၂ ကတည်းက ဗြိသျှအစိုးရ အသိအမှတ်ပြု ပြည်နယ်လည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ဂျပန်နှင့် ထိုင်းချုပ်ဆိုသော စစ်ရေးမဟာမိတ် စာချုပ်အရ သံလွင် အရှေ့တိုင်းသည် ထိုင်းပိုင်ဖြစ်သွားခဲ့သည်မှတစ်ဖန် ၁၉၄၅ ၌ အင်္ဂလိပ်က ပြန်သိမ်း ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြန်လည်သိမ်းယူရန် အင်္ဂလိပ်နှင့် အမေရိကန် မဟာမိတ် များက ထိုင်းနိုင်ငံအား ဂျပန်နှင့်အတူ စစ်ရှုံးနိုင်ငံအနေအထားမှ မဟာမိတ်အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည့် ဒီပလိုမက်တစ် ဗျူဟာမြောက် ဆက်ဆံ ရေး ပေါ်လစီကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်ပိုင်းမှစ၍ သျှမ်းဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု သည် ဗြိတိသျှ၏ Protectorate ပြည်နယ် ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်ကာ ဗြိတိသျှ ဗဟို အစိုးရ၏ စစ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအထောက်အကူကို မလိုအပ်တော့သည့် ကိုယ်ပိုင် တပ်မတော်နှင့် စီးပွားရေးရပ်တည်မှုများ အထိုက်အလျောက် တည်ဆောက်ပြီးသော အခါ ဗြိတိသျှလွတ်တော်သို့ လွတ်လပ်ရေးလျှောက်လွှာ တရားဝင်တင်သွင်းပြီး သီးခြား လွတ်လပ်သောနိုင်ငံ ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ အနာဂတ်လမ်းကြောင်း ဖြောင့်ဖြူးခိုင်မာလျက်ရှိသော သျှမ်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အနေအထားကို ဖဆပလက အထူးစိုးရိမ်သည်။ ထို အချိန်တွင် အသင့်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်နေသည်မှာ ၂၅ နှစ်ပင် ရှိနေပြီဖြစ်သော သျှမ်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှာ အချိန်မရွေး သီးခြားလွတ်လပ်ရေး ရယူနိုင်သည့် အနေအထားက အထင်အရှားဖြစ်နေသည်။ ထိုသို့ လွတ်လပ်ရေးရယူရန် နောက် ဆုံးပြင်ဆင်မှုအဖြစ် သျှမ်းပြည်တွင်ပါဝင်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေအားလုံးမှ ခေါင်းဆောင်များ စုံညီတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကို ပင်လုံတွင် ကျင်းပရန် သျှမ်းဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက စီစဉ်သည်။

အဆိုပါ သျှမ်းခေါင်းဆောင်များ၏ တွေ့ဆုံပွဲကို လမ်းလွှဲနိုင်ရန် ဖဆပလ က နိုင်ငံရေးကုလားဖန်ထိုးရာတွင် ဗြိတိသျှဘုရင်ခံအမှုဆောင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးအောင်ဆန်းနှင့်အဖွဲ့ကို အသုံးပြုသည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် ဗြိတိသျှဘုရင်ခံ၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ပင်လုံသျှမ်းခေါင်းဆောင် များ အစည်းအဝေးကို ဖဆပလက ဝင်ပူးသည်။ ဦးအောင်ဆန်းရော နောက်ပိုင်းတွင် ဦးအောင်ဆန်းကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်လိုက်သည့် ဂဠုန်ဦးစောတို့ ပါဝင်သည်။

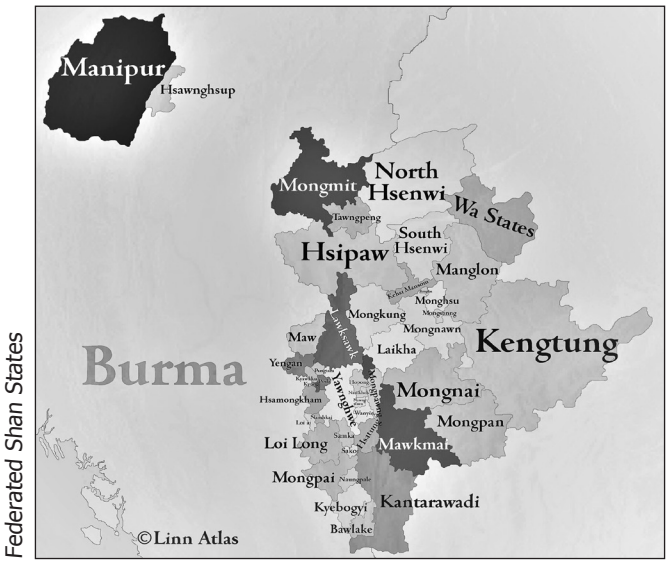
ဖဆပလ က သျှမ်းခေါင်းဆောင်များကို အကျပ်ကိုင်နိုင်ရန် ပဒေသရာဇ် ဆန့်ကျင်ရေးအကြောင်းပြ သဘောတရားဖြင့် လက်ဝဲသျှမ်းလူငယ်များက သျှမ်း ခေါင်းဆောင်များကို ဆန့်ကျင်သည့် ဆန္ဒပြပွဲများကို ပင်လုံညီလာခံမဏ္ဍပ်များ အထိ ချီတက်အင်အားပြစေသည်။ သူ၏အရေးအသားများအရ ထိုလူငယ်များ တွင် လက်ဝဲဝါဒီတစ်ဦးဖြစ်သော "တန်းတူသောရမ်းပြည်"၊ "သျှမ်းပြည်ဘယ်လဲ" စာအုပ်များကို ရေးသားခဲ့သည့် ဦးထွန်းမြင့်(တောင်ကြီး)လည်း ခြေချော်လက်ချော်

ပါဝင်ခဲ့ပုံရသည်။

ဦးအောင်ဆန်းတို့အဖွဲ့သည် ဘုရင်ခံ၏ "ခွင့်ပြုချက်" ကို ဘုရင်ခံ၏ "ညွှန်ကြားချက်" အဖြစ် အဓိပ္ပာယ်ထွက်စေသည့် အသုံးအနှုန်းများကို ပြောင်းသုံးခြင်းနှင့် တစ်ဖက်တွင် သျှမ်းလူငယ်များက သျှမ်းခေါင်းဆောင်များကို ဆန့်ကျင်သော သပိတ်ပွဲများကို နှစ်ဘက်ညှပ် ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်းဖြင့် သျှမ်းတို့၏ "ပင်လုံ တွေ့ဆုံပွဲ" ကို ဩဇာလွှမ်းမိုးကာ "ဖဆပလ၏ ပင်လုံညီလာခံ"အဖြစ် အမည်ပြောင်း သိမ်းပိုက် နိုင်ခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၂၂ ခုနှစ်ကတည်းက လွတ်လပ်ရေး ၈၀% ရထားခဲ့ပြီးသော သျှမ်းဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် သူညု ရာခိုင်နှုန်း အနေအထားသို့ နောက်ပြန်ဆုတ်သွားကာ လွတ်လပ်ရေးယူရန် လျှောက်လွှာကိုပင် အပြီးသတ် မရေးနိုင်သေးသော ဖဆပလက လွတ်လပ်ရေးအာဏာကို သိမ်းပိုက်နိုင်သည့် လက်တစ်ကမ်း အဆင့်အတန်းသို့ ချက်ချင်း တက်လှမ်းလာလေသည်။

ထိုစဉ်က ဦးထွန်းမြင့်၏ စာအုပ်ရေးပြီး ထုတ်ခဲ့သည့် "သျှမ်းပြည်ဘယ်လဲ" ဆိုသည့်အဖြေမှာမူ ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်နေကြရသည့် အတိုင်း ဖြစ်၍ ထည့်သွင်းရေးသားရန် မလိုတော့ဟု ယူဆပါကြောင်း...

21 March 2020

အာရကန်ပြည်

အာရကန်ပြည်ကို တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် လွတ်လပ်ရေး အဆင့်မြှင့်ပေးပြီး ညီနောင်မိတ်ဆွေ နိုင်ငံအဖြစ် ဖေးမထူထောင်ပေးလိုက်ပါ။

ပါကစ္စတန်၊ အင်းဒီးယားနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများ လွတ်လပ်ရေး ရယူလိုသောဆန္ဒနှင့် လှုပ်ရှားမှုများ အလွန်ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာသောအခါ ဗြိတိသျှ အစိုးရက ထိုနိုင်ငံများတွင် ဥပဒေနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းထားပေးခဲ့သည့် ဘုရင့်လက် အောက်ခံအုပ်ချုပ်ရေး ကော်မတီများကို တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အမျိုးသား ကွန်ကရက်များ ဖွဲ့စည်းဖြစ်မြောက်စေခဲ့သည်။ ထိုကွန်ကရက်များတွင် နယ်မြေ အသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်စေသည်။

ကွန်ကရက်မှဆိုင်ရာ ကော်မရှင်များနှင့် ကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းစေပြီး နိုင်ငံတော် ယာယီဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေအခြေခံကို ရေးဆွဲကာ ဗြိတိသျှ ဗဟိုလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းစေသည်။ ဤသို့ဖြင့် စစ်ပြီးကာလ ပွင့်ဖူးစ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပြန်လည်ခြိမ်းခြောက်နိုင်သည့် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး စစ်ပွဲများ ထပ်ဆင့် မဖြစ်ပွားတော့အောင် အလွန်နူးညံ့ညင်သာစွာ ထိန်းကျောင်းကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့သည်။

အမျိုးသားနိုင်ငံသစ်များကို လွတ်လပ်ရေးပေးရာတွင် အထက်ပါ လုပ်ဆောင်ချက်ပါ အဆင့်ဆင့်အပြင် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်နှင့် ယန္တရားများအပြင် နိုင်ငံပိုင် တပ်မတော်များကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံသစ် ထူထောင်ရေး ဘဏ္ဍာငွေနှင့် နှစ်ရှည်ချေးငွေများ(Loan)ကိုလည်း ချမှတ်ပေးသွားခဲ့သည်။

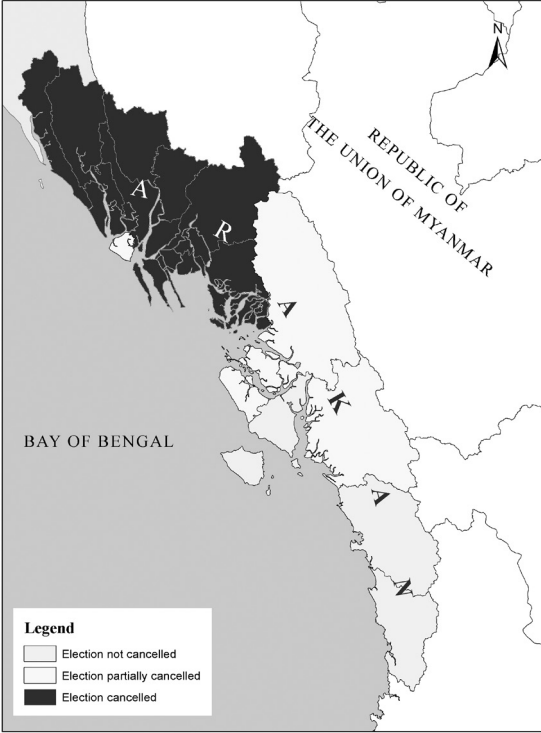
နောက်ပိုင်းတွင် ဗြိတိသျှထံမှ အနောက် ပါကစ္စတန်နှင့် လွတ်လပ်ရေးပူးတွဲရယူခဲ့သော အရှေ့ပါကစ္စတန်က သဘောတူ ချမှတ်ခဲ့သည့် သီးခြားလွတ်လပ်ရေးတောင်းဆိုသောအခါ ပါကစ္စတန်စစ်အစိုးရက စစ်ပြုတိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့် ချေမှုန်းသဖြင့် လူသုံးသန်းကျော် သေကျေပျက်စီးခဲ့သည်။ စစ်ပွဲ ၉ လ အကြာတွင် သမိုင်းနောက်ကြောင်း အစုံကိုသိရှိသော အင်းဒီးယားတပ်များက အရှေ့ပါကစ္စတန်ဘက်မှ ကူတိုက်ပေးသဖြင့် အနောက်ပါကစ္စတန်က အရှုံးပေးပြီး အရှေ့ပါကစ္စတန်ကို လွတ်လပ်ရေး ပေးလိုက်သည်။

အထက်ပါ သမိုင်း အသွားအလာများအရ တိုင်းတာလျှင် ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီမှ လွတ်လပ်ရေးရလာသော ပါကစ္စတန်သည် ယနေ့ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ခေါ် အရှေ့ပါကစ္စတန်ကို လွတ်လပ်ရေး မပေးရန် ဗြိတိသျှငြိမ်းချမ်းရေး လမ်းစဉ်ကို ရှောင်ရှား

ခွဲခြင်းဖြစ်ရာ မြန်မာစစ်အစိုးရ အဆက်ဆက်က လွတ်လပ်ရေး ရယူလိုသော ကျွန်တိုင်းရင်းသားများအပေါ် ကျင့်သုံးသည့် လမ်းစဉ်ဖြစ်နေသည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နှစ်ပေါင်းရာကျော်သည့်တိုင် အောင်မြင်မှုမရှိသည့်ပြင် တိုင်းရင်းသားလူထုမှာ စစ်ဘေးဒုက္ခသည်များ ဖြစ်ကြရသည့်ပြင် ဒေသတစ်ခုလုံး ဆင်းရဲရွတ်မြဲကျကြရသည်။

ရခိုင် ခေါ် အာရကန်ပြည်နယ်သည်လည်း မြန်မာစစ်အစိုးရများ၏ အဓမ္မမူဝါဒ ကျင့်သုံးမှုအောက်တွင် အလွန်ဆင်းရဲသောဒေသ ဖြစ်နေရသည်။ အဓမ္မဝါဒအစား ဗြိတိသျှကိုလိုနီ အစိုးရက နမူနာလုပ်ပြသွားသည့် အဆင့်ဆင့် ဖေးမပုံပိုး ထူထောင်ပေးသည့် နည်းကို ပြောင်းလဲကျင့်သုံးပါက ရခိုင်ပြည်နယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ချစ်ခင်စွာ အပြန်အလှန် ဖေးမအကျိုးပြုသော ညီနောင်နိုင်ငံသစ်အဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာပေလိမ့်မည်တည်း။

28 May 2020

Spatial Illustration of Disenfranchisement of 2020 General Election in Arakan

အတ္တပိုးချစ်နှင့် မိသားစု

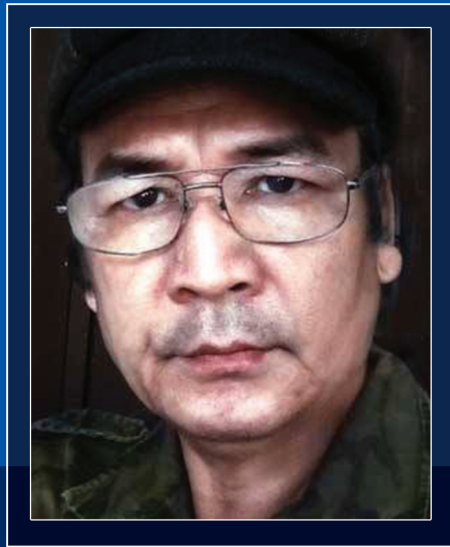

ဝဲမှယာ ဆရာထူးလို၊ ဗိုလ်မှူးရောဘတ်ဇန်၊ အတ္တပိုးချစ်

နိုင်ငံတကာက လက်ခံတဲ့သမိုင်းမျိုးဖြစ်ဖို့
အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့
ကိုယ့်နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ် ခဲ့ဖူးတဲ့ နိုင်ငံတွေရဲ့
မှတ်တမ်းမှတ်ရာတွေထဲက နေ
ဆွဲထုတ်တင်ပြနိုင်ခြင်းဟာ
တစ်ခုတည်းသော **reliable** အဖြစ်နိုင်ဆုံး
အထောက်အထားဖြစ်တယ်။

အဂ္ဂမှတ်စု အဂ္ဂအမြင်
အဂ္ဂဖိုးချစ်